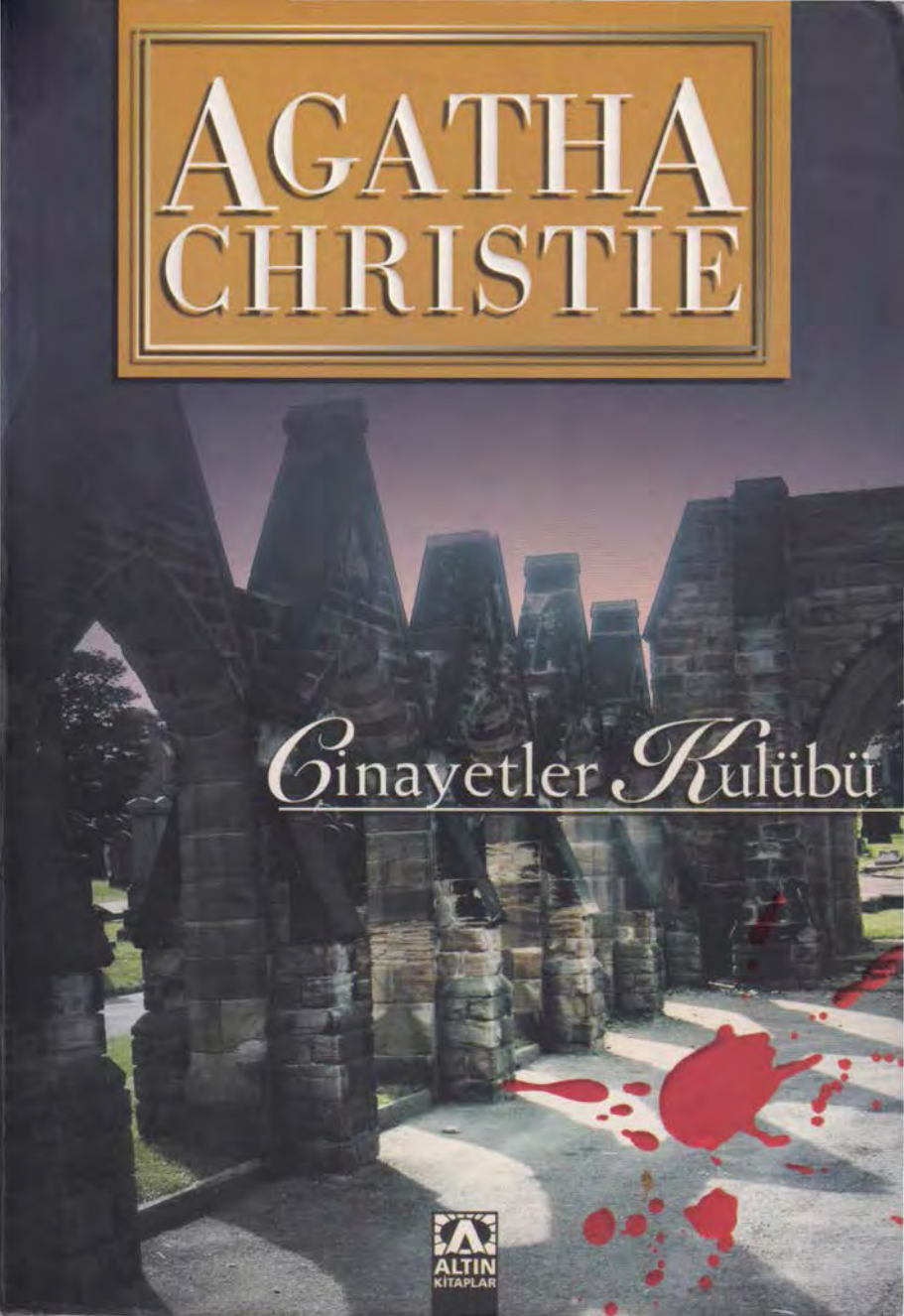
AGATHA CHRISTIE

Cinayetler Kulübü

ALTIN KİTAPLAR

Bir salı gecesi Jane Marple'ın evinde toplanan altı kişi, bundan böyle her salı akşamı aynı yerde toplanıp birbirlerine faili meçhul cinayet öyküleri anlatmaya karar verirler.

Konuklar birbirlerine esrarengiz öyküler anlatırken, yaşlı ev sahibesini unuturlar. Fakat Miss Marple dikkatle dinlediği her öykünün sonunda katilin kimliğini ortaya çıkarır...

Cinayetler Kulübü, eşi bulunmaz kısa öykülerden oluşmuş, sürprizlerle dolu bir kitap.

"Öyküler öylesine mükemmel kurgulanmış ki insanı şaşırtıyor... Çoğu uzun bir roman olabilir."

Daily Mirror

Agatha Christie

ALTIN
KİTAPLAR

KİTABIN ORİJİNAL ADI

THE THIRTEEN PROBLEMS

YAYIN HAKLARI

AGATHA CHRISTIE ©
AKCALI TELİF HAKLARI AJANSI
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET A.Ş.©

KAPAK

SELÇUK ÖZDOĞAN

BASKI

3. BASIM / NİSAN 2006
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Matbaacılar Sitesi No: 83
Bağcılar - İstanbul

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş.'YE AİTTİR.

ISBN 975 - 405 - 975 - 6

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul

Tel: 0.212.513 63 65 / 526 80 12
0.212.520 62 46 / 513 65 18

Faks: 0.212.526 80 11

http://www.altinkitaplar.com.tr
info@altinkitaplar.com.tr

AGATHA CHRISTIE

Cinayetler Kulübü

TÜRKÇESİ
GÖNÜL SUVEREN

Leonard ve Katherine Woolley'e...

CİNAYETLER KULÜBÜ'NDEKİ KİŞİLER:

Raymond West	:	Tanınmış bir yazar.
Sir Henry Clithering	:	Scotland Yard'ın eski müdürü.
Dr. Pender	:	Ciddi bir rahip.
Joyce Lampiere	:	Güzel bir kadın ressam.
Bay Petherick	:	İşinde uzman bir avukat.
Arthur Bantry	:	Atlara meraklı bir adam.
Dolly Bantry	:	Çiçeklere hayran bir kadın.
Dr. Lloyd	:	Yaşlı ve bekâr bir doktor.
Jane Helier	:	Güzelliğiyle ünlü bir aktris.

ve

JANE MARPLE	:	İnsanları çok iyi tanımasıyla ünlü biri.

İPUÇLARI:

- Kurutma kâğıtlarındaki birkaç sözcük...
- Kazıdan çıkan bir hançer...
- Bir tekerlek...
- Bir tablo...
- Bir çocuğun hayali...
- Bir ad...
- Duvar kâğıdı...
- Bir tanık...
- Bir çiçek kataloğu...
- Bir şapka...
- Soğan ve adaçayı...
- Bir mektup...
- Miss Marple'ın verdiği bir not...

YANITI ARANILAN SORULAR:

- Jones'un yüzler-binlerden kastettiği neydi?
- İnce, uzun hançer nereye gitmişti?
- Altın külçeleri gemiden nasıl çalınmıştı?
- Kaldırımda gerçekten kan lekesi var mıydı?
- Vasiyetname nasıl değişmişti?
- Adam ölürken ne söylemeye çalışmıştı?
- Falcı Zarida kimdi?
- O feci boğulma olayının aslı neydi?
- Kulübeye nasıl haber gönderilmişti?
- Miss Marple, Sanders'den kuşkulanmakta haklı mıydı?
- Yüksükotunu kim toplamıştı?
- Mektup kime yazılmıştı?
- Miss Marple katili nasıl tahmin etmişti?

İçindekiler

Cinayetler Kulübü 9
Astarte Tapınağı 23
Altın Külçeleri 39
Kanlı Kaldırım 53
Maksat ve Fırsat Meselesi 65
Aziz Peter'in Parmakizi 81
Mavi Sardunya 97
Sekreter 117
Şüpheli Dört Kişi 139
Bir Noel Faciası 157
Ölüm Otu 179
Kır Evi 199
Esrarengiz Cinayet 217

BİRİNCİ BÖLÜM

Cinayetler Kulübü

"Esrarı çözülmemiş olaylar..."

Raymond West sigarasının dumanlarını üfleyerek biraz da utangaçlıkla karışık bir zevkle yineledi bu sözcükleri.

"Esrarı çözülmemiş olaylar..."

Çevresine hoşnutlukla baktı. Bulundukları eski bir odaydı. Tavanda kararmış, enli kirişler uzanıyordu. Oda tam kendisine yakışan eski eşyalarla döşenmişti. İşte bu yüzden Raymond West de çevresine hoşnutlukla bakınıyordu. Aslında ünlü bir yazardı o. Atmosferin, çevrenin kusursuz olmasını isterdi. Jane Teyze'sinin evi de oldum olası hoşuna giderdi. Burası tam onun kişiliğine uygun bir yerdi. Şöminenin önüne, büyük koltukta dimdik oturan Jane Teyze'sine baktı. Miss Marple beli gayet dar, siyah bir brokar elbise giymişti. Korsajının önünde Mechlin dantelinden kat kat bir jabo vardı. Ellerine parmaksız siyah dantel eldivenler geçirmiş, kar gibi beyaz, kabarık saçlarının tepesine de yine siyah dantelden bir bone oturtmuştu. Bir şey örüyordu. Bembeyaz yumuşacık bir şey. Şefkat ve merhamet dolu uçuk mavi gözleriyle yeğenini ve onun konuklarını süzmekteydi. Bakışları önce Raymond'un üzerinde durdu. Hem çekingen hem de çapkınca bir hali vardı. Sonra Miss Marple'ın göz-

leri ressam Joyce Lampiere'e kaydı. Kısacık, siyah saçlı, yeşilimsi ela gözlü bir kadındı Joyce Lampiere. Sonra Jane Marple görmüş geçirmiş bir adam olan Sir Henry Clithering'e baktı. Odada iki kişi daha vardı. O çevrenin yaşlı rahibi Dr. Pender. Gözlüklerinin camlarından değil de her zaman üzerlerinden bakan, kuru, ufak tefek bir adam olan avukat Bay Petherick. Miss Marple bir an hepsini dikkatle süzdü. Sonra da dudaklarında müşfik bir gülümsemeyle yeniden örgüsünün üzerine eğildi.

Bay Petherick yavaşça kuru kuru öksürdü. Söze başlamadan önce muhakkak öyle yapardı.

"Ne dedin, Raymond? Esrarları çözülmemiş olaylar mı? E, ne olmuş onlara?"

Joyce Lampiere, "Onlara hiçbir şey olmamış," dedi. "Raymond böyle sözlere ve bunları ağır ağır söylemeye bayılır."

Raymond West sitem dolu gözlerle ona baktı. Genç kadın başını arkaya atarak gülmeye başladı.

"Hilekârın biri o, değil mi, Miss Marple?" diye sordu. "Bunu gayet iyi bildiğinizden eminim." Miss Marple, ona usulca gülümsedi, ama cevap vermedi.

Rahip ciddi bir tavırla mırıldandı. "Hayat da esrarı çözülmemiş bir olaydır."

Raymond koltuğunda dikleşti ve ani bir hareketle sigarasını şömineye fırlattı.

"Benim kastettiğim o değildi," dedi. "Ben felsefeden söz etmiyordum. Benim düşündüğüm sıradan gerçeklerdi. Olan ama kimsenin açıklayamadığı olaylar."

Miss Marple başını salladı. "Senin neyi kastettiğini anlıyorum, yavrum. Sözgelimi dün sabah Bayan Carruthers'in başına pek tuhaf bir şey geldi. Elliot'dan yarım kilo kabuğu soyulmuş karides aldı. Başka iki dükkâna daha uğradı. Eve döndüğü zaman karideslerin ya-

nında olmadığını gördü. Uğradığı iki dükkâna koştu. Ne var ki, karideslер ortadan kaybolmuştu... bence bu çok ilgi uyandıracak bir olay."

Sir Henry Clithering ciddi ciddi, "Kaybolan karideslerin esrarı," diye mırıldandı.

Yanakları heyecanından hafifçe kızarmış olan Miss Marple, "Evet," dedi. "Bu olay birkaç şekilde açıklanabilir. Örneğin başka biri..."

Raymond West neşeli bir tavırla onun sözünü kesti. "Teyzeciğim, ben böyle köyde geçen bir olayı kastetmedim. Benim düşündüğüm cinayetler ve ortadan kaybolma vakalarıydı. Yani Sir Henry Clithering'in istediği takdirde bize saatlerce anlatabileceği vakalar..."

Sir Henry alçakgönüllü bir tavır takındı. "Ben kendi işimden söz etmekten hiç hoşlanmam. Hiç hoşlanmam."

Sir Henry Clithering birkaç hafta öncesine kadar Scotland Yard'ın müdürüydü.

Joyce Lampiere, "Herhalde polisin çözemediği bir sürü cinayet ve buna benzer olay var," dedi.

Bay Petherick, "Bu gerçeği kendileri de itiraf ediyorlar sanırım," diye başını salladı.

Raymond West düşünüyordu. "Bir esrarı en iyi şekilde nasıl bir beyin... nasıl bir kafa çözebilir acaba? İnsan ortalama bir polisin, hayali geniş olmadığı için başarısızlığa uğradığını düşünüyor."

Sir Henry gizli bir alayla gülümsedi. "Polis olmayanlar öyle düşünür."

Joyce da gülüyordu. "Bu iş için bir komite ister. Psikolojiden anlayan, hayali geniş bir yazar..."

Raymond'a bakarak, alay edercesine selam verdi ama genç adam ciddiyetini bozmadı.

Ağır ağır, "Yazı yazma sanatı insana başkalarının doğasını öğrenme fırsatını veriyor," dedi. "Başkalarının belki de aldırmayacağı birtakım nedenlerin farkına varıyorsunuz."

Miss Marple, ona baktı. "Kitaplarının çok zekice yazıldıklarını biliyorum, yavrum. Ama insanlar gerçekten senin yarattığın tipler kadar kötü ruhlular mı acaba?"

Raymond şefkatle, "Teyzeciğim," diye cevap verdi. "İnançlarının sarsılmasını istemem. Böyle bir şeyi yapmaktan Tanrı beni korusun."

Miss Marple kaşlarını çatmış örgüsündeki ilmikleri sayıyordu. "Ben şunu demek istiyorum. Bana insanlar iyi ya da kötü değil de, daha çok komikmiş gibi geliyorlar."

Bay Petherick yine hafifçe kuru kuru öksürdü.

"Raymond sen hayal gücüne fazla önem vermiyor musun? Biz avukatların gayet iyi bildiği gibi hayal gücü son derece tehlikeli bir şeydir. Kanıtları tarafsız bir biçimde incelemek, gerçekleri gözden geçirmek ve özellikle bunları oldukları gibi kabul etmek... Bence insan bir işin içyüzünü mantıksal olarak ancak bu şekilde öğrenir. Şunu da ilave edeyim. Deneyimlerime dayanarak söylüyorum, tek başarıya ulaşan yöntem de budur."

Joyce, "Püf," diye bağırarak, siyah saçlı başını arkaya attı. "Sizi... hepinizi bu oyunda yeneceğimden eminim. Ben yalnız kadın değil aynı zamanda ressamım. Bildiğiniz gibi erkeklerin tersine kadınların sezgi gücü fevkaladedir. Bir ressam olarak da sizin göremediğiniz şeyleri görürüm. Sonra, bir sanatçı olarak, türlü insanlarla bulundum, onlarla ahbaplık ettim. Hayatı, sevgili Miss Marple'ın anlayamayacağı bir biçimde anladım."

Miss Marple mırıldandı. "Orasını bilmem, yavrum. Bazen köylerde de çok feci ve üzücü şeyler olur."

Dr. Pender gülümseyerek sordu. "Konuşabilir miyim? Son zamanlarda rahiplerin aleyhinde bulunmanın moda olduğunu biliyorum. Ama biz de bazı şeyler duyuyoruz. İnsanların dış dünya için kapalı bir kitaptan farksız olan taraflarını biliyoruz."

Joyce, "Şey," dedi. "Galiba aramızda hemen hemen bütün insanları temsil edebiliriz. Bir kulüp kursak mı? Ne dersiniz? Bugün günlerden ne? Salı mı? O zaman buna Salı Gecesi Kulübü adını veririz. Her hafta toplanırız. Her üye sırayla ortaya bir konu atar. Cevabını bildiği, başından geçen esrarlı bir olay sözgelimi... Durun bakayım. Kaç kişiyiz? Bir, iki, üç, dört, beş... Keşke altı kişi olsaydık. Bu daha iyi olurdu."

Miss Marple neşeyle gülümsedi. "Beni unuttun, yavrum."

Joyce biraz şaşırmıştı, ama belli etmemeye çalıştı.

"İşte bu çok hoş olur, Miss Marple. Sizin bu küçük oyunumuza karışmak isteyeceğiniz aklıma gelmemişti."

Miss Marple, "Bu oyunun çok ilgi çekici olacağından eminim. Çünkü burda bir sürü zeki 'centilmen' var. Korkarım ben öyle zeki bir kadın değilim. Yine de yıllardır St. Mary Mead'de yaşıyorum ve insanların doğaları hakkında bazı fikirler edindim."

Sir Henry nazik bir tavırla, "Yardımlarınız bizim için çok değerli olacak," diye cevap verdi.

Joyce, "Kim başlayacak?" diye sordu.

Dr. Pender, "Bu konuda en küçük bir tereddüte bile gerek yok," dedi. "Çok şansımız varmış ki Sir Henry gibi tanınmış bir kimse aramızda..."

Sözlerini bitirmeyerek, kibar bir tavırla Sir Henry'e doğru bir reverans yaptı.

Sir Henry bir iki dakika sesini çıkarmadı. Sonra içini çekerek, ayak ayak üstüne attı ve konuşmaya başladı.

"İstediğiniz gibi bir şey seçmek benim için çok güç. Yine de, sanırım şartlara tam anlamıyla uyacak bir olayı hatırladım. Bu olayı bir yıl kadar önce belki gazetelerde okudunuz. O sıralarda bu olayın dosyası 'esrar çözülemedi' kaydıyla kapatılmıştı. Ne var ki, geçenlerde ben işin içyüzünü öğrendim.

"Olay çok basit. Üç kişi akşam yemeğinde konserve ıstakoz yemişlerdi. Gece daha sonra üçü de hastalandılar. Çabucak bir doktor çağrıldı. Yemek yiyenlerden ikisi kurtuldu. Üçüncüsü ise öldü."

Raymond takdirle gülümsedi. "Hah..."

"Dediğim gibi, olay çok basitti. Ölüme yemekten zehirlenmenin neden olduğuna karar verildi. Defin ruhsatına da bu yazıldı. Ve kurban gömüldü. Ama iş bununla kapanmadı."

Miss Marple başını salladı.

"Herhalde dedikodu çıktı. Hep öyle olur zaten."

"Şimdi size bu küçük dramdaki oyuncuları tarif edeyim. Karıkocaya Bay ve Bayan Jones adını vereceğim. Karısının yardımcısına da Miss Clark. Bay Jones kimya maddeleri üreten bir firmanın temsilcisiydi. Onlar adına şehir şehir dolaşıyordu. Kırmızı suratlı, bayağı olmakla birlikte yakışıklı sayılacak bir adamdı. Elli yaşlarında vardı sanırım. Karısı kırk beşinde sıradan bir kadındı. Yardımcısı Miss Clark pespembe suratlı, güler yüzlü, şişman ve neşeliydi. O da altmışındaydı. Gördüğünüz gibi hiçbiri de öyle ilgiyi çekecek kimseler değillerdi.

"Şimdi... Mesele pek acayip bir şekilde ortaya çıktı. Bay Jones bir gece önce Birmingham'da küçük bir otelde kalmıştı. Anlaşılan eski kurutma kâğıdı o gün atılmış ve yerine temizi takılmıştı. Bir otel hizmetçisi herhalde, yapacak başka işi olmadığından, Bay Jones'un yazmış olduğu mektuptan kurutma kâğıdına çıkan kelimeleri aynayla okumuştu. Birkaç gün sonra gazetelerde Bayan Jones'un konserve ıstakoz yiyerek öldüğü haberi çıkınca kız da öbür hizmetçilere kurutma kâğıdından okuduklarını anlatmıştı. Kelimeler şunlardı: *'Tamamıyla karıma bağlıyım... o öldüğü zaman ben de... yüzler binler...'*

"Belki hatırlarsınız. O sırada bir adam karısını zehirlemişti. Hizmetçilerin hayallerinin çalışmaya başlaması için pek az şeye gerek

vardı yani. 'Bay Jones, karısını öldürüp, yüz binlerce sterline konmayı düşünüyordu,' diye karar verdiler. Kadınlardan birinin Jonesların oturduğu küçük panayır kasabasında akrabaları vardı. Hizmetçi onlara mektup yazdı. Akrabalar da cevap verdiler tabi. Bay Jones'un oranın doktorunun kızıyla pek yakından ilgilendiği kimsenin dikkatinden kaçmamıştı. Otuz üç yaşlarında güzel bir kadındı bu. Dedikodu yayılmaya başladı. İçişleri bakanına müracaat edildi. Scotland Yard'a Bay Jones'un karısını öldürdüğüne dair imzasız mektuplar yağmaya başladı. Şunu da söyleyeyim. Bu mektuplara bir an için bile önem vermedik. Bizim için köy gevezeliği ve dedikodularıyla doluydu bunlar. Ama halkı yatıştırmak için mezarı açma emri alındı. Bu hiçbir kanıta dayanmayan olaylardandı ama garip bir şekilde dedikoduların doğru olduğu anlaşıldı. Otopsi sonucunda Bayan Jones'un kesinlikle zehirlenerek öldüğünü gösterecek kadar bol arsenik çıktı. Arseniğin nasıl ve kimin tarafından verildiği, bölge polisiyle birlikte çalışan Scotland Yard'a düşüyordu artık."

Joyce, "Ah," dedi. "Bu hoşuma gitti. Gerçek bir olay bu."

"Tabi önce kadının kocasından kuşkulanıldı. Karısının ölümünün ona yararı olmuştu. Adamın eline romantik otel hizmetçisinin hayal ettiği gibi yüz binlerce sterlin geçmemişti. Ama kendisine yine de sekiz bin sterlin kalmıştı. Bu da az sayılmazdı. Jones'un, kazandığından başka hiç parası yoktu. Oysa adamın pahalı zevkleri vardı ve özellikle kadınlarla arkadaşlık etmekten çok hoşlanıyordu. Doktorun kızıyla olan ilişkisini mümkün olduğunca gizli bir şekilde soruşturduk. Gerçekten bir zamanlar aralarının iyi olduğunu anladık. Ama olaydan iki ay önce birbirleriyle birdenbire darılmışlar ondan sonra da bir daha görüşmemişlerdi. Otopsi sonucu yaşlı bir adam olan doktoru iyice şaşırttı. Dürüst, fesat olmayan bir adamcağızdı o. Kendisini gece yarısı çağırmışlardı. Joneslara gittiği zaman adamla karısının ve Miss Clark'ın acı içinde kıvrandığını görmüştü. Bayan Jones'un

durumunun çok ciddi olduğunu hemen anlamış, kadının acısını hafifletmek için muayenehanesinden afyon hapları getirtmişti. Fakat, doktorun bütün uğraşmalarına rağmen kadın kurtulamamıştı. Ama adam bir an olsun durumdan kuşkulanmamıştı da, Bayan Jones'un ölümüne bir çeşit botülizmin(*) neden olduğunu sanmıştı. O akşam yemekte konserve ıstakoz, salata, şu 'trifle' denilen meyveli tatlı, ekmek ve peynir yenilmişti. Ne yazık ki ıstakozdan hiç kalmamıştı, hepsi yenmiş, konserve kutusu da atılmıştı. Doktor, genç hizmetçi kız Gladys Linch'i sorguya çekmişti. Kız fena halde sarsılmıştı. Endişeyle hüngür hüngür ağlıyor, doktorun sorularına doğru dürüst cevap veremiyordu. Ama arka arkaya konservede bir bozukluk olmadığını söylüyordu. Kutuyu açınca içinden gaz çıkmamıştı. Istakoz da kokmuş değildi. Kız hıçkıra hıçkıra bu sözleri tekrarlıyordu.

"İşte biz soruşturmaya başladığımız zaman elimizde yalnızca bu ipuçları vardı. Belki Jones karısını öldürmek için ona arsenik vermişti. Ama zehiri yemekte yenilen şeylere karıştırmış olması imkânsızdı. Çünkü bu yemeği üç kişi yemişti. Sonra bir şey daha vardı. Jones tam yemek sofraya konulurken Birmingham'dan dönmüştü. Bu yüzden yemeklere daha önceden bir şey karıştıramazdı."

Joyce sordu. "Karısının yardımcısına ne dersiniz? Hani şu güler yüzlü, şişman kadına?"

Sir Henry başını salladı.

"Miss Clark'ı ihmal ettiğimizi sanmayın. Ama kadının cinayet işlemesi için ortada bir neden yoktu. Bayan Jones, ona vasiyetnamesinde bir şey bırakmamıştı. Kadın ölünce Miss Clark da yeni bir iş aramak zorunda kaldı."

Joyce düşünceli düşünceli mırıldandı. "Kadının bu cinayetle bir ilgisi olmadığı anlaşılıyor."

(*) Bir tür gıda zehirlenmesi.

Sir Henry devam etti. "Sonra müfettişlerimden biri ilgi çekici bir şey ortaya çıkardı. O akşam yemekten sonra Bay Jones mutfağa inmiş ve iyi olmadığını söyleyen karısı için mısır unundan çorbamsı bir şey yapılmasını istemişti. Gladys Linch bunu hazırlayıncaya kadar mutfakta beklemiş, sonra da kâseyi yukarı götürmüştü. Bunu duyunca adamı yakaladığıma kanaat getirdiğimi itiraf edeyim."

Avukat başını salladı.

Parmaklarıyla teker teker işaret ederek, "Cinayet nedeni," diye saydı. "Fırsat... Sonra kimyevi maddeler imal eden bir firmada çalıştığına göre zehiri elde etmesi de çok kolaydı."

Rahip atıldı. "Zayıf karakterli bir adam olduğu da anlaşılıyor."

Raymond West dikkatle Sir Henry'e bakıyordu.

"Bu işin içinde bir iş var... Onu neden tutuklamadınız?"

"İşin kötü yanı da bu ya. Her şey o ana kadar tam istediğimiz gibi olmuştu. Ama sonra ortaya bir engel çıktı. Jones tutuklanmadı. Zira Miss Clark'ı sorguya çekerken kadın bize mısır unundan yapılan çorbayı Bayan Jones'un değil kendisinin içtiğini anlattı.

"Anlaşıldığına göre, kadın her zamanki gibi Bayan Jones'un odasına gitmişti. Bayan Jones yatakta oturuyordu. Yanındaki komodinin üstünde mısır unu çorbası duruyordu.

"Kadın, Miss Clark'a, 'Kendimi hiç iyi hissetmiyorum, Milly,' dedi. 'Ama kabahat bende. Gece vakti ıstakoz yenir mi hiç? Albert'e bana mısır unu çorbası yaptırtmasını söyledim. Çorba pişti ama onu da canım istemiyor.'

"Miss Clark, 'Yazık,' diye cevap verdi. 'Pek de güzel pişirilmiş. Öyle topak topak değil. Gladys aslında hiç de fena bir aşçı değil. Son zamanlarda pek az kız mısır unundan doğru dürüst çorba yapabiliyor. Doğrusu çorba çok hoşuma gitti. Anlayacağın karnım bir hayli aç.'

"Bayan Jones, 'Tabi aç olur,' dedi. 'Bunun da tek nedeni senin kendi aptallığın.'"

Sir Henry bir an durdu. "Burda şunu açıklamak isterim. Gitgide şişmanlamasına çok üzülen Miss Clark o günlerde 'diyet' yapmaya çalışıyordu... Nerde kalmıştım? A, evet...

"Bayan Jones, 'Böyle diyet sana hiç yaramıyor, Milly," diye ısrar etti. 'Gerçekten yaramıyor. Madem Tanrı seni böyle şişman yaratmış, boşuna uğraşıp durma. Şu mısır unu çorbasını iç. Bak sana ne kadar iyi gelecek.'

"Miss Clark da söylenileni yaptı ve kâsedeki bütün çorbayı bitirdi... Tabi böylece Bay Jones'un aleyhindeki varsayımlarımız kökünden yıkıldı. Kurutma kâğıdındaki kelimeleri sorunca Jones, hemen cevap verdi. 'O mektubu Avustralya'daki kardeşime cevap olarak yazdım,' dedi. 'Kendisi benden para istiyordu. Ona, paraca tamamıyla karıma bağlı olduğumu anlattım. Ancak karım öldüğü zaman elime para geçecekti. Kendisine o zaman yardım edebilirdim... Kardeşime dünyada onun durumunda yüz binlerce kişi olduğunu hatırlattım.'"

Dr. Pender, "Demek böylece iş çıkmaza girdi?" diye sordu.

Sir Henry ciddi ciddi tekrarladı. "İş çıkmaza girdi. Elimizde kanıt olmadan Jones'u tutuklama tehlikesini göze alamazdık."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra Joyce, "Hepsi bu kadar değil mi?" dedi.

"Geçen yıla kadar durum böyleydi. Ama Scotland Yard artık meselenin içyüzünü biliyor. İki üç güne kadar da olayı herhalde gazetelerde okursunuz."

Joyce düşünceli düşünceli mırıldandı. "İşin içyüzü... Acaba?... Hepimiz beş dakika düşünelim, ondan sonra cevap verelim."

Raymond West başını sallayarak, saatine bir göz attı. Beş dakika sona erince dönüp Dr. Pender'e baktı.

"Önce sizden başlayalım mı?"

Yaşlı rahip başını salladı. "İşin içinden çıkamadığımı itiraf etmeliyim. Bana kadının kocası suçluymuş gibi geliyor. Ama bu işi

nasıl yaptığını kesinlikle tahmin edemiyorum. Bana kalırsa Jones zehri karısına henüz anlaşılamayan bir şekilde verdi. Ama bu da onca zaman sonra nasıl ortaya çıktı, onu da bilmiyorum."

"Joyce?"

Joyce kesin bir tavırla, "Bayan Jones'un yardımcısı Miss Clark," diye cevap verdi. "Bence katil kesinlikle o. Bu cinayeti işlemesinin sebebi ne olabilir? Yaşlı, şişman ve çirkin olması, Jones'u sevmesine bir engel oluşturmazdı ki. Belki Jones'a âşıktı. Belki başka bir nedenden Bayan Jones'dan nefret ediyordu. Bir kadının yardımcısı olmak, düşünün. Hizmetçilikle sekreterlik arası bir şeydir bu. Hep neşeli olacaksınız. Her söze, 'Evet,' diyeceksiniz. Duygularınızı belli etmemeye, içinize atmaya çalışacaksınız. Herhalde kadın günün birinde bunlara dayanamayarak, Bayan Jones'u zehirledi. Herhalde arseniği o mısır unundan yapılan çorbaya koydu. Tabi sonra yalan söyleyerek, çorbayı kendisinin içtiğini iddia etti."

"Bay Petherick?"

Avukat tam mesleğine yakışacak bir tavırla parmaklarının uçlarını birbirine dayadı. "Bu konuda bir şey söylemek istemem... Elimizde pek az bilgi ve kanıt var. Onun için bir şey söyleyemeyeceğim."

Joyce, "Söylemeniz gerek, Bay Petherick," dedi. "Avukatça tavırlar takınıp 'kanuna göre' gibi laflar etmeye ve fikrinizi saklamaya hakkınız yok. Bu oyuna siz de katılmalısınız."

Bay Petherick içini çekti. "Elimizdeki bilgiye göre ilk bakışta pek söylenilecek bir şey yok. Ne yazık ki ben böyle çok olay gördüm. Bence katil kadının kocası. Diğer durumları ancak şu şekilde açıklayabiliriz. Miss Clark her ne sebeptense Jones'u bilerek korumuş. Belki adam kadınla paraca anlaştı. Belki Bay Jones kendisinden kuşkulanılabileceğini anlamıştı. Miss Clark ise kendisini parasız bir geleceğin beklediğini biliyordu. Kendisine gizlice verilecek

hatırı sayılır bir para karşılığı mısır unu çorbasını kendisinin içtiğini söylemeye razı oldu. Eğer öyleyse hiç de hoş bir şey değil bu."

Raymond çevresine bakındı. "Ben sizlerle aynı fikirde değilim. Hepiniz meselenin en önemli tarafını unuttunuz. *Doktorun kızı*. Bana göre olayın nasıl olduğunu size anlatayım. Konserve ıstakoz gerçekten kötüydü. Hepsi de bu yüzden zehirlenme belirtisi gösterdiler. Doktor çağırıldı. Adam herkesten daha fazla ıstakoz yemiş olan Bayan Jones'un ıstırapla kıvrandığını gördü. Sir Henry'nin bize anlattığı gibi muayenehanesinden afyon hapları getirtti. Oraya kendisi gitmedi. Birini yolladı. Muayenehaneye giden adama afyon haplarını kim verdi? Doktorun kızı şüphesiz. Herhalde kadın babasına ilaç hazırlamakta yardım da ediyordu. Doktorun kızı Jones'a âşıktı. Meseleyi öğrenince doğasının kötü yanı galip geldi. Jones'u karısından kurtarma fırsatının kendi eline geçmiş olduğunu anladı. Eve gönderdiği haplarda saf, beyaz arsenik vardı... İşte ben böyle düşünüyorum."

Joyce heyecanla bağırdı. "Sir Henry Clithering şimdi bize meseleyi anlatacak."

Sir Henry, "Bir dakika," dedi. "Miss Marple henüz konuşmadı."

Miss Marple mırıldandı. "Eyvah... Bir ilmek daha kaçırdım. Hikâyeye o kadar dalmıştım ki... Üzücü bir olay... çok üzücü bir olay... bu bana Mount'da oturan yaşlı Bay Hargraves'i hatırlattı. Karısı durumdan hiç şüphe etmiyordu. Adam ölüp de parasını gizlice metrés olarak tuttuğu ve kendisine beş çocuk dünyaya getiren kadına bırakınca aklı başına geldi. Kadın bir zamanlar Hargraveslerin hizmetçisiydi. Bayan Hargraves onun için her zaman, 'Öyle de iyi kızdır ki,' derdi. 'Onun cumaları hariç evin her köşesini silip süpüreceğinden emin olabilirsiniz...' Düşünün, yaşlı Hargraves bu kadına komşu kasabada ev tutmuştu. Oysa ki kendisi kilisenin ileri gelenlerindendi. Pazarları komisyon tabağını o dolaştırırdı."

Raymond oldukça sabırsız bir tavırla, "Jane Teyze'ciğim," diye atıldı. "Çoktan ölüp gitmiş olan Hargraves'in bu meseleyle ne ilgisi var?"

Miss Marple cevap verdi. "Bu hikâye hemen onu düşünmeme neden oldu. Olaylar birbirine ne kadar çok benziyor değil mi? Herhalde zavallı kız artık her şeyi itiraf etti. Siz de her şeyi böyle öğrendiniz değil mi Sir Henry?"

Raymond, "Hangi kız," dedi. "Sevgili teyzeciğim, neden söz ediyorsun?"

"Şu zavallı Gladys Linch denilen kızdan. Doktor kendisini sorguya çektiği zaman fena halde telaşlanan hizmetçiden. Öyle olmasının da sebebi vardı tabi. Zavallı. Ahlaksız Jones'un asılacağını umarım. Kızcağız onun yüzünden katil olmuş. Gladys Linch'i cinayete o sürüklemiş. Herhalde o çaresiz, zavallı kızı da asacaklar."

Bay Petherick, "Sanırım olayı yanlış anladınız, Miss Marple..." diye söze başladı.

Ama Miss Marple başını inatla sallayarak Sir Henry Clithering'e baktı.

"Ben haklıyım. Öyle değil mi? Yüzler... binler. Ve 'trifle' denilen tatlı. Bunun insanın gözünden kaçması olanaksız."

Raymond haykırdı. "Trifle denilen tatlıyla yüzler ve binlere ne olmuş?"

Teyzesi, ona döndü.

"Yavrum, aşçılar trifle adlı pastanın üzerine her zaman yüzler-binler koyarlar. Bu yüzler-binler denilen şeyler pastaların da üzerinde gördüğün pembeli beyazlı şekerden yapılmış küçücük şeylerdir. Yemekte 'trifle' denilen tatlıdan olduğunu, Jones'un da birine yüzler-binlerden söz eden bir mektup yazdığını öğrenince bu iki olayı birbirine bağladım. Arsenik yüzler-binlerin içindeydi işte. Adam arseniği kıza bırakmış ve bunu tatlının üstüne serpmesini söylemişti."

Joyce hemen atıldı. "Bu imkânsız. Hepsi de tatlıdan yemişler."

Miss Marple, "Hayır, hayır," diye cevap verdi. "Bayan Jones'un yardımcısı diyet yapıyormuş. Bunu unutmayın. Diyet yapan biri kesinlikle tatlı yemez. Herhalde Jones tatlının üzerindeki yüzler-binleri tabağının kenarına sıyırıverdi. Zekice bir buluştu onunki. Ahlaksız."

Diğerleri gözlerini Sir Henry'e dikmişlerdi.

Adam ağır ağır, "Çok garip," diye mırıldandı. "Ama Miss Marple gerçeği keşfetti. Jones, Gladys Linch'in başını belaya sokmuştu. Kız ondan hamile kalmıştı yani. Ümitsizlikten adeta delirmek üzereydi. Jones ise karısının ortadan kalkmasını istiyordu. Gladys'e karısı öldüğü zaman onunla evlenmeyi vaat etti. Yüzler-binlere zehir karıştırarak, bunu kıza verdi. Onların nasıl kullanılacağını da anlattı..." Sir Henry bir an durdu. "Gladys Linch bir hafta önce öldü. Çocuğu doğumda ölmüş, Jones da başka bir kadın için onu terk etmişti. Ölmek üzereyken gerçeği itiraf etti..."

Birkaç dakikalık bir sessizlik oldu.

Sonra Raymond, "Eh, Jane Teyze," dedi. "Bu sefer sen kazandın. Doğrusu gerçeği nasıl tahmin ettin bilmiyorum. Mutfakta çalışan genç kızın bu meseleyle bir ilişkisi olacağı aklıma bile gelmezdi."

Miss Marple, "Orası öyle, yavrum," diye mırıldandı. "Ama sen benim gibi hayatı bilmiyorsun. Jones tipinde bir adam... Bayağı ve neşeli. Evde genç ve güzel bir kız olduğunu anlar anlamaz, 'Adam ona rahat vermemiştir,' dedim. Bu üzülünecek, acınacak bir hal. Üstelik pek de hoş bir şey değil... Bayan Hargraves'in kocası öldüğü zaman geçirdiği sarsıntıyı sana tarif edemem. Köy günlerce bu dedikoduyla çalkalanmıştı."

İKİNCİ BÖLÜM

Astarte Tapınağı

"E, Dr. Pender bakalım siz bize ne anlatacaksınız?"

Yaşlı rahip şefkatle gülümsedi.

"Benim hayatım sakin yerlerde geçti," dedi. "Pek az heyecanlı olayla karşılaştım. Ama... gençliğimde çok tuhaf ve acıklı bir olaya karıştım."

Joyce Lampiere, ona cesaret vermek ister gibi, "Ah..." diye mırıldandı.

Rahip devam etti. "Bu olayı hiçbir zaman unutmadım. O sırada üzerimde derin bir etki yapmıştı. Bugün bile düşündüğüm zaman bir adamın insan eliyle ölmesine imkân olmayan o korkunç anda hissettiğim dehşet ve hayreti hâlâ duyabiliyorum."

Sir Henry şikâyet etti. "Sizin yüzünüzden tüylerim diken diken oldu, Pender."

Rahip, "O sırada benim tüylerim de diken diken olmuştu," diye cevap verdi. "O günden sonra da 'bir yerin atmosferi, havası' kelimelerini kullananlara kesinlikle gülmedim. Böyle bir şey gerçekten var. Bazı yerlere kötülük veya iyilik öylesine işliyor... buraları öylesine dolduruyor ki bunu hemen hissediyorsunuz."

Miss Marple söze karıştı. "'Larches' denilen ev gerçekten uğursuz bir yer. Yaşlı Bay Smith bütün parasını kaybettiği için ordan çıkmak zorunda kaldı. Evi ondan sonra Carslakeler tuttu. Johnny Carslake merdivenden düşüp bacağını kırdı. Bayan Carslake sağlığı bozulduğu için Güney Fransa'ya gitmek zorunda kaldı. Şimdi orda Burdensler oturuyor. Duyduğuma göre zavallı Bay Burden'i hemen ameliyat etmeleri lazımmış."

Bay Petherick öne doğru eğildi. "Böyle meselelerde batıl inançlar büyük rol oynuyor. Düşüncesizce tekrarlanan budalaca dedikodular yüzünden taşınmaz mallar kıymetten düşüyor."

Sir Henry bir kahkaha attı. "Ben birkaç hayalet tanıdım. Hepsi de pek güçlü kuvvetli adamlardı."

Raymond, "Bırakalım da," dedi. "Dr. Pender hikâyesine devam etsin."

Joyce ayağa kalkarak iki lambayı söndürdü. Şimdi odayı yalnızca şöminedeki alevler aydınlatıyordu.

Genç kadın, "Atmosfer meselesi..." diye gülümsedi: "Artık devam edebiliriz."

Dr. Pender, ona bakarak gülümsedi. Koltuğunda arkasına yaslanıp, kelebek gözlüğünü çıkardıktan sonra hatıralara daldığını belirten yumuşak bir sesle anlatmaya başladı.

"Bilmiyorum içinizde Dartmoor'u iyi tanıyanınız var mı? Size anlatacağım yer tam Dartmoor sınırındadır. Çok güzel bir yerdi orası ama yıllar önce satılığa çıkarılmış olmasına rağmen bir türlü alıcı bulamıyordu. Belki kışın orası biraz kasvetli oluyordu. Ama manzara nefisti. Sonra arazide tuhaf, ilgi çekici şeyler de vardı. Sonunda burayı Haydon adında biri satın aldı. Sir Richard Haydon adında bir adam. Kendisini üniversiteden tanırdım. Yıllardan beri görüşmemiştik ama aramızdaki dostluk bağları kopmamıştı. Bu yüzden beni Sessiz Koru'ya davet edince bunu memnuniyetle kabul ettim. Richard Haydon'un yeni aldığı bu yerin adı 'Sessiz Koru'ydu...

"Arkadaşım fazla misafir davet etmemişti. Malikânede fazla kalabalık değildik. Sir Richard Haydon'un kendisi... Kuzeni Elliot Haydon... Lady Mannering ve Violet adındaki soluk benizli, pek dikkat çekmeyen silik kızı... Yüzbaşı Rogers ve karısı... At binmekten, açık havada dolaşmaktan hoşlanan kimselerdi onlar. Adeta yalnızca at binmek ve avlanmak için yaşıyorlardı... Misafirlerin arasında Symonds adında genç bir doktor ve Miss Diana Ashley adında da genç bir kız vardı. Miss Diana Ashley'den söz edildiğini duymuştum. Fotoğrafları sık sık gazetelerin sosyete sütunlarında çıkıyordu. O yıl sosyeteye takdim edilen bu güzel kızın bir sürü dedikoduya neden olacak şekilde hareket ettiğini söylemeliyim... Diana Ashley gerçekten dikkati çeken bir kızdı. Uzun boylu, simsiyah saçlı, beyaz tenliydi. Daima yarı kapalı duran çekik siyah gözleri ona Uzakdoğululara özgü hoş ve esrarlı bir hava veriyordu. Konuşurken sesinin güzelliğine de hayran oluyordunuz. Kalınca ama berrak bir sesi vardı.

"Oraya gider gitmez arkadaşım Richard Haydon'un Diana Ashley'e âşık olduğunu anladım. Bu toplantının sırf genç kız için düzenlendiğini de tahmin ettim. Kızın duygularından pek emin değilim. Bu bakımdan çok kaprisliydi. Bir gün tutuyor yalnızca Richard'la ilgileniyor, başka hiç kimseye bakmıyordu. Başka bir gün Richard'ın kuzeni Elliot'a iltifat ediyor, sanki arkadaşım yokmuş gibi davranıyordu. Sonra tutuyor sakin ve çekingen bir genç olan Dr. Symonds'a baştan çıkarıcı gülümsemelerle bakıyordu.

"Malikâneye geldiğim sabah ev sahibimiz bize her tarafı dolaştırdı. Ev pek öyle dikkati çekecek bir şey değildi. Devonshire granitinden yapılmış sağlam, mükemmel bir binaydı. Zamana ve hava koşullarına dayanacak şekilde inşa edilmişti. Hiç romantik değildi ama son derecede rahattı. Pencerelerden kırlara ve bu kırları çevreleyen kayalık yüksek tepelere bakıyordunuz.

"En yakınımızdaki kayalık tepenin yamacında daire şeklinde kulübe kalıntıları vardı. Taş devrinden kalmaydı bunlar. Bir başka tepede son zamanlarda kazılmış olan bir mezar görülüyordu. Bunun içinde bazı bronz aletler bulunmuştu. Haydon tarihi şeylere çok meraklıydı. Bizlere bunlardan saatlerce büyük bir heyecanla söz etti. Özellikle oralarda tarihi kalıntıların pek çok olduğunu anlattı.

"'Neolitik kulübelerde yaşayanlar... Druidler. Romalılar... Hatta buralarda eski Fenikelilerin izlerine bile rastlamak mümkün.

"'Fakat en ilginç kuşkusuz burası,' dedi. 'Malikânenin adını biliyorsunuz: Sessiz Koru.' Buranın adını nerden aldığını tahmin etmek güç değildi.

"Eliyle işaret etti. Bölgenin o kısmı bir hayli çıplaktı. Kayalar, fundalar, eğreltiotları... İşte o kadar... Ama evden yüz metre kadar ileride gayet sık ağaçlı bir koruluk uzanmaktaydı.

"Haydon, 'Orası da çok eski günlerden kalma,' diye açıkladı. 'Ağaçlar kurumuş, yerlerine yenileri dikilmiş. Ama orasını olduğu gibi korumaya çalışmışlar... Belki de Fenikeli göçmenlerin zamanında olduğu gibi... Gelin, bakın...'

"Hepimiz onun peşinden gittik. Koruya girer girmez garip bir can sıkıntısına kapıldım. Sanki boğuluyordum. Sanırım bunun nedeni sessizlikti. Ağaçlarda hiç kuş yuvası yoktu. Issız koruda bir dehşet havası vardı. Richard Haydon'un tuhaf bir gülümsemeyle bana baktığını fark ettim.

"'Bu yer hakkında neler hissediyorsun, Pender?' diye sordu. 'Düşmanlık duyuyor musun? Veya derin bir endişe ve rahatsızlık?'

"Ben sükûnetle, 'Burası hoşuma gitmedi,' dedim.

"Başını salladı. 'Bu konuda da haklısın. Burası dininin en eski düşmanlarından birine ait bir yer... Astarte'nin Korusu burası.'

"'Astarte'nin mi?'

"'Astarte ve Ishtar ve Ashtoreth... Artık hangi adı beğenirsen. Ben Fenikelilerin taktığı Astarte adını tercih ediyorum. Sanırım bu

memlekette bilinen bir Astarte Korusu var. Bu surun kuzeyinde. Elimde kesin kanıt yok. Yine de burdakinin Astarte'nin asıl korusu olduğuna inanıyorum. Herhalde burda, bu sık ağaçların ortasında kutsal ayinler yapılırdı.'

"Diana Ashley, 'Kutsal ayinler,' diye mırıldandı. Gözlerinde hülyalı ve dalgın bir anlam belirmişti. 'Acaba nasıl şeylerdi bunlar? Çok merak ettim.'

"Yüzbaşı Rogers yüksek sesle anlamsız anlamsız güldü. 'Herhalde pek de onaylanacak şeyler değillermiş. İlginç şeyler oluyormuş.'

"Haydon ona aldırmadı.

"'Korunun ortasında bir tapınak olması gerekirdi,' dedi. 'Doğrusu burda böyle bir şey yoktu. Ama ben aklıma gelen bir şeyi yaptım.'

"O sırada ağaçlığın ortasındaki açıklığa çıkmıştık. Bunun tam ortasında yazlık bir pavyona benzeyen taştan yapılmış bir şey vardı. Diana Ashley merakla Richard Haydon'a baktı.

"'Ben buna "Tapınak" adını taktım,' diye gülümsedi. 'Astarte'nin Tapınağı burası...'

"Bizi oraya doğru götürdü. İçerde, abanozdan yapılmış kaba bir kaidenin üzerinde bir kadın heykelciği duruyordu. Bir aslanın üstüne binmiş olan kadının başında ay biçiminde boynuzlar vardı.

"Haydon, 'Fenikelilerin Astarte'si,' dedi. 'Ay Tanrıçası Astarte.'

Diana, 'Ay tanrıçası,' diye bağırdı. 'Gelin bu gece çılgıncasına eğlenelim. Bir âlem yapalım. Hepimiz çeşitli kıyafetlere girelim. Ay ışığında buraya gelerek Astarte ayinlerini tekrarlayalım.'

"Birdenbire hafif bir hareket yaptım. Richard'ın kuzeni Elliot Haydon çabucak bana döndü.

'Bütün bunlar hiç hoşunuza gitmiyor, değil mi, muhterem peder?' diye sordu.

"Büyük bir ciddiyetle, 'Hayır,' dedim. 'Hiç hoşuma gitmiyor.'

"Bana tuhaf tuhaf baktı. 'Aslında saçma sapan şeyler bunlar. Richard burasının kutsal bir koru olup olmadığını bilemez. Yalnız-

ca aklına öyle esti. Bu fikir hoşuna gidiyor. Zaten, burası kutsal bir koru da olsaydı?...'

"Evet, olsaydı?...'

"'Şey..' Sıkıntılı sıkıntılı güldü. 'Siz böyle şeylere inanmazsınız değil mi? Ne de olsa rahipsiniz.'

"Bir rahibin böyle şeylere inanmaması gerektiğinden pek emin değilim.'

"'Ama böyle şeyler çoktan sona ermiş... ortadan kalkmış.'

"Ben düşünceli düşünceli, 'Bundan da pek emin değilim,' diye cevap verdim. 'Yalnız şunu biliyorum. Ben öyle "atmosfere" "bir yerin havasına" karşı hassas olan bir adam değilim. Ama bu koruya girdiğimden beri tuhaf bir sıkıntı duyuyorum. Bana çevremde tehlike ve kötülük dolaşıyormuş gibi geliyor.'

"Elliot endişeyle omzunun üzerinden baktı.

"'Evet,' dedi. 'Bu... çok... çok... tuhaf. Ne demek istediğinizi anlıyorum. Ama böyle hissetmemize hayalimiz neden oluyor sanırım. Sen ne dersin, Symonds.'

"Doktor cevap vermeden önce birkaç dakika düşündü. Sonra da usulca, 'Burası hiç hoşuma gitmiyor,' diye başını salladı. 'Bunun nedenini açıklayamayacağım. Ama bu koru hiç hoşuma gitmiyor.'

O sırada Violet Mannering yanıma geldi.

"'Burdan nefret ediyorum,' diye haykırdı. 'Burdan nefret ediyorum. Rica ederim, hemen gidelim!'

"Dönerek, ilerledik. Diğerleri de peşimizden geldiler. Yalnızca Diana Ashley geride kaldı. Başımı çevirip, omzumun üzerinden bir göz attım. Genç kız tapınağın önünde durmuş merak ve ilgiyle içerdeki heykele bakıyordu.

"O gün hava sıcak ve fevkalade güzeldi. Diana Ashley'in bir kıyafet balosu vermesi... daha doğrusu böyle bir toplantı düzenlenmesi fikri herkesin hoşuna gitti. Böyle zamanlarda olduğu gibi fısıldaşmalar, kahkahalar duyuldu. Kadınlar gizli gizli dikiş diktiler.

Hepimiz yemeğe indiğimiz zaman her zamanki gibi neşeli çığlıklar, kahkahalar atıldı. Rogers'la karısı mağara devrini seçmişlerdi. Böylece şöminelerin önündeki postların nereye gitmiş olduğunu anladık. Richard Haydon Fenikeli bir gemici olduğu iddiasındaydı. Kuzeni Elliot bir haydut, Dr. Symonds aşçı, Lady Mannering hastabakıcı, kızı ise bir Çerkes esir kılığındaydı. Ben de bir Kapuşen rahibi kıyafetine girmiştim. Doğrusu elbisem bir hayli kalındı. Diana Ashley en son aşağıya indi. Onun biçimsiz, siyah bir pelerine sarılmış olduğunu görünce bayağı düş kırıklığına uğradık.

"Genç kız neşeyle, 'Bilinmeyen,' diye güldü. 'O benim işte... Haydi rica ederim. Artık yemek yiyelim.'

"Yemekten sonra dışarı çıktık. Çok güzel bir geceydi. Ilık ve yumuşak. Ay da ufukta yükseliyordu.

"Çevrede dolaştık, gevezelik ettik, zaman çabucak geçti. Sanırım bir saat sonra Diana Ashley'in yanımızda olmadığını anladık.

"Richard Haydon, 'Herhalde gidip yatmadı,' dedi.

"Violet Mannering başını salladı. 'Ne münasebet! Onun on beş dakika kadar önce şu tarafa doğru gittiğini gördüm.' Eliyle mehtapta kapkara duran gölgeli koruyu işaret etti.

"Richard Haydon, 'Acaba ne yapacak?' diye mırıldandı. 'Yine bir hınzırlık peşinde olduğu kesin. Gelin, gidip bakalım.'

"Hep birlikte ilerledik. Miss Ashley'in niyetinin ne olduğunu hepimiz merak etmiştik. Ama ben kendi hesabıma o karanlık ve kasvetli ağaçların arasına istemeye istemeye girdim. Benden güçlü bir şey beni geri çekiyor... bana koruya gitmememi fısıldıyordu. O korunun kötü bir yer olduğuna her zamankinden daha fazla inandım sanırım diğerleri de aynı şeyleri hissediyorlardı ama bunu itiraf etmek niyetinde değillerdi. Ağaçlar o kadar sıktı ki ay ışığı aralarından aşağıya süzülemiyordu. Etrafımızdan bir sürü hafif ses yükseliyordu. Fısıltılar... İç çekişleri... Çok korkunç bir yerdi burası. Sanki sözleşmişiz gibi birbirimizden ayrılmadık.

"Birdenbire korunun ortasında açıklığa çıktık ve hayretle olduğumuz yerde donmuş gibi kaldık. Zira orda, tapınağın eşiğinde incecik, şeffaf kumaşlara sarınmış biri duruyordu. Simsiyah saçlarından ay biçimi iki boynuz yükselmekteydi.

"Richard Haydon, 'Tanrım!' diye fısıldadı. Alnında ter taneleri belirmişti.

"Violet Mannering'in gözleri ondan keskindi. Genç kız, 'A, bu Diana,' diye haykırdı. 'Ne yapmış o? Nedense garip duruyor. Her zamankinden daha farklı.'

"Eşikteki kız ellerini kaldırdı. Öne doğru bir adım atarak, yüksek ve tatlı bir sesle, şarkı söyler gibi, 'Ben Astarte'nin rahibesiyim,' diye seslendi. 'Bana nasıl yaklaşacağınıza dikkat edin. Çünkü elimde ölüm tutuyorum ben.'

"Lady Mannering itiraz etti. 'Böyle konuşma, yavrum. Hepimizin tüylerini diken diken ediyorsun. Emin ol böyle."

"Haydon, Diana Ashley'e doğru atıldı.

"'Tanrım!' diye bağırıyordu. 'Harikasın, Diana!'

"Artık gözlerim karanlığa iyice alışmıştı. Çevremi daha iyi görebiliyordum. Violet'in de dediği gibi Diana Ashley de bir değişiklik vardı. Yüzü tümüyle Uzakdoğululararınkini andırıyordu artık. Gözleri iyice kısılıp birer çizgi halini almıştı. Hainee bir pırıltıyla parlıyordu bunlar. Dudaklarındaki o acayip gülümsemenin benzerini de o zamana kadar hiç görmemiştim.

"Diana ihtar eder gibi, 'Dikkat edin,' diye seslendi. 'Tanrıça'ya yaklaşmaya kalkmayın. Bana elini süren ölür.'

"Haydon, 'Harikasın, Diana,' diye haykırdı. 'Ama vazgeç artık. Bilmiyorum neden bu... bu halin hoşuma gitmiyor.'

"Çimenlerin üzerinden genç kıza doğru gidiyordu. Diana Ashley bir elini ona doğru uzattı.

"'Dur!' diye bağırdı. 'Bir adım daha atarsan seni Astarte'nin büyüsüyle öldürürüm.'

"Richard Haydon gülerek adımlarını sıklaştırdı. Sonra birdenbire çok tuhaf bir şey oldu. Genç adam bir an duraksadı. Ve sendeleyerek yüzükoyun yere yuvarlandı.

"Tekrar kalkmadı da... Şimdi yerde hiç kımıldamadan yatıyordu.

"Birdenbire Diana deli gibi gülmeye başladı. Korunun derin sessizliğini bozan korkunç ve tuhaf bir sesti bu.

"Elliot birdenbire küfrederek ileri doğru atıldı.

"'Buna dayanamayacağım,' diye haykırıyordu. 'Kalk, Richard! Haydi, kalk artık!'"

"Ama Richard Haydon düştüğü yerden kalkmıyordu. Elliot Haydon, ona erişti. Yanına diz çökerek, genç adamı usulca çevirdi. Üzerine eğilerek dikkatle yüzüne baktı.

"Sonra birdenbire ayağa fırladı. Durduğu yerde hafifçe sendeliyordu."

"'Doktor,' dedi. 'Allah aşkına gel, doktor. Ga-ga-galiba ölmüş."

"Symonds öne doğru koştu. Elliot ise ağır ağır yürüyerek yeniden yanımıza geldi. Anlayamadığım bir şekilde ellerine bakıp duruyordu.

"Aynı anda Diana deli gibi haykırdı.

"Kız, 'Onu ben öldürdüm,' diye bağırıyordu. 'Tanrım! Böyle bir şey yapmak istemiyordum ama onu ben öldürdüm!'

"Birdenbire bayılarak, çimenlerin üzerine yığıldı.

"Bayan Rogers da çığlıklar atmaya başlamıştı.

"'Yalvarırım bu korkunç yerden gidelim! Çabuk gidelim! Burda başımıza her türlü şey gelebilir! Tanrım! Ne feci bir yer burası!'

"Elliot yanıma gelerek omuzlarımı yakaladı.

"'Bu olamaz,' diye mırıldanıyordu. 'İmkânı yok... Olamaz... Bir insan bu şekilde öldürülemez... Doğaya aykırı bir şey bu.'

"Onu yatıştırmaya çalıştım.

"'Olayın bir açıklaması olması gerek,' dedim. 'Herhalde kuzeninin kalbi zayıftı. Bundan kimsenin haberi yoktu. Bu heyecan ve ani şok...'

"Elliot sözümü kesti.

"'Anlamıyorsun... Anlamıyorsun...' Görmem için ellerini havaya kaldırdı. O zaman parmaklarında kıpkırmızı lekeler olduğunu fark ettim.

"'Richard heyecandan, şoktan ölmedi. Onu bıçakladılar... Hem de kalbinden bıçakladılar. Ama silah ortada yok.'

"Ona hayretle baktım. Aynı anda cesedin muayenesini bitirmiş olan Symonds da ayağa kalkarak bize doğru geldi. Rengi iyice uçmuştu. Tir tir titriyordu.

"'Hepimiz çıldırdık mı?' dedi. 'Ne biçim yer burası? Böyle olayların olabildiği bu koru ne biçim bir yer?'

"'Demek ki doğru?' diye sordum.

"Başını salladı.

"'Yara ince uzun bir hançer tarafından açılmışa benziyor. Fakat ortada böyle bir hançer yok..."

"Şaşkın şaşkın birbirimize baktık.

"Elliot Haydon, 'Ama hançer orda olmalı,' diye haykırdı. 'Herhalde yere düştü. Çimenlerin arasında bir yerde olacak. Gelin arayalım.'

"Çevremize bakındık ama boş yere. Görünürde böyle bir hançer yoktu.

"Violet Mannering birdenbire, 'Diana'nın elinde bir şey vardı,' dedi. 'Hançere benzeyen bir şey. Bunu gayet iyi gördüm. Richard'ı tehdit ettiği zaman hançerin parıldadığını fark ettim.'

"Elliot Haydon başını salladı.

"'Ama Richard kızın üç metre kadar bile yakınına gitmedi.'

"Lady Mannering yerde baygın yatan Diana Ashley'in üzerine eğilmişti.

"'Şimdi elinde bir şey yok,' diye seslendi. 'Yerde de bir şey göremiyorum. Böyle bir hançer gördüğünden emin misin, Violet? Doğrusu ben öyle bir şeyin farkına varmadım.'

"Dr. Symonds, kıza yaklaştı.

"'Onu eve götürmeliyiz,' dedi. 'Rogers yardım eder misin?'

"Hep birlikte baygın kızı malikâneye götürdük. Sonra da dönerek Sir Richard'ın cesedini eve taşıdık."

Dr. Pender birdenbire özür dilermiş gibi duraklayarak çevresine bakındı. "Bu olay yeni olsaydı böyle yapmamamız gerektiğini de bilirdik. İnsan böyle şeyleri dedektif romanlarından öğreniyor... Sokaktaki çocuklar bile bir cesedin bulunduğu yerde bırakılması gerektiğinden haberdar. Ama o günlerde öyle şeyler bilinmiyordu. Bu yüzden Richard Haydon'un cesedini o dört köşe granit evdeki yatak odasına taşıdık. Uşak da bisiklete binerek polis bulmaya gitti. Yanılmıyorsam en yakın karakol on beş kilometre ötedeydi.

"O sırada Elliot Haydon beni bir kenara çekti.

"'Buraya bak,' dedi. 'Ben tekrar koruya gidiyorum. O silahın bulunması gerek.'

"Şüpheyle mırıldandım. 'Eğer öyle bir silah var idiyse...'

"Kolumu yakalayarak, beni şiddetle sarstı. 'Kafan batıl inançlarla dolu. Richard'ın ölümünün doğaüstü bir olay olduğunu sanıyorsun, pekâlâ... Ben tekrar koruya gidip işin içyüzünü öğreneceğim.'

"Nedense garip bir şekilde, bunu yapmasını hiç istemiyordum. Onu vazgeçirmek için elimden geleni yaptım. Ama nafile. O sık ağaçları düşünmek bile tiksintiyle irkilmeme neden oluyordu. Üstelik bana daha başka felaketler de olacakmış gibi geliyordu. Oysa Elliot'un inadı tutmuştu. Galiba için için o da korkuyordu ama bunu itiraf etmek niyetinde değildi. Esrarın içyüzünü anlamak niyetiyle iyice silahlanarak koruya gitti.

"Pek korkunç bir geceydi. Hiçbirimiz uyuyamadık tabi. Polisler geldikleri zaman olanlara, açıkça inanmadıklarını belli ettiler. Miss Diana Ashley'i iyice sorguya çekmeye kalktılar. Ama Dr. Symonds karşılarına dikildi. Böyle bir şeye izin vermek niyetinde değildi o. Diana Ashley o baygınlıktan veya 'vech' halinden kurtulmuştu ama

doktor kendisine kuvvetli bir uyku ilacı vermişti. Ne olursa olsun genç kız ertesi güne kadar rahatsız edilmeyecekti.

"Elliot Haydon herkesin aklına ancak ertesi sabah yedide geldi. Yani Dr. Symonds birdenbire onun nerde olduğunu sordu. Ona Elliot'un ne yaptığını anlattım. Symonds'un ciddi yüzü büsbütün ciddileşti. 'Keşke bunu yapmasaydı,' dedi. 'Pek delice bir şey bu.'

"'Onun başına bir şey geldiğini sanmıyorsun ya?'

"'Öyle bir şey olmadığını umarım... En iyisi birlikte gidip ona ne olduğuna bakalım, muhterem peder.'

"Doktorun haklı olduğunu biliyordum. Ama bu işi yapabilmek için yine de kendimi zorlayarak bütün cesaretimi topladım. Birlikte dışarı çıkarak o uğursuz koruya gittik. İki kez, 'Elliot, Elliot!' diye bağırdık ama cevap veren olmadı. Bir iki dakika sonra açıklığa çıktık. Burası sabah ışığında pek renksiz duruyordu. Tam hayaletlere göre bir yerdi orası. Symonds kolumu yakaladı. Ben hafifçe bağırdım. Bir gece önce ay ışığında orda çimenlerin üzerinde yüzükoyun yatan bir adam vardı. Şimdi, sabahın ilk ışıklarında yine aynı sahneyle karşılaşmıştık. Elliot Haydon kuzeninin öldüğü yerde yatıyordu...

"Symonds, 'Tanrım,' dedi. *'Onun başına da aynı şey gelmişti.'*

"Çimenlerin üzerinde koştuk. Elliot Haydon baygındı. Hafif hafif soluk almaktaydı. Bu kez felakete neyin sebep olduğunun şüphe götürecek tarafı yoktu. Yarada ince, uzun bronz bir hançer vardı.

"Doktor, 'Neyse,' dedi. 'Kalbine değil sadece omzuna gelmiş. Yine şansı varmış. Tanrım! Doğrusu artık ne düşüneceğimi bilmiyorum. Her neyse... Elliot ölmemiş. Bize olanları anlatır.'

"Ama Elliot Haydon bunu yapamadı işte. Açıklamaları son derece belirsizdi. Boş yere uzun uzun hançeri aramıştı. Sonunda bu araştırmadan vazgeçerek gidip tapınağın yanında durmuştu. İşte o sırada birinin ağaçların arasından kendisini gözetlediğini sezmişti. Bundan emindi. Bu kanısından kurtulmaya çalışmıştı, ama bunu yapamamıştı. Genç adam o arada esmeye başlayan soğuk, acayip rüz-

gârı da tarif etti. Bu ağaçların bulunduğu taraftan değil de tapınağın içersinden geliyordu. Dönmüş, usulca içeriye bakmıştı. Tanrıçanın heykelini görmüş ve gözlerinin kendisine oyun oynadığını sanmıştı genç adam. Heykel gitgide büyümekteydi. Sonra ona biri şakaklarının arasına olanca kuvvetiyle vurmuş gibi gelmişti. Sendeleyerek, gerilemiş, yere düşerken bir şeyin sol omzunu adeta yakar gibi acıttığını hissetmişti.

"O hançerin biraz ilerdeki tepede açılan mezardan çıktığı çok geçmeden anlaşıldı. Bunu Sir Richard Haydon almıştı. Hançeri nerde sakladığını kimse bilmiyordu. Evde mi, yoksa koruda mıydı bu?"

"Polis, Richard Haydon'u Diana Ashley'in mahsus öldürdüğünden emindi. Buna her zaman da inanacak. Ama genç kızın ona üç metre kadar bile yaklaşmamış olması yüzünden onu tutuklamadılar. Suçlamalarını desteklemeleri olanaksızdı... İşte bu mesele esrarını böylece korudu. Hâlâ da korumaya devam ediyor."

Uzun bir sessizlik oldu.

Nihayet Joyce Lampiere, "Söylenecek bir şey yok," diye mırıldandı. "Çok korkunç... ve acayip bir olay... Bu meseleyi siz, kendiniz açıklayabiliyor musunuz, Dr. Pender?"

Yaşlı adam başını salladı. "Evet... Ediyorum... Bir bakıma ediyorum... Bu tuhaf bir açıklama ve bence bazı ayrıntıları da içermiyor."

Joyce, "Ben ruh çağrılan bazı toplantılarda bulundum," dedi. "İstediğinizi söyleyebilirsiniz ama bazen çok tuhaf şeyler oluyor. İnsan bu olayı bir tür ipnotizmayla açıklayabilir belki. Kız Astarte rahibesi haline girmişti ve nasıl olduysa genç adamı bıçakladı. Belki de Miss Mannering'in elinde gördüğü hançeri uzaktan fırlattı."

Raymond West'in de bir fikri vardı. "Belki de fırlattığı bir mızraktı. Ne de olsa ay ışığı o kadar güçlü değildir. Belki kızın elinde mızrağa benzer bir şey vardı ve adamı uzaktan yaraladı. Tabi bu işin, kalabalığın ipnotize edilmesi haliyle de ilgisi var. Siz hepiniz Richard Haydon'un doğaüstü bir güç tarafından öldürüldüğünü ka-

bule çoktan hazırdınız. Bu yüzden olaya da o gözle baktınız."

Sir Henry de, "Müzikallerde bıçaklar ve silahlarla bir sürü harika numara yapıldığını gördüm," dedi. "Herhalde o korudaki ağaçların arasına biri kolaylıkla gizlenebilirdi. Adam ordan bir bıçak veya hançeri büyük bir ustalıkla fırlattı. Tabi bu işi yapan bir profesyoneldi. Bu açıklama tarzının biraz abartılı olduğunu itiraf ederim. Ama bence en akla yakın varsayım da bu. Hatırlayacağınız gibi diğer adam birinin ağaçların arasından kendisini gözetlediğini sezdiğini anlatmış... Miss Violet Mannering'in Diana Ashley'in elinde hançer gördüğünü iddia etmesine... diğerlerinin ise bunun farkında olmadıklarını söylemelerine gelince... Bu beni şaşırtmıyor. Eğer polis olsaydınız, bir olayı anlatan beş kişinin sözlerinin hiçbir zaman birbirini tutmadığını bilirdiniz."

Bay Petherick öksürdü.

"Ama bütün bu varsayımlarda önemli bir noktayı unutuyorsunuz," diye başını salladı. "Silah ne olmuştu? Açıklığın ortasında duran Diana Ashley mızrağı kolaylıkla saklayamazdı. Veya gizli bir katil bir hançer fırlatmış olsaydı, bunun maktul çevrildiği zaman hâlâ yarada olması gerekirdi. Bence bütün bu abartılı varsayımlardan vazgeçip, gerçekleri göz önüne almalıyız."

"Peki gerçeklerden ne anlam çıkıyor?"

"Bence bir tek şey apaçık ortada. Adam yere yığıldığı zaman yakınında kimse yokmuş. O halde onu öldürmüş olan... yine kendisi. Yani Richard Haydon intihar etmişti."

Raymond West hayretle sordu. "Adam neden intihar etmek istesin ki?"

Avukat yeniden öksürdü. "Ondan sonrasını yine varsayımlarla açıklamaya mecburuz. Fakat şu anda varsayımlar beni ilgilendirmiyor. Bence... doğaüstü kuvvetleri bir tarafa bırakırsak... ki bunlara bir an bile inanmış değilim... geriye bir tek olasılık kalıyor. Richard Haydon kendi kendisini bıçakladı. Yere yığılırken elleri iki ya-

nına açıldı ve bu yüzden hançeri yaradan çıkararak ağaçların arasına doğru fırlattı. Bu akla yakın değilse de pekâlâ mümkün."

Miss Marple, "Doğrusu ben fazla bir şey söylemek istemem," dedi. "Bütün bunlar aklımı karıştırıyor. Ama acayip şeyler oluyor. Geçen yıl Lady Sharpley'in garden partisinde minyatür golf oyununu hazırlayan adam parçalardan birine takılıp yere düştü ve bayıldı. Zavallı tam beş dakika kendine gelemedi."

Raymond şefkatle, "Evet teyzeciğim," diye mırıldandı. "Ama onu bıçaklamadılar. Öyle değil mi?"

Miss Marple cevap verdi. "Tabi bıçaklamadılar, yavrum. Ben de bunu anlatıyordum. Tabi zavallı Sir Richard Haydon ancak bir tek şekilde hançerlenmiş olabilir. Fakat onun ayağının neye takıldığını bilmeyi isterdim. Bu bir ağacın kökü olabilir. O sırada kıza bakmaktaymış. İnsan ay ışığında bazı şeylere takılabilir doğrusu."

Rahip, "Sir Richard Haydon bir tek biçimde mi bıçaklanmış olabilir?" dedi. Tuhaf tuhaf Miss Marple'a bakıyordu.

"Çok acı bir şey bu. Doğrusu üzerinde durmayı da istemem. Herhalde sağ elini kullanan bir adamdı o. Yani solak değildi. Kendisini sol omzundan bıçakladığına göre öyle olmalı... Marple, zavallı Jack Baynes'e o kadar acırdım ki. Arras'daki müthiş dövüşten sonra tutup kendisini ayağından vurmuştu. Hastaneye onu görmeye gittiğim zaman bunu bana anlattı. Fena halde utanıyordu. O zavallı Elliot Haydon'un işlediği cinayetin ona bir yararı dokunduğunu da sanmıyorum."

Raymond, "Elliot Haydon," diye haykırdı. "Yani cinayeti onun işlediğini mi sanıyorsun?"

Miss Marple hafif bir hayretle gözlerini açtı. "Bu cinayeti başka kim işlemiş olabilir? Bay Petherick'in gayet makul bir şekilde söylediği gibi atmosfere... hiç de hoş olmayan o putperestlere özgü tanrıçalara aldırmazsak Haydon herkesten önce Richard Haydon'un yanına giderek, onu çevirdi. Tabi bu işi yaparken herkese arkasını

dönmüştü. Haydut kılığında olduğu için de muhakkak kemerinde bir silah vardı. Genç kızken bir baloda haydut kılığına girmiş bir adamla dans ettiğimi hatırlıyorum da... Üzerinde tam beş türlü bıçak ve hançer vardı... Bilemezsiniz damı için ne kadar sıkıntılı ve rahatsız bir şeydi bu."

Bütün gözler Dr. Pender'e dikilmişti.

"Rahip gerçeği bu faciadan beş yıl sonra öğrendim." dedi. "Elliot Haydon bana bir mektup yazarak her şeyi itiraf etti. Mektubunda kendisinden daima kuşkulandığımı sandığından söz ediyordu. 'Bu arzuya birdenbire kapıldım,' demekteydi. 'Diana Ashley'e ben de âşıktım. Ama o sırada başarılı olmaya çalışan fakir bir avukattım. Richard ortadan kalktığı, üstelik malı mülkü ve asalet unvanı bana kaldığı takdirde Diana'yı elde etme şansım artacaktı... Richard'ın yanına diz çökerken hançeri kemerimden çektim. Düşünmeden bunu onun kalbine sapladıktan sonra tekrar kemerime soktum. Sonradan, benden şüphelenilmemesi için kendimi de bıçakladım... Bu mektubu bu gece yazıyorum. Çünkü yarın bir heyetle Güney Kutbu'na doğru yola çıkacağım. Geri dönmeyebilirim...'" Rahip bir an durdu. "Bence Elliot bu mektubu yazdığı zaman zaten geri dönmek niyetinde değildi. Miss Marple'ın dediği gibi işlediği cinayetin ona hiçbir yararı da olmadı. Mektubunda, 'Tam beş yıl,' diyordu. 'Cehennem azabı çektim. Şerefimle ölerek suçumu affettireceğimi umuyorum.'"

Kısa bir sessizlik oldu.

Sonra Sir Henry, "Gerçekten şerefiyle öldü," dedi. "Hikâyedeki adları değiştirmişsiniz, Dr. Pender ama ben kastettiğiniz adamı tanıdığımı sanıyorum."

Yaşlı rahip, "Demin söylediğim gibi," diye devam etti. "Bu açıklama, bütün ayrıntıları içermiyor. Örneğin ben hâlâ o koruda kötü bir şeyler olduğundan eminim. O kötülük Elliot Haydon'u o şekilde harekete zorladı. Bugün bile Astarte Tapınağı'nı hatırladığım zaman elimde olmayarak, titriyorum."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Altın Külçeleri

Raymond West, "Size bu hikâyeyi anlatmakla haksızlık edip etmediğimi düşünüyorum," dedi. "Çünkü esrarın içyüzünü bilmiyorum. Ama olay o kadar tuhaf ve ilgi çekici ki bunu size anlatmak istiyorum. Belki baş başa verir ve mantıklı bir sonuca varırız."

"Bu olay iki yıl önce oldu. O sırada Paskalya Festivali'ni John Newman adında biriyle geçirmek için Cornwall'a gitmiştim."

Joyce Lampiere heyecanla sordu. "Cornwall'a mı?"

"Evet. Neden sordun?"

"Hiç... Benim anlatacağım hikâye de Cornwall'la ilgili de. Rathole adlı küçük bir balıkçı köyünde geçiyor. Sakın senin macera da orda geçmiş olmasın?"

"Hayır, hayır. Benim sözünü edeceğim köyün adı Polperran'dı. Cornwall'ın batı kıyısındaydı. Vahşi görünüşlü, kayalık bir yerdi. John Newman'la birkaç hafta önce tanıştırılmıştım. Fevkalade ilginç bir adamdı. Çok zekiydi. Zengindi. Hayali geniş, romantik biriydi. Son zamanlarda merak sardığı bir konu dolayısıyla ordaki 'Pol House'u kiralamıştı. Birinci Elizabeth devri üzerine bir otoriteydi o. Bana canlı, renkli bir dille İspanyol donanmasının yenilişini anlattı. O kadar heyecanlıydı ki insan nerdeyse o savaşı gözleriy-

le gördüğüne inanacaktı. Acaba insanın tekrar dünyaya gelme olayının aslı var mı? Bunu merak ediyorum, hem de çok."

Miss Marple, ona şefkatle baktı. "Sen çok romantiksin, Raymond'cuğum."

Raymond West hafifçe sinirlenmişti. "Romantiklikle hiçbir ilgim yoktur. Oysa Newman dediğim bu adam gerçekten romantikti. Bu yüzden bana adeta geçmişte kalmış bir adam gibi geliyor, bir hayli ilgimi çekiyordu. Anlaşıldığına göre İspanyol donanmasına ait bir gemi Cornwall açıklarında, o ünlü ve tehlikeli Serpent Rocks'da batmıştı. İspanya'dan geliyordu ve içi altın doluydu. Newman'ın anlattığına göre gemiyi kurtarmak ve hazineyi elde etmek için yıllarca çalışmıştı... Böyle hikâyeler çok duyuluyor tabi. Yalnız hayali altınlarla dolu batık gemiler gerçeklerinden çok fazla. Bir şirket kurulmuş ama iflas etmiş. Neyse ki Newman gemiyi arama hakkını -veya buna ne ad veriliyorsa onu- pek ucuza satın almış. Bu konuda gayet hevesli ve heyecanlıydı. Ona göre bu, yalnızca ilmi ve modern makinelerle halledilecek bir meseleydi. Altın, geminin enkazındaydı. Hazinenin kurtarılabileceğinden emindi.

"Onu dinlerken olayların genellikle böyle olduğunu düşündüm. Newman gibi zengin adamlar hemen hemen hiç uğraşmadan başarıya ulaşırlar. Aslında buldukları hazinenin -para bakımından- onlarca fazla bir kıymeti de yoktu. Doğrusu adamın heyecanının bana da geçtiğini söylemeliyim. Gözlerimin önünde fırtınanın sürüklediği ve sonra o siyah kayalara çarparak parçaladığı kalyonlar beliriyordu. Bu 'kalyon' kelimesi bile romantik. 'İspanyol altını' sözleri ise bir mektepli çocuğu heyecanlandırır. Büyükleri de öyle. Üstelik o sırada bir roman üzerinde çalışıyordum. Bunun bazı sahneleri on altıncı yüzyılda geçiyordu. Ev sahibimden bu bakımdan faydalanacağımdan, romanıma 'bölgesel bir renk' katabileceğimden de emindim.

"O cuma sabahı Paddington'dan büyük bir neşe içersinde yola çıktım. Keyfim çok yerindeydi. Kompartmanda benden başka bir tek yolcu daha vardı. Kendisi tam karşıki köşede oturuyordu. Uzun boylu, asker gibi dimdik bir insandı. Nedense bana onu daha önce de bir yerde görmüşüm gibi geliyordu. Bir süre hafızamı yokladım ama boşuna. Sonunda hatırladım. Yol arkadaşım Müfettiş Badgworth'dü. Everson'un kaybolması olayı hakkında bir seri yazı hazırlarken onunla tanışmıştım.

Müfettiş Badgworth'e kendimi hatırlattım. Birkaç dakika sonra onunla tatlı tatlı konuşuyorduk. Polperran'a gittiğimi söyleyince, 'Ne tesadüf,' dedi. 'Ben de aynı yere gidiyorum.' Fazla meraklı gözükmemek için orda ne işi olduğunu sormamaya dikkat ettim. Onun yerine Polperran'ın beni neden ilgilendirdiğini anlattım. O arada İspanyol kalyonunun enkazından da söz ettim. Müfettişin bunu bildiğini anlayınca da fena halde şaşırdım tabi. Badgworth, 'Söz ettiğiniz *Juan Fernandez* gemisi olacak,' diye cevap verdi. 'Kalyondaki altını çıkarmaya çalışırken parasını batıran ilk arkadaşınız olmayacak... Romantik bir fikir bu.'

"Ben de, 'Herhalde bütün anlatılanlar efsane,' dedim. 'Kesinlikle orada kalyon filan da batmadı.'

"Müfettiş başını salladı. 'Aksine... Diğer gemilerle birlikte *Juan Fernandez* kalyonu da orda battı. Bu sahillerde ne kadar çok enkaz olduğunu bilseniz, şaşırırdınız. Zaten ben de Cornwall'a böyle bir mesele dolayısıyla gidiyorum. Altı ay önce *Otranto* orda battı.'

"'Bu olayı gazetede okuduğumu hatırlıyorum,' dedim. 'Hiç can kaybı olmamıştı değil mi?'

"Müfettiş içini çekti. 'Hiç can kaybı olmadı, Bay West. Ama başka bir şey kayboldu. Bunu herkes bilmiyor: *Otranto* altın külçesi taşıyordu.'

"Fazlasıyla meraklanmıştım. 'Evet?'

"'Tabi gemiyi kurtarmak için bir sürü dalgıç çalıştırdık. Ama *altın ortada yok, Bay West.*'

"Hayretle ona baktım. 'Altın ortada yok mu? Nasıl olur bu?'

"Müfettiş, 'Bütün mesele de bu ya,' dedi. 'Kayalar... Kayalar geminin kasa dairesinde koskocaman bir delik açmışlardı. Dalgıçlar o delikten kolaylıkla içeri girdiler. Ama kasa dairesi boştu. Şimdi bütün sorun şu: Altın kazadan önce mi çalınmıştı, yoksa sonra mı? Altın *Otranto'*nun kasa dairesine konulmuş muydu?'

"Mırıldandım. 'Çok tuhaf bir olay bu.'

"'Özellikle bir altın külçesini göz önüne aldığınız zaman. Bu, cebinize atıvereceğiniz pırlanta bir gerdanlık değildir ki... Külçenin ne kadar büyük ve ne kadar ağır olduğunu düşündüğünüz zaman, olay insana tümüyle imkânsızmış gibi geliyor. Belki gemi kalkmadan önce bir dolap döndü. Yok, eğer öyle bir şey olmadıysa altınlar son altı ayda götürüldü. İşte ben bu meseleyi inceleyeceğim.'

"Newman'ın beni karşılamak için istasyona gelmiş olduğunu gördüm. Otomobili olmadığı için özür diledi. Tamir edilmek üzere Truro'ya yollamış, onun yerine istasyona çiftliğe ait bir kamyonla gelmişti.

"Onun yanına oturdum ve balıkçı köyünün dar sokaklarında dikkatle ilerlemeye başladık. Son derece dik bir yokuşu tırmandık, kıvrıla büküle ilerleyen bir yoldan geçtik ve sonunda Pol House'un iki yanında granit direkler yükselen bahçe kapısından içeriye girdik.

"Pol House, pek hoş bir yerdi. Uçurumun tepesine yapılmıştı. İnsan denizi iyice görüyordu. Manzara nefisti. Pol House'un bir bölümü üç yüz - dört yüzyıllıktı. Buraya sonra yeni bir bölüm eklenmişti. Arkasında altı yedi dönümlük çiftlik arazisi uzanıyordu.

"Newman, 'Pol House'a hoş geldin,' dedi. 'Altın Kalyon'a da öyle...' Bana ön kapıyı işaret etti. Buraya pupa yelken giden bir İspanyol kalyonunun müthiş bir resmi asılmıştı.'

"İlk gecem gayet hoş geçti. Bir hayli bilgi de edindim. Ev sahibim bana *Juan Fernandez*'le ilgili eski elyazması kitapları gösterdi. Birtakım haritalar açarak, bunların üzerindeki noktalarla yapılmış çizgileri işaret etti. Dalma aletlerinin diagramlarını çıkardı. Bunların aklımı iyice karıştırdığını, aletlerden hiçbir şey anlamadığımı da itiraf edeyim.

"Ona Müfettiş Badgworth'le karşılaşmamı anlattım. Bu olayla yakından ilgilendi.

"Düşünceli düşünceli, 'Bu kıyılarda tuhaf insanlar yaşar,' diye mırıldandı. 'Kaçakçılık ve gemi batırmak adeta kanlarına işlemiştir. Kıyılarında bir gemi battı mı bunu yağmaya hakları olduğunu düşünürler. Burda bir adam var. Onu görmenizi isterim. Kendisi bu civarda eskiden yaşayan insanların tipik bir numunesi adeta.'

"Ertesi gün hava güzel, güneş parlaktı. Newman beni Polperran'a götürerek orda dalgıcıyla tanıştırdı. Higgins adında bir adamdı bu. İfadesiz bir yüzü vardı. Son derecede sessizdi. Konuşmaya ancak arada sırada karışıyor ve o zaman da sadece ya, 'Hayır,' diyordu ya da, 'Evet'. Newman'la son derecede teknik meselelerden söz ettikten sonra kalkıp 'Üç Çıpa' Barı'na gittik. Bir duble bira dalgıcın dilinin biraz çözülmesine yardım etti.

"'Londra'dan bir dedektif gelmiş," diye homurdandı. 'Söylediklerine göre geçen kasımda burda batan gemi altın doluymuş... Neyse... İlk batan gemi o değil... Sonuncusu da o olmayacak.'

"Üç Çıpa'nın sahibi de söze karıştı. 'Duydunuz mu? Duydunuz mu? Sözlerin çok doğru, Bill Higgins.'

"Dalgıç, 'Öyle olduğunu sanırım, Bay Kelvin,' diye cevap verdi."

"Bar sahibine oldukça büyük bir merakla baktım. Dikkati çeken bir adamdı. Son derece esmerdi. Acayip geniş omuzları vardı. Gözleri kanlıydı. Nedense karşısındakine doğru dürüst bakamıyor,

tuhaf bir tavırla gözlerini kaçırıyordu. Newman'ın sözünü ettiği adamın o olduğunu düşündüm. 'O çevrede eskiden yaşayan insanların tipik bir numunesi,' dediği bu bar sahibi olacaktı.'

"Adam hoşnutsuz bir tavırla, 'Meraklı yabancıların bu sahillere gelip, işlere burunlarını sokmalarını istemiyoruz,' diye homurdandı.

"Newman güldü. 'Kastettiğin polis mi?'

"Kelvin anlamlı anlamlı, 'Hem polisi kastediyorum,' dedi. *'Hem de başkalarını.* Sakın bunu unutayım demeyin...'

"Eve gitmek için tepeye tırmanırken Newman'a döndüm. 'Biliyor musun, bana adamın sözlerinde gizli bir tehdit varmış gibi geldi...'

"Arkadaşım güldü.

"'Saçma... Ben burdakilere zarar vermiyorum ki...'

"Ben kuşkuyla başımı salladım. Kelvin'in gayet kaba ve tehlikeli bir hali vardı. Uygar insanlarla ilgisi olmayan biriydi. Kafasından, bizim aklımıza bile gelmeyecek bazı düşüncelerin geçmesi de mümkündü.

"Sanırım o andan itibaren endişelenmeye başladım. İlk gece mışıl mışıl uyumuştum. Ama ertesi gece sık sık uyandım. Uykum oldukça sıkıntılıydı. Pazar günü hava iyice kapalıydı. Bulutlar alçalmıştı. Nerdeyse gök gürlemeye başlayacaktı. Etraf bayağı karanlıktı. Ben duygularımı doğru dürüst saklamasını oldum olası bilmem. Newman bende bir değişiklik olduğunu hemen fark etti.

"'Ne var, West? Bu sabah sinirlerin çok bozuk galiba?'

"'Neyim olduğunu bilmiyorum,' diye itiraf ettim. 'Ama korkunç bir duyguya kapıldım. Bana feci bir şey olacakmış gibi geliyor.'

"'Bunun tek nedeni var: hava.'

"'Evet... Belki...'

"Başka bir şey söylemedim. Akşamüzeri Newman'ın teknesiyle denize çıktık. Ama birden yağmur öyle şiddetle yağmaya başladı ki, kıyıya dönüp, kuru elbise giydiğimizde bayağı sevindik.'

"Ve o akşam benim endişelerim arttı. Dışarda fırtına yatıştı. Newman pencereden baktı.

"'Hava açılıyor,' dedi. 'Yarım saat sonra pırıl pırıl, sakin bir gece başlarsa hiç şaşmam... Eğer öyle olursa çıkıp biraz yürürüm.'

"Ben esneyerek, 'O kadar uykum var ki,' diye mırıldandım. 'Dün gece doğru dürüst uyuyamadım da ondan. Bu gece erkenden yatmak istiyorum.'

"Öyle de yaptım. Bir gece önce pek az uyumuştum. O akşam başımı yastığa koyar koymaz dalmışım. Ama rahat bir uyku değildi benimki. Hâlâ o korkunç duygunun etkisindeydim. Bana kötü bir şey olacakmış gibi geliyordu. Feci düşler gördüm. Daha doğrusu karabasanlar derin uçurumların kenarında yürüyor, ayağım kaydığı an yuvarlanıp öleceğimi düşünüyordum. Uyandığım zaman saat sekizi gösteriyordu. Başım feci ağrıyordu. Geceki korkunç karabasanların etkisinden de hâlâ kurtulamamıştım.

"Bu duygum o kadar güçlüydü ki pencereye gidip, perdeyi açınca müthiş bir korkuyla geriledim. İlk gördüğüm mezar kazan bir adam olmuştu. Daha doğrusu bana öyle gelmişti.

"Ancak bir iki dakika sonra kendime gelebildim. O zaman mezar kazıcısının Newman'ın bahçıvanı olduğunu anladım. 'Mezara' ise yandaki çimlerin üzerinde bekleyen yeni üç gül fidanı dikilecekti.

"Bahçıvan başını kaldırarak beni gördü. Elini şapkasına götürüp selam verdi.

"'Günaydın, efendim. Hava ne kadar güzel değil mi?"

"Hâlâ o korkunç ve sıkıntılı duyguların etkisindeydim. Onun için duraksayarak, 'Evet...' diye mırıldandım. 'Öyle olmalı...'

"Oysa hava bahçıvanın söylediği gibi gerçekten çok güzeldi. Güneş pırıl pırıl parlıyordu. Uçuk mavi gök ise o gün havanın pek güzel olacağını müjdelemekteydi. Kahvaltı için aşağıya inerken ıslık çaldığımı fark ettim. Newman'ın hizmetçileri evde kalmıyordu.

Yakındaki bir çiftlikte oturan iki kız kardeş gündüzleri gelerek, adamın bir hayli basit olan işlerini görmekteydiler. Ben odaya girdiğim sırada onlardan biri kahve kabını masaya koyuyordu.

"'Günaydın, Elizabeth,' dedim. 'Bay Newman daha aşağıya inmedi mi?'

"Kadın, 'Bay Newman erkenden sokağa çıkmış sanırım, efendim,' diye cevap verdi. 'Biz geldiğimiz zaman o evde değildi.'

"Birdenbire yine o eski endişelerim canlanıverdi. İlk iki sabah Newman kahvaltıya oldukça geç inmişti. Onun erken kalkmaya meraklı bir adam olduğunu sanmıyordum. Endişelerin etkisi altında çabucak yukarı çıktım ve adamın yatak odasına koştum. Boştu. Üstelik yatak da hiç bozulmamıştı. Yani Newman o gece yatağında yatmamıştı. Odasını çabucak araştırınca iki şeyin farkına vardım. Newman erkenden dolaşmaya çıkmıştı, belki. Ve sırtında geceki elbiselerinin olması gerekiyordu. Çünkü bunlar odada yoktu.

"Artık bana kötülüğü haber veren içgüdünün yanılmamış olduğundan emindim. Newman bana söylediği gibi gece biraz dolaşmaya çıkmıştı. Ve sonra herhangi bir neden yüzünden eve dönmemişti. Neden? Bir kaza mı olmuştu? Uçurumdan mı yuvarlanmıştı? Onu hemen aramaya çıkmamız gerekiyordu.

"Birkaç saat içersinde bir sürü yardımcı buldum. Hep birlikte uçurumun kenarlarını ve aşağıdaki kayalıkları aradık. Gelgelelim Newman'ın en küçük bir izine bile rastlamadık.

"Sonunda, ümitsiz bir durumda Müfettiş Badgworth'e gittim. Anlattıklarımı duyunca yüzü iyice ciddileşti.

"'Bana adama bir kötülük yapmışlar gibi geliyor,' dedi. 'Bu çevrede dürüstlükle ilgisi olmayan bir hayli insan var. Üç Çıpa'nın sahibi Kelvin'i gördünüz mü?'

"'Evet,' diye cevap verdim. 'Gördüm.'

"'Onun dört yıl önce hapse girmiş olduğunu biliyor muydunuz? Silahlı saldırıdan tutuklanmıştı."

"'Buna hiç şaşmadım,' diye mırıldandım.

"'Anlayacağınız bu çevredekiler arkadaşınızın üzerine vazife olmayan şeylere burnunu sokmaktan fazla hoşlandığını düşünüyorlar. Başına ciddi bir felaket gelmemiş olmasını umarım.'

"Araştırmaya yeni bir enerjiyle devam ettik. Bu çalışmalarımızın ödülünü ancak akşamüzeri geç vakit gördük. Newman'ı kendi arazisinin bir köşesindeki derin bir hendekte bulduk. Ellerini ve ayaklarını iple sıkıca bağlamışlar, bağırmaması için de ağzına bir mendil tıkmışlardı.

"Hem acısı vardı, hem de bitkin bir durumdaydı. Ancak ayak ve el bileklerini ovduktan, bir cep şişesinden kendisine bol bol viski içirdikten sonra olanları anlatabildi.

"Hava düzeldiği için gece on bire doğru biraz dolaşmaya çıkmıştı. Dalgın dalgın uçurumun kenarından bir hayli ilerlemiş ve 'Kaçakçılar Koyu' denilen yere kadar gitmişti. Orda bir sürü irili ufaklı mağara olduğu için koya bu ad takılmıştı. Newman orda bazı adamların küçük bir tekneden bir şeyler boşalttıklarını görmüş, ne olduğunu anlamak için aşağıya inmişti. Yük ne ise gayet ağırdı ve en uzaktaki mağaralardan birine taşınmaktaydı.

"Newman durumdan pek kuşkulanmamakla birlikte biraz şaşırmıştı. O arada da diğerleri farkına varmadan onlara iyice yaklaşmıştı. Sonra birdenbire biri telaşla bağırmış, iki denizci Newman'ın üzerine atılarak, kendisini bayıltmışlardı.

"Newman yeniden kendine geldiği zaman motorlu bir araçta olduğunu tahmin etmişti. Zira bu sarsılarak, zangırdayarak ilerliyordu. Newman'a kıyıdan köye giden yokuşu tırmanıyorlarmış gibi gelmişti. Adam daha sonra kamyonun kendi evinin bahçe kapısından içeriye girdiğini hayretler içersinde fark etmişti. Adamlar bir süre fısılda-

şarak konuşmuşlar, sonra onu ileriye çekerek hendeğe atmışlardı. Burası bir hayli derin olduğu için Newman'ın kolay kolay bulunmayacağını biliyorlardı. Sonra kamyon çekip gitmişti. Newman bunun köye daha yakın bir kapıdan çıktığını sanıyordu. Kendisine saldıranları tarif etmesi de olanaksızdı. Ama onların denizci olduklarından emindi. Konuşmalarından da Cornwall'lu olduklarını anlamıştı."

"Bu olay Müfettiş Badgworth'ü çok ilgilendirdi.

"'Altının oraya saklanmış olduğundan eminim,' diye bağırdı. 'Külçeleri nasıl olduysa enkazdan çıkarmışlar ve buralardaki ıssız mağaralardan birine saklamışlardı. Artık, 'Kaçakçılar Koyu'ndaki bütün mağaraları aradığımızı, o taraflara bir daha bakmayacağımızı biliyorlardı. Herhalde Bay Newman kıyıya indiği zaman onlar da altını Kaçakçılar Koyu'ndaki bir mağaraya taşımaktaydılar... Ne yazık ki aradan on sekiz saat geçti. Herhalde onlar da bu süre içinde külçeleri başka yere götürdüler. Bay Newman'ı dün gece yakalamışlar... Artık altınları o koyda bulabileceğimizi hiç sanmıyorum.

"Müfettiş koyu aramak için hemen harekete geçti. Külçelerin tahmin edildiği gibi mağaralardan birine saklandığını gösterecek kanıtlar da buldu. Ama altınlar ordan alınıp götürülmüştü. Külçelerin son olarak nereye gizlendiğini gösterecek en küçük bir ipucu da yoktu.

"... Evet... Orda bir ipucu vardı. Hatta müfettiş bunu bana ertesi sabah kendisi gösterdi.

"'Bu yoldan motorlu araçlar pek az geçiyor,' dedi. 'Bir iki yerde lastik izlerine rastladık. Gayet belirgindi bunlar. Bir lastikten üçgen şekilde bir parça kopmuş. Bu sayede izleri hemen tanımak olası. Kamyonun bahçe kapısından girdiği iyice belli. Öbür kapıdan çıktığını gösteren bir iki hafif iz de var. Aradığımız kamyonun bu olduğundan hiç kuşku yok. Ama bunu neden uzaktaki öbür kapıdan çıkarmamışlar? Kamyonun köyden birine ait olduğundan eminim.

Köyde motorlu aracı olan çok kişi yok... Yalnızca bir iki kişinin kamyonu var. Bunlardan biri de Üç Çıpa'nın sahibi Kelvin.

"Newman, 'Kelvin'in asıl işi neymiş?' diye sordu.

"'Bunu sormanız çok ilginç, Bay Newman. Çünkü Kelvin gençliğinde profesyonel bir dalgıçmış.'

"Newman'la birbirimize baktık. Yavaş yavaş konu anlaşılmaya başlıyordu.

"Müfettiş, 'Kıyıdaki adamlardan biri Kelvin olamaz mı?' diye sordu. 'Onu tanımadınız mı?'

"Newman başını salladı.

"Üzüntüyle, 'Ne yazık ki onu tanıdığımı iddia edemeyeceğim... Zaten fazla bir şey görecek kadar zamanım da olmadı.'

"Müfettiş Badgworth nezaket gösterip kendisiyle birlikte Üç Çıpa Barı'na gitmeme izin verdi. Garaj, yan sokaktaydı. Bunun büyük kapıları kapalıydı. Arkadaki dar geçitten ilerleyince küçük bir kapıya geldik. Garaja açılıyordu bu. İçeriye girdik. Kamyonun lastiklerine bir göz atmak müfettişe fazlasıyla yetti. 'Tamam!' diye haykırdı. 'Kelvin elimizde artık. Şu arkadaki sol tekerleğe bakın. Şu koskocaman üçgen şeklindeki işareti görüyor musunuz? Bay Kelvin'in bu işin içinden sıyrılacak kadar zeki olduğunu sanmıyorum!"

Raymond West durdu.

Joyce, "E?" dedi. "Buraya kadar hiçbir sorun yok... Tabi altın külçelerini bulamadılarsa o başka."

Raymond, "Gerçekten," diye cevap verdi. "Altınları hiçbir zaman bulamadılar. Kelvin'i de mahkûm edemediler. Adam düşündüklerinden daha zeki çıkarak onları alt etti. Doğrusu bunu nasıl yaptığını bilmiyorum. Onu, tekerlekteki yırtık nedeniyle tutukladılar. Ama tam o sırada bir sorun çıktı. Garajın büyük kapılarının tam karşısında bir kulübe vardı. Orayı yaz için bir ressam kadın kiralamıştı."

Joyce bir kahkaha attı. "Ah bu kadın ressamlar."

"Dediğin gibi, 'Ah, bu kadın ressamlar!' Bu sözünü ettiğim kadın birkaç haftadan beri hastaydı ve kendisine bu yüzden iki hemşire bakıyordu. Gece nöbetini almış olan hemşire koltuğunu perdeleri açık olan pencerenin önüne çekmişti. Kamyonun o görmeden garajdan çıkmasının imkânsız olduğunu söyledi. Üstelik kamyonun o gece garajdan çıkmamış olduğuna yemin de etti."

Joyce, "Bence bu bir mesele değil," dedi. "Hemşire o gece uyuklamış olabilir. Onlar daima uyuklarlar zaten."

Bay Petherick makul ve mantıklı bir adam tavrıyla, "Böyle şeylerin olduğu duyulmuştur," diye mırıldandı. "Ama bana kalırsa biz gerçekleri bunları yeterince incelemeden kabul ediyoruz. Hemşirenin tanıklığını kabul etmeden önce onun nasıl bir insan olduğunu anlamalıyız. Hemen Kelvin'in tarafını tutarak, onu temize çıkarması insanın ondan kuşkulanmasına neden oluyor."

Raymond başını salladı. "Kadın ressamı unutmayın... O da bazı şeyler anlattı. Istırabı olduğu için o gece uyuyamadığından söz etti. 'Kamyon garajdan çıksaydı bunu kesinlikle duyardım,' dedi. 'Bir hayli gürültülü bir şey bu. Halbuki o gece fırtınadan sonra çevreye derin bir sessizlik çökmüştü.'"

Rahip, "Hım..." dedi. "Bu da üzerinde durulacak bir şey... Peki Kelvin'in tanıkları var mıydı?"

"Adam o gece evinde olduğunu ve saat onda yattığını iddia etti. Ne var ki bu sözlerini destekleyecek bir tanık bulamadı."

Joyce ısrar etti. "Hemşire uyukladı. Hasta da öyle. Hastalar oldum olası bütün gece gözlerini kırpmadıklarına inanırlar."

Raymond West soru sorarmış gibi Dr. Pender'e baktı.

"Biliyor musunuz, Kelvin denilen o adama acıyorum. Bana kalırsa zavallının adı çıkmıştı, işte o kadar... Kelvin hapse girmişti... Tekerlekteki yırtıktan başka da aleyhinde, -sabıkası hariç- öyle fazla bir şey yoktu. Tabi lastikteki yırtık da tuhaf bir rastlantı ama..."

"Siz ne diyorsunuz, Sir Henry?"

Sir Henry başını salladı.

"Doğrusunu isterseniz, ben bu olay hakkında bazı şeyler biliyorum. Onun için konuşmamam daha doğru olur."

"Pekâlâ... Haydi, Jane Teyze. Senin söyleyecek bir sözün yok mu?"

Miss Marple, "Bir dakika, yavrum," diye mırıldandı. "Galiba ilmekleri yanlış saydım. İki ters. Üç düz. Bir atlayacaksın. İki ters... Ne dedin, yavrum?"

"Senin fikrin nedir, Jane Teyze?"

"Benim fikrimin hoşuna gideceğini pek sanmıyorum. Gençlerin bu hallerini fark ettim. Onun için bir şey söylememem daha doğru olur."

"Saçmalama, Jane Teyze. Haydi düşündüğünü söyle."

Miss Marple örgüsünü bırakarak, yeğenine baktı. "Sevgili Raymond'cuğum... Bence, arkadaşlarını seçerken daha dikkatli davranmalısın. O kadar safsın ki, yavrum. Hemencecik her şeye inanıyorsun. Herhalde bunun nedeni yazar olman. Hayalinin fazla geniş olması... İspanyol kalyonu hakkındaki o hikâye, ne gülünç şey o. Eğer yaşlı ve daha deneyimli olsaydın, hemen daha dikkatli davranmaya başlardın. Üstelik o adamla ancak birkaç hafta önce tanışmışsın..."

Sir Henry birdenbire gürültülü kahkahalarla gülmeye başlayarak, elini dizine vurdu.

"Tamam, Raymond, tamam. Miss Marple gerçekten fevkaladesiniz. Oğlum, dostun Newman'ın başka bir adı var. Daha doğrusu bir sürü adı var onun. Şu anda kendisi Cornwall'da değil, Devonshire'da... Daha doğrusu Dartmoor'da Princetown hapishanesinde. Onu çalınan altın külçeleri dolayısıyla yakalayamadık. Kendisini Londra'daki bankalardan birinin kasa dairesini soyarken ele geçirdik. Sonra sabıka kayıtlarına baktık ve çalınan altın külçelerinin önemli

bir bölümünü Pol House'da bulduk. Altınları bahçeye gömmüştü. Doğrusu fena bir fikir değildi bu. Bütün Cornwall sahilinde altın dolu kalyon enkazlarından söz ederler. Böyle bir sürü hikâye kulaktan kulağa dolaşır. Newman da o İspanyol kalyonu hikâyesi sayesinde kuşkuyu çekmeden bir dalgıç kullanıyordu. Daha sonra altın külçelerini de aynı şekilde açıklayacaktı. Tabi suçu üzerine yıkacak biri lazımdı. Kelvin bu iş için tam biçilmiş kaftandı. Newman bu küçük komedideki rolünü çok güzel oynadı. Tanınmış bir yazar olan dostumuz Raymond da tanıklık etti. Ona herkes inandı tabi."

Joyce, "Fakat lastik izleri," diye itiraz etti.

Miss Marple atıldı. "Ben durumu hemen anladım, yavrum. Oysa arabalardan da hiç anlamam. Fakat herkes tekerlek değiştirebilir. Böyle yaptıklarını çok gördüm. Herhalde Kelvin'in kamyonunun bir tekerleğini çıkardılar. Bunu usulca geçide açılan kapıdan geçirdiler. Bay Newman'ın kamyonuna taktılar. Yine aynı kamyonla bahçe kapısından çıkarak, kıyıya indiler. Bunu altınla doldurup, bu kez öbür kapıdan içeri soktular. Sonra biri Bay Newman'ı hendekte bağlarken tekerleği yine garaja götürüp Kelvin'in kamyonuna taktılar... Bay Newman hendekte bir hayli rahatsız oldu sanırım. Sonra kendisini umduğundan daha da geç buldular. Herhalde işin bu yanını bahçıvan olduğunu iddia eden adam halletti."

Raymond merakla sordu. "Neden, 'Bahçıvan olduğunu iddia eden adam,' diyorsun, Jane Teyze?"

Miss Marple, "Hımm..." diye cevap verdi. "O gerçek bir bahçıvan olamazdı değil mi? Bahçıvanlar Paskalya Festivali'nde çalışmazlar. Bunu herkes bilir."

Gülümseyerek, örgüsünü katladı.

"Gerçeği anlamama bu küçük ayrıntı yardımcı oldu." Başını kaldırıp Raymond'a baktı. "Evin ve özellikle de bir bahçen olduğu zaman sen de bu sıradan ayrıntıyı öğrenirsin, yavrum..."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kanlı Kaldırım

Joyce Lampiere, "Çok garip ama..." dedi. "Hikâyemi size anlatmayı pek istemiyorum. Yıllar önce oldu bu... Tam beş yıl önce. O gün bugündür de aklımdan çıkmadı. Üstteki parlak, neşeli kısım... Ve bunun gizlediği korkunç şey... İşin tuhafı o sırada yaptığım resme de yansıdı bu. İlk bakışta bu bir Cornwall köyündeki dik bir yokuşun şöyle kaba taslak bir resmi. Güneşli bir yokuşun. Ama tabloya dikkatle, uzun uzun bakarsanız yavaş yavaş tuhaf bir dehşete kapılıyorsunuz... Bu resmi hiçbir zaman satmadım. Ayrıca ona baktığım da yok. Stüdyonun bir köşesinde duvara dönük bir şekilde duruyor.

"Köyün adı Rathole'dü. Acayip, küçük bir Cornwall balıkçı köyüydü burası. Pek renkli bir yerdi. Belki de haddinden fazla renkliydi... Yani kısa saçlı, önlüklü kızlar parşömenlerin üzerine atasözleri yazıyorlardı. Rathole, güzel ve ender bulunur bir yerdi. Köylüler de bunu biliyorlardı işte."

Raymond inledi. "Orasının nasıl bir yer olduğunu anladım. Bunun nedeni otobüslerle dolaşmaya çıkan turistler. Yollar ne kadar dar olursa olsun ne yapıp edip böyle eski atmosferlerini koruyan köylere kadar gidiyorlar."

Joyce başını salladı.

"Rathole'e, gayet dar yollar iniyordu. Dik, alabildiğine dikti bunlar. Neyse... Hikâyeme başlayayım... On beş gün resim yapmak için Cornwall'a gelmiştim. Rathole'de eski bir han var. Polharwith Hanı. Güya İspanyollar bin beş yüz yıllarında denizden kıyıyı ateşe tuttukları zaman yalnızca bu bina kalmış."

Raymond West kaşlarını çattı. "Denizden kıyıyı ateşe tutmamışlar, Joyce. Tarihi gerçekleri birbirine karıştırmasan."

"Her neyse... Topları bir yerde karaya çıkararak, ateş açmışlar. Evler yıkılmış. Neyse... Sorun bu değil. Eski han gerçekten harika bir yerdi. Önünde dört sütunlu bir veranda vardı. Ben tam karşıya yerleştim. Tam çalışmaya başlarken bir araba virajlı dağ yolundan döne döne inmeye başladı. Tabi bu hanın önünde durdu. Böylece benim resim yapmama da engel oldu. Otomobilden iki kişi indi. Bir erkek ve bir kadın. Onlara fazla dikkat etmedim. Kadın mor bir şapkayla mor bir keten elbise giymişti.

"Neyse, adam biraz sonra yeniden dışarı çıkarak arabayı rıhtıma indirip orda bıraktı. Ben de rahat bir soluk aldım. Adam, ağır ağır yürüyerek yanımdan geçti ve hana doğru gitti. Aynı anda bir Tanrı'nın cezası araba daha yokuştan inmez mi? Bu otomobilden de bir kadın çıktı. Şimdiye kadar gördüğüm en parlak basmadan bir elbise giymişti. Kumaşın üzerinde kıpkırmızı hatmi çiçekleri vardı. Başına da o geniş kenarlı yerli şapkalarından geçirmişti. Şu Kübalılarınkinden sanırım. Bu da kırmızıydı.

"Yalnız bu kadın bizim hanın önünde durmadı. Yoldan ilerleyerek diğerine doğru gitti. Orda arabadan indi. Tam o sırada yanımdan geçmekte olan adam onu görerek, hayretle bağırdı. 'Carol! Hayret! Doğrusu nerden nereye sana burda rastlayacağım hiç aklıma gelmezdi! Yıllardır birbirimizi görmedik... A, işte Margery geliyor. Karım yani. Gel. Onunla kesinlikle tanışmalısın.'

"Yolda yan yana hana doğru ilerlediler. O sırada öteki kadının da kapıdan çıkmış olduğunu gördüm. O da onlara doğru yürüyordu. Carol denilen kadın tam önümden geçerken ona şöyle çabucak bir göz attım. Şapkasından yüzü gözükmüyordu. Yalnızca çenesine bembeyaz bir pudra sürmüş, dudaklarını da parlak bir kırmızıya boyamış olduğunu fark ettim. Hatta, acaba Margery onunla tanıştığına memnun olacak mı, diye de düşündüm. Margery bana pek yaklaşmadığı için onu yakından görememiştim. Ama bir hayli kılıksız, son derece ciddi ve ağırbaşlıydı sanırım.

"Aslında bu benim üzerime vazife değildi. Ama insan bazen istemeden başkalarının hayatı hakkında bazı şeyler öğreniveriyor. İstemeden de bunların üzerinde düşünüyor. Durdukları yerden bazı sözleri bana kadar geliyordu. Yüzmekten söz etmekteydiler. Adının Denis olduğu anlaşılan adam bir kayık tutarak kıyıda dolaşmak istiyordu. 'Bir buçuk kilometre ötede ünlü bir mağara var,' demekteydi. 'Orası görülmeye değer bir yermiş.' Carol da mağarayı görmek istiyormuş. Fakat, uçurumun kenarından ilerleyerek, mağarayı karadan görmelerinin daha iyi olacağına inanıyordu. 'Ben kayıklardan nefret ederim,' deyip duruyordu. Sonunda bir karara vardılar. Carol uçurumun kenarındaki patikadan ilerleyerek onlarla mağarada buluşacaktı. Denis'le Margery ise oraya sandalla gideceklerdi.

"Onların denizden söz etmeleri bende de yüzme arzusu uyandırdı. Çok sıcak bir sabahtı. Ben de pek doğru dürüst çalışamıyordum. Ayrıca öğleden sonra güneşin manzarayı daha hoş bir hale sokacağına inanmaktaydım. Bu yüzden eşyalarımı toplayarak, bildiğim küçük bir kumsala indim. Bu mağaranın tümüyle ters tarafındaydı. Orasını kendim keşfetmiştim. Orda bol bol denize girdim. Alabalık ve iki domates yedim. Geri döndüğüm zaman kendime güvenim artmıştı. Resme devam için adeta sabırsızlanıyordum.

"Bütün Rathole uykuya dalmıştı sanki. Öğleden sonra güneşi konusunda yanılmamıştım. Gölgeler daha bir anlam kazanmıştı. Resmin ana konusu Polharwith Hanı'ydı. Güneşin ışınları eğri bir şekilde gelerek, tam hanın önünü aydınlatıyor, tuhaf bir etki yapıyordu bu. Karıkocanın mağaradan sağ salim döndüğü belliydi. Balkona güneşte kurumaları için bir kırmızı ve bir de koyu mavi mayo asılmıştı.

"Resmimin bir köşesinde bir gariplik vardı. Bunun üzerine eğildim. Hatayı düzeltmek için birkaç dakika uğraştım. Yeniden başımı kaldırdığım zaman Polharwith Hanı'nın sütunlarından birine bir adamın dayanmış olduğunu gördüm. Sanki yabancı orda birdenbire belirivermişti. Sırtında gemici kıyafeti vardı. Aslında balıkçıydı sanırım. Adamın uzun siyah bir sakalı vardı. Eğer hain bir İspanyol kaptanı modeli arasaydım, ondan daha uygununu düşünemezdim. Yabancı uzaklaşmadan ana hatlarını çizeyim diye delice bir telaşla çalışmaya başladım. Ama adamın halini gören onun bütün ömrünü öyle sütuna dayanarak geçirmeye hazırlandığını sanırdı.

"Ama sonunda kımıldandı. Neyse ki o arada istediğimi yapmıştım. Bana yaklaşarak, konuşmaya başladı. Ah, nasıl konuşuyordu o adam.

"Bana, 'Rathole köyü,' dedi. 'İlginç bir yerdir.'

"Bunu ben de biliyordum. Bundan açık açık söz etmem de beni kurtaramadı. Bana köyün İspanyol ateşine dayanamayarak nasıl yıkıldığını, en son Polharwith Hanı'nın sahibinin öldüğünü anlattı. Tam kapının eşiğinde bir İspanyol kaptanı kılıcını ona saplamış, adamın kanları kaldırıma fışkırmıştı. Bu kanları tam yüzyıl yıkamışlar, yine de çıkaramamışlardı.

"Bu hikâye o sıcak, uykulu akşamüzerine çok uyuyordu. Adamın sesi oldukça nazikti. Ama bu seste yine de insanı korkutan bir şeyler gizliydi. Tavırları adeta dalkavukcaydı fakat onun aslında ga-

yet zalim bir insan olduğunu hissediyordum. Bana engizisyonu ve İspanyolların yaptıkları şeylerin korkunçluğunu herkesten iyi öğretti.

"O konuşurken, ben resim yapmaya devam ettim. Ve birdenbire heyecanla adamın hikâyesini dinlerken resme olmayan bir şeyi katmış olduğumu fark ettim. Yani güneşin Polharwith Hanı'nın önündeki beyaz kaldırıma vurduğu yere kan lekeleri yapmıştım. İnsanın kafasının, elini bu kadar şaşırtması inanılacak gibi değildi. Ama yeniden hana baktığım zaman ikinci kez sarsıldım. Ellerim gözlerimin gördüğü şeyi boyamıştı. Beyaz kaldırımda kan damlaları vardı.

"Bir iki dakika öyle kalakaldım. Oraya bakıyordum. Sonra gözlerimi kapayarak, 'Budalalık etme,' dedim. 'Orda aslında hiçbir şey yok.' Yeniden gözlerimi açtım. Evet, kaldırımda kan izleri vardı.

"Birdenbire bu duruma dayanamayacağımı anladım. Hâlâ konuşmakta olan balıkçının sözünü kestim.

"'Benim gözlerim iyi görmez,' dedim. 'Söyleyin, şurda kaldırımın üzerindekiler kan izi mi?'"

"Bana şefkat ve hoşgörüyle baktı."

"Bu günlerde orda kan lekeleri yok, küçük hanım. Benim size anlattıklarım beş yüz yıl önce olmuş."

"'Evet...' diye mırıldandım. 'Ama şimdi kaldırımda...' Kelimeler gırtlağıma takılıp kaldı. Adamın benim gördüklerimi görmeyeceğini biliyordum. Ayağa kalktım ve titreyen ellerimle eşyalarımı toplamaya başladım. Ben böyle yaparken o sabah arabayla gelen genç adam hanın kapısından çıktı. Şaşkın şaşkın yolun bir aşağısına baktı, bir yukarsına. Yukarda karısı balkona çıkarak mayoları topladı. Genç adam arabaya doğru yürüdü. Ama sonra birdenbire dönerek yolu aştı ve yanımdaki balıkçıya doğru geldi.

"'Acaba,' dedi. 'İkinci arabayla gelen hanımın dönüp dönmediğini biliyor musunuz?'

"'Üstü çiçeklerle süslü bir elbise giymiş olan kadının mı? Hayır, efendim. Kendisini görmedim. Bu sabah uçurumun kenarından mağaraya doğru gidiyordu.'

"Biliyorum, biliyorum. Orda hep birlikte denize girdik. Sonra o yürüyerek köye dönmek için yanımızdan ayrıldı. Kendisini o zamandan beri de görmedim. Yol bu kadar uzun sürmüş olamaz. Bu çevredeki uçurumlar öyle tehlikeli şeyler değil herhalde."

"'Bu seçtiğiniz yola bağlı, efendim. En iyisi yanınıza buraları bilen birini almaktır.'

"Adamın kendisini kastettiği apaçıktı. Bu konuyu derinleştirmeye başladığı sırada, genç adam oldukça kaba bir tavırla onun sözünü kesti. Hana doğru koşarak, balkondaki karısına seslendi.

"'Margery, Margery! Carol daha dönmemiş. Çok garip değil mi?'

"Karısının ne cevap verdiğini duymadım. Ama, Denis devam etti. 'Her neyse... Daha fazla bekleyemeyiz. Artık Penrithar'a gitmemiz gerek. Sen hazır mısın? Ben arabayı çevireyim...'"

"Dediği gibi yaptı. Kısa bir süre sonra karıkoca arabayla uzaklaştılar. O arada ben de kendimi toplamaya, hayallerimin ne kadar saçma olduğunu kendi kendime ispata hazırlanıyordum. Otomobil gözden kaybolduktan sonra hana doğru giderek, kaldırıma dikkatle baktım... Orda kan lekesi falan yoktu tabi. Hayır... Bütün her şeyi ben hayal etmiştim. Ama nedense bu olayı daha da korkunç bir hale soktu. Orda öyle endişeli endişeli dururken, balıkçının sesini duydum.

"Bana tuhaf tuhaf bakıyordu. 'Burda kan lekeleri gördüğünüzü sandınız demek?'"

"Başımı salladım."

"'İşte bu garip... Çok garip... Bizler batıl inançları olan insanlarız. Burda bir hikâye dolaşır. Biri o kan lekelerini gördü mü...'

"Sustu."

"'E?' dedim.

"O yumuşak sesiyle konuşmasına devam etti. Sesinin tonu tam Cornwall'lular gibiydi, ama onların deyişlerini kesinlikle kullanmıyordu. İnce, kibar bir lisanı vardı.

"'Derler ki... biri o kan lekelerini gördü mü, muhakkak yirmi dört saat içersinde bir insan ölür.'

"Tüylerimin diken diken olduğunu hissettim. Sanki sırtımda buzdan eller dolaştı.

"Adam beni inandırmaya çalışırmış, gibi sözlerine devam etti. 'Kilisede çok ilgi çekici bir levha var, efendim. Bu bir ölümle ilgili ve...'

"Kesin bir tavırla, 'Teşekkür ederim,' dedim. 'Onu görmek istemem.' Sert bir şekilde topuklarımın üzerinde dönerek yoldan, kalmakta olduğum kulübeye doğru ilerledim. Tam oraya ulaştığım sırada Carol denilen kadının uçurumun kenarındaki yoldan geldiğini gördüm.

"Kurşuni kayaların yukarsında, kıpkırmızı, zehirli bir çiçeğe benziyordu. Şapkası kan rengiydi...

"Kendimi toplamaya çalıştım. Nedense o gün aklıma kan takılmıştı.

"Daha sonra kadının arabasının gürültüsünü duydum. Acaba o da Penrithar'a mı gidiyor, diye düşündüm. Ama o ters yöne giden soldaki yola saptı. Arabanın dağa tırmanarak, gözden kayboluşunu seyrettim. Nedense rahat bir soluk da aldım. Rathole yine sakin ve uykulu bir yer halini almıştı."

Joyce duraklayınca Raymond West, "Eğer hepsi bu kadarsa," dedi. "Ben hemen düşüncemi bildireyim. Hazımsızlık... Yemeklerden sonra gözlerin önünde renkli benekler uçuşması..."

Joyce, "Hepsi bu kadar değil," diye cevap verdi. "Maceranın sonunu dinlemelisiniz. İki gün sonra gazetede, 'Boğularak Öldü,'

başlıklı bir yazı çıktı. Bunda Bay Denis Dacre'nin karısının daha aşağılardaki Landear koyunda boğulduğundan söz edilmekteydi. Karıkoca o sırada ordaki otelde kalmaktaydılar. Yüzmek istediklerinden söz etmişler fakat soğuk bir rüzgâr başlamıştı. Denis Dacre havanın çok soğuk olduğunu söylemiş ve oteldeki birkaç kişiyle birlikte golf sahasına gitmişti. Oysa Bayan Dacre, 'Bence hava hiç de fazla soğuk değil,' demiş ve tek başına koya gitmişti. Saatler geçip de geri dönmeyince kocası fena halde endişelenmişti kuşkusuz. Arkadaşlarıyla birlikte sahile inmişler ve zavallı kadının elbiselerini bir kayanın kenarında bulmuşlardı. Ama kadın görünürlerde yokmuş... Cesedi bir hafta sonra daha aşağılarda karaya vurduğu zaman bulundu. Bayan Dacre'nin başında ölümden önce meydana geldiği anlaşılan derin bir yara vardı. Suya daldığına ve bu arada başını kayalara çarptığına karar verdiler... Ben kendi kendime hesapladım... Kadın ben o kan lekelerini gördükten tam yirmi dört saat sonra ölmüştü."

Sir Henry atıldı. "İtiraz ediyorum. Bu bir bilmece değil, bir hortlak hikâyesi. Miss Lampiere'nin medyum olduğu belli."

Bay Petherick yine her zamanki gibi öksürdü.

"Bir şey dikkatimi çekti... şu baştaki derin yara... Kadının öldürülmüş olması olasılığını da göz önüne almalıyız. Ama elimizde bunu destekleyecek bilgi olduğunu sanmıyorum. Miss Lampiere'nin gördüğü hayal çok ilgi çekici tabi. Ama onun bizim ne hakkında karar vermemizi istediğinden pek emin değilim."

Raymond mırıldandı. "Hazımsızlık ve rastlantı... Zaten onların aynı kimseler olduğunu kesin bir şekilde bilmiyorsun. Bundan emin olamazsın. Sonra o lanet mi neyse, herhalde bu sadece Rathole sakinlerini etkilerdi."

Sir Henry, "Bana o esrarlı denizcinin bu hikâyeyle bir ilgisi varmış gibi geliyor... Ama ben de Bay Petherick'le aynı fikirdeyim. Miss Lampiere bize pek az bilgi verdi," dedi.

Joyce, Dr. Pender'e döndü. Yaşlı rahip gülerek başını salladı.

"Çok ilgi çekici bir hikâye bu. Yine de korkarım ben de Sir Henry ve Bay Petherick gibi elimizde fikir yürütmek için pek az bilgi olduğunu söyleyeceğim."

Joyce bu kez merakla Miss Marple'a baktı. Yaşlı kadın da ona gülümsedi.

"Joyce yavrum, ben de senin biraz haksızlık ettiğini düşünüyorum. Tabi benim için durum başka. Biz kadın olduğumuz için elbise meselesine dikkat ederiz. Ama bunu erkeklere sormak biraz haksızlık. Herhalde o kılık kıyafetini gayet hızla değiştirdi. Ne ahlaksız bir adam! Ne kötü bir kadın!"

Joyce hayretle ona bakakaldı.

"Jane Teyze... şey... yani... Miss Marple, yanılmıyorsam siz gerçeği biliyorsunuz."

Miss Marple, "Yavrum," diye cevap verdi. "Bunu ben senden daha kolaylıkla anladım. Çünkü burda sessiz sedasız oturuyorum. Oysa sen ordaymışsın. Tabi ressam olduğun için de 'atmosfer' denilen şey seni etkiliyor. Öyle değil mi? İnsan burda oturmuş örgü örerken yalnızca gerçekleri görüyor. Yukarda asılı olan mayodan kaldırıma damlayan kan lekeleri. Tabi mayo kırmızı olduğu için katiller bunun kanlı olduğunu fark edememişlerdi... Zavallı, yavrucuk... Biçare kız..."

Sir Henry söze karıştı. "Affedersiniz, Miss Marple. Benim hâlâ işin içinden çıkamadığımın farkında değil misiniz? Siz ve Miss Lampiere rahat rahat konuşup, anlaşıyorsunuz. Ama biz erkeklerin dünyadan haberi yok."

Joyce, "Şimdi size hikâyenin sonunu anlatacağım," dedi. "Bir yıl sonraydı... Doğu sahilinde küçük bir sayfiye yerindeydim. Tam resim yaparken bana sanki eski bir olay tekrarlanıyormuş gibi geldi. Önümde, kaldırımda iki kişi duruyordu. Bir erkek ve bir kadın.

Onlar üçüncü bir kişiyi selamlamaktaydılar. Bu üçüncü de bir kadındı. Kıpkırmızı hatmi çiçekleri olan basma bir elbise giymişti. 'Carol! Bu ne tesadüf. Karımı tanımıyorsun, değil mi? Joan bak bu eski arkadaşlarımdan Miss Carol Harding.'

"Adamı hemen tanıdım. Bu Rathole'de gördüğüm Denis'di. Karısı başkaydı. Yani o Margery değil de Joan'du ama ölen kadınla aynı tipteydi. Biraz kılıksız, dikkati çekmeyen bir kadıncağız. Bir an çıldırmak üzere olduğumu sandım. Onlar yüzmeye gitmekten söz etmeye başladılar... Size ne yaptığımı anlatayım. Doğru polis karakoluna koştum. Herhalde benim çıldırdığıma karar verecekler, diye düşünüyordum. Ama aldıracak halde değildim. Neyse ki her şey yolunda gitti. Karakolda Scotland Yard'dan biri vardı. Adam oraya sırf bu iş için gelmişti. Anlaşılan, Tanrım, ne korkunç şey bu! Anlaşılan polis Denis Dacre'den kuşkulanmaya başlamıştı. Asıl adı bu değildi tabi. Her seferinde başka bir ad seçiyordu. Bir yolunu bularak kızlarla tanışıyordu. Genellikle sakin, dikkati çekmeyen, akrabaları veya fazla arkadaşı olmayan genç kızları bulup onlarla evleniyor ve karılarının hayatlarını büyük bir meblağ karşılığı sigorta ettiriyordu. Tabi sonra, Tanrım ne feci bir şey bu! Carol denilen kadın da adamın asıl karısıydı. Onunla hep aynı planı uygulamaktaydılar. Zaten sonunda da kendisini bu yüzden yakaladılar. Zira sigorta şirketleri kuşkulanmaya başladı. Denis yeni karısıyla deniz kıyısında sessiz ve sakin bir yere gidiyordu. Orda Carol ortaya çıkıyor ve hep birlikte denize girmeye karar veriyorlardı. Denizde adamın yeni karısını öldürüyorlar ve Carol, onun elbiselerini giyerek Denis'le birlikte kayığa binip geri dönüyordu. Carol'u etrafa sorup duruyorlar ve sonra arabalarına binerek uzaklaşıyorlardı. Köyden çıktıktan sonra Carol çabucak kendi fazla renkli elbiselerini giyiyor, dikkati çekecek bir şekilde makyaj yapıyordu. Bu kılıkta köye dönerek kendi arabasını alıyordu. Akıntının ne tarafa doğru olduğunu

hesaplıyor ve Denis'in yeni karısı güya o taraftaki başka bir sayfiye yerinde boğuluyordu. Denis'in yeni karısı rolünü yine Carol oynuyordu tabi. Orda ıssız bir kumsala inerek Denis'in yeni karısının elbiselerini bir kayanın yanına bırakıyordu. Kendisi usulca o parlak çiçekli basma elbisesiyle ordan uzaklaşıyor, Denis'in kendisine katılacağı anı bekliyordu.

"Sanırım Margery'i öldürdükleri zaman zavallının kanı Carol'un mayosunun üzerine sıçradı. Miss Marple'ın dediği gibi mayo kırmızı olduğu için durumu fark etmediler. Ama mayoyu balkona asınca kanlar yere damladı. Öff..." Genç kadın titredi. "Bu damlaları hâlâ görüyorum."

Sir Henry başını salladı. "Tabi... Şimdi hatırladım. Denis denilen adamın asıl adı Davis'ti. Onun bir sürü ad arasında Dacre adını da kullandığını unutmuşum. Son derece sinsi ve kurnaz bir çiftti onlar. Kadının kişilik değiştirdiğini kimsenin fark etmemiş olmasına hâlâ şaşarım. Herhalde bunun nedeni Miss Marple'ın da söylediği gibi elbiselerin yüzlerden daha kolaylıkla tanınması. Aslında çok zekice bir plan yapmışlardı. Davis'ten kuşkulanmamıza rağmen onu cinayetle bir türlü suçlayamıyorduk. Çünkü her seferinde adam bir grupla bir yere gitmiş oluyordu. Mesela golf sahası gibi..."

Raymond West, Miss Marple'a acayip acayip bakıyordu. "Jane Teyze bu işlerin içinden nasıl çıkıyorsun? Öyle sakin bir hayatın var ki. Buna rağmen seni hiçbir şey şaşırtmıyor."

Miss Marple, "Ben insanların birbirlerine benzediklerini çok iyi öğrendim," diye cevap verdi. "Örneğin burda Bayan Green adlı bir kadın vardı. Beş çocuğu öldü onun beşi de sigortalıydı... Tabi ister istemez kuşkulandık..."

Başını salladı.

"İnsan köyde de bir sürü kötülükle karşılaşıyor. Siz gençlerin dünyanın ne kadar kötü olduğunu anlamayacağınızı umarım."

BEŞİNCİ BÖLÜM

Maksat ve Fırsat Meselesi

Bay Petherick her zamankinden daha da ciddi bir tavırla öksürerek boğazını temizledi.

Özür diler gibi, "Korkarım," dedi. "Dinlediğimiz bu heyecanlı serüvenlerden sonra benim anlatacağım küçük meseleyi pek tatsız bulacaksınız. Kanlı hikâye değil benimki. Ama ilgi çekici, karışık bir mesele. Neyse ki ben bunun cevabını da biliyorum.

Joyce Lampiere, "Bu öyle fazla hukuki bir mesele değil ya?" diye sordu. "Hani ciddi ciddi kanunların bazı maddelerinden söz ederler... '1881 yılında Barnaby'nin Skinner aleyhine açtığı davaya göre,' gibi birtakım sözler ederler..."

Bay Petherick gözlüklerinin üzerinden genç kadına bakarak takdirle gülümsedi.

"Hayır, efendim, hayır. Bu bakımdan hiç korkunuz olmasın. Size anlatacağım bu hikâye gayet basit. Öyle karışık da değil. Kanunla ilişkisi olmayan herkes bunu kolaylıkla anlayabilir."

Miss Marple örgüsünün şişini ona doğru salladı. "Öyle kanunun anlaşılmaz noktalarına filan dokunmak yok."

Bay Petherick, "Pekâlâ," dedi.

"Neyse... Pek emin değilim ama hikâyenizi dinleyelim, Bay Petherick."

"Bu benim eski bir müvekkilimle ilgili. Ondan Bay Clode diye söz edelim. Bay Simon Clode diye... Bir hayli zengin bir adamdı. Buraya oldukça yakın bir yerde, koskocaman bir evde oturuyordu. Tek oğlu savaşta ölmüş ve arkasında bir çocuk bırakmıştı. Bir kız. Küçük bir kız. Çocuğun annesi onu dünyaya getirirken son nefesini vermişti. Babası da ölünce küçük kız büyükbabasının yanına gelmişti. Simon Clode torununa iyice bağlandı. Küçük Christobel'in büyükbabasına yaptıramayacağı bir şey yoktu artık. Bir adamın bir çocuğa bu kadar bağlı olduğunu hiç görmedim. Christobel on bir yaşındayken zatürreeye tutulup ölünce Simon Clode'un çektiği azabı, o büyük ıstırabı size kelimelerle tarif edemem.

"Zavallı Simon Clode'u teselli etmek olanaksızdı. Erkek kardeşi son zamanlarda yoksulluk içersinde ölmüştü. Simon Clode büyük bir cömertlikle kardeşinin çocuklarını yanına aldı. Grace ve Mary adında iki kızla, George adında bir genç. Yaşlı adam yeğenlerine şefkatli ve cömertçe davranmasına rağmen onlara küçük torununa gösterdiği o derin sevgiyi gösteremiyordu. George Clode'a yakındaki bir bankada bir iş bulundu. Grace de, Philip Garrod adında genç ve zeki bir kimyagerle evlendi. Sakin ve kendinden emin bir kız olan Mary ise evde kalarak amcasına bakmaya başladı. Sanıyorum genç kız duygularını belli etmemesine rağmen amcasına çok düşkündü. Görünüşte hepsi de sakin bir hayat sürmekteydiler. Şunu da söyleyeyim... Küçük Christobel'in ölümünden sonra Simon Clode bana gelerek yeni bir vasiyetname hazırlamamı istedi. Bu yeni vasiyetnameye göre hatırı sayılır serveti üç yeğeni arasında eşit bir şekilde paylaştırılacaktı.

"Zaman geçti. Bir gün yolda George Clode'a rastladığımda çoktan beri görmediğim amcasının nasıl olduğunu sordum. Ve George'un yüzünde beliren üzüntülü ifadeyi görünce de bayağı hayret ettim. O kederli kederli, 'Belki Simon Amca'mın aklını başına siz getirebilirsiniz,' dedi. Pek de zeki olmayan dürüst yüzünde endişe ve hayret vardı. Bu ruh meselesi gün geçtikçe daha feci bir hal alıyor."

"Fena halde şaşırdım. 'Hangi ruh meselesi?' diye sordum.

"O zaman George, bana bütün olayı anlattı. Bay Clode yavaş yavaş bu ruh meselesiyle uğraşmaya başlamış ve ilgisinin doruk noktaya ulaştığı bir sırada Bayan Eurydice Spragg adlı Amerikalı bir medyumla karşılaşmıştı. George'un 'utanmaz bir dolandırıcı' diye tarif ettiği bu kadın, Simon Clode'u avucunun içine almıştı. Hemen hemen evden hiç çıkmıyordu. Ruh çağırmak için yapılan seanslarda da küçük Christobel'in hayali kendisini çok seven büyükbabasına gözüküyordu.

"Şimdi, şurda şunu söylemek isterim. Ben ruh çağırma meselelerini hor gören veya alayla karşılayanlardan değilim. Size de söylediğim gibi ben kanıtlara inanırım. Bence, ispritizma lehindeki kanıtlar tarafsız bir şekilde gözden geçirildiği zaman karşımıza 'sahte' diye açıklayamayacağımız veya aldırmazlıktan gelemeyeceğimiz şeyler çıkıyor. Bu yüzden, dediğim gibi ben ispritizmaya ne inanırım, ne de inanmam. Bazen insan sözleri kabul etmek zorunda kalıyor."

"Öte yandan ispritizma sahtekârlık ve dolandırıcılığa kolaylıkla araç olabilecek bir konu. George Clode'un Bayan Eurydice Spragg hakkında anlattıklarından ben de Simon Clode'un fena durumda olduğuna inanmaya başladım. Bu Bayan Spragg denilen kadın kesinlikle korkunç bir dolandırıcıydı. Sıradan meselelerde zeki ve kurnaz bir adam olan yaşlı Simon Clode'u torununa karşı duyduğu sevgi dolayısıyla istismar etmek de çok kolaydı.

"Bu meseleyi düşündükçe endişem de artmaya başladı. Genç Clodeları, yani Mary'le George'u severdim. Bayan Spragg'ın, amcaları üzerindeki etkisinin ilerde başlarına bazı dertler açabileceği belliydi.

"İlk fırsatta bir bahane bularak Simon Clode'a gittim. Bayan Spragg'ın şerefli, sevilen bir dost gibi eve yerleşmiş olduğunu gördüm. Kadını görür görmez korkmakta çok haklı olduğumu da anladım. Orta yaşlı, şişman bir kadındı. Göz alıcı elbiseler giyiyor, durmadan aramızdan ayrılmış olan sevgili varlıklardan söz ediyor, bilindik klişeleşmiş sözleri tekrarlıyordu.

"Kadının kocası da aynı evde kalmaktaydı. Absalom Spragg adında ince, uzun, melankolik yüzlü, sinsi bakışlı bir adamdı. Simon Clode'la baş başa kalır kalmaz onu bu konuda şöyle bir yokladım. Heyecan içersindeydi adam. Eurydice Spragg harikulade bir kadındı. Tanrı dualarını kabul etmişti de o kadını karşısına çıkarmıştı. Paraya aldırmıyordu. Istırapla kıvranan birine yardım etmek Bayan Spragg için yeterliydi. Küçük Christobel'e karşı anaç bir sevgi besliyordu. Simon Clode yavaş yavaş Eurydice Spragg'ı kızı gibi görmeye başlamıştı. Yaşlı adam ondan sonra bana meselenin ayrıntılarını anlattı. Christobel'in sesini, onun konuştuğunu duymuştu. Kız, annesiyle babasının yanında çok mutluydu. Simon Clode bana torununun açıkladığı diğer duygulardan da söz etti. Küçük Christobel'i hatırladığım için bunların olabileceğini düşünmedim.

Simon Clode birdenbire, 'Ama sen böyle şeylerle alay edersin, Petherick,' diye sözünü kesti.

"Hayır, hayır, alay etmem. Tam tersine. Bu konuda yazı yazmış olan bazı adamlar sözlerini tereddüt etmeden kabul edeceğim kimselerdir. Onların onaylayacakları bütün medyumlara hürmet eder ve inanırım. Herhalde Bayan Spragg'ı destekleyen kimseler var?"

"Simon, Bayan Spragg'ı methederken kendinden geçti adeta. Kadını ona Tanrı yollamıştı. Bayan Spragg'la yazın iki ay kaldığı içmelerde karşılaşmıştı. Bir rastlantıydı bu. Ama olağanüstü sonuçlar vermişti."

"Evden ayrıldığım zaman çok endişeliydim. Korkularımın yerinde olduğunu iyice anlamıştım. Ama ne yapacağımı da bilmiyordum. Meseleyi bir süre düşündükten sonra Philip Garrod'a yazdım. Dediğim gibi o Simon'un en büyük yeğeni Grace'le evlenmişti. Meseleyi ona açtım. Ama bu işi yaparken sözlerimi de büyük bir dikkatle seçtim. Böyle bir kadının yaşlı adamı avucunun içine almasının tehlikelerini işaret ettim. Simon Clode'un eğer mümkün olursa dürüst ispritizmacılarla temasa geçirilmesi önerisinde bulundum, Philip Garrod'un bunu kolaylıkla yapabileceğini umuyordum.

"Garrod hemen harekete geçti. O benim gibi değildi. Simon Clode'un sağlığının çok bozuk olduğunu biliyordu. Makul bir insan olduğu için de karısının, onun kız ve erkek kardeşlerinin hakları olan mirastan mahrum edilmelerini istemiyordu. Böyle bir şeye izin vermek niyetinde değildi. Ertesi hafta Simon Clode'un evine geldi. Ünlü Profesör Longman'ı da konuk olarak beraberinde getirmişti. Longman müthiş bir bilim adamıydı. Onun ispritizmayla olan ilişkisi bu konuya hürmet edilmesine sebep oluyordu. Profesör Longman yalnız fevkalade bir bilim adamı değil, aynı zamanda da son derece dürüst ve namuslu biriydi.

"Bu ziyaretin sonucu hiç de iyi olmadı. Anladığıma göre Longman ordayken fazla bir şey söylemedi. İki kez ruh çağrıldı. Ama hangi şartlar altında olduğunu bilmiyorum. Longman evde olduğu süre boyunca kayıtsız bir tavır takındı. Ama ordan ayrılır ayrılmaz Philip Garrod'a bir mektup yazdı. Bunda Bayan Spragg'ı bir sahtekârlık yaparken yakalayamadığını itiraf ediyordu. Ama, 'Benim kişisel düşüncemi sorarsanız,' diyordu. 'Bu işte yine bir sahtekârlık

var. O hayalet gerçek değildi... Arzu ederseniz bu mektubu Bay Clode'a gösterebilirsiniz. Eğer isterse ben Bay Clode'u gerçekten dürüst bir medyumla da tanıştırırım...'

"Philip Garrod bu mektubu hemen karısının amcasına götürdü. Ne yazık ki, sonuç hiç de beklediği gibi olmadı. Yaşlı adam öfkesinden deliye döndü adeta. Bütün bunlar Bayan Spragg'ı lekelemek için hazırlanmış komplolardı. O herkesin haksız yere saldırdığı, üzdüğü bir ermişti. Zaten kadın ona bu ülkede kendisini ne kadar kıskandıklarını, ne dolaplar döndürdüklerini anlatmıştı. Simon Clode, "Longman da bir sahtekârlık göremediğini itiraf etmek zorunda kalmış," dedi. Eurydice Spragg ona hayatının en karanlık gününde gelmiş, kendisine yardım etmiş, onun için bir teselli kaynağı olmuştu. Ailesinin tüm bireyleriyle darılmak pahasına da olsa kadının tarafını tutacaktı. Eurydice Spragg, onun için herkesten daha kıymetliydi.

"Simon, Philip Garrod'u evden adeta kovdu. Ama o müthiş öfkesi sonucunda da sağlığı iyice bozuldu. Zaten son ay yatağından hemen hemen hiç çıkmamıştı. Şimdi onun tamamıyla yatağa bağlı kalacağı anlaşılıyordu. Bu durumdan onu ancak ölüm kurtaracaktı. Philip'in ziyaretinden iki gün sonra yaşlı Simon beni acele olarak çağırttı. Hiç vakit kaybetmeden gittim. Simon yatakta yatıyordu. Doktor olmamama rağmen durumumun kötü olduğunu hemen anladım. Zavallı zorlukla soluk alıyordu.

"Bana, 'Sonum geldi artık,' dedi. 'Bunu hissediyorum. Benimle münakaşa etme, Petherick... Fakat ölmeden önce bu dünyada bana herkesten çok iyilik etmiş olan bir insana karşı minnet borcumu ödemek niyetindeyim. Yeni bir vasiyetname hazırlatmak istiyorum, Petherick.'

"'Olur,' diye cevap verdim. 'Bana şimdi talimat ver. Gidip yeni bir vasiyetname hazırlar ve bunu sana yollarım.'

"Başını salladı. 'Olmaz, olmaz... Bu gece sabaha çıkmayabilirim, Petherick. Ne istediğimi buraya yazdım...' Elini yastığının altına soktu. 'Bunun yasal olup olmadığını bana söyle.'

"Bir kağıt çıkardı. Bunun üzerine kurşunkalemle titrek birkaç kelime yazılmıştı. Her şey basit ve açıktı. Simon Clode yeğenlerine 50.000'er sterlin bırakmaktaydı. Büyük servetinin geri kalan kısmı ise hayranlık ve minnetinin bir kanıtı olmak üzere tümüyle Eurydice Spragg'a verilecekti.

"Bu durum hiç hoşuma gitmedi, ama yapabileceğim bir şey de yoktu. Simon Clode'un akli dengesinin bozuk olduğunu iddia edemezdim. Herkes kadar akıllıydı o da.

"Simon Clode zili çalarak hizmetkârlarından ikisini çağırdı. Bunlardan Emma Gaunt, uzun boylu, orta yaşlı bir kadındı. Clode'un yanına gireli yıllar olmuştu. Adama büyük bir bağlılıkla bakıyordu. Emma'nın yanında da otuzlu yaşlarda tombul bir aşçı kadın vardı. Simon Clode kalın kaşlarının altından onlara dik dik baktı.

"Şahit olarak vasiyetnamemi imzalamanızı istiyorum. Emma, bana bir dolmakalem getir.

"Emma itaatkâr bir tavırla yazı masasına gitti.

"Yaşlı Simon huysuz huysuz, 'Sol taraftaki çekmecede değil, kızım,' diye söylendi. 'Kalemin sağ çekmecede olduğunu bilmiyor musun?'

"Emma kalemi çıkardı. 'Hayır, efendim. Burda o.'

"Yaşlı adam, 'O halde,' diye homurdandı. 'Geçen sefer kalemi ters yere koymuşsun... Eşyaların yerine konulmaması beni deli eder.'

"Simon Clode yine söylene söylene kalemi kadından aldı. Kendi vasiyetname taslağını benim yardımımla biraz düzelterek, temize çekti. Sonra altına imzasını attı. Emma Gaunt'la aşçı Lucy David de kâğıdı imzaladılar. Vasiyetnameyi katlayarak, uzun, mavi bir

zarfa koydum. Belgenin sıradan bir kâğıda yazılmış olduğunu da söyleyeyim.

"Hizmetçiler odadan çıkmak üzere dönerlerken Simon Clode hafifçe inleyerek, yastıkların üzerine yattı. Yüzü allak bullak olmuştu. Endişeyle onun üzerine eğildim. Emma Gaunt da çabucak geri geldi. Ama yaşlı adam kendisini toplayarak, cansız cansız gülümsedi.

"Merak etme, Petherick merak etme. Korkulacak bir şey yok... Artık istediğimi yaptım. Onun için de rahat rahat öleceğim.

"Emma Gaunt soru sorar gibi yüzüme baktı. Sanki odadan çıkıp çıkamayacağını öğrenmek istiyordu. Ona cesaret vermek istercesine başımı salladım. Kadın da odadan çıktı. Ama daha önce o telaş arasında yere düşürmüş olduğum mavi zarfı alıp bana uzattı. Ben zarfı cebime koyduktan sonra o da telaşla dışarı çıktı."

"Simon Clode, 'Bir hayli sinirlendin, Petherick,' dedi. 'Senin de herkes gibi bazı önyargıların var.'"

"'Bu bir önyargı sorunu değil,' diye cevap verdim. 'Bayan Spragg iddia ettiği gibi bir kadın olabilir. Ona duyduğun minneti belirtmek için ufak bir meblağ bırakmana bir diyeceğim yok. Fakat seninle açık konuşacağım, Clode. Kendi kanından kimseleri, bir yabancı uğruna mirasından mahrum etmen hiç de doğru değil.'

"Bu sözlerden sonra evden ayrılmak için odadan çıktım. Yapabileceğim bir şeyi yapmış, itiraz da etmiştim.

"Holde, misafir odasından çıkan Mary Clode'la karşılaştım.

"'Gitmeden önce çay içersiniz değil mi? Buraya buyrun...' Beni misafir salonuna götürdü.

"Şöminede ateş yanıyordu. Odanın şirin, insanın ruhunu okşayan bir hali vardı. Kız, paltomu çıkarmama yardım ederken ağabeyi George da içeri girdi. Paltomu Mary'den alarak salonun öbür ucundaki bir iskemlenin üzerine koydu. Sonra şöminenin yanına

geldi. Orda hep birlikte çay içtik. O arada Simon Clode'un mal ve mülküyle ilgili bir mesele çıktı. Simon Clode bu işle ilgilenerek yorulmak istemediğini söylemiş ve kararı George'a bırakmıştı. George ise bu konuda kendisine pek güvenemiyordu. Önerim üzerine çaydan sonra hep birlikte kütüphaneye geçtik. Ben ilgili belgelere baktım. Mary Clode da bizimle geldi.

"On beş dakika sonra gitmeye hazırlandım. Paltomu, misafir odasında bıraktığımı hatırlayarak, almak için oraya gittim. İçerde yalnızca Bayan Spragg vardı. Üzerinde paltomun durduğu iskemlenin yanına diz çökmüştü. Hiç gereği olmadığı halde bunun kreton örtüsünü düzeltmekteydi. Biz içeri girince, kıpkırmızı bir yüzle ayağa kalktı.

"'Bu örtü de bu iskemleye hiç uymuyor,' diye itiraz etti. 'Ben dikseydim, daha uygununu yapardım.'

"Paltomu alarak, giydim. O sırada içinde vasiyetnamenin bulunduğu zarfın cebimden düşmüş olduğunu fark ettim. Yerde duruyordu. Zarfı alıp, yeniden cebime koydum. İzin isteyerek, evden ayrıldım.

"Büroma geldikten sonra yaptıklarımı dikkatle anlatacağım... Paltomu çıkararak, cebimden vasiyetnameyi aldım. Elimde zarfla, yazı masamın yanında dururken kâtibim içeri girdi. Biri telefonda benimle konuşmak istiyordu. Masamdaki paralel telefon bozuktu. Bu yüzden kâtibimle dış büroya çıktım. Orda beş dakika kadar telefonla konuştum.

"Odadan dışarı çıktığım zaman kâtibim beni bekliyordu.

"'Bay Spragg sizi görmeye geldi, efendim. Kendisini sizin odanıza aldım,' dedi.

"İçeri girdiğim zaman Bay Spragg'ın masanın yanında oturmakta olduğunu gördüm. Ayağa kalkarak bana heyecanlı bir tavırla

selam verdi. Ondan sonra da konuşmaya başladı. Hem de uzun uzun. Adamın aslında kendisini ve karısını haklı çıkarmaya çalıştığı belliydi. Herkesin aleyhlerinde bazı şeyler söylemesinden korkuyordu... Karısı ta çocukluğundan beri kalbinin temizliği ve iyi niyetiyle tanınmıştı... Daha buna benzer birtakım sözler. Korkarım kendisiyle biraz sertçe konuştum. Sonunda boş yere zaman yitirdiğini anlayarak, biraz da telaşla çıktı gitti... O zaman vasiyetnameyi masanın üzerinde bırakmış olduğumu hatırladım. Zarfı yapıştırarak üzerine gerekli şeyleri yazdım. Ve kasama kilitledim.

"Şimdi hikâyemin can alacak noktasına geldik. Simon Clode iki ay sonra öldü. Sizinle uzun uzun tartışmalara girişecek değilim. Yalnızca gerçeği olduğu gibi söyleyeceğim. *Vasiyetnamenin konulmuş olduğu kapalı zarf* açıldığı zaman bunun içinden yalnızca bomboş bir kâğıt çıktı."

Durarak, kendisini dinleyenlerin merak dolu yüzlerine baktı. Zevkle kendi kendine güldü.

"Meseleyi anlıyorsunuz tabi? Zarf tam iki ay kasamda kaldı. Vasiyetname o arada değiştirilmiş olamaz. Hayır... Bu işi yapmaya uygun zaman pek kısa. Belge, vasiyetnamenin imzalandığı andan, benim bunu kasama kilitlediğim dakikaya kadar olan süre içinde değiştirilmiş olabilir ancak. Şimdi bu fırsat kimlerin eline geçti? Bu, kimin yararınaydı?

"Önemli noktaları kısaca tekrarlayacağım: Bay Clode vasiyetnameyi imzaladı. Ben bunu bir zarfa koydum. Buraya kadar tamam değil mi? Sonra ben zarfı paltomun cebine koydum. Mary paltomu benden alarak ağabeyi George'a verdi. George bunu gözlerimin önünde iskemleye bıraktı. Benim kütüphanede olduğum sırada Bayan Eurydice Spragg zarfı paltomun cebinden çıkararak içindekileri okuyabilirdi. Zaten zarfı cebimde değil de yerde bulmam bunu gösteriyor-

du. Ama o zaman da tuhaf bir meseleyle karşılaşıyoruz. Kadının eline, zarfın içine boş bir kâğıt koymak için *fırsat* geçmişti. Oysa böyle yapması için ortada bir neden yoktu. Aksine vasiyetname onun lehineydi. Bunun yerine boş bir kâğıt koymakla eline geçirmek için çırpındığı mirastan olacaktı. Aynı şeyi Bay Spragg için de söyleyebiliriz. Onun da eline aynı fırsat geçti. Büromda, iki üç dakika yalnız kalmıştı. Söz konusu olan belge ise masamın üzerindeydi. Ama, karısı gibi, vasiyetnameyi değiştirmekle onun da eline bir şey geçmeyecekti. Aleyhinde olacaktı bu. İşte bu yüzden bu acayip meseleyle karşı karşıyayım: Vasiyetnamenin yerine boş kâğıt koyma fırsatı bulan iki kişinin böyle bir şey yapmaya niyetleri yoktu, çünkü bu aleyhlerine olurdu. Bu işi yapmak leyhlerine olacak öbür iki kişi ise fırsat bulamadılar... Ha, aklıma gelmişken. Hizmetçi Emma Gaunt'u da şüpheliler listesinden silmeyin. Mary'le George'a çok bağlıydı o. Spragglardan da nefret ediyordu. Eğer aklına gelseydi, vasiyetnameyi memnuniyetle değiştirirdi. Bundan eminim. Onun zarfı eline aldığını söyledim. Daha doğrusu yerden alıp bana uzattı. Ama içindeki kâğıdı değiştirecek kadar zamanı olmadı. El çabukluğuyla bana başka bir zarf uzatması da imkânsızdı. Birincisi kadın da bu yetenek yoktu. İkincisi mavi zarfı ben getirmiştim. Onun için evde böyle ikinci bir zarf olduğunu da sanmıyorum."

Çevresine bakarak, diğerlerine tatlı tatlı güldü.

"İşte benim küçük mesele de bu. Bunu yeterince açıkladığımı umarım. Şimdi merakla fikirlerinizi bekliyorum."

Miss Marple'ın uzun uzun, neşeyle güldüğünü duyan misafirler hayretle irkildiler. Bir şeyin yaşlı kadını pek eğlendirdiği belliydi.

Raymond, "Ne var, Jane Teyze?" diye sordu. "Bu komik şeyin ne olduğunu biz de anlayamaz mıyız?"

"Küçük Tommy Symonds'u düşünüyordum, yavrum... Pek yaramaz bir çocuktu o. Ama bazen insanı çok güldürürdü. Durma-

dan bir mesele çıkaran, masum bebek suratlı çocuklardandı Tommy. Son hafta pazar okulunda, 'Bizim horozun yirmi yumurtası olsa,' dedi. 'Joanlarınki ise on beş tane yumurtlasa, hepsi ne kadar eder? Yirmi yumurtaya on beş eklersen, otuz beş yumurta eder.' O zaman afacan Tommy, 'Evet ama,' diye cevap verdi. 'Horoz yumurtlamaz ki.' Düpedüz haşarılıktı onunki. Sonra bu şaka pek de eskidir. Ben bunu daha küçükken bilirdim."

Raymond şefkatle, "Çok komik, teyzeciğim," dedi. "Ama herhalde bunun Bay Petherick'in bize anlattığı o çok ilgi çekici hikâyeyle bir ilgisi yok."

Miss Marple, "Aksine, var," diye gülümsedi. "Anlamadınız mı? O hikâyenin bir püf noktası vardı. Bay Petherick'in anlattığının da öyle. Avukatlar böyle oluyor, işte. Ah aziz dostum..." Bay Petherick'e bakarak, sitemle başını salladı.

Avukatın gözlerinde neşeli bir parıltı belirmişti. "Acaba meseleyi gerçekten anladınız mı?"

Miss Marple bir kâğıdın üzerine birkaç kelime karaladı. Sonra bunu katlayarak, avukata uzattı.

Bay Petherick kâğıdı açtı. İçinde yazılı olanları okuduktan sonra hayranlıkla yaşlı kadına baktı.

"Dostum," diye mırıldandı. "Sizin bilmediğiniz hiçbir şey yok mu?"

Miss Marple, "Onu küçükken bilirdim," dedi. "Üstelik sık sık oynardım da."

Sir Henry söze karıştı. "Doğrusu ben bir şey anlayamadım. Bana kalırsa Bay Petherick bize hukuki ve yasal bir oyun oynadı. Bundan eminim."

Bay Petherick, "Kesinlikle!" diye bağırdı. "Kesinlikle! Benim anlattığım düpedüz bir hikâye. Siz Miss Marple'a aldırmayın. Onun olaylara bakış tarzı tümüyle farklı. Kendisine özgü bir şey bu."

Raymond West hafif bir hiddetle, "Gerçeği öğrenmeliyiz," dedi. "Olay gerçekten basitmiş gibi duruyor. O zarfa beş kişi dokunmuş. Spragglar kâğıdı değiştirebilirlermiş. Ama böyle yapmadıkları kesin. Geriye diğer üçü kalıyor. İllüzyonistlerin numaralarını düşünüyorum da... Gözlerimizin önünde yaptıkları şeyleri... Bence George Clode paltonuzu odanın öbür ucuna götürürken kâğıdı çıkardı ve bunun yerine bir başkasını koydu."

Joyce, "Bana kalırsa," diye başını salladı. "Bu işi kız yaptı. Sanırım hizmetçi aşağıya koşarak ona olanları haber verdi. Onun üzerine Mary de ikinci bir mavi zarfı hazırladı. Bunu diğerinin yerine geçiriverdi."

Sir Henry Clithering, "Ben ikinizin fikrini de kabul etmiyorum," dedi. "Böyle şeyleri illüzyonistler yapar. Yapar, yapar ama ya sahnede ya da romanlarda. Bunun gerçek hayatta olanaksız olduğundan eminim. Özellikle dostumuz Bay Petherick gibi kurnaz ve zeki bir adamın gözleri önünde... Yalnız aklıma bir şey geliyor... Bu yalnızca bir fikir, işte o kadar... Profesör Longman'ın eve misafir geldiğini ve fazla bir şey söylemediğini biliyoruz. Herhalde Spragglar bu ziyaretin sonucunu öğrenmeyi çok istiyorlardı. Bunu tahmin etmek güç değil. Eğer Simon Clode onlara düşüncelerini açmadıysa -ki bu da mümkün- o zaman Spragglar yaşlı adamın onu çağırtmasına tümüyle başka bir anlam verdiler. Belki de Bay Clode'un daha önce her şeyini Bayan Eurydice Spragg'a bırakan bir vasiyetname yaptığına inanmaktaydılar. Simon Clode'un Bay Petherick'i yeni bir vasiyetname yaparak, kadını mirastan mahrum bırakmak düşüncesiyle çağırdığını sandılar. Buna Profesör Longman'ın açıklamalarının neden olduğunu veya siz avukatların dediği gibi Philip Garrod'un Clode'a kendi kanından olan insanları mirasından yoksun bırakamayacağını iyice anlattığını düşündüler. Bu durum karşısında Bayan Spragg kâğıdı değiştirmeye karar verdi. Bunu da yap-

tı. Ama tam o sırada Bay Petherick içeriye girdiği için asıl belgeyi okuyamadı, avukatın durumu anlamaması için de bunu telaşla şöminede yaktı."

Joyce kesin kararını vermiş gibi bir tavırla başını salladı.

"Kadın kâğıdı okumadan kesinlikle yakmazdı."

Sir Henry, "Benim varsayımım da bir hayli zayıf," diye itiraf etti. "Şey, Bay Petherick kendisi kadere yardıma kalkmadı herhalde..."

Sir Henry bu sözleri gülerek söylemişti. Fakat ufak tefek avukat incinmiş gibi bir tavırla dikleşerek, gururla çevresine bakındı.

Belirgin bir hiddetle, "Olacak şey mi bu?" dedi. "Olacak şey mi bu?"

Sir Henry, "Dr. Pender ne diyor?" diye sordu.

"Doğrusu belirli fikirlerim olduğunu iddia edemeyeceğim. Sanırım kâğıtları ya Bayan Spragg ya da kocası değiştirdi. Bu işi Sir Henry'nin ileri sürdüğü nedenden ötürü yaptılar. Belki kadın vasiyetnameyi ancak Bay Petherick gittikten sonra okudu. O zaman ne yapacağını da şaşırdı. Zarftaki kâğıdı aldığını itiraf edemezdi tabi. Herhalde sonunda bunu, Bay Clode'un kâğıtları arasına karıştırdı. Belgenin onun ölümünden sonra bulunacağını umuyordu. Ama vasiyetname niçin bulunmadı, bunu bilmiyorum. Bu konuda yalnızca bir varsayım ileri sürebilirim. Emma Gaunt, kâğıtların arasındaki vasiyetnameyi gördü ve Simon Clode'un yeğenlerini çok sevdiği için hiç de hoş olmayan bir şey yaptı. Yani vasiyetnameyi ortadan kaldırdı."

Joyce, "Bence en güzeli Bay Pender'in varsayımı," dedi. "O mu haklı Bay Petherick?"

Avukat başını salladı.

"Şimdi hikâyeye kaldığım yerden devam edeceğim. Fena halde şaşaladım. Ben de sizler gibi işin içinden çıkamadım. Herhalde gerçeği hiçbir zaman öğrenemeyecektim. Bundan eminim. Ama bana yol gösterdiler. Üstelik bunu gayet zekice bir şekilde de yaptılar.

"Olaydan bir ay kadar sonra gidip Philip Garrod'la yemek yedim. Yemekten sonra gevezelik ederken bana son zamanlarda öğrendiği ilgi çekici bir olaydan söz etti.

"'Bunu size anlatmak isterim, Petherick. Tabi bu sözlerim aramızda kalacak.'

"'Tabi, tabi,' diye cevap verdim.

"'Bir akrabasından kendisine miras kalacağını uman bir dostum onun parasını hiç de dürüst olmayan birine bırakmak niyetinde olduğunu öğrenince fena halde üzüldü. Korkarım arkadaşım pek de dürüstçe olmayan bir çareye başvurdu. Evde, miras üzerinde hakları olan asıl akrabaların tarafını tutan bir hizmetçi vardı. Arkadaşım ona basit birkaç talimat ve bir de dolu bir dolmakalem verdi. Kadın bunu efendisinin odasındaki yazı masasının çekmecesine koyacaktı. Ama dolmakalemin daima durduğu çekmeceye değil. Efendisi ondan bir belgeyi imzaladığına tanıklık etmesini ve dolmakalemini getirmesini istediği zaman ona söylenildiği şekilde hareket edecekti. Yani efendisinin dolmakalemini değil, bunun tam eşi olan yeni kalemi getirecekti. Kadının yapacağı bu kadar basitti işte. Adam, hizmetçiye başka bir bilgi vermedi. Hizmetçi gerçekten sadık bir kadındı. Emirleri harfi harfine yerine getirdi.'

"Philip Garrod durarak, 'Sizi sıkmadığımı umarım, Petherick,' dedi.

"'Hayır,' diye cevap verdim. 'Bu mesele beni çok ilgilendirdi.'

"Göz göze geldik.

"Philip Garrod, 'Tabi,' dedi. 'Siz arkadaşımı tanımazsınız.'"

"Başımı salladım. 'Tabi, tabi.'

"Philip Garrod gülümsedi. 'O halde mesele yok.'

"Bir an durdu. Sonra da gülerek, 'Meseleyi anlıyor musunuz?' diye sordu. 'Dolmakalem' 'Uçucu Mürekkep' adıyla tanınan bir sı-

vıyla doldurulmuştu. Aslında kola suyla karıştırılır ve buna birkaç damla iyot damlatılır. Böylece ortaya mavi-siyah, mürekkep gibi bir sıvı çıkar. Ama yazılar dört beş gün sonra tümüyle ortadan kaybolur."

Miss Marple güldü.

"Kaybolan mürekkep. Onu gayet iyi bilirim. Çocukken o mürekkeple az oynamadım."

Ötekilere bakarak, tatlı tatlı güldü. Sonra da Bay Petherick'e doğru elini salladı.

"Her şeye rağmen bu işin bir püf noktası vardı... Ah, siz avukatlar... Hep böylesiniz..."

ALTINCI BÖLÜM

Aziz Peter'in Parmakizi

Raymond West, "Eh, Jane Teyze," dedi. "Artık sıra sende."

Joyce Lampiere de söze karıştı. "Evet, Jane Teyze. Şimdi sizden şöyle müthiş heyecanlı bir şeyler bekliyoruz."

Miss Marple sakin sakin, "Benimle alay ediyorsunuz değil mi?" diye cevap verdi. "Bütün ömrümü ıssız bir köşede geçirdiğim için ilgi çekici, heyecanlı serüvenlere karışmadığımı düşünüyorsunuz."

Raymond heyecanla, "Tanrı korusun," dedi. "Bundan sonra köy yaşamını sakin ve tekdüze olarak görebilir miyim! Yaptığın o korkunç açıklamaları dinledikten sonra böyle bir şey yapar mıyım hiç. Kalabalık, kozmopolit dünya St. Mary Mead köyünün yanında sakin ve rahat bir yer gibi duruyor."

Miss Marple başını salladı. "Yavrum, insanlar her yerde aynıdır. Tabi köyde insan çevresindekileri, onların huylarını daha yakından incelemeye olanak bulur."

Joyce, "Gerçekten bulunmaz bir insansınız Jane Teyze," diye bağırdı. "Size 'Jane Teyze' dememe kızmıyorsunuz ya?" Sonra da, "Bilmem neden böyle söylüyorum," diye ekledi.

Miss Marple, "Gerçekten bilmiyor musun, yavrum?" dedi.

Başını kaldırarak, gözlerinde alaycı bir pırıltıyla bir iki dakika baktı. Joyce Lampiere'nin yanakları kıpkırmızı kesildi. Raymond West ise yerinde sıkıntılı sıkıntılı kımıldanarak, hafifçe öksürdü.

Miss Marple ikisine bir göz attıktan sonra yeniden gülümsedi, ardından örgüsünün üzerine eğildi.

"Benim olaysız bir hayat sürdüğüm doğru tabi. Ama karşılaştığım çeşitli olayları -küçük olsalar da- hallederek deneyim sahibi oldum. Bazıları gerçekten zekice şeylerdi. Ama bunlar o kadar önemsiz şeylerle ilgiliydi ki onların sizi ilgilendireceğini sanmıyorum. Sözgelimi: Bayan Jones'un torbasının sicimlerini kim kesmişti? Niçin Bayan Sims yeni kürkünü yalnızca bir kez giydi? İnsanları incelemekten hoşlanan biri için çok ilginç şeylerdi bunlar. Ama sizi ilgilendireceklerini sanmıyorum... Hayır, sizi ilgilendirebilecek sadece zavallı yeğenim Mabel'in kocası...

"Olay on on beş yıl önce oldu. Tanrı'ya şükür artık bunu hatırlayan pek yok. Herkes unutup gitti bile. İnsanların hafızaları çok zayıf. Ben daima bunun fevkalade bir şey olduğunu düşünürüm."

Miss Marple bir an susarak, kendi kendine mırıldandı.

"Bu sırayı saymam gerek. Eksiltme biraz acayip oldu. Bir, iki, üç dört, beş. Sonra üç ters. Tamammış... Ne diyordum? A, evet... Zavallı Mabel'den söz ediyordum.

"Mabel benim yeğenimdi. İyi bir kızdı. Aslında pek iyi bir kızdı, ama onun biraz 'gülünç' olduğunu da söyleyebilirim. Melodrama yakışacak bir şekilde hareket etmekten hoşlanır, üzüldüğü zaman da gereğinden fazla konuşarak, olmayacak şeyler söylerdi. Yirmi iki yaşındayken Bay Denman adında biriyle evlendi. Korkarım pek mutlu bir evlilik değildi bu. Onların birbirlerinden hoşlandıklarını anladığım zaman, dilerim evlenmezler, diye düşünmüştüm. Bay Denman çabucak öfkelenen bir adamdı. Mabel'in çocuklarını sabırla karşılayacak bir insan değildi. Üstelik ailelerinde delilik olduğunu da öğ-

renmiştim. Ama kızlar o zaman da şimdiki kadar inatçıydılar. Daima da inatçı olacaklar. Neyse... Sonunda Mabel, Bay Denman'la evlendi.

"Evlendikten sonra Mabel'i fazla görmedim. Bir iki kez gelip bende kaldı. Beni de evlerine birkaç kez davet ettiler. Doğrusunu isterseniz, ben başkalarının evlerinde kalmaktan pek hoşlanmam. Bu yüzden hep bir bahane buldum... Bay Denman birdenbire öldüğü sırada Mabel'le on yıldır evliydiler. Çocukları yoktu. Adam bütün parasını Mabel'e bırakmıştı. Tabi mektup yazarak istediği takdirde yanına gidebileceğimi bildirdim. O da bana cevap verdi. Mektubu oldukça mantıklıydı. Kızın, kocasının ölümüne pek fazla üzülmediğini de anladım. Bunu oldukça doğal karşıladım. Karıkocanın bir süreden beri geçinemediklerini biliyordum... Ama üç ay sonra Mabel'den delice diye tarif edebileceğim bir mektup aldım. Yanına gelmem için yalvarıyor, her şeyin günden güne daha kötüleştiğini, artık daha fazla dayanamayacağını yazıyordu."

Miss Marple, "Tabi," diye devam etti. "Kral Charles zamanından kalma kupayla tabağı bankaya, evi de Clara'ya bıraktıktan sonra hemen yola çıktım. Mabel'i perişan halde buldum. Son derece sinirliydi. Oturduğu Myrtle Dane adlı konak oldukça büyüktü ve rahat eşyalarla döşenmişti. Evde bir aşçı, bir hizmetçi ve Mabel'in kocasının pek de normal sayılmayan yaşlı babası Bay Denman'a bakmak için bir de hastabakıcı vardı. Yaşlı Bay Denman gayet sakindi. Hareketleri normal olmakla birlikte, zaman zaman tuhaflığı da tutmaktaydı. Dediğim gibi ailede delilik vardı.

"Mabel'deki değişikliği görünce bayağı şaşırdım. Sinirleri berbat haldeydi. Adaleleri seyiriyor, elleri titriyordu. Meselenin ne olduğunu ona güçlükle anlattırabildim. Durumu böyle olaylarda olduğu gibi, çapraşık yollardan öğrendim. Ona, mektuplarında sözünü ettiği dostları Gallagharları sordum. 'Onları son zamanlarda he-

men hemen hiç görmüyorum,' diye cevap verince bayağı hayret ettim. Sözünü ettiğim diğer arkadaşları hakkında da aynı şeyleri söyledi. O zaman Mabel'e eve kapanarak kendini yalnızlığa mahkûm etmenin ne kadar fena bir şey olduğunu söyledim. Özellikle insanın arkadaşlarıyla ilişkisini kesmesinin pek gülünç olduğunu anlattım. Kızcağız o zaman gerçekten haykırdı.

"'Bunu yapan ben değilim, onlar. Artık burda benimle konuşacak bir tek kişi bile yok. Ana caddede yürürken hepsi de benimle karşılaşmamak, benimle konuşmamak için yan sokaklara sapıyorlar. Sanki cüzamlıymışım gibi... Korkunç bir şey bu. Daha fazla dayanamayacağım. Evi satıp, Avrupa'ya gideceğim... Ama neden beni bu şekilde evimden sürmelerine göz yumayım? Ben bir şey yapmadım ki!'

"Ne kadar üzüldüğümü size tarif edemem. O sırada yaşlı Bayan Hay için bir battaniye örüyordum. O şaşkınlık arasında iki ilmek kaçırmışım. Bunu neden sonra fark ettim.

"'Sevgili Mabel,' dedim. 'Beni şaşırtıyorsun. Peki, ama bütün bunların sebebi nedir?'

"Çocukken bile Mabel'le konuşmak güçtü. Soruma bir türlü doğru dürüst cevap vermedi. Belirgin olmayan bir şekilde kötü sözlerden, dedikodu yapmaktan başka işi olmayanlardan, başkalarına çirkin fikirler aşılayan kimselerden söz etti.

"O zaman, 'Durum anlaşılıyor,' dedim. 'Ortalıkta senin hakkında bir hikâyenin dolaştığı belli. Ama bu hikâyenin ne olduğunu sen de ötekiler gibi bilmelisin. Ve bunu bana da anlatacaksın.'

"Mabel, 'Ah,' diye inledi. 'Bu o kadar kötü bir şey ki.'

"Ciddi ciddi cevap verdim. 'Tabi kötü bir şey. Bana insanların kafaları ve düşünceleri hakkında her istediğini anlatabilirsin. Sözlerinin hiçbiri de beni şaşırtmaz. Şimdi Mabel açık açık anlat bakalım. İnsanlar senin hakkında ne söylüyor.'

"O zaman bütün hikâyeyi öğrendim.

"Anlaşılan Goeffrey Denman'ın beklenmedik bir anda, birdenbire ölmesi bazı dedikodulara neden olmuştu. Mabel'e de açık açık söylediğim gibi, insanlar onun kocasını zehirlediğinden söz ediyordu.

"Herhalde hepiniz bilirsiniz. Dünyada dedikodudan daha zalimce bir şey yoktur. Bununla mücadele etmek de yine dünyanın en güç şeyidir. Birileri arkanızdan bir şeyler fısıldadığı zaman bunu ret veya inkâr edemezsiniz. Dedikodular yayılır yayılır. Bunları kimse de durduramaz... Ben bir tek şeyden emindim. Mabel birini zehirleyecek bir kız değildi. Gülünç veya budalaca bir şey yaptığı için hayatının mahvolmasını, evinin bir cehenmeme dönmesini de istemiyordum.

"'Ateş olmayan yerden duman çıkmaz,' dedim. 'Şimdi Mabel, bana dostlarının bu şekilde dedikodu yapmasına neyin neden olduğunu anlatacaksın. İşin içinde bir iş olmalı.'

"Mabel'in sözlerinin yarısı anlaşılmıyordu. Kız hiçbir şey olmadığını, yalnızca Goeffrey'nin birdenbire öldüğünü söylüyordu. O akşam yemekte hiçbir şeyi yokken gece birdenbire feci şekilde hastalanmıştı. Doktor çağırtılmıştı tabi. Ama zavallı adam, doktor geldikten birkaç dakika sonra ölmüştü. Bu ölüme zehirli mantar yemesinin neden olduğuna karar verilmişti.

"'Hım...' diye mırıldandım. 'Böyle ani bir ölüm herkesin konuşmasına neden olur. Ama başka şeylerin de olması gerek. Goeffrey'le kavga ettin mi? Buna benzer bir olay oldu mu?'

"Mabel, o sabah kahvaltıda kocasıyla kavga ettiklerini itirafa mecbur oldu.

"'Herhalde bunu hizmetçiler de duydular,' dedim.

"'Onlar odada değillerdi.'

"'Tabi değillerdi, yavrum,' dedim. 'Ama dışarda, kapının yakınında içeriyi dinlediklerinden emin olabilirsin.'

"Mabel sinirlendiği zaman o ince, tiz sesinin t a uzaklardan duyulduğunu gayet iyi bilirdim. Goeffrey Denman da hiddetlendiği zaman sesini iyice yükselten adamlardandı.

"Sordum. 'Neden kavga ettiniz, Mabel?'

"'Her zamanki şeyler yüzünden. Kavga sebebimiz hep aynıydı. Hep, hep... Ufak bir şey tartışmaya başlamamıza neden olur, Goeffrey dayanılamayacak bir hal alırdı. Ağza alınmayacak şeyler söyler, ben de onun hakkında düşündüklerimi açıklardım.'

"'Demek sık sık kavga ederdiniz,' dedim.

"'Kabahat bende değildi...'

"'Yavrum,' diye sözünü kestim. 'Kabahatlinin kim olduğu önemli değil. Şimdi bu konuyu tartışmıyoruz. Böyle bir yerde herkes insanın özel hayatına ait bütün ayrıntıları bilir. Kocanla daima kavga ediyormuşsunuz... Özelikle bir sabah müthiş bir kavgaya tutuşmuşsunuz. Ve o gece kocan birdenbire, esrarlı bir şekilde ölmüş. Hepsi bu kadar mı? Yoksa başka şeyler de var mı?'

"Mabel somurttu. 'Başka şeylerle neyi kastettiğinizi anlayamadım.'

"'Sözlerin açıktı, Mabel. Eğer budalaca bir şey yaptıysan, Tanrı aşkına bunu şu ara saklamaya kalkma. Ben sana yardım etmek için elimden geleni yapmaya çalışıyorum.'

"Mabel deli gibi, 'Bana hiç kimse ve hiçbir şey yardım edemez,' diye bağırdı. 'Keşke ölsem de kurtulsam.'

"'Tanrı'ya daha fazla güvenmelisin, yavrum,' dedim. 'Şimdi Mabel... Başka bir şey olduğunu ve bunu da benden sakladığını biliyorum.'

"Daha o çocukken bile bana bütün gerçeği anlatmadığını hemen sezerdim. Bu iş bir hayli uzun sürdü, ama sonunda lafı ağzın-

dan aldım. Mabel o sabah eczaneye giderek arsenik almıştı. Tabi bu yüzden eczacının defterini imzalamak zorunda kalmıştı. Bu olay olunca da eczacı bu meseleden herkese söz etmişti.

"'Doktorun kim?' diye sordum.

"'Dr. Rawlinson.'

"Adamı şahsen tanıyordum. Bir iki gün önce Mabel, onu bana göstermişti. Doğrusunu isterseniz yaşlı doktor, 'bunağın biri' diye tarif edebileceğim bir adamdı. Başımdan o kadar çok şey geçmişti, o kadar deneyim sahibi olmuştum ki, artık doktorların yanılmaz insanlar olduklarına inanmıyordum. Onlardan bazıları zeki insanlardır. Bazıları da değildir. Çoğu zaman en iyileri bile neyimiz olduğunu pek bilmezler. Doğrusu kendi hesabıma onlarla fazla bir ilgim yoktur. İlaçlarla da öyle.

"Meseleyi düşündüm. Sonra şapkamı giyerek Dr. Rawlinson'u görmeye gittim. Tam düşündüğüm gibi bir adamdı o. İyi bir ihtiyardı. Müşfik, dalgın, acınacak kadar miyop, hafifçe sağır. Üstelik de son derece duygusal ve alıngan. Goeffrey Denman'ın ölümünden söz eder etmez hemen coştu. Uzun uzun yenilebilen ve yenilemeyen mantarlardan söz etti. Aşçıyı sorguya çekmiş, kadın da pişirdiği mantarlardan birkaçının biraz acayip olduğunu itiraf etmişti. Ama mantarları dükkândan gönderdikleri için zehirli olabileceklerini düşünmemiş, zararsız olduklarına kanaat getirmişti. O zamandan beri bu mantarları düşünmüş ve gitgide hallerinin bir tuhaf olduğuna inanmaya başlamıştı.

"'Tabi inanır," dedim. 'Herhalde başlangıçta bunlar öbür mantarlardan farksızdılar. Ama yakında kadın üzerlerinde mor ve turuncu benekler olduğunu iddia edecek. Bu hizmetçilerin de kendi kendilerini aldatmaları pek kolaydır. Canları isterse neler hatırlamazlar neler.'

"O gece doktor geldiği sırada Denman'ın konuşamayacak halde olduğunu öğrendim. Adamın yutkunması zorlaşmış ve zavallı bir-

kaç dakika içersinde ölmüştü. Doktor, ölüme mantarların neden olduğuna inanmış ve uygun bir defin ruhsatı da vermişti. Hâlâ da o fikirdeydi. Ama bunun ne kadarı gerçek inanç, ne kadarı da inattı, orası belli değildi."

"Mabel'e açık açık neden arsenik aldığını sordum.

"'Herhalde zehri satın almanın bir nedeni vardı,' diye ısrar ettim.

"Mabel hüngür hüngür ağlamaya başladı. Bir taraftan da inliyordu. 'Kendimi öldürmek istiyordum... Çok mutsuzdum.'

Orada oturup, bir süre olayları düşündüm.

"'Arsenik hâlâ sende mi?' diye sordum.

"'Hayır. Attım onu.'

"'Kocan hastalandığı zaman ne oldu? Seni çağırdı mı?'

"Başını salladı. 'Hayır. Zili şiddetle çalmış. Bunu birkaç kez yapmış, sanırım. Sonunda orta hizmetçisi Dorothy zil sesini duyarak, aşçıyı uyandırmış. Birlikte aşağıya inmişler. Goeffrey'i görünce Dorothy'nin ödü patlamış. Goeffrey kıvranıyor ve sayıklıyormuş. Aşçıyı onun yanına bırakarak, bana koşmuş... Ben de yataktan kalkarak Goeffrey'e gittim. Daha ilk bakışta onun feci şekilde hasta olduğunu anladım. Yaşlı Bay Denman'a bakan Brewster ne yazık ki o gece evde değildi. Onun için hiç kimse ne yapılması gerektiğini bilmiyordu. Ben de bir iki dakika sonra dayanamayacağımı anladım. Durumu korkunçtu. Odama koşarak, kapıyı kilitledim.'

"'Bence hainlik ve bencillik etmişsin,' dedim. 'Bu hareketinin o geceden sonra senin pek de lehinde bir sonuç vermediğinden emin olabilirsin. Aşçı bu yaptığını her yerde tekrarlamıştır... Bu, hiç de hoş bir mesele değil.'

"Daha sonra hizmetçilerle konuştum. Aşçı, bana mantarları anlatmak istedi, ama onu susturdum. Mantar meselesinden bıkmıştım. Onun yerine onlara Goeffrey Denman'ın o geceki hali hakkında bir sürü soru sordum. Her ikisi de adamın çok acı çektiğini, güçlükle yut-

kunduğunu boğuluyormuş gibi konuşabildiğini söylediler. 'Konuştuğu zaman sayıkladı zaten,' dediler. 'Öyle anlamlı bir şey söylemedi.'

"Merakla, 'Sayıklarken ne söyledi?' diye sordum.

"Aşçı, Dorothy'e döndü. 'Sanırım tuhaf adlı, ender bulunur bir balıktan söz ediyordu... Öyle değil mi?'

"Dorothy de aynı fikirdeydi.

"'Evet... Tuhaf bir ad söyledi... Daha çok, güç bulunur bir balığa benziyordu bu. Zavallı adamcağızın aklının başında olmadığını hemen anladım.'

"Bütün bunlardan hiçbir anlam çıkmıyordu. Son bir çare olarak yaşlı Denman'a bakan Brewster'e gittim. Orta yaşlarda, çirkin bir kadındı.

"'Ne yazık ki o gece burda değildim,' dedi. 'Doktor gelinceye kadar kimse adamcağız için bir şey yapmamış.'

"Duraksayarak, 'Adam sayıklıyormuş sanırım,' diye mırıldandım. 'Ama yemekten zehirlenmenin belirtisi böyle değildir...'

"Brewster başını salladı. 'Bu duruma bağlı.'

"Kadına hastasının nasıl olduğunu sordum.

"'Pek de iyi değil,' diye cevap verdi.

"'Çok bitkin mi?'

"'Hayır, hayır. Tam tersine, fiziki bakımdan kuvveti yerinde. Yalnız gözleri hasta. Günden güne de bozuluyor. O hepimizden fazla yaşayabilir. Ama akli dengesini hızla kaybediyor. Bay ve Bayan Denman'a daha önce onun bir kliniğe yatırılması gerektiğini söyledim. Oysa Bayan Denman bunu duymak bile istemedi.'

"Doğrusunu söylemek gerekirse, Mabel gerçekten de çok iyi kalpli bir kızdı.

"İşte, bütün mesele anlattığım gibiydi. Olaylara her açıdan baktım, ayrıntıların üzerinde durdum. Sonunda yapılacak bir tek şey olduğuna karar verdim. Ortada bir sürü dedikodu dolaştığına göre,

cesedin mezardan çıkarılması için izin almaktan başka çare yoktu. Uygun bir otopsi herkesin dilini tutmasını, dedikoduların sona ermesini sağlayabilirdi. Mabel önce itiraz etti. Romantik nedenler yüzünden. Mezarında sakin sakin yatan bir ölüyü rahatsız etmek doğru değilmiş falan filan... Bense onu dinlemedim bile.

"Hikâyenin bu bölümünü uzatmayayım. İzin aldık. Otopsi de yapıldı. Veya buna ne ad veriliyorsa, o yapıldı işte. Ama sonuç bizi memnun edecek gibi değildi. Bir kez arsenik izi yoktu. Bu bizim için iyiydi tabi. Ama raporda *Goeffrey Denman'ın ölüm nedenini* gösterecek bir şeyin bulunmadığı bildiriliyordu.

"Anlayacağınız dertlerimiz böylece sona ermedi. İnsanlar yine konuşmaya devam etti. Bu kez izi bulunmayan ender zehirlerden, daha buna benzer bir sürü saçmalıktan söz etmeye koyuldular. Otopsiyi yapan patoloji uzmanını görmüş, ona bazı sorular sormuştum. Adam bunlara cevap vermemek için elinden geleni yapmıştı, ama hiç olmazsa kendisinden Goeffrey Denman'ın mantardan zehirlenmesine pek ihtimal vermediğini öğrenmiştim. Kafamda bir fikir belirmeye başlıyordu. Uzmana bu kez bu sonucun nasıl bir zehirle elde edilebileceğini sordum. Adam bana uzun uzun açıkladı. Sözlerinin çoğunu anlamadım. Yalnız anlattıkları kısaca şu anlama geliyordu: Ölüme güçlü bir sebze alkalisinin neden olması olasıydı.

"Kafamda beliren fikir şuydu: Belki o irsi delilik Goeffrey Denman'da da kendisini göstermeye başlamıştı. O zaman adam kendisini öldürmüş olmaz mıydı? Adam, bir dönem tıp fakültesine devam etmişti. Herhalde zehirler ve bunların etkileri konusunda bilgisi vardı.

"Olayın içyüzünün pek böyle olduğunu sanmıyordum ama aklıma bundan başka bir şey de gelmiyordu. Emin olun nerdeyse çıldıracaktım. Herhalde siz modern gençler bana güleceksiniz. Ama başım iyice derde girdiği zaman kesinlikle dua ederim. Nerde olur-

sa olsun... Sokakta yürürken... Ve hep bu duamın cevabını da alırım. Bu basit bir şey olabilir. Küçük bir kızken başucumda bir levha asılıydı. Şu sözler yazılıydı bu levhada. 'Ne dilersen o olur.'

"Size sözünü ettiğim sabah ana caddeden ilerliyor, bir yandan da dua ediyordum. Gözlerimi kapadım... Açtığım zaman ilk ne gördüm dersiniz?"

Merak dolu gözler Miss Marple'a dikildi. Bu sorunun yanıtını oradakilerin bilmesi olanaksızdı.

Miss Marple ağır ağır, "*Balıkçının vitrinini gördüm,*" dedi. "Burda bir tek şey vardı. *Taze mezgit balığı.*"

Zaferle çevresine bakındı.

Raymond West, "Tanrım," diye içini çekti. "Bir duanın cevabı taze mezgit balığı."

Miss Marple ciddi ciddi cevap verdi. "Evet, Raymond. Bu tavrı takınmanın hiç gereği yok. Tanrı'nın eli her yere uzanır. İlk gördüğüm balığın sırtındaki siyah benekler oldu. Hani Aziz Peter'in parmakizleri olduğu iddia edilen benekler... Efsaneyi bilirsiniz değil mi? O beneklerin Aziz Peter'in başparmağının izleri olduğu söylenir. O zaman her şeyi anladım. Benim de Aziz Peter gibi inanmam gerekiyordu. Bu iki şeyi birbirine bağladım. İnanç ve balık."

Sir Henry telaşla burnunu sildi. Joyce dudağını ısırdı.

"Şimdi... Bu neyin aklıma gelmesini sağlamıştı? Tabi, hem orta hizmetçisi, hem de aşçı ölmekte olan adamın ender bulunan bir balığın adına benzer bir şey söylediğini iddia etmişlerdi. Esrarı ancak bu sözlerle çözebileceğimden emindim. Bundan tümüyle emindim. İşin içyüzünü anlamaya karar vererek, eve döndüm."

Bir an durdu.

Sonra da, "Bilmem dikkat ettiniz mi?" dedi. "Bir kelimeye ilk verdiğiniz anlam kesinlikle aklınıza takılır. Sonra yanılmış olduğunuzu, bunun doğrusunu öğrenseniz bile ilkini unutamazsınız.

"Dorothy'le aşçıyı ayrı ayrı gördüm. Aşçıya efendisinin balıktan söz ettiğinden emin olup olmadığını sordum. 'Eminim,' dedi. 'Söylediği o tuhaf balık adlarına benziyordu.'

"'Yani, adam belirli bir balığın adını söyledi, öyle mi?' diye sordum.

"Aşçı, 'Evet...' dedi. 'Bana öyle geldi. Bunun ne olduğunu tekrarlayamayacağım. Neydi bu acaba? Öyle sofrada yenilecek bir balık olduğunu da sanmıyorum. Daha çok Japon balıklarının adına benziyordu.'

"Dorothy de efendisinin ender bir balıktan söz ettiğinden emindi. 'Bunun acayip bir balık olduğundan da eminim. P harfleriyle mi başlıyordu, yoksa C'le mi?'"

"'P'le mi yoksa C'le mi?' diye ısrar ettim.

"'Sanırım P'yle başlıyordu. Ama emin değilim. İnsanın tam konuşmayı hatırlaması o kadar güç ki. Öyle değil mi, Miss? P'yle başlıyordu. Ortasında da bir C vardı sanırım...'"

Miss Marple, "Ondan sonra yaptığımla hâlâ övünüyorum," diye devam etti. "Çünkü ben aslında ilaçlar hakkında bir şey bilmem. Bence onlar kötü, tehlikeli şeylerdir; büyükannemin solucan otu şurubu yapmak için bir reçetesi var. Bu sizin bütün ilaçlarınıza bedeldir. Neyse... Evde birkaç tane tıp kitabı olduğunu biliyordum. Bunların arasında ilaçların bir listesi de vardı. Anlayacağınız ben Goeffrey'nin bir zehir içtiğini ve hizmetçilere bunu söylemeye çalıştığını düşünüyordum.

"Uzatmayalım... P sayfasını açtım. Ve hemen hemen başlarda neyle karşılaştım dersiniz?"

Zafer dakikasını geciktirmek için çevresine bakındı.

"*Pilocarpine*... Zorlukla konuşabilen bu adamın bu sözü söylemeye çalışmasını bir düşünün. Bu adı hiç duymamış olan aşçı ka-

dın ne sanacaktı? 'Herhalde bir balık adı,' dedi. Onun gibi bir şeyden haberi olmayan Dorothy de bu açıklama tarzına inandı."

Sir Henry, "Vay vay vay," dedi.

Dr. Pender mırıldandı. "Bu hiç aklıma gelmezdi."

Bay Petherick, "Çok ilgi çekici," diye başını salladı. "Çok ilgi çekici."

"Fihristte bildirilen sayfayı çabucak açtım. Pilocarpine hakkında verilen bilgiyi, bunun gözleri üzerindeki etkisini ve diğer karakteristiklerini okudum. Bütün bunların olayla bir ilişkisi yoktu. Ama sonunda çok anlamlı bir cümleyle karşılaştım. '*Pilocarpine, atropin zehirlenmelerinin tedavisinde başarıyla kullanılmıştır.*'

"Emin olun, o zaman beynimde bir şimşek çaktı adeta. Goeffrey Denman'ın intihar edeceğine pek ihtimal veremiyordum... Hayır... Bu yeni varsayım hem olasıydı, hem de tamamıyla doğruydu. Çünkü bu şekilde bütün ayrıntılar birbirine uyuyordu."

Raymond West, "Bunu tahmine kalkacak değilim," dedi. "Haydi Jane Teyze, senin için pek basit ve belirgin olan bu şeyi anlat."

Miss Marple, "Tabi ben ilaçlardan anlamam," diye cevap verdi. "Ama bildiğim bir tek şey vardı. Gözlerim bozulmaya başladığı zaman doktorum bana içinde atropin sülfat olan bir damla vermişti... Hemen yaşlı Bay Denman'ın odasına çıktım. Öyle bir giriş yapmaya da gerek görmedim.

"'Bay Denman,' dedim. 'Ben her şeyi biliyorum. Oğlunuzu neden zehirlediniz?'

"Bir iki dakika kadar bana baktı. Yaşlı olmasına rağmen yakışıklı sayılırdı. Sonra gülmeye başladı. Ömrümde bundan daha kindar, daha kötü bir gülüş duymamıştım. Emin olun... Tüylerimin diken diken olduğunu hissettim. Daha önce Bayan Jones çıldırdığı zaman o da böyle gülmüştü ama bu daha korkunçtu.

"Bay Denman, 'Evet,' diye cevap verdi. 'Goeffrey'den intikam aldım. Ne de olsa ben ondan daha akıllıydım. Demek beni evden gönderecekti ha? Beni tımarhaneye kapattıracaktı? Onların bundan söz ettiklerini duydum. Mabel iyi bir kız... O benim tarafımı tuttu. Ama onun Goeffrey'e engel olamayacağını biliyordum. Sonunda oğlumun istediği olacaktı. Hep öyle olurdu zaten. Ama ben onun icabına baktım. Babacığına pek düşkün olan oğlumun icabına baktım. Hah hah hah! Gece usulca aşağıya indim. Pek kolay oldu bu. Brewster burda değildi. Sevgili oğlum uyuyordu. Başucunda bir bardak su durmaktaydı. O her gece yarısı uyanıp, muhakkak su içerdi. Suyu döktüm. Hah hah hah! Onun yerine bardağa göz damlasını boşalttım. Goeffrey uyanacak ve daha ne olduğunu anlayamadan ilacı yutacaktı. Bir çorba kaşığı kadar vardı ama o kadarı da yeterliydi. Gerçekten düşündüğüm gibi de oldu. Ertesi sabah bana gelerek, ölüm haberini alıştıra alıştıra verdiler. Bunun beni çok sarsacağını sanıyorlardı.'"

Miss Marple, "İşte," dedi. "Hikâyenin sonu bu. Tabi zavallı yaşlı adamı tımarhaneye kapattılar. Yaptıklarından sorumlu tutulmadı. Gerçek ortaya çıkınca herkes Mabel'e acıdı. Ondan haksız yere kuşkulandıklarını unutturmak için ne yapacaklarını şaşırdılar. Ama Geoffrey ne içtiğini anlamamış, çevresindekilerden çabucak bunun panzehirini getirmelerini istememiş olsaydı, korkarım gerçek hiçbir zaman meydana çıkamayacaktı. Atropin zehirlenmesinin kesin belirtisi vardır sanırım. Gözbebekleri iyice büyür filan. Daha önce de dediğim gibi Dr. Rawlinson'un gözleri çok bozuktu. Zavallı ihtiyarcık... Okumaya devam ettiğim o tıp kitabında atropin ve yiyecekten zehirlenme olaylarının belirtilerini bildiriyordu. Birbirlerine oldukça benziyordu bunlar. Doğrusu o kitapta çok ilgi çekici şeyler vardı... Emin olun her taze mezgit balığı görüşümde Aziz Peter'in parmakizlerini düşünürüm."

Uzun bir sessizlik oldu.

Sonra Bay Petherick, "Dostum..." diye mırıldandı. "Sevgili dostum. Hayret uyandıran bir insansınız."

Sir Henry, "Scotland Yard'a sizden gelip fikir almasını bildireceğim," dedi.

Raymond gülümsedi. "Neyse... Hiç olmazsa bilmediğin bir şey var."

Miss Marple başını salladı. "Tam tersine... Onu da biliyorum, yavrum. Bu olay akşam yemeğinden önce oldu değil mi? Joyce'la güneşin batışını seyretmek için dışarı çıktığınız zaman. Orası herkesin beğendiği bir yerdir. Şu yaseminli çitin yanındaki yer... Sütçü de Annie'ye nikâh kâğıtlarını askıya astırıp astırmayacağını orda sormuştu."

Raymond bağırdı. "Tanrı aşkına, Jane Teyze. İşin romantik tarafını öldürme. Joyce'la ben, Annie'yle sütçüye hiç benzemiyoruz."

Miss Marple gülümsedi. "İşte hatan burda, yavrum. Aslında insanlar birbirlerine çok benzerler. Ama neyse ki bunun farkında değillerdir..."

YEDİNCİ BÖLÜM

Mavi Sardunya

Sir Henry Clithering, "Ben geçen yıl buraya geldiğim zaman..." diye başladı. Sonra da durakladı.

Ev sahibesi Bayan Bantry ona merakla baktı.

Scotland Yard'ın eski müdürü, yakın dostları Albay Bantry ve eşinin evinde kalıyordu. Bantryler St. Mary Mead köyü çevresinde oturmaktaydılar.

Bayan Bantry elinde kalem, o gece yemekte altı kişi olabilmeleri için ona kimi davet edeceği hakkında fikrini sormuştu.

Bayan Bantry cesaret vermek ister gibi, "Evet?" dedi. "Geçen yıl buraya geldiğin zaman?"

Sir Henry, "Şey," dedi. "Miss Marple adında birini tanıyor musun?"

Bayan Bantry fena halde şaşırdı. Doğrusu böyle bir şey beklemiyordu.

"Miss Marple adında birini tanıyor muyum? Onu tanımayan mı var? Tam romanlardaki 'bilgiç yaşlı' tipti o. Çok şirindir ama pek eski kafalıdır. Yani onu yemeye çağırmamı mı istiyorsun?"

"Buna şaşırdın mı?"

"Biraz şaşırdığımı itiraf edeyim. Doğrusu senin Miss Marple'la... ama belki de bunun bir açıklaması var."

"Açıklaması gayet basit. Geçen yıl buraya geldiğim zaman esrarı çözülmemiş olaylardan söz etme alışkanlığımız vardı. Beş altı kişiydik. Bu işe Raymond West başladı. Şu romancı... Hepimiz de cevabını bildiğimiz esrarlı bir olay anlattık. Çözümünü anlatandan başka hiç kimse bilmiyordu... İpuçlarından anlam çıkarmaya çalışacak, gerçeğe en yakın cevabı kimin bulacağını anlayacaktık."

"E?"

"Tıpkı o eski hikâyede olduğu gibi, Miss Marple'ın da oyuna dahil olduğunun pek farkında değildik. Ama bu konuda gayet nazik davrandık. İhtiyarcığın duygularını incitmek istemiyorduk... Şimdi işin komik yanına geldik. İhtiyarcık her seferinde de bizi yendi."

"Ne?"

"Emin ol... Gerçeği hemen o buldu."

"Ama çok garip! Sevgili Miss Marple'cık St. Mary Mead'den fazla uzaklaşmaz bile."

"Hah. Ona göre köyde yaşaması insanları incelemesi bakımından çok yararlı olmuş. İnsanların karakterlerini, sanki onlar mikroskop altındaymış gibi iyice incelemiş."

Bayan Bantry onayladı. "Evet, bu doğru olabilir. İnsan hiç olmazsa başkalarının kötü yanlarını öğrenir. Ama aramızda heyecan uyandıracak caniler olduğunu pek sanmıyorum. Bence yemekten sonra Miss Marple'ı Arthur'un hortlak hikâyesiyle bir deneyelim. Eğer bu meseleyi de çözümlerse ona minnettar kalırım."

"Arthur'un hortlaklara inandığını bilmiyordum."

"İnandığı yok, canım. İşte bu yüzden o kadar endişeleniyor. Sonra bu olay bir arkadaşının başından geçti. George Pritchard'ın. Son derece ciddi ve sakin bir adamdır o. Zavallı George için pek acıklı bir şey bu. Ya hikâye doğru ya da..."

"Ya da ne?"

Bayan Bantry cevap vermedi. Bir iki dakika sonra hiç ilgisi olmadığı halde, "Bilmiyor musun..." diye mırıldandı. "George'u severim... Onu sevmeyen yoktur zaten. İnsan George'un böyle bir şey yapacağına inanamıyor... Ama herkes öyle tuhaf işlere kalkışıyor ki."

Sir Henry başını salladı. O insanların ne kadar tuhaf işlere kalkıştıklarını Bayan Bantry'den daha iyi biliyordu.

O gece Bayan Bantry yemek masasının başında oturanlara şöyle bir baktı. Bunu yaparken biraz titriyordu. Çünkü yemek salonu İngiltere'deki yemek salonlarının çoğu gibi çok soğuktu. Bayan Bantry gözlerini kocasının sağında dimdik oturan yaşlı kadına dikti. Miss Marple ellerine parmakları olmayan dantel eldivenler giymişti. Omuzlarına dantel bir şal sarmıştı. Beyaz saçlarının üstüne de dantel bir bone oturtmuştu. Miss Marple, yaşlı doktor Lloyd'la heyecanlı heyecanlı çalışma yerlerinden ve hemşirelerin kuşkulandığı kusurlarından söz etmekteydi.

Bayan Bantry'nin şaşkınlığı büsbütün arttı. Hatta bir an Sir Henry'nin kendisine oyun oynayıp oynamadığını da düşündü. Ama bunun için bir neden yoktu ortada. Sir Henry'nin iddialarının doğru olması da inanılacak gibi değildi.

Bayan Bantry gözlerini Miss Marple'dan ayırarak Jane Helier'le sürekli atlardan konuşan geniş omuzlu, kırmızı suratlı kocasına sevgiyle baktı. Jane Helier son derece güzel, tanınmış bir oyuncuydu. Sanki o gece sahnedeki halinden daha da güzel duruyor, arada sırada o koskocaman mavi gözlerini açarak, "Sahi mi?" diye mırıldanıyordu. "Öyle mi?", "Ne garip!" Jane Helier atlar hakkında bir şey bilmez, onlardan pek de hoşlanmazdı.

Bayan Bantry, "Arthur," dedi. "Zavallı Jane nerdeyse sıkıntıdan patlayacak. Atları bırak da onun yerine kendisine hortlak hikâyesini anlat. Hani şu George Pritchard'la ilgili olan hikâyeyi."

"Ne dedin Dolly?... Şey... Bilmem ki..."

"O hikâyeyi Sir Henry de dinlemek istiyor. Bu sabah ona bu olaydan söz ediyordum. Herkesin bu konudaki fikrini öğrenmek çok hoş olur."

Jane, "Ne olur anlat," dedi. "Ben hortlak hikâyelerine bayılırım."

"Şey..." Albay Bantry tereddüt ediyordu. "Ben doğaüstü olaylara pek inanmam. Ama bu..."

"George Pritchard'ı tanıdığınızı sanmıyorum. Dünyanın en iyi insanlarından biridir. Karısı ise... şey... zavallı kadın öldü artık... Yalnız şu kadarını söyleyeyim, yaşadığı sürece George'a rahat vermedi. Hastalık hastasıydı. Sanırım aslında bir rahatsızlığı vardı ama bunu iyice abartır, bundan yararlanarak çevresindekileri kullanırdı. Kaprisli, titiz ve mantıksız bir kadındı. Sabahtan akşama kadar şikâyet eder dururdu. George'un sadık bir uşak gibi durmadan kendisine hizmet etmesini ister, ama onun yaptıklarına da daima hata bularak, küfrederdi. Bana kalırsa başka bir erkek daha başlangıçta kadının başına baltayı indirdiği gibi bu meseleyi kökünden hallederdi. Öyle değil mi, Dolly?"

Bayan Bantry kesin bir tavırla, "Korkunç bir kadındı o," diye cevap verdi. "Eğer George Pritchard baltayla onun başını yarsaydı ve jüride de kadınlar bulunsaydı, adamcağız hemen beraat ederdi."

"Meselenin nasıl başladığını bilmiyorum. George bu konuda belirgin olmayan birtakım şeyler söyledi. Anladığıma göre Bayan Pritchard falcılara, geleceği haber veren medyumlara meraklıydı. Böyle kimselere karşı büyük bir ilgi duyuyordu. George'un buna aldırdığı yoktu. Karısı eğlenecek bir şey buluyordu ya, bu onun için yeterliydi. Ama kendisi falcıları öve öve göklere çıkarmaya yanaşmaz, tabi karısı da buna çok kızardı.

"Eve sık sık hastaneden hemşireler geliyordu. Bayan Pritchard birkaç hafta sonra yanındaki hemşireden hoşlanmadığını söyleyerek

onu savıyor, bir yenisini tutuyordu. Genç bir hemşire de falcılara meraklıydı. Bayan Pritchard bir süre ondan şikâyet etmedi. Tersine, kızdan çok memnundu. Sonra birdenbire hemşireye sinirlenerek, onun gitmesinde ısrar etti. Onun yerine, daha önce de yanında çalışmış olan bir hemşireyi tuttu. Yaşlıca bir kadındı bu. Sinirli hastalarla nasıl konuşacağını biliyordu. Deneyimli ve dikkatliydi. Adı Copling'di. George'a göre Hemşire Copling gerçekten iyi ve aklı başında bir kadındı. İnsan onunla konuşabiliyordu. Hemşire Copling, Bayan Pritchard'ın sinir krizlerine, aksiliklerine hiç aldırmıyor, bunları kayıtsız bir tavırla karşılıyordu.

"Bayan Pritchard öğle yemeklerini her zaman üst kattaki odasında yerdi. George'la hemşire de daha sonra yapılacak şeylere yemek sırasında karar vermekteydiler. Aslında hemşire ikiden dörde kadar izinliydi. Ama George'un o saatlerde yapılacak, önemli bir işi olduğu zaman iznini çaydan sonra kullanıyordu...

"Bir gün öğle yemeğinde hemşire Golders Green'deki kız kardeşini görmeye gideceğini, bu yüzden biraz geç kalması ihtimali olduğunu söyledi. George'un bütün keyfi kaçtı. Çünkü o da arkadaşlarıyla golf oynamayı kararlaştırmıştı. Ne varki, Hemşire Copling, onun endişelerini giderdi.

"'Bayan Pritchard ikimizi de aramayacak, Bay Pritchard.' Gözlerinde bir pırıltı belirdi. 'Bayan Pritchard bizden daha eğlenceli biriyle konuşacak.'

"'O da kim?'

"'Bir dakika...' Hemşire Copling'in gözlerindeki pırıltı daha belirli bir hal aldı. 'Adını iyice hatırlamaya çalışayım. *Geleceği Okuyan Zarida*.'

"George, 'Tanrım!' diye inledi. 'Bu seferki yeni galiba. Öyle değil mi?'

"'Evet, çok yeni. Sanırım benden önce burda çalışan Hemşire Carstairs yollamış onu. Bayan Pritchard kendisini henüz görmedi. Bana mektup yazdırarak, kadına bugün öğleden sonra için randevu verdi.'

"George, 'Neyse...' dedi. 'Hiç olmazsa golf oynayabileceğim.' 'Evden çıkarken *Geleceği Okuyan Zarida*'ya karşı adeta dostça duygular besliyordu.

"Eve döndüğü zaman Bayan Pritchard'ın telaş içinde olduğunu gördü. Kadın her zamanki gibi kanepeye uzanmıştı. Elinde amonyak ruhu dolu bir şişe vardı. Sık sık bunu kokluyordu.

"'George,' diye bağırdı. 'Sana bu ev hakkında ne söylemiştim? İçeri girer girmez bu evde kötü bir şey olduğunu hissettim. Sana bunu o zaman da anlattım.'

"George, 'Her zaman bunu iddia edersin,' dememek için kendisini güç tutarak, 'Doğrusu bunu pek hatırlamıyorum,' diye cevap verdi.

"'Sen zaten benimle ilgili hiçbir şeyi hatırlamazsın. Erkekler inanılmayacak kadar katı kalpli oluyorlar. Ama, bence sen diğer erkeklerden de daha duygusuzsun.'

"'Yapma, Mary'ciğim. Haksızlık ediyorsun.'

"'Neyse... Bırak da anlatayım. Bu kadın eve girer girmez durumu hemen anladı... Kapıdan adımını atar atmaz, fena halde irkildi. Rengi uçtu. Ve, "Burda kötülük var," dedi. "Kötülük ve tehlike. Bunu hissediyorum."

"George aptallık ederek bir kahkaha attı.

"'Çok hoş... Bu akşamüzeri iyice eğlendiğin anlaşılıyor.'

"Karısı gözlerini kapayarak, uzun uzun amonyak ruhu dolu şişeyi kokladı.

"'Benden öylesine nefret ediyorsun ki, ölecek olsaydım karşıma geçerek alay eder, kahkahalarla gülerdin.'

"George itiraz etti. Kadın bir iki dakika sonra sözlerine devam etmeye karar verdi.

"'İstediğin kadar gül. Ama ben sana her şeyi anlatacağım. Bu ev benim için çok tehlikeli. Kadın da öyle söyledi.'

"George'un Zarida'ya karşı duyduğu dostça duygular tamamen değişti. Karısının kaprisi tutarsa yeni bir eve çıkmaları konusunda sonuna kadar diretecek bir insan olduğunu gayet iyi biliyordu.

"'Kadın başka ne söyledi?' diye sordu.

"'Bana fazla bir şey söylemedi. O kadar sarsılmıştı ki, yalnız bir şey açıkladı. Bir vazoya mavi mine koymuştum. Onları işaret ederek, acı acı bağırdı.

"'Onları at... Mavi çiçek olmaz. Yanına mavi çiçek yaklaştırma. *Mavi çiçekler senin için çok tehlikeli. Bunu unutma.*'

"Bayan Pritchard, 'Biliyorsun,' diye ekledi. 'Mavi renkten tiksindiğimi sana daima söylemişimdir. Sanki içgüdüm beni maviye karşı uyarıyor.'

"George, 'Bunu şimdiye kadar hiç söylememiştin,' demeyecek kadar akıllıydı. Onun yerine esrarengiz Zarida'nın nasıl bir kadın olduğunu sordu. Bayan Pritchard heyecanla kadını tarife başladı.

"'Siyah saçlarını örerek, iki kulağının üzerine sarmış. Gözleri yarı kapalıydı. Çevresi de simsiyahtı bu gözlerin. Ağzıyla çenesini siyah bir tülle örtmüştü. Tuhaf bir sesle, şarkı söyler gibi konuşuyordu. Konuşması aksanlıydı. Kadın İspanyoldu sanırım...'

"George neşeyle, 'Yani,' dedi. 'Onun da diğer falcılardan pek farkı yoktu.'

"Karısı hemen gözlerini kapadı.

"'Kendimi çok fena hissediyorum. Zili çal da hemşire gelsin. Merhametsizlik beni oldum olası sarsar. Bunu sen de gayet iyi bilirsin.'

"İki gün sonra Hemşire Copling ciddi bir yüzle George'a geldi.

"'Lüften Bayan Pritchard'ın yanına çıkar mısınız. Yeni gelen bir mektup kendisini fena halde sarstı.'

"George karısını elinde mektupla oturur buldu. Kadın kâğıdı ona uzattı.

"'Al, oku bakalım.'

"George okudu. Bu ağır kokulu bir kâğıda simsiyah, iri yazılarla yazılmıştı.

'Geleceği gördüm. Geç kalmadan uyarıyorum. Dolunaydan sakın. Mavi çuhaçiçeği Uyarı, mavi hatmi Tehlike, mavi sardunya ise Ölüm anlamına gelir...'

"George tam bir kahkaha atmak üzereyken Hemşire Copling'le göz göze geldi. Kadın eliyle çabucak, ihtar eder gibi bir hareket yaptı. George beceriksiz bir tavırla, 'Herhalde kadın seni korkutmaya çalışıyor, Mary,' diye mırıldandı. 'Zaten mavi çuhaçiçeği ve mavi sardunya yoktur.'

"Bayan Pritchard ağlamaya başladı. Günlerinin sayılı olduğunu söyleyip duruyordu. Hemşire Copling, George'la birlikte dışarı çıkarak, merdivenin sahanlığına gitti.

"George, 'Bu kadar budalaca bir şey görmedim!' diye söylendi.

"'Belki...'

"Hemşirenin sesindeki tuhaflık dikkatini çekmişti. Hayretle Hemşire Copling'e baktı.

"'Miss Copling herhalde bütün bunlara inanmıyor...'

"'Hayır, hayır, Bay Pritchard. Geleceğin okunmasına inanmıyorum. Saçma bir şey bu. Beni bu mektubun anlamı, bunun yazılmasındaki neden şaşırtıyor. Falcılar genellikle karşılarındakilerden bir şeyler sızdırmaya çalışırlar. Oysa bu kadın Bayan Pritchard'ı korkutuyor. Bundan bir çıkarı da yok. Onun için meseleyi anlayamıyorum. Bir şey daha var...'

"'Evet?'

"'Bayan Pritchard, Zarida'nın kendisine yabancı gelmediğini söyledi.

"'Bu durum hiç hoşuma gitmiyor, Bay Pritchard. İşte o kadar.'

"'Batıl inançlarınız olduğundan haberim yoktu, Hemşire Copling.'

"'Batıl inançlarım yok benim. Ama kuşkulu bir durum gördüm mü, hemen anlarım.'

"Bundan dört gün sonra ilk olay olmuş. Bunu açıklayabilmek için size Bayan Pritchard'ın odasını tarif etmem gerek..."

Bayan Bantry kocasının sözünü kesti. "Bırak da bunu ben yapayım. Duvarlar yeni tip kâğıtlarla kaplanmıştı. Bunun üzerinde öbek öbek çiçekler vardı. İnsan hemen hemen bahçede olduğunu sanıyordu. Ama çiçekler yanlıştı. Yani kâğıttaki çiçeklerin aynı zamanda açmaları imkânsızdı..."

Kocası, "Çiçeklerin aynı zamanda açıp açmayacaklarını bir yana bırak şimdi, Dolly," dedi. "Hepimiz de senin bahçeye ne kadar düşkün olduğunu biliriz."

Bayan Bantry, "Ama çok saçma bu," diye itiraz etti. "Çam çiçekleri, zerrenler, bakla çiçekleri, hatmiler ve kasımpatılar, hep bir arada."

Sir Henry, "Çok saçma..." diye mırıldandı. "Neyse, artık hikâyeye devam etsek."

"Bu demet demet çiçeklerin arasında çuhalar da vardı. Öbek öbek sarı ve pembe çuhaçiçekleri... Hadi, sen devam et, Arthur. Bu senin hikâyen..."

Albay Bantry macerayı anlatmaya devam etti.

"Bir sabah Bayan Pritchard zili olanca şiddetiyle çaldı. Evdekiler koşarak geldiler. Kadının son dakikalarını yaşadığını sanmışlardı.

Bayan Pritchard fazlasıyla heyecanlıydı. Duvar kâğıdını işaret ediyordu. Gerçekten diğerlerinin arasında *mavi bir çuhaçiçeği* vardı."

Jane Helier, "Oh..." dedi. "Ne korkunç."

"Sorun şuydu: orda hep mavi bir çuhaçiçeği yok muydu? George olduğu fikrindeydi. Hemşire Copling de öyle. Ama Bayan Pritchard bu açıklama biçimini kesinlikle kabul etmiyordu. Çiçeği o sabaha kadar hiç fark etmemişti. Bir gece önce de dolunay olduğunu biliyordu. Bu yüzden fena halde telaşlanmıştı."

Bayan Bantry, "George Pritchard'la aynı gün karşılaştım," diye atıldı. "Bana olanları anlattı. Kalkıp Bayan Pritchard'a gittim. Başına gelenlerle alay etmeye çalıştım ama nafile. Evden ayrılırken iyice endişelenmiştim. Jean Instow'la karşılaşıp ona bu meseleyi anlattığımı hatırlıyorum. Jean tuhaf bir kızdır. Bana, 'Demek gerçekten endişelendi?' diye sordu. Ona Bayan Pritchard'ın korkudan pekâlâ ölebileceğini söyledim. Kadının anormal denilecek derecede batıl inançları vardı.

"Jean'in ondan sonra söylediklerinin beni iyice şaşırttığını hâlâ hatırlıyorum. 'Keşke ölse... Böylesi herkes için daha iyi olur. Öyle değil mi?' Bunu o kadar sakin, o kadar kayıtsız bir tavırla söyledi ki bayağı sarsıldım. Tabi son zamanlarda bunun âdet olduğunu biliyorum. Düşündüğünü açıkça söyleyecek, merhametsizlik ettiğine de aldırmayacaksın. Jean bana bakarak tuhaf tuhaf güldü ve, 'Bu sözleri söylemem hoşuna gitmedi,' dedi. 'Ama doğru bu. Bayan Pritchard'ın yaşamasının kendisine ne yararı var. Hiç.... Üstelik George Pritchard'ın hayatını da cehenneme çeviriyor. Karısının korkudan ölmesi adam için fevkalade bir şey olur doğrusu.' Ona, 'George karısına her zaman iyi davranıyor,' diye cevap verdim. Jean, 'Evet,' dedi. 'Zavallıcığa bir ödül vermeli. George Pritchard çok yakışıklı bir adam. Bundan önceki hemşire de aynı fikirdeydi. Şu gü-

zel olanının. Adı neydi onun? Hah, Hemşire Carstairs. Zaten Bayan Pritchard'la bu yüzden kavga ettiler.'

"Jean'in bunları söylemesi hiç hoşuma gitmedi. Tabi hepimiz bazı varsayımlarda bulunmuştuk ama..."

Bayan Bantry anlamlı anlamlı sustu.

Miss Marple sakin sakin, "Evet, yavrum," diye cevap verdi. "Bu hep böyledir. Jean Instow güzel bir kız mı? Herhalde o da golf meraklısı?"

"Evet. Mükemmel bir sporcu. Güzelce bir kız. Uçuk sarı saçları, sağlıklı bir cildi ve parlak mavi gözleri var. Tabi hepimiz onunla George Pritchard'ın -yani, adam evli olmasaydı- çok iyi anlaşabileceklerini düşünürdük. Birbirlerine o kadar yakışıyorlar ki."

Miss Marple, "Onlar arkadaş mıydılar?" diye sordu.

"Ah, evet. Çok iyi dosttular."

Albay Bantry şikâyet etti. "Artık hikâyeme devam edebilir miyim, Dolly?"

Bayan Bantry bıkkın bir tavırla mırıldandı. "Arthur, hortlak hikâyesine devam etmek istiyor."

Albay Bantry, "Hikâyenin gerisini George'un kendisinden dinledim," diye devam etti. "Bayan Pritchard'ın ertesi ayın sonlarına doğru fena halde endişelenmeye başladığı kesin. Takvimde ayın hangi gece dolunay halini bulacağını işaretlemişti. O gece hem hemşireyi, hem de George'u odasına çağırarak, duvar kâğıdını onlara iyice incelettirdi. Duvarda pembe ve kırmızı hatmiler vardı. Ama aralarında mavi yoktu. George odadan çıktıktan sonra kadın arkasından kapısını kilitledi..."

Miss Helier neşeyle bağırdı. "Ve ertesi sabah duvarda koskocaman mavi bir hatmi vardı."

Albay Bantry, "Gerçekten öyle," dedi. "Ya da buna yakın bir şey. Kadının başucundaki hatmilerden biri mavi olmuştu. Bu Geor-

ge'u fena halde sarstı. Bu yüzden de inadı tutarak meseleyi ciddiye almamaya karar verdi. Bütün bunların bir çeşit şaka olduğunda ısrar etti. Kapının kilitli olmasına, Bayan Pritchard'ın mavi çiçeği Hemşire Copling'i bile odasına almadan önce keşfettiğine de aldırmadı.

"George fena halde sarsılmıştı bir kez. Bu yüzden de iyice mantıksızlaştı. Karısı evden ayrılmak istiyordu. George buna izin vermedi. Adam ilk kez doğaüstü kuvvetlere inanmak üzereydi. Fakat bunu itiraf etmek de istemiyordu. Karısının arzularına genellikle boyun eğerdi. Ama bu kez inat etti. Karısına, 'Gülünç olma,' dedi. 'Bütün bu olaylar saçma sapan şeyler.'

"Böylece ondan sonraki ay da geçti. Bayan Pritchard her zamankinden daha az itiraz etti. Sanırım bir sürü batıl inançları olduğu için kaderinden kaçamayacağını düşünüyordu. Kendi kendisine sık sık tekrarlamaktaydı. 'Mavi çuha, -UYARI. Mavi hatmi, - TEHLİKE. Mavi sardunya, - ÖLÜM.' Bunları söylüyor ve yatağının yakınındaki pembeli kırmızılı sardunya demetine bakıyordu.

"İnsanın asabını bozacak gibi bir şeydi bu. Hatta olay yavaş yavaş Hemşire Copling'i bile etkilemeye başladı. Ay dolunay halini almadan iki gün önce George'a gelerek, Bayan Pritchard'ı alıp götürmesi için ona yalvardı. George fena halde hiddetlendi.

"'O Tanrı'nın belası duvardaki çiçeklerin hepsinin rengi maviye dönse de yine kimseyi öldürmezler,' diye bağırdı.

"'Öldürebilirler. Şoktan ölen insan çok.'

"George, 'Saçma,' dedi.

"George zaten oldum olası biraz fazla inatçıydı. Onu zorlayamazdınız. Sanırım George gizli gizli çiçekleri karısının usulca değiştirdiğine, bunun onun delice, saplantılı planlarından biri olduğuna inanıyordu.

"Neyse... Ayın dolunay olduğu gece geldi. Bayan Pritchard her zamanki gibi kapısını kilitledi. Gayet sakindi. Hatta sevinçli gibi bir

hali vardı. Onun bu hali hemşireyi endişelendirdi. Ona bir sakinleştirici vermek, bir striknin iğnesi yapmak istedi. Ama Bayan Pritchard buna yanaşmadı. Sanırım bir bakıma bütün bunlar hoşuna gidiyordu. George öyle olduğunu söyledi."

Bayan Bantry, "Bence bu mümkün," diye söze karıştı. "Bütün bu maceranın tuhaf, cazip bir yanı olmalı."

"Ertesi sabah Bayan Pritchard zili acı acı çalmadı. Kadın genellikle saat sekizde uyanırdı. Saat sekiz buçukta sesi sedası çıkmayınca hemşire hızla kapısına vurdu. Bir cevap alamayınca da George'u çağırarak kapının kırılması için diretti. Bunu, bir keskinin yardımıyla yaptılar.

"Yataktaki hareketsiz kadına bir göz atmak Hemşire Copling'e yetti. George'u doktora telefon etmeye gönderdi. Ne yazık ki çok geç kalmışlardı. Doktor, Bayan Pritchard'ın en aşağı sekiz saat önce ölmüş olduğunu söyledi. Her zaman kokladığı amonyak ruhu şişesi yatakta elinin yanındaydı. *Yanındaki duvardaki pembemsi sardunyalardan biri de parlak, koyu mavi bir renge bürünmüştü.*"

Miss Helier titredi. "Ne feci!"

Sir Henry kaşlarını çatmıştı. "Başka ayrıntı yok mu?"

Albay Bantry başını salladı. Ama karısı hemen atılarak, çabucak, "Gaz," dedi.

Sir Henry, "Gaza ne olmuş?" diye sordu.

"Doktor geldiği zaman odada hafif bir gaz kokusu olduğunu fark etti. Gerçekten havagazı yakılan şöminedeki musluklardan birinin hafifçe açılmış olduğunu gördü. Ama çıkan gaz o kadar azdı ki, bunun kimseye zararı dokunmazdı."

"Bay Pritchard'la Hemşire Copling içeri ilk girdikleri zaman bunu fark etmemişler miydi?"

"Hemşire hafif bir kokunun farkına vardığını söyledi. George ise gazı fark etmediğini, ama bir şeyin başının dönmesine, midesinin

bulanmasına neden olduğunu anlattı. Buna şokun neden olduğunu düşünmüştü. Herhalde de öyleydi. Her neyse... Bayan Pritchard gazdan zehirlenmemişti. Koku, kolay kolay hissedilecek gibi değildi."

"Hikâyenin sonu bu mu?"

"Hayır, değil. Şu veya bu şekilde bir sürü dedikodu çıktı. Örneğin hizmetçiler bazı şeyler duymuşlardı. Sözgelimi, Bayan Pritchard'ın kocasına, 'Benden nefret ediyorsun! Ben ölüm döşeğine yattığım zaman başucuma geçip benimle alay edeceksin,' dediğini... Onlar son zamanlarda başka şeyler de işitmişlerdi. Kadın, bir gün George'un evden çıkmaya yanaşmaması yüzünden, 'Pekâlâ,' diye haykırmıştı. 'Ben öldüğüm zaman herkesin katilimin sen olduğunu öğreneceğini umarım!' İşin kötüsü George bir gün önce bahçe yollarındaki yaban otlarını öldürmek için zehirli bir madde hazırlamıştı. Ondan hemen sonra genç hizmetçilerden biri George'un karısına bir bardak sıcak süt götürdüğünü görmüştü.

"Dedikodu yayıldıkça yayıldı tabi. Doktor defin ruhsatı vermişti. Bunda ölüm nedenini ne olarak göstermişti bilmiyorum. Şok, syncope, kalp krizi... Herhalde fazla bir anlamı olmayan bir tıp terimi kullanmıştı. Ama zavallı kadın gömüleli daha bir ay olmadan mezarın açılması için emir verildi."

Sir Henry ciddi ciddi, "Otopsi sonucu bir şey öğrenilemedi," dedi. "Bunu hatırlıyorum."

Bayan Bantry başını salladı. "Bütün bu olaylar gerçekten çok garipti. Örneğin o falcı. Yani Zarida denilen kadın. Kadının oturduğu iddia edilen adreste öyle bir kimsenin bulunmadığı ortaya çıktı."

Kocası, "Kadın yalnızca bir kez ortaya çıktı, sonra da kayıplara karıştı..." diye ekledi.

Bayan Bantry, "Bundan başka," diye devam etti. "Zarida'yı önerdiği iddia edilen Hemşire Carstairs kadının adını bile duymamıştı."

Birbirlerine baktılar.

Dr. Lloyd, "Esrarlı bir hikâye bu," dedi. "İnsan bazı varsayımlarda bulunabilir. Ama böyle varsayımlar..."

Başını salladı.

Miss Marple o yumuşak sesiyle, "Bay Pritchard karısının ölümünden sonra Jean Instow'la evlendi mi?" diye sordu.

Sir Henry merakla ona döndü. "Bunu neden sordunuz?"

Miss Marple sevecen mavi gözlerini açtı.

"Bu bana çok önemli gibi geldi de... Onlar evlendiler mi?"

Albay Bantry başını salladı.

"Hayır. Bizler -şey- böyle bir evliliğin olacağını düşündük. Ama Bayan Pritchard öleli on sekiz ay oldu. Onların birbirlerini fazla gördüklerini sanmıyorum."

Miss Marple mırıldandı. "Bu önemli... Çok önemli..."

Bayan Bantry, "O halde siz de benim gibi düşünüyorsunuz," dedi. "Sizce..."

Kocası atıldı. "Dolly, Dolly! O sözleri söylemekle haksızlık edeceksin. Elinde kanıt olmadan kimseyi suçlayamazsın."

"Aman Arthur, sen de tam erkekçe düşünüyorsun. Erkeklerin bir şey söylemekten ödleri patlar... Her neyse... Bütün bunlar aramızda kalacak. Benimki de çılgınca bir fikir. Bana Jean Instow o falcının kılığına girmiş gibi geliyor. Pekâlâ mümkün bu. Herhalde kız bunu şaka olsun diye yaptı. Kızın kötü bir amacı olduğunu bir an bile düşünmem. Eğer Jean Instow falcı kılığına girdiyse, Bayan Pritchard da korkudan ölecek kadar aptallık etmişse... Miss Marple'ın kastettiği bu değil miydi?"

Miss Marple, "Hayır, yavrum," dedi. "Pek değildi. Örneğin ben birini öldürecek olursam, tabi böyle bir şeyi aklımdan bile geçirmem. Çünkü büyük bir günah olur bu. Ayrıca ölüm hiç de hoşuma

gitmez. Hatta eşekarılarının ortadan kaldırılmasından bile hoşlanmam. Bunun gerekli olduğunu, bahçıvanın da imkânı doğrultusunda merhamet gösterdiğini bilirim, ama yine de arıların öldürülmesine acırım. Hım... Ne diyordum?"

Sir Henry, ona yardım etmeye çalıştı. "'Birini öldürecek olursam,' diyordunuz..."

"A, evet. Birini öldürecek olsaydım, bu işi tamamıyla korkuya bırakmakla yetinmezdim. Evet, insan gazetelerde şunun bunun korkudan öldüğünü okuyor, ama kesin bir şey değil bu. Üstelik sinirli kimseler insanın sandığından çok daha cesur oluyorlar. Ben kesin ve emin bir yöntem isterdim. Planlarımı da ona göre yapardım."

Sir Henry gülümsedi. "Beni korkutuyorsunuz, Miss Marple. Hiçbir zaman beni ortadan kaldırmayı istemeyeceğinizi umarım. Çünkü planlarınız kusursuz olurdu."

Miss Marple, ona sitemli sitemli baktı.

"Böyle bir kötülüğü hiçbir zaman aklıma bile getirmeyeceğimi iyice açıkladığımı sanıyordum... Hayır... Ben şu an kendimi malum birinin yerine koymaya çalışıyordum."

Albay Bantry, "George Pritchard'ın yerine mi?" diye sordu. "George'un böyle bir şey yapacağına kesinlikle inanamam. Aslında, doğrusunu isterseniz hemşire bile ondan kuşkulanıyor. Kadını bir ay sonra, yani cesede otopsi yapıldığı sırada gidip gördüm. Bu işin nasıl yapıldığını bilmiyordu. Zaten bir şey söylemek istemiyordu. Ama halinden, Bayan Pritchard'ın ölümünden George'un sorumlu olduğuna inandığı belliydi. Bundan emindi hatta."

Dr. Lloyd, "Hım..." dedi. "Belki de kadın yanılmıyordu. Aslında hemşireler genellikle çok şeyin farkına varırlar. Bence Hemşire Copling bir şey söyleyemiyor. Elinde kanıt yok. Ama olup bitenlerin farkında."

Sir Henry öne doğru eğildi.

Israrla, "Haydi Miss Marple," diye mırıldandı. "Dalmış gitmişsiniz. Bize meseleyi anlatmaz mısınız?"

Miss Marple irkildi. Yüzü pespembe kesildi.

"Affedersiniz... Bizim hemşireyi düşünmeye daldım... Zor bir mesele bu."

"Mavi sardunya meselesinden daha mı zor?"

Miss Marple, "Her şey çuhaçiçeklerine bağlı," diye cevap verdi. "Yani Bayan Bantry onların sarı ve pembe olduklarını söyledi. Mavi olan pembe bir çuhaçiçeğiyse, mükemmel. Ama eğer çiçek sarı idiyse..."

Bayan Bantry, "Pembe bir çuhaçiçeği mavi oldu," dedi.

Dikkatle Miss Marple'a bakıyordu. Diğerleri de gözlerini ona dikmişlerdi.

Miss Marple kederle başını salladı. "O halde mesele yok... Eşekarısı mevsimi filan... Ve tabi gaz."

Sir Henry, "Bu size galiba o sayısız köy facialarından birini hatırlattı," dedi.

Miss Marple, "Faciaları değil," diye cevap verdi. "Suç sayılacak bir şeyi de değil. Fakat bana çevremizdeki hemşireyle başımızın dertte olduğunu hatırlattı. Sonuçta hemşireler de insan. O rahatsız yakalıkları takıyorlar. Her zaman doğru dürüst hareket etmek zorundalar. Halbuki ailenin içine de giriyorlar. Bazen bir şey olmasına şaşar mısınız?"

Sir Henry bir şeyler anlamış gibiydi.

"Yani Hemşire Carstairs'i mi kastediyorsunuz?"

"Hayır, hayır. Hemşire Carstairs'i değil. Hemşire *Copling*'i. O daha önce de Pritchardların yanında kalmış. Yemek zamanlarında filan hep Bay Pritchard'la baş başa kalıyormuş. Bay Pritchard'ın çok hoş bir adam olduğunu söylediniz. Herhalde zavallı kadın bazı

şeyler düşündü. Neyse, bunun üzerinde durmamız şart değil. Kadının Miss Instow meselesini bildiğini sanmıyorum. Tabi sonradan durumu anlamış ve George Pritchard'ın aleyhine dönmüş. Ona elinden gelen kötülüğü yapmaya çalışmış. Aslında o mektup onu ele veriyor, öyle değil mi?"

"Hangi mektup?"

"Hemşire Copling, Bayan Pritchard'ın isteği üzerine falcıya mektup yazmış. Falcı da sözüm ona bu mektuba cevap olarak kalkıp gelmiş. Oysa sonradan o adreste böyle bir kimsenin olmadığı anlaşılmış. Bu, Hemşire Copling'in olayla ilgisi olduğunu gösteriyor. Mektup yazarmış gibi yapmış o. Falcı da *kendisiymiş*."

Sir Henry, "O mektup meselesinin üstünde hiç durmamıştım," diye itiraf etti. "Bu çok önemli bir nokta."

Miss Marple, "Kadın büyük bir cesaret göstermiş," dedi. "Bütün makyajına rağmen Bayan Pritchard kendisini tanıyabilirdi. Hoş öyle bir şey olsaydı, Hemşire Copling bunun bir şaka olduğunu iddia ederdi."

Sir Henry sordu. "Belli birinin yerinde olsaydım, bu işi korkuya bırakmazdım, dediğiniz zaman neyi kastettiniz?"

Miss Marple, "İnsan bu şekilde emin olamaz," diye cevap verdi. "Hayır... Bence o uyarılar ve mavi çiçekler..." Utangaç utangaç gülümsedi. "Askeri bir deyiş kullanayım. Onlar yalnızca kamuflajdı."

"Peki esas şey neydi?"

Miss Marple özür diler gibi mırıldandı. "Biliyorum... Eşekarıları aklıma takıldı. Zavallılar... Binlerce arı, hem de güzel bir yaz gününde ortadan kaldırılırlar. Ama bahçıvanın bir şişeye siyanür dö potasyumla su koyarak, bunu salladığı zaman, ne kadar da amonyak ruhuna benziyor, diye düşündüğümü hatırlıyorum... Bu zehir, böyle bir amonyak ruhu şişesine konulsaydı... Zavallı kadın da hep bunu koklamayı alışkanlık edinmiş. Hatta siz şişesinin elinin yakınında

bulunduğunu da söylediniz... Sonra Bay Pritchard doktora telefon etmeye gittiği zaman Hemşire Copling zehir şişesini alıp yerine amonyak ruhu dolu olanını koymuştur. Sonra da birinin başının dönmesi veya zehirin acı badem kokusunu duyması olasılığını düşünerek gazı hafifçe açmıştır. Yeterli derecede beklenildiği takdirde siyanürün hiçbir iz bırakmadığını duymuştum. Tabi yanılmış olabilirim. Belki de şişede tamamıyla başka bir şey vardı. Ama bu durumu değiştirmez. Öyle değil mi?"

Miss Marple soluk soluğa sustu.

Jane Helier öne doğru eğildi. "Fakat mavi sardunyalar ve diğer çiçekler?"

Miss Marple, "Hemşirelerde hep turnusol kâğıdı vardır, değil mi?" dedi. "Testler için kullanırlar bunları. Hoş bir konu değil. Bunun üzerinde durmayalım daha iyi. Ben de bir zamanlar hastabakıcılık yapmıştım." Yanakları hafifçe pembeleşti. "Mavi, asitle kırmızı olur. Kırmızı alkalilerle mavi olur. Hemşire Copling yatağın yakınındaki kırmızı bir çiçeğin üzerine yine kırmızı turnosol kâğıdı yapıştırmıştır. Kolaylıkla yapmıştır bu işi. Sonra zavallı kadın amonyak ruhunu kullandığı zaman o güçlü koku kâğıdı maviye çevirmiştir. Tabi odanın kapısını kırıp içeri ilk kez girdikleri zaman sardunya mavi değilmiştir. Bunu herkes çok sonra fark etmiştir. Hemşire şişeleri değiştirdiği zaman amonyak ruhunu bir dakika duvar kâğıdına doğru tutmuştur."

Sir Henry, "Orda olsaydınız, bu kadar bilirdiniz Miss Marple," diye gülümsedi.

Yaşlı kadın cevap verdi. "Beni endişelendiren zavallı Bay Pritchard'la, Jean Instow adlı güzel kız. Herhalde ikisi de birbirlerinden kuşkulanıyor ve eskisi gibi sık sık görüşmüyorlar. Oysa hayat o kadar kısa ki."

Başını salladı.

Sir Henry, "Üzülmenize gerek yok. Doğrusunu isterseniz, benim elimde de bir koz var. Hemşire Copling yine o eski usulüne başvurmuştu. Artık Miss Instow'la Bay Pritchard'ın gerçekten kuşkulanmaları için hiçbir neden yok," dedi.

Miss Marple, "İşte bu çok güzel!" diye bağırdı. "Bu yeni cinayeti kastetmiyorum tabi. Bu çok acı. Dünyada ne kadar çok kötülük olduğunu da gösteriyor. Bir kere yoldan çıktın mı... Ha, aklıma gelmişken, Dr. Lloyd'la köy hemşiresi hakkında başladığım konuşmayı bitirmeliyim."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sekreter

Miss Jane Helier, "E, Dr. Lloyd," dedi. *"Siz* hiç korkunç bir hikâye bilmiyor musunuz?"

Doktora gülümsedi. Her gece tiyatro seyircilerini büyüleyen gülümsemeydi bu. Bazen Jane Helier'den İngiltere'nin en güzel kadını diye söz ederlerdi. Kıskanç meslektaşları ise birbirlerine, "Jane bir *aktris* değil," deyip dururlardı. *"Rol* yapamıyor. Ne demek istediğimi anlıyorsun ya? Bütün mesele o gözlerde."

Şimdi de o gözler, son beş yıldan beri St. Mary Mead köyünün hastalarına bakmakta olan yaşlıca, kır saçlı, bekâr doktora dikilmişti.

Doktor farkına varmadan yeleğini aşağıya çekti. Son zamanlarda kendisini rahatsız edecek kadar daralmıştı bu. Sonra kendisine bu kadar güvenle bakan güzel kadını düş kırıklığına uğratmamak için hafızasını şöyle bir yokladı.

Jane hülyalı hülyalı, "Bu akşam," diye mırıldandı. "Adeta cinayet içinde yüzmek istiyorum."

Ev sahibi Albay Bantry, "Fevkalade," dedi. "Fevkalade, fevkalade!" Yüksek sesle neşeli bir kahkaha attı. "Ne dersin Dolly?"

Karısı baharda bahçeye neler ekeceğini planlamaktaydı. Telaşla ev sahibelik görevlerini hatırlayarak, kocasının sözlerini onayladı.

Neşeyle, ama yine de dalgın dalgın, "Fevkalade," diye cevap verdi. "Ben hep öyle düşünürüm zaten."

Miss Marple, "Öyle mi, yavrum?" dedi. Gözlerinde muzipce bir pırıltı belirmişti.

Dr. Lloyd güzel aktrise baktı. "St. Mary Mead'de cinayet bir yana, öyle esrarlı bir olayla bile karşılaşmıyoruz, Miss Helier."

Sir Henry Clithering söze karıştı. "Beni hayrete düşürdünüz, doktor." Scotland Yard'ın eski müdürü, Miss Marple'a baktı. "Burdaki dostumun sözlerinden St. Mary Mead'in bir ahlaksızlık ve kötülük yuvası olduğunu sanmıştım."

Miss Marple, "A, Sir Henry," diye itiraz etti. Yanakları kızarmıştı. "Ben böyle bir şey söylemediğimden eminim. Ben yalnızca insanların her yerde aynı olduklarından, köyde onları yakından incelemek için fırsat ve zaman bulunduğundan söz ettim."

Jane Helier, doktora, "Siz hep burda oturmamışsınız ki," dedi. "Dünyayı dolaşmış, tuhaf yerlere gitmişsiniz. İlginç olayların olduğu yerlere."

Dr. Lloyd hâlâ ümitsiz bir tavırla düşünüyordu. "Orası öyle... Evet, tabi... Evet... Tamam! Buldum!"

Rahat bir soluk alarak arkasına yaslandı.

"Yıllar önce oldu bu. Hemen hemen unutmuştum. Ama olay çok tuhaftı. Çok tuhaf. İpucunu elime geçirmemi sağlayan son rastlantı da gerçekten garipti."

Jane Helier sandalyesini doktorunkine yaklaştırdı. Dudaklarına ruj sürdükten sonra merakla beklemeye başladı. Diğerleri de ilgiyle doktora doğru dönmüşlerdi.

Doktor, "Bilmiyorum içinizde Kanarya Adaları'nı bilen var mı?" diye başladı.

Jane Helier, "Olağanüstü bir yer olmalı orası..." dedi. "Adalar güney denizinde değil mi? Yoksa Akdeniz'de mi?"

Albay Bantry söze karıştı. "Güney Amerika'ya giderken oraya uğramıştım. Güneş batarken Tenerife Tepesi harikaydı."

"Anlatacağım olay Tenerife'de değil, Büyük Kanarya Adası'nda oldu. Yıllar önce... Sağlığım bozulmuş, İngiltere'deki muayenehanemi kapatarak, burdan ayrılmak zorunda kalmıştım. Büyük Kanarya Adası'nın merkezi olan Las Palmas'da bir muayenehane açtım. Birçok bakımdan ordaki hayat çok hoşuma gitti. Hava ılık ve güneşliydi. Deniz tam yüzülecek gibiydi. Yüzmeye bayılırım ben. Limandaki canlılık da beni cezbediyordu. Dünyanın her tarafından gelen gemiler Las Palmas'a uğruyorlardı. Her sabah rıhtımda yürürdüm. Orası benim o kadar ilgimi çekerdi ki. Kadınlar bile şapkacı dükkânlarıyla dolu bu sokağa bu kadar ilgi duymazlardı.

"Dediğim gibi dünyanın her tarafından gelen gemiler Las Palmas'a uğrarlardı. Bazen birkaç saat kalırlardı. Bazen de bir iki gün. Oranın en büyük oteli Metropole'de her ırktan ve milletten insanla karşılaşırdınız. Göçebe kuşlardan farksızdılar onlar. Tenerife'e gidenler bile geçerlerken muhakkak burda birkaç gün kalırlardı.

"Hikâyem de ocak ayında bir perşembe akşamı Metropole Oteli'nde başlıyor. Bir dans partisi düzenlenmişti. Bir arkadaşımla küçük bir masaya oturmuş çevreyi seyrediyorduk. İngilizler ve diğer milletlerden olanlar vardı. Ama dans edenlerin çoğunu İspanyollar oluşturuyordu. Orkestra bir tangoya başlayınca pistte yalnızca altı İspanyol çift kaldı. Hepsi de çok güzel dans ediyorlardı. Onları hayran hayran seyrettik. Özellikle bir kadın büyük bir hayranlık uyandırdı bizde. Uzun boylu ve çok güzeldi. Yarı ehlileştirilmiş dişi bir leopar gibi hareket ediyordu. Tehlikeli bir hali vardı. Bunu arkadaşıma söyledim. O da aynı fikirdeydi.

"'Böyle kadınların muhakkak ilgi çekici bir geçmişi vardır,' dedi. 'Hayatı boş geçmez onların.'

"'Güzellik aslında sahip olunabilecek en tehlikeli şey,' diye cevap verdim.

"O, 'Yalnızca güzellik değil,' diye diretti. 'Başka bir şey daha var. Ona tekrar bak. Bu kadının başına bir şeyler gelecek. Veya o bazı olaylara neden olacak. Dediğim gibi hayatı bomboş geçmeyecek onun. Daima tuhaf ve heyecan verici olaylarla karşılaşacak. Bunu, ona bakar bakmaz anlıyorsun.'

"Sustu. Sonra da gülerek ekledi.

"'Şurdaki iki kadına baktığın zaman da onların başına tuhaf, görülmemiş bir olay gelmeyeceğini anlarsın. Onlar güvenli ve olaysız bir hayat sürecekler.'

"Bakışlarını izledim. Sözünü ettiği kadınlar yeni gelmiş olan iki turistti. O akşam bir Holland Lloyd gemisi limana girmişti. Yolcular birer ikişer otele gelmekteydiler.

"Onlara bakar bakmaz arkadaşımın ne demek istediğini anladım. İki İngiliz hanımdı onlar. Dışarda rastladığınız gayet nazik, seyahat meraklısı İngilizlerdendiler. Kırk yaşlarında vardılar sanırım. Biri sarışındı ve biraz -ama biraz- tombulcaydı. Öteki ise esmer ve o da biraz -ama biraz- sıskacaydı. Yaşlarını pek göstermiyorlardı. Dikkati çekmeyen ama iyi terzi elinden çıkmış tüvit tayyörler giymişlerdi. Makyajsızdılar. Onlarda da iyi yetiştirilmiş İngiliz kadınlarına özgü o sakin ve kendinden emin hal vardı. İkisinin de dikkati çekecek bir yanları yoktu. Binlerce İngiliz kadınından farksızdılar. Ellerindeki rehberin yardımıyla görmek istediklerini görecekler, onlardan başka hiçbir şeyin de farkına varmayacaklardı. Bulundukları yerde muhakkak İngiliz kütüphanesine ve İngiliz kilisesine gideceklerdi. Herhalde biri veya ikisi de biraz resim yapıyordu. Arkadaşımın da dediği gibi başlarına öyle heyecanlı veya ilgi çekici bir olay gelmeyecekti. Dünyanın yarısını bile dolaşsalar yine böyle olacaktı. Bir

onlara, bir de leopara benzeyen İspanyol kadınına baktım. Kadın pırıltılı gözlerini yarı kapamıştı. Kendi kendime gülümsedim."

Jane Helier içini çekti. "Zavallıcıklar. İnsanın kendisine şöyle çekidüzen vermemesi, güzel gözükmeye çalışmaması da saçma. Bond Caddesi'ndeki o kadın -Valentine yani- gerçekten harika. Audrey Denham ona gidiyor. Kendisini '*Aşağı İnen Merdiven*'de gördünüz mü? Birinci perdede bir lise öğrencisi kız rolünde. Gerçekten harika. Halbuki aslında Audrey en aşağı elli yaşında. Hatta onun altmışına yakın olduğunu biliyorum."

Bayan Bantry, Dr. Lloyd'a döndü. "Devam edin. Leopara benzeyen İspanyol dansçılarıyla ilgili hikâyeler hoşuma gider. O zaman ne kadar yaşlı ve şişman olduğumu unuturum."

Dr. Lloyd özür dilercesine mırıldandı. "Affedersiniz. Ama doğrusunu isterseniz bu hikâyenin o İspanyol kadınıyla bir ilgisi yok."

"Yok mu?"

"Yok ya. Anlayacağınız, arkadaşımla ben yanılmışız. O İspanyol güzele hiç de heyecan verici bir şey olmadı. Kendisi nakliyat şirketinde bir memurla evlendi. Ben adadan ayrıldığım sırada beş çocuğu vardı ve iyice şişmanlamaya başlamıştı."

Miss Marple söze karıştı. "Tıpkı Israel Peters'in kızı gibi. Sahneye çıktı o kız da. Bacakları o kadar güzeldi ki, pandomimde kendisine başkadın rolünü verdiler. Herkes kızın sonunun fena olduğunu söylüyordu. Ama o bir şirketin temsilcisiyle evlenerek güzel bir yuva kurdu."

Sir Henry usulca mırıldandı. "Kanarya Adası'ndaki olayın köydeki benzeri."

Doktor, "Hayır," diye devam etti. "Benim hikâyem o iki İngiliz kadınla ilgili."

Jane Helier derin bir nefes aldı. "Onlara bir şey mi oldu?"

"Evet, onlara bir şey oldu. Hem de hemen ertesi gün."

Bayan Bantry cesaret vermek ister gibi, "Evet?" dedi.

"O akşam otelden çıkmadan önce merakımı yenmek için otelin kayıt defterine baktım. Adlarını kolaylıkla buldum. Miss Mary Barton ve Miss Amy Durrant, Little Paddocks, Caughton Weir, Buckinghamshire. O iki kadınla ne kadar çabuk ve ne acı şartlar altında karşılaşacağım aklıma bile gelmedi.

"Ertesi gün arkadaşlarımla piknik yapacaktık. Arabayla dolaşacak, yanımıza aldığımız yemeğimizi -eğer hafızam beni yanıltmıyorsa, çünkü aradan çok uzun zaman geçti- evet yemeğimizi Las Nievas adlı bir yerde yiyecektik. Burası kuytu bir koydu. İstersek yüzebilecektik de. Bu programı uyguladık. Ama nedense yola geç çıktık. Bu yüzden öğle yemeğimizi yolda durup yedik. Las Nievas'a da çaydan önce denize girmek üzere gittik.

"Kıyıya yaklaşırken müthiş bir kargaşanın farkına vardık. Küçük köyün bütün ahalisi kıyıya toplanmış gibiydi. Bizi görür görmez, arabaya doğru koştular ve heyecanla anlatmaya başladılar. İspanyolcam pek iyi olmadığı için durumu hemen anlayamadım. Sonra ne demek istediklerini fark ettim.

"Deli İngiliz leydilerinden biri yüzmek için denize girmiş ve gereğinden fazla açılmıştı. O zaman başına bir şey gelmişti galiba. Ötekisi onun peşinden gidip, kendisini kıyıya çekmeye çalışmıştı. Ama sonunda onun da gücü kesilmişti. O zaman o da boğulma tehlikesiyle karşılaşmıştı. Neyse ki bir adam sandalla çıkıp hem onu, hem de artık yardıma imkân olmayan diğer kadını sahile getirmişti.

"Meseleyi anlar anlamaz kalabalığı yana iterek, kıyıdan hızla ilerledim. İki kadını önce tanımadım. Başını kaldırıp endişeyle bakan siyah pamuklu mayolu, yeşil lastik boneli kadın bana tanıdık gelmedi. Kadın, arkadaşının yanına eğilmiş, amatörce bir tavırla ona suni teneffüs yaptırmaya çalışıyordu. Kendisine doktor olduğumu söyleyince rahat bir soluk aldı. Ona hemen kulübelerden birine

giderek vücudunu havluyla ovmasını ve kuru elbiseler giymesini söyledim. Bizim gruptaki kadınlardan biri de onunla gitti. Boğulan kadına bir süre suni teneffüs yaptırdım, ama, onun çoktan öldüğü belliydi. İstemeye istemeye sonunda pes ettim.

"Bir balıkçının kulübesinde bekleyen diğerlerinin yanına gittim. Ve acı haberi vermek zorunda kaldım. Sağ kalan kadın şimdi kendi elbiselerini giymişti. O zaman onun bir gece önce gelen iki İngilizden biri olduğunu hemen anladım. Acı haberi oldukça sakin bir tavırla dinledi. Kişisel duygularından çok dehşetinin onu çok sarstığı belliydi.

"'Zavallı, Amy,' dedi. 'Zavallı, zavallı, Amy. Burda yüzmeyi o kadar istiyor, öyle hevesleniyordu ki. Çok da iyi yüzücüydü. Bunu anlayamıyorum. Acaba ne oldu, doktor?'

"'Herhalde kramp girdi. Ne olduğunu bana iyice anlatır mısınız?'

"'İkimiz de bir süredir yüzüyorduk. Yirmi dakikadır sanırım. Sonra çıkmayı düşündüm. Amy bir kere daha açılacağını söyledi. Öyle de yaptı. Sonra birdenbire onun bağırdığını duydum. Yardım istediğini anladım. Elimden geldiğince hızla yüzdüm. Yanına yaklaştığım zaman hâlâ suyun yüzündeydi. Deli gibi bana sarıldı. İkimiz birden dibe gittik. Eğer o adam sandalla yetişmeseydi ben de boğulacaktım.'

"'Böyle şeyler sık sık olur,' dedim. 'Birini boğulmaktan kurtarmak öyle kolay bir iş değildir.'

"Miss Barton, 'Ne korkunç,' diye devam etti. Daha dün geldik... Güneş hoşumuza gitmişti. Kısa tatilimizi zevkle geçireceğimizi düşünüyorduk. Ve sonra bu korkunç facia oldu.'

"Ondan sonra kendisine ölen kadın hakkında sorular sorarak, elimden geleni yapacağımı söyledim. İspanyol makamları tam bilgi isterlerdi. Miss Barton istediğim bilgiyi hemen verdi.

"Ölmüş olan kadın, yani Amy Durrant onun sekreteri ve yardımcısıydı. Yanına beş ay önce girmişti. Birbirleriyle çok iyi anlaşmışlar, ama Miss Durrant ailesi hakkında fazla bir şey anlatmamıştı. Kendisi küçük yaşta yetim kalmış, amcasının yanında büyümüş ve yirmi bir yaşında da hayata atılarak, ekmek parasını kazanmaya başlamıştı.

Doktor, "İşte böyle," dedi. Sustu. Sonra kesin bir tavırla tekrarladı. "İşte böyle."

Jane Helier, "Anlayamadım," dedi. "Hepsi bu kadar mı? Yani bu çok acı bir olay sanırım. Ama öyle insanın *tüylerini diken diken* edecek bir şey değildi."

Sir Henry atıldı. "Herhalde gerisi var."

Dr. Lloyd, "Evet," diye cevap verdi. "Gerisi var. Ha, aklıma gelmişken, kaza sırasında tuhaf bir şeyin farkına vardım. Tabi balıkçılara filan ne gördüklerini sordum. Olayın görgü tanığıydı onlar. Kadınlardan biri tuhaf bir hikâye anlattı. O sırada buna pek aldırmadım ama sonradan hatırladım. Anlayacağınız kadın, Miss Durrant seslendiği sırada başının dertte olmadığı konusunda ısrar ediyordu. Arkadaşı ona doğru yüzmüş ve kadının sözlerine göre Miss Durrant'ın başını özellikle suyun altında tutmuştu. Dediğim gibi o sırada bu hikâyeye pek aldırış etmedim. Bu o kadar inanılmayacak bir şeydi ki. Sonra kıyıdan denizdeki bir olay bambaşka gözükebilirdi. Miss Barton arkadaşı paniğe kapılıp kendisine sıkıca sarılınca, birlikte boğulmamak için onu bayıltmaya çalışmış olabilirdi. İspanyol kadının anlattıklarına göre Miss Barton arkadaşını boğmaya çalışıyordu.

"Dediğim gibi bu hikâyeye o sırada aldırmadım. Bunu daha sonra hatırladım. Amy Durrant denilen kadın hakkında bilgi edinmek çok güçtü. Zavallının akrabası olmadığı anlaşılıyordu. Miss Barton'la onun eşyalarını aradık. Bir adres bularak oraya mektup

yazdık. Orasının da eşyalarını koymak için kiraladığı bir oda olduğunu anladık. Ev sahibesi bir şey bilmiyordu. Amy Durrant'ı da o odayı tuttuğunda görmüştü. Miss Durrant o sırada, 'İstediğim an dönebileceğim ve "kendimin" diyebileceğim bir yerim olması hoşuma gider,' demişti. Odada bir iki güzel, ama eski eşya, birkaç resim, bir sandık dolusu mezattan alınmış şeyler vardı. Kişisel hiçbir eşya yoktu. Miss Durrant ev sahibesine annesiyle babasının o küçükken Hindistan'da öldüğünü, kendisini papaz olan bir akrabasının büyüttüğünü söylemişti. Fakat bu kimsenin annesi mi, yoksa babası tarafından mı akraba olduğundan söz etmemişti. Bu yüzden soyadıyla da bir şey yapmak mümkün değildi.

"Bu olay aslında hiç de esrarengiz değildi. Bu durumda olan yüzlerce gururlu ve ağzı sıkı kadın var... Amy Durrant'ın Las Palmas'daki eşyaları arasında birkaç fotoğraf da vardı. Çok eskiydi bunlar. İyice sararmışlardı. Konuldukları çerçeveye uymaları için çevreleri kesildiğinden fotoğrafçının adı da yoktu. Eski tip resimlerden de bir tane bulduk. Bu da herhalde annesine, hatta büyükannesine aitti.

"Miss Barton onun iki referans getirdiğini hatırlıyordu. Bunlardan birini unutmuştu. Ötekinin adını ise uzun uzun düşündükten sonra hatırlayabildi. Bu kadın da o sırada Avustralya'ya gitmişti. Tabi bize çok sonra cevap verebildi. Mektubu geldiği zaman da bize pek yararı dokunmadı. Kadın, Miss Durrant'ı yanına yardımcı olarak aldığını, onun becerikli, şirin bir kadın olduğunu, ama kendisinin özel hayatı veya akrabaları konusunda hiçbir bilgisi olmadığını yazmıştı.

"İşte böyle... Aslında bu öyle fevkalade bir olay değildi. Yine de beni endişelendiren iki şey vardı. Kimsenin hakkında bir şey bilmediği bu Amy Durrant ve İspanyol kadının anlattığı o garip hikâye. Evet... Buna üçüncü bir şey daha ekleyeceğim. Ben cesedin üzerine ilk eğildiğim sırada, Miss Barton da kulübelerden birine doğru

gidiyordu. Bir an başını kaldırıp geriye baktı. Yüzünde ancak 'müthiş bir endişe' diye açıklayabileceğim bir anlam vardı. Bu ıstırapla karışık şüphe hafızama oyuldu adeta.

"Ama o sırada bunu da tuhaf karşılamadım. Bunu, kadının arkadaşının feci ölümüne üzülmesine verdim. Ne var ki, daha sonra onların pek de arkadaş olmadıklarını anladım. Birbirlerine bağlı değillerdi. Bu yüzden Miss Barton öyle üzüntüsünden deliye dönmemişti. Miss Barton sekreteri Amy Durrant'a karşı dostça duygular besliyordu. Onun feci ölümü de kendisini çok sarsmıştı. İşte o kadar.

"Peki, öyleyse neden o kadar endişelenmişti? Bu soru sık sık kafamı tırmalıyordu. Yanılmamıştım. Kadının yüzünde böyle bir anlam belirmişti. İstememe rağmen kafamda bu sorunun cevabı şekillenmeye başladı. Belki İspanyol kadının hikâyesi doğruydu. Belki Mary Barton, Amy Durrant'ı büyük bir soğukkanlılıkla, isteyerek, bilerek boğmaya çalışmıştı. Onu kurtarıyormuş gibi yapıp, zavallının başını suyun altında tutmuştu. Sonra onu bir sandal kurtarmıştı. Her yere uzak ıssız bir kumsaldaydılar. Sonra ben ortaya çıkmıştım. Mary Barton'un en beklemediği şey. Bir doktor. Üstelik bir İngiliz doktor. Mary Barton, Amy Durrant'dan daha fazla suyun altında kalmış insanların suni teneffüsle canlandıklarını biliyordu. Ama rolünü yapması, beni kurbanıyla bırakarak uzaklaşması lazımdı. Ve son bir defa dönüp baktığı zaman yüzünde bu yüzden müthiş bir endişe belirmişti. Amy Durrant canlanacak ve *bildiğini söyleyecek miydi*?"

Jane Helier, "Oh," dedi. "İşte şimdi heyecanlandım."

"Bu açıdan bakınca olay daha feci ve korkunçtu tabi. Amy Durrant da daha esrarlı bir hal alıyordu. Kimdi Amy Durrant? Parayla tutulmuş, önemsiz bir sekreteri yanına almış olan kadın onu neden öldürecekti? O feci yüzme hikâyesinin aslı neydi? Kadın, Mary Barton'un, yanına yalnızca birkaç ay önce girmişti. Mary Barton, onu alarak seyahate çıkmıştı. Kanarya Adaları'na geldiklerinin

ertesi günü de bu felaket olmuştu. Her ikisi de iyi, sıradan, terbiyeli İngiliz kadınlarıydı. Bütün bu olay inanılacak gibi değildi. Bunu kendi kendime de söyledim. Bütün bunlara hayalimin genişliği neden olmuştu galiba."

Jane Helier, "Demek bir şey yapmadınız?" diye sordu.

"Ne yapabilirdim, Miss Helier? Kanıt yoktu. Şahitlerin çoğu Miss Barton'la aynı şeyleri söylüyorlardı. Benim kuşkularım, kadının yüzünde belirip kaybolan geçici bir ifadeye dayanıyordu. Oysa bunu ben de pekâlâ hayal etmiş olabilirdim. Elimden bir tek şey geliyordu. Onu da yaptırttım. Yani Amy Durrant'ın akrabalarını iyice arattırdım. İngiltere'ye döndüğüm zaman gidip oda tuttuğu evin sahibesini de gördüm. Kadın size tekrarladıklarımı anlattı."

Miss Marple, "Ama siz işin içinde bir iş olduğunu hissediyordunuz," dedi.

Dr. Lloyd başını salladı.

"Bazen böyle düşündüğüm için kendi kendimden utanıyordum. Ben kim oluyordum da bu nazik ve kibar İngiliz kadının müthiş bir soğukkanlılıkla iğrenç bir cinayet işlediğini düşünüyordum? Kadının adada kaldığı o kısa süre boyunca ona elimden geldiği kadar nezaket gösterdim. Onun İspanyol makamlarıyla işlerini halletmesine yardım ettim. Yabancı bir memlekette vatandaşına yardım eden bir İngiliz sıfatıyla yapmadığım kalmadı. Buna rağmen kadının kendisinden hiç hoşlanmadığımı, ondan kuşkulandığımı sezdiğinden de emindim."

Miss Marple, "Kadın orda ne kadar kaldı?" diye sordu.

"On beş gün sanırım. Miss Durrant orda gömüldü. Ondan on gün sonra da Mary Barton İngiltere'ye dönmek üzere bir gemiye bindi. Bu olay kendisini o kadar sarsmıştı ki, kışı planladığı gibi Kanarya Adaları'nda geçiremeyeceğini hissediyordu. Daha doğrusu böyle söylüyordu."

Miss Marple, "Olay onu gerçekten sarsmış mıydı?" diye sordu.

Doktor tereddüt etti.

"Doğrusu görünüşte bu onu pek etkilemişe benzemiyordu."

Miss Marple, "Sözgelimi kadın biraz şişmanladı mı?" diye sordu.

"İşte bunu söylemeniz çok tuhaf. Şimdi düşünüyorum da size hak veriyorum. Evet, kadın sanki kilo almaya başlamıştı."

Jane Helier titredi. "Ne korkunç. Bu tıpkı -tıpkı- kurbanınızın kanını emerek şişmanlamaya benziyor..."

Dr. Lloyd devam etti. Bir bakıma belki de kadına karşı haksızlık ediyorum. Mary Barton adadan ayrılmadan önce bir şey söyledi. Durumu tümüyle bambaşka bir hale sokuyordu bu. Bence, bazılarının vicdanı pek ağır çalışıyor. Böylece yaptıkları işin yürekler acısı durumunu çok sonra anlıyorlar.

"Kanarya Adaları'ndan ayrılmadan bir gece önce, benden oteline uğrayıp kendisini görmemi istemişti. Bana bütün yaptıklarım için çok teşekkür etti. Tabi ben meselenin üzerinde durmadım. 'Bu şartlar altında kim olsaydı böyle yapardı,' filan dedim. Ondan sonra kısa bir sessizlik oldu. Sonra Mary Barton, bana birdenbire sordu.

"'Sizce,' dedi. 'İnsanın kanun kendisiymiş gibi hareket etmesi doğru mudur?'

"Bunun çok zor bir soru olduğunu söyledim. Ama genellikle doğru olmadığından emindim. Kanun kanundu. Bizim de ona göre hareket etmemiz gerekirdi.

"'Kanun aciz kaldığı zamanda da mı?' diye sordu.

"'Ne demek istediğinizi pek anlayamadım.'

"'Bunu açıklamak güç. Ama insan tümüyle kötü olarak kabul edilen, hatta suç sayılacak bir hareketi, çok kuvvetli ve yerinde bir nedenden ötürü yapabilir.'

"Alaycı bir tavırla birçok katilin böyle düşünmüş olacağını söyledim. İrkilerek geriledi."

"'Ama bu korkunç,' diye mırıldandı. 'Korkunç.'

"Sonra değişik bir sesle kendisine uyuyabilmesi için bir ilaç vermemi istedi. O korkunç -burda durakladı- faciadan beri doğru dürüst uyuyamadığını söyledi.

"'Meselenin bu olduğundan emin misiniz? Sizi üzen başka bir şey yok mu? Kafanızı kurcalayan bir şey?'

"'Kafamı kurcalayan bir şey mi? Ne olabilir ki bu?'

"Bu soruları öfke ve kuşkuyla sormuştu.

"Ben sakin sakin, 'Bazen endişe uykusuzluğa neden olur,' diye cevap verdim.

"'Kastettiğiniz hangisi? Gelecek hakkındaki endişe mi? Yoksa değiştiremeyeceğimiz geçmiş hakkındaki mı?'

"'Her ikisi de olabilir.'

"'Geçmiş için endişelenmenin hiç yararı olmaz. O günleri geri getiremezsiniz ki! Ah, ne yararı var. İnsan düşünmemeli. Hiç düşünmemeli.'

"Ona hafif bir uyku ilacı için bir reçete yazdıktan sonra kendisiyle vedalaştım. Ordan ayrılırken söylediği sözleri düşünüp duruyordum. O günleri geri getiremezsiniz ki? Geri getirmek istediği neydi? Veya *kimdi?*

"Sanırım bu son konuşma beni olacaklara hazırladı. Bunu beklemiyordum ama olunca hiç şaşırmadım. Ta başından beri Mary Barton bana vicdanlı bir kadın gibi gelmişti. Zayıf bir günahkâr değildi o. Güçlü inançları olan ve bunlara göre davranan, inandığı sürece de pişman olmayan bir insandı. Bana o son konuşmamızda kadın yavaş yavaş inançlarından kuşku duymaya başlıyormuş gibi gelmişti. Sözlerinden, insanın kendi ruhunu didik didik etmesine neden olan o korkunç şeyi, yani hafif bir pişmanlık duymaya başladığına inanmıştım.

"Ondan sonraki olay Cornwall'da, küçük bir kaplıcada oldu. O mevsimde orası pek ıssız olurdu. Durun bakayım, evet martın sonlarındaydık sanırım. Olayı gazetede okudum. Ordaki küçük bir otelde bir kadın kalmaktaydı. Miss Barton adında biri. Hareketleri pek tuhaftı. Bunu herkes fark etmişti. Gece odasında bir aşağı bir yukarı dolaşarak, kendi kendisine mırıldanıyor, iki taraftaki odada kalan müşterilerin uyumasına engel oluyordu. Bir gün rahibe giderek kendisine ciddi bir itirafta bulunacağını da söylemişti. 'Ben,' demişti. 'Bir suç işledim.' Sonra, devam edeceği yerde birdenbire ayağa fırlamış ve başka bir gün geleceğinden söz etmişti. Rahip onun biraz dengesiz bir tip olduğuna kanaat getirmiş, kendisi hakkındaki suçlamaları da ciddiye almamıştı.

"Ertesi gün kadının odasında olmadığını fark etmişlerdi. Yalnızca masanın üzerinde sorgu hakimine yazılmış bir mektup vardı. Kadın şunları yazmıştı:

'Dün rahiple konuşmak, her şeyi itiraf etmek istedim. Ama buna izin verilmedi. Amy buna izin vermedi. Suçumun kefaretini bir tek şekilde ödeyebilirim. Bir cana karşılık bir can vererek. Benim hayatım da onunki gibi sona ermeli. Bende derin denizde boğulmalıyım. Haklı olduğumu sanıyordum. Ama şimdi yanılmış olduğumu anlıyorum. Amy'nin beni affetmesi için ona gitmem gerek. Ölümümden kimseyi suçlu bulmayın. Mary Barton.'

"Elbiseleri yakındaki küçük, korunaklı bir koyda, kumların üzerinde bulunmuştu. Kadının orda soyunup, büyük bir azimle açıklara, akıntının tehlikeli olduğu yöne doğru yüzdüğü anlaşılıyordu. Bu akıntı insanı yakaladığı gibi kıyıdan aşağılara sürüklüyordu.

"Ceset bulunamadı. Bir süre sonra kadının kanunen ölü sayılabileceği ilan edildi. Mary Barton zengindi. Yüz bin sterlinlik bir serveti vardı. Çoluğu çocuğu olmadığı için bu para uzak akrabaları-

na, yani Avustralya'daki kuzenlerine verildi. Gazeteler, Kanarya Adaları'ndaki faciadan gizli kapaklı bir şekilde söz ettiler. Miss Durrant'ın ölümünün arkadaşının akli dengesinin bozulmasına neden olduğunu ileri sürdüler. Resmi soruşturmada malum karar verildi. *'Geçici bir çılgınlık anında intihar'*.

"İşte böylece perde Amy Durrant ve Mary Barton trajedisinin üzerine kapanıyor."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra Jane Helier hayretle uzun uzun bağırdı.

"Hikâyeyi burda kesmemelisiniz. Tam en ilgi çekici yere gelmiştik."

"Ama Miss Helier, bu bir roman değil ki. Gerçek hayat bu. Gerçek hayatta olaylar istedikleri yerde sona ererler."

Jane, "Ama durmasını istemiyorum," diye cevap verdi. "Ne olduğunu anlamak istiyorum."

Sir Henry, "Artık kafamızı kullanacağımız yere geldik, Miss Helier. Mary Barton sekreterini neden öldürdü? İşte Dr. Lloyd'un ortaya attığı mesele bu," diye açıkladı.

Jane Helier, "O," dedi. "Kadını bir sürü nedenden dolayı öldürmüş olabilir. Yani -oh- bilmem ki. Kadın sinirine dokunmuştur. Veya onu kıskanmıştır. Dr. Lloyd bir erkekten söz etmedi. Ama gemide kimbilir ne oldu? Herkesin gemiler ve deniz yolculukları hakkında söylediklerini biliyorsunuz."

Jane Helier nefes nefese sustu. O zaman çevresindekiler Jane'in güzel kafasının dışının, içinden çok daha üstün olduğuna inandılar.

Bayan Bantry, "Bir sürü varsayımda bulunmak isterim," dedi. "Ama galiba ancak bir varsayım ileri sürmeye hakkım var. Bana kalırsa Mary Barton'un babası o serveti Amy Durrant'ın babasını mahvederek kazanmıştı. Bu yüzden Amy de intikam almaya karar

vermişti... A... Ters oldu. Ne fena. Zengin kadın neden parasız sekreterini öldürdü? Tamam, buldum. Miss Barton'un bir erkek kardeşi vardı. Amy Durrant'ın aşkı yüzünden kendini vurdu. Mary Barton sabırla bekledi. Amy'nin durumu bozuldu. Mary Barton onu sekreter ve yardımcı olarak yanına aldı. Kendisini Kanarya Adaları'na götürerek orda intikamını aldı. Nasıl?"

Sir Henry, "Fevkalade," diye cevap verdi. "Ne var ki, Mary Barton'un erkek kardeşi olup olmadığını bilmiyoruz."

Bayan Bantry başını salladı. "Öyle varsayacağız. Erkek kardeşi yoksa, o zaman cinayet için de bir neden olmaz. Onun için kadının bir erkek kardeşi olması gerek. Anladın mı, Waston?"

Kocası, "Pekâlâ, pek güzel, Dolly," dedi. "Ama bu yalnızca bir varsayım."

Bayan Bantry, "Tabi varsayım," diye cevap verdi. "Zaten yapabileceğimiz başka bir şey yok. Yalnızca bir varsayımda bulunabiliriz. Elimizde kanıt var mı ki? Haydi, şekerim, sen de bir fikir yürüt bakalım."

"Doğrusunu isterseniz ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Bence Miss Helier'in onların bir erkek yüzünden çatıştıkları hakkında anlattıkları doğruya benziyor. Buraya bak, Dolly. Herhalde adam büyük bir kilisenin papazıydı. Her ikisi de adama cüppe veya buna benzer bir şey işlediler. Adam önce Amy Durrant'ınkini giydi... Emin olun. Meselenin içyüzü muhakkak böyle bir şey. Bildiğiniz gibi kadın en sonunda yine bir rahibe gitmiş. Böyle kadınlar yakışıklı bir rahip gördüler mi kendilerinden geçerler. Böyle olaylardan söz edildiğini sık sık duyuyoruz."

Sir Henry öne doğru eğildi. "Benim açıklamam daha karmaşık olacak. Ama bunun yalnızca bir varsayım olduğunu itiraf etmeliyim. Bence Mary Barton zaten dengesiz bir tipti. Böyle olaylar sandığınız-

dan daha çok. Kadının manik davranışları şiddetlenmeye başladı. Artık Mary Barton bazı kadınları ortadan kaldırmasının tanrısal bir görev olduğunu düşünmeye başlamıştı. 'Zavallı Kadınlar' dediği tipleri. Amy Durrant'ın geçmişi hakkında fazla bir şey bilinmiyor. Herhalde kadının mutsuzluklarla dolu bir geçmişi vardı. Mary Barton bunu öğrendi ve Amy Durrant'ı ortadan kaldırmaya karar verdi. Daha sonra doğru yapıp yapmadığı konusunda kuşkulanmaya başladı ve müthiş bir pişmanlığa kapıldı. Sonunda onun iyice çıldırmış olduğu anlaşılıyor. Şimdi... Siz de benim fikrimde misiniz, Miss Marple?"

Miss Marple özür diler gibi gülümsedi. "Korkarım değilim, Sir Henry bence Mary Barton'un sonu onun ne kadar zeki ve azimli bir kadın olduğunu gösteriyor."

Jane Helier hafifçe bağırarak onun sözünü kesti.

"Ah! Ne kadar budalalık ettim. Bir varsayımda daha bulunabilir miyim? Mesele şimdi anlaşıldı. Bir şantaj olayıydı bu. Sekreter, ona şantaj yapıyordu. Ama Miss Marple'ın kadının kendisini öldürmesini neden zekice bir hareket olarak nitelendirdiğini anlayamadım. Hiç anlayamadım."

Sir Henry, "Ah," dedi. "Miss Marple, St. Mary Mead'de de buna benzer bir olayla karşılaşmıştı."

Miss Marple sitem etti. "Siz de hep bana takılırsınız, Sir Henry. Ama olayın bana biraz yaşlı Bayan Trout'u hatırlattığını itiraf etmeliyim. O, ölmüş olan üç yaşlı kadının adına üç ayrı yerden dul maaşı alıyordu."

Sir Henry, "Bu pek karışık ve ilgi çekici bir suça benziyor," diye cevap verdi. "Ama şu halletmeye çalıştığımız meseleyi aydınlattığını pek sanmıyorum."

Miss Marple, "Tabi," dedi. "Orası öyle... Daha doğrusu size öyle geliyor. Ama ailelerin bazıları çok yoksuldu. Bu dul maaşı çocuk-

lar için adeta bulunmaz bir şeydi. Dışardan birinin bunu anlamasının olanaksız olduğunu biliyorum. Ama ben şunu kastetmiştim. Bütün mesele yaşlı kadınların birbirlerine benzemelerine dayanıyordu."

Sir Henry hayretle, "Efendim?" diye mırıldandı.

"Ben de her şeyi o kadar beceriksizce açıklarım ki. Şunu demek istiyorum. Dr. Lloyd o iki kadını ilk tarif ettiği zaman hangisinin hangisi olduğunu bilmiyordu. Oteldekiler de öyle. Tabi birkaç gün içersinde bunu öğreneceklerdi, o başka. Ne varki, ertesi günü kadınlardan biri boğuldu. Sağ kalan da Mary Barton olduğunu söyledi. Tabi kimsenin aklına da onun Miss Barton olamayacağı gelmedi."

Sir Henry ağır ağır, "Yani siz..." dedi. "Evet... anlıyorum..."

"Bunu normal şekilde ancak böyle düşünebiliriz. Sevgili Bayan Bantry demin ne söyledi. Neden zengin kadın yoksul sekreterini öldürsün? Bunun tersinin olması daha mantıklı. Yani böyle şeyler daha olağandır."

Sir Henry, ona baktı. "Öyle mi? Beni şaşırtıyorsunuz."

Miss Marple, "Tabi kadın Miss Mary Barton'un elbiselerini giymek zorundaydı. Bunlar onun üzerinde biraz dar duracak, bakanlarda kadın biraz şişmanlamış gibi bir etki uyandıracaktı. O soruyu bu yüzden sordum. Bir 'centilmen' kadının şişmanladığını sanacaktı. Elbiselerin ona dar geldiğini değil."

Bayan Bantry, "Mary Barton'u Amy Durrant öldürdü, diyelim," diye başını salladı. "Bundan eline ne geçti? Bu yalana ömrünün sonuna kadar devam edemezdi ki."

Miss Marple açıklamasına devam etti. "Kadın bu yalana yalnızca bir ay kadar daha devam etti. Herhalde bu zaman boyunca da seyahat etti, kendisini tanıyabilecek kimselere yaklaşmamaya çalıştı. Belirli yaşta bir kadının diğerlerine benzediğini bu yüzden söyledim. Pasaportundaki fotoğrafın değişik olduğunu hiçbir zaman fark etmediler sanırım. Pasaportların nasıl olduğunu bilirsiniz... Sonra

Amy Durrant mart ayında Cornwall'daki o yere gitti. Tuhaf bir şekilde hareket ederek, dikkati üzerine çekti. Bu yüzden diğerleri elbiselerini buldukları, son mektubunu okudukları zaman o makul sonuca varmadılar."

Sir Henry, "Neymiş o?" diye sordu.

Miss Marple kesin bir tavırla, "Ortada *ceset* yoktu," dedi. "Cinayet çağrışımı ve pişmanlık sözleri de dahil olmak üzere öyle bir sürü şaşırtıcı şey olmasaydı, ordakilerin de ilk düşünecekleri şey bu olacaktı. *Ceset* yoktu. Bulunamamıştı. Bu çok anlamlıydı."

Bayan Bantry, "Yani..." dedi. "Yani kadın aslında pişman olmadı mı? İntihara kalkmadı mı? Denizde boğulmadı mı?"

Miss Marple, "O intihar eder mi hiç?" diye homurdandı. "Yine Bayan Trout hikâyesinde olduğu gibi Bayan Trout da şaşırtmayı iyi bilirdi, ama benimle başa çıkamadı. Sizin pişmanlıkla kıvranan Mary Barton'unuzun içyüzünü öyle kolaylıkla görebiliyorum ki. Denizde boğulmak mı? Eğer yanılmıyorsam o kalkıp Avustralya'ya gitti."

"Son rastlantıdan kastınız bu muydu?"

Dr. Lloyd başını salladı.

"Evet... Doğrusu Miss Barton'un, daha doğrusu asıl adıyla Amy Durrant'ın bu konuda şansı yaver gitmedi. Ben, kısa bir süre bir gemide doktor olarak görev yapmıştım. Melbourne'a indiğim zaman ilk gördüğüm Cornwall'da boğulduğunu sandığım kadın oldu. Artık beni aldatmayacağını anlamıştı tabi. Büyük bir cesaret gösterip bana açıldı. Tuhaf bir kadındı. Ahlak bakımından çok zayıftı. Böyle şeylerle ilgisi yoktu onun. Dokuz kişilik bir ailenin en büyüğüydü. Hepsi de korkunç denecek derecede yoksuldular. Bir keresinde İngiltere'deki zengin kuzinlerine, yani Mary Barton'a mektup yazarak yardım istemiş, ama ondan ret cevabı almışlardı. Zira Miss Barton bir zamanlar babalarıyla kavga etmişti. Para muhakkak la-

zımdı. En küçük üç tanesinin sağlıkları bozuktu. Tedavileri çok pahalıydı. Amy Barton işte o zaman büyük bir soğukkanlılıkla bu cinayeti planladı. Bir gemide çocuk dadısı gibi çalışarak, İngiltere'ye gitti. Amy Durrant adını alarak Mary Barton'un yanına sekreter yardımcı olarak girdi. Kendisine bir kimlik yaratmak için bir oda tutarak, içine birkaç parça eşya koydu. O boğma planını ani bir kararla hazırladı. Zaten böyle bir fırsat kollayıp duruyordu... Kadın sonra dramın son perdesini hazırladı ve Avustralya'ya döndü. Zamanı gelince o ve kardeşleri, en yakın akrabaları olmaları sıfatıyla Mary Barton'un parasına kondular."

Sir Henry mırıldandı. "Gayet cüretkâr ve mükemmel bir cinayet. Hemen hemen kusursuz. Kanarya Adaları'nda ölenin Mary Barton olduğu anlaşılsaydı, Amy Durrant'dan kuşkulanabilirlerdi. Sonunda Barton ailesiyle olan akrabalığı ortaya çıkardı. Ama kimliklerini değiştirmesi ve o uydurma intihar olayı izleri tümüyle sildi. Evet, mükemmel bir cinayetti bu."

Bayan Bantry, "Kadına ne oldu?" diye sordu. "Bu konuda siz ne yaptınız, Dr. Lloyd."

"Durumum çok garipti, Bayan Bantry. Elimde, kanunun kabul ettiği şekilde pek az kanıt vardı. Sonra bir doktor olarak bazı şeyleri fark etmiştim. Amy Durrant görünüşte kuvvetli ve enerjik olmakla birlikte, pek fazla yaşayacak gibi değildi. Onunla birlikte evine giderek, ailenin diğer fertlerini gördüm. Harika bir aileydi onlar. Büyük ablalarına çok bağlıydılar. Onun bir cinayet işlemiş olacağı akıllarına bile gelmezdi. Bir şey ispat edemeyecek haldeyken, onlara acı vermemin ne anlamı vardı. Kadının bana yaptığı itirafları benden başka kimse duymamıştı. İşi doğaya bıraktım. Amy Barton kendisiyle karşılaştıktan altı ay sonra öldü. Onun sonuna kadar pişmanlık duyup duymadığını, mutlu olup olmadığını hep merak ettim."

Bayan Bantry, "Hiç sanmıyorum..." dedi.

Miss Marple ekledi. "Herhalde pişmanlık duymadı. Bayan Trout da öyleydi."

Jane Helier hafifçe titredi.

"Şey... Çok, çok heyecanlı bir hikâye bu. Ama artık kimin kimi boğduğunu bilmiyorum. Sonra Bayan Trout'un bu işle ne ilgisi var?"

Miss Marple, "Hiçbir ilgisi yok, yavrum," diye cevap verdi. "O köyden bir kadındı. Pek de hoş bir insan değildi."

Jane, "Ya..." dedi. "Köyden ha? Ama köylerde hiçbir şey olmaz. Öyle değil mi?" İçini çekti. "Eğer bir köyde yaşasaydım, herhalde aklımı yitirirdim."

DOKUZUNCU BÖLÜM

Şüpheli Dört Kişi

Aydınlatılmamış ve cezalandırılmayan cinayetlerden söz etmeye başladılar. Herkes sırayla fikrini söyledi. Albay Bantry, tombul ve şirin karısı, ünlü aktris Jane Helier, Dr. Lloyd, hatta yaşlı Miss Marple... Konuşmayan, çoğunun fikrine göre bu işi yapmaya en uygun olan insandı. Scotland Yard'ın eski müdürü Sir Henry Clithering sessiz sedasız oturuyor, bıyığını bükerek, daha doğrusu parmağıyla düzelterek sanki aklına gelen bir şey kendisini çok eğlendirmiş gibi hafifçe gülümsüyordu.

Sonunda Bayan Bantry, "Sir Henry," dedi. "Eğer bir şey söylemezseniz, ciyak ciyak haykıracağım. Cezalandırılmayan bir sürü cinayet var mı? Yoksa yok mu?"

"Sen gazetelerin başlıklarını düşünüyorsun, Bayan Bantry: SCOTLAND YARD YİNE BECERİKSİZLİK ETTİ. Ve altında da çözülmemiş esrarların bir listesi."

Dr. Lloyd, ona baktı. "Aslında bu işlenilen cinayetlerin pek önemsiz bir bölümünü oluşturuyor, değil mi?"

"Evet. Öyle. Esrarı çözülen, suçluları cezalandırılan yüzlerce cinayetten kimse söz etmez. Kimse bunu övmeye kalkmaz. Şimdi

mesele bu değil sanırım. *Farkına varılmayan* cinayetlerle, *esrarı çözülmeyen* cinayetlerden söz ettiğiniz zaman ayrı ayrı iki şey söz konusu oluyor. Birinci bölüme Scotland Yard'ın hiç duymadığı cinayetler giriyor. Kimsenin işlendiğini bile bilmediği cinayetler."

Bayan Bantry, "Herhalde bunlardan fazla yoktur," dedi.

"Öyle mi dersin?"

"Sir Henry! Yani fazla olduğunu mu iddia ediyorsun?"

Miss Marple düşünceli düşünceli mırıldandı. "Bence bunlardan bir hayli olmalı."

Bu şirin, yaşlı kadın, kendisine çok yakışan o yaşlılara özgü tatlı tavırlarıyla bu sözleri sakin sakin söylemişti.

Albay Bantry kaşlarını kaldırdı. "Azizim Miss Marple..."

Miss Marple, "Evet," dedi. "Birçok insan aptal. Ve aptallar ne suç işlerlerse bu ortaya çıkıyor. Ama bir sürü de aptal olmayan adam var. İnsan onların ilkelerine sadık olmadıkları takdirde neler yapabileceklerini düşündüğünde elinde olmadan titriyor."

Sir Henry Clithering başını salladı. "Evet, aptal olmayan insan çok. Çoğu zaman cinayetler birinin budalalığı, işi karıştırması yüzünden ortaya çıkıyor. İnsan o zaman kendi kendisine şu soruyu soruyor: Eğer bu adam bu budalalığı yapmasaydı, bu cinayet ortaya çıkacak mıydı?"

Albay Bantry, "Ama bu çok önemli bir mesele, Clithering," dedi. "Gerçekten son derece önemli bir mesele."

"Öyle mi?"

"Ne demek, 'Öyle mi?' Tabi çok ciddi bir şey bu."

"Cinayetin cezalandırılmadığını söylüyorsun. Ama öyle mi oluyor? Belki yasa tarafından cezalandırılmıyor. Ama, neden ve sonuç yasadışı etkisini gösteren şeylerdendir. Her suçun kendi cezasını da beraberinde getirdiğini söylemek belki klişeleşmiş bir sözü

tekrardan başka bir şey olmayacaktır. Ama bence bundan daha doğru bir şey olamaz."

Albay Bantry, "Belki, belki," diye mırıldandı. "Ama bu cinayetin önemini, önemini... şey..." Ne söyleyeceğini bilemeyerek sustu.

Sir Henry Clithering güldü.

"Muhakkak ki yüz kişiden doksan dokuzu senin gibi düşünüyor. Biliyor musun? Aslında önemli olan suç değil suçsuzluktur. İşte bunu kimse fark edemiyor."

Jane Helier gözlerini açtı. "Anlayamadım."

Miss Marple, "Ben anladım," dedi. "Bayan Trent'in çantasından para kaybolduğu zaman bundan en çok zarar gören gündelikçi Bayan Arthur oldu. Tabi Trentler parayı onun aldığını düşündüler. Aslında merhametli insanlardı. Bayan Arthur'un ailesinin çok kalabalık olduğunu, kocasının da içtiğini biliyorlardı. Bu yüzden kadını cezalandırmaya kalkmadılar. Ama artık ona karşı olan duyguları değişmişti. Bir yere gittikleri zaman evin idaresini Bayan Arthur'a bırakmıyorlardı artık. Bu da zavallı kadın için çok önemliydi tabi. Yavaş yavaş başkaları da Bayan Arthur hakkında bazı şeyler düşünmeye başladılar. Sonra birdenbire hırsızın dadı olduğu anlaşıldı. Bayan Trent bir kapının aralığından kadının aynaya yansıdığını görmüş. Şans işte. Tabi ben buna Tanrı'nın işi demeyi tercih ederim. Ve sanırım Sir Henry'nin kastettiği de bu. Birçok kişi yalnızca parayı kimin aldığıyla ilgilenirdi. Sonra bunun hiç de kuşkulanılmayan biri olduğu ortaya çıktı. Tıpkı dedektif romanlarında olduğu gibi. Aslında bu zavallı Bayan Arthur için bir ölüm kalım meselesiydi. Siz bunu demek istediniz değil mi, Sir Henry?"

"Evet, Miss Marple. Ne demek istediğimi tamamıyla anlamışsınız. Anlattığınız gündelikçi kadının yine de şansı varmış. Masum olduğu ortaya çıkmış. Bazı insanlar ömürleri boyunca haksız yere omuzlarında şüphe yükünü taşıyarak yaşarlar."

Bayan Bantry kurnaz kurnaz, "Bir olayı mı düşünüyorsun, Sir Henry?" diye sordu.

"Doğrusunu istersen öyle, Bayan Bantry. Tuhaf bir olay bu. Bir cinayet işlendiğinden eminiz. Ama bunu kanıtlamamız olanaksız."

Jane heyecanlı heyecanlı soluk aldı. "Adamı zehirle öldürdüler herhalde... İzi bulunmayan bir zehirle."

Dr. Lloyd huzursuzca kımıldandı, Sir Henry de başını salladı.

"Hayır, efendim. Güney Amerika'daki kızılderililerin oklarına sürdükleri ender bulunan zehirle bir ilişkisi yok bunun. Keşke öyle bir şey olsaydı! Karşımızda daha sıradan bir şey var. Bu o kadar sıradan bir şey ki, katilin cinayet işlediğini kanıtlamamıza imkân yok. Yaşlı bir adam merdivenden yuvarlanarak, boynunu kırdı... Her gün olan görünmez kazalardan biri."

"Peki, aslında ne olmuştu?"

"Kimbilir?" Sir Henry omzunu silkti. "Adamı arkasından mı ittiler? Yoksa en üst basamağa ince bir ip bağlayıp, bunu daha sonra dikkatle çözdüler mi? Bunu hiçbir zaman bilemeyeceğiz."

Dr. Lloyd sordu. "Siz bunun bir kaza olmadığını düşünüyorsunuz, öyle mi? Bunun sebebi nedir?"

"Bu uzun bir hikâye. Ama olayın cinayet olduğundan eminiz. Dediğim gibi aslında birini bu cinayetle suçlamamız imkânsız. Kanıt hemen hemen yok gibi. Ama olayın bir başka cephesi var. Ben de ondan söz ediyordum. Anlayacağınız, bu cinayeti dört kişi işlemiş olabilir. Yani bu dört kişiden biri suçlu, *ama diğer üçü suçsuz.* Gerçek meydana çıkmadıkça bu üçü her zaman korkunç bir şüphenin gölgesinde yaşayacaklar."

Bayan Bantry, "Bana kalırsa," dedi. "Bu uzun hikâyeyi anlatman doğru olur."

Sir Henry, "Hikâyeyi uzatmama gerek yok," diye cevap verdi. "Özellikle başını kısaltabilirim. Bu olayın gizli bir Alman cemiyetiy-

le ilgisi var. 'Schwartze Hand'(*) adlı bir cemiyetle. Bu Camorra cemiyetine, daha doğrusu halkın Camorra(**) cemiyeti hakkındaki fikirlerine benzer bir şey. Şantaj ve dehşet uyandırma... Bu mesele savaştan sonra birdenbire başladı ve inanılmayacak derecede de yayıldı. Sayısız insan bu cemiyete kurban oldu. İlgili makamların bununla başa çıkması imkânsızdı. Cemiyetin sırlarını büyük bir dikkatle saklıyorlardı. Onları ele verecek birini bulmak ise adeta olanakdışıydı.

"İngiltere'de bunun hakkında fazla bir şey bilinmiyordu. Oysa Almanya'da cemiyet çevreyi adeta felce uğratmaktaydı. Sonunda cemiyet bir tek adamın gayretleri sayesinde dağıtıldı. Dr. Rosen adındaki bu adam o sırada gizli servisin ileri gelenlerindendi. Cemiyete üye oldu. Onların içlerine kadar sokuldu. Dediğim gibi cemiyetin dağılmasına sebep oldu.

"Ama bu yüzden onu kara listeye yazdılar. Ve hiç olmazsa Dr. Rosen'in bir süre için Almanya'dan ayrılmasının doğru olacağına karar verildi. Adam kalkıp İngiltere'ye geldi. Berlin polisi onun hakkında bize birtakım mektuplar yazdı. Hatta Scotland Yard'a gelip benimle de görüştü. Geleceğe büyük bir soğukkanlılık ve bıkkınlıkla bakıyordu. Geleceğin kendisi için neler hazırladığından emindi.

"Bana, 'Eninde sonunda beni öldürecekler, Sir Henry,' dedi. 'Bundan hiç kuşkunuz olmasın.' İriyarı bir adamdı. Biçimli bir başı, kalın bir sesi vardı. Milliyetini belli edecek şekilde hafifçe gırtlaktan konuşuyordu. 'Bu sonucu şimdiden kabul etmemiz gerek. Zararı yok. Ben hazırım. Bu görevi üzerime aldığım zaman tehlikeyi de biliyordum. Yapmaya karar verdiğim şeyi yerine getirdim. O cemiyet tekrar bir araya gelemez artık. Amu şu anda serbest olan bir sürü üyesi var. Onlar intikam almak için yapabilecekleri tek şeyi ya-

---

(*) Kara El.

(**) İtalya'da (1820) Napolilerin kurduğu gizli bir cemiyet daha sonraları büyük bir politik güç kazanarak şantaj ve dehşet çetesi haline geldi. 1911'de çökertildi.

pacaklar. Beni öldürecekler yani. Bu yalnızca bir zaman meselesi artık. Ben bu zamanın mümkün olduğu kadar uzun olmasını istiyorum. Anlayacağınız çok ilginç bazı yazıları toplayıp, gözden geçiriyorum. Hayatımı verdiğim işin bir sonucu bu. Mümkün olduğu takdirde bu işimi tamamlamayı istiyorum.'

"Basit bir şekilde, ama yine de hayranlığımı uyandıran bir azametle konuşuyordu. Ona gerekli bütün tedbirleri alacağımızı söyledim. 'Önemi yok,' der gibi elini salladı.

"'Günün birinde, er veya geç beni öldürecekler,' diye tekrarladı. 'O gün geldiği zaman sakın üzülmeyin. Çünkü sizin elinizden geleni yapacağınızı biliyorum.'

"Sonra bana planlarını anlattı. Pek basitti bunlar. Küçük bir köyde bir kulübe bulacak, burda sakin bir hayat sürerek işiyle uğraşacaktı. Sonunda Somerset'de bir köyü seçti. King's Gnaton'u. İstasyondan on kilometre uzakta olan köye uygarlık hiç uğramamış gibiydi. Dr. Rosen gayet şirin bir kulübe aldı. Buraya bazı eklemeler, bazı değişiklikler yaptırdı. Ondan sonra da memnun bir tavırla kulübeye yerleşti. Yanında yeğeni Greta, sekreteri, kendisine hemen hemen kırk yıldan beri sadakatle hizmet eden yaşlı Alman hizmetçisi ve bir de bahçıvan vardı. Dışardaki işlere de bakan bu adam aslında köyün yerlisiydi."

Dr. Lloyd usulca, "Şüpheli dört kişi," dedi.

"Evet. Şüpheli dört kişi. Daha fazla anlatılacak bir şey yok. King's Gnaton köyünde hayat beş ay gayet sakin devam etti. Sonra darbe indi. Dr. Rosen bir sabah merdivenlerden yuvarlandı. Yarım saat sonra onun ölüsünü buldular. Kaza, hizmetçi Gertrud mutfaktayken olmuştu. Kapıyı da kapamıştı kadın. Daha doğrusu öyle söylüyordu. Dr. Rosen'ın yeğeni o sırada bahçede soğan dikmekteydi. Daha doğrusu onun iddiası da bu. Bahçıvan, ilerdeki küçük kulübede çay içiyordu. Yani o da bunda diretiyor. Sekreter ise yürüyüşe çıkmıştı.

Onun da bunu kanıtlayacak tanığı yok. Ama bir tek şeyi kesin olarak biliyoruz. Bunu dışardan biri yapmış olamazdı. Zira bir yabancı King's Gnaton köyünde hemen dikkati çekerdi. Kulübenin hem ön, hem de arka kapısı kilitliydi. Evdekilerin hepsinin kendi anahtarları vardı. Gördüğünüz gibi kuşkular yalnızca bu dört kişinin üzerinde toplanıyor. Oysa hiçbiri de kuşkulanılacak insanlar değil. Greta, Dr. Rosen'ın öz kardeşinin kızı. Hizmetçi Gertrud adama kırk yıl sadakatle hizmet etmiş. Bahçıvan Dobbs ömründe King's Gnaton'dan başka bir yere gitmemiş. Sekreter Charles Templeton'a gelince..."

Albay Bantry, "Evet," diye atıldı. "Ona ne dersin? Bence sekreter kuşkulanılabilecek biri. Onun hakkında ne biliyorsun?"

Sir Henry ciddi bir tavırla cevap verdi. "Onun hakkında bildiklerim kendisinin bu meseleyle bir ilgisi olmadığına inanmamı sağladı. Hiç olmazsa o zaman için... Zira Charles Templeton, kendi adamlarımdandı."

Albay Bantry iyice şaşalamıştı. "Ya?"

"Evet. Orda birinin bulunmasını istiyor, ama köydekilerin dedikodu yapmalarını istemiyordum. Rosen'ın gerçekten bir sekretere ihtiyacı vardı. Bu işi Templeton'a verdirdim. O tam bir 'centilmen'dir. Almancayı anadili gibi konuşur. Son derecede işinin ehli bir gençtir."

Bayan Bantry şaşkın şaşkın, "O halde hangisinden kuşkulanıyorsunuz?" diye sordu. "Hepsinin de bu cinayeti işlemiş olması imkânsız."

"Evet, görünüşte öyle. Bu meseleye başka bir açıdan da bakabiliriz. Greta, Rosen'ın yeğeniydi. Çok güzel bir kızdı. Ama savaş bize hep ağabeyin kardeşe, babanın oğula düşman olacağını göstermiştir. Bazen dünyanın en güzel, en nazik kızları akla hayale sığmayacak şeyler yaparlar. Aynı şey hizmetçi Gertrud için de geçerli. Kimbilir onu neler etkiledi? Belki efendisiyle aralarında tartışma

çıktı. Kadının duyduğu hiddet, sadakatle hizmet ettiği yıllar dolayısıyla daha sürekli bir hal aldı. O sınıftan yaşlı kadınların öfkeleri bazen çok şiddetli olur. Ya Dobbs'u, aileyle bir ilişkisi olmadığı için şüpheliler listesinden silse miydik? Parayla çok şey yaptırılır. Belki biri Dobbs'a yaklaşmış ve onu satın almıştı.

"Gerçek olan tek bir şey var: Eve dışardan bir haber veya bir emir gelmiş. Yoksa neden aradan beş ay geçmişti? Hayır... Cemiyetin üyeleri çalışmaktaydılar. Rosen'ın kendilerini ele verdiğinden pek emin değildiler. Sonunda onun kendilerine ihanet ettiğini kuşku götürmeyecek bir şekilde öğrendiler. Onun üzerine Rosen'ın yanındaki ajanlarına haber yolladılar. 'Onu öldür,' diye emrettiler."

Jane Helier, "Ne korkunç," diyerek hafifçe titredi.

"Peki haber nasıl geldi? İşte ben bu meseleyi anlatmaya çalıştım. Tek ümidim buydu. Esrarı ancak bu şekilde çözebilirdim. Bu dört kişiden birine bir şekilde yaklaşılmış veya bir haber gönderilmişti. Hiçbir gecikme olmayacaktı. Bunu biliyordum. Emir gelir gelmez, hemen uygulanacaktı. Schwartze Hand'in özelliklerinden biri de buydu.

"Bu meseleyi iyice inceledim. Size gülünç gelecek bir titizlikle inceledim. O sabah kulübeye kim gelmişti? Hiç kimseyi listeden çıkarmadım. İşte liste burda."

Cebinden bir zarf çıkardı, içindeki kâğıtlardan birini seçti.

"Kasap, koyun gerdanı getirmiş. İncelettirdim ve doğru olduğu anlaşıldı.

"Bakkalın çırağı, bir paket mısır unu, iki kilo şeker, bir kilo tereyağ, bir kilo kahve getirmiş. Yine incelettirdim ve doğru olduğu anlaşıldı.

"Postacı, Greta Rosen için iki katalog; Gertrud'e yurtiçinden bir mektup; Dr. Rosen'e, birinin üzerinde yabancı pulu olan üç mektup; Charles Templeton'a, yine birinin üzerinde yabancı pulu olan iki mektup getirmiş."

Sir Henry bir an durdu. Sonra cebinden birkaç belge çıkardı.

"Belki görmek istersiniz? Bunları bana olayla ilgili kişiler verdi. Bir bölümünü de kâğıt sepetinden aldık. Üzerlerinde görünmez mürekkeple yazılmış yazılar olup olmadığını anlamak için testler yapıldığını söylememe herhalde gerek yok. Böyle heyecan verici bir şey mümkün değildir."

Herkes görebilmek için Sir Henry'nin çevresine toplandı. Kataloglardan biri bir fidanlıktan, biri de Londra'nın tanınmış kürkçülerinden birindendi. Dr. Rosen'e gönderilen iki faturadan biri bahçe için satın aldığı tohumlarla ilgiliydi. Öteki ise Londra'daki bir kırtasiyecidendi. Adama gelen mektupta ise şunlar yazılıydı:

Azizim Rosen,
Dr, Helmuth Qpath'dan yeni döndüm. Geçen gün Edgar Jackson'u gördüm. O ve Amos Perry, Tsingtau'dan gelmişler. Honesty de onlarlaymış. Doğrusu bu yolculuğa imrendiğimi söyleyemeyeceğim. Bana yakında haber gönder. Önce de söylediğim gibi: o kimseden sakın. Kimi kastettiğimi biliyorsun. Benimle aynı fikirde değilsin, o da başka.

Sevgiler,
Georgina.'"

Sir Henry devam etti. "Bay Templeton'a terzisinden bu gördüğünüz fatura ve bir de Almanya'daki bir arkadaşından bir mektup gelmişti. Ne yazık ki Charles Templeton mektubu yürüyüş sırasında yırtmıştı. Şu sonuncu da Gertrud'a gelen mektup.

"'Sevgili Bayan Swarz,
Cuma akşamı yapılacak toplantıya geleceğinizi umuyoruz. Rahip bunu ümit ettiğini söyledi. Herkesin gelmesi bizi mem-

nun eder. Jambon için verdiğiniz tarif gerçekten çok güzeldi. Size bunun için teşekkür ederim. Sağlığınız yerinde umarım. Cumaya bekliyoruz.

Selamlar,
Emma Greene.'"

Bu mektubu okuyan Dr. Lloyd hafifçe güldü, Bayan Bantry de öyle.

Dr. Lloyd, "Bu son mektuptan kuşkulanmak abes," dedi.

Sir Henry, "Ben de aynı şeyi düşündüm," diye cevap verdi. "Ama tedbirli davranarak bir Bayan Greene olup olmadığını, cuma akşamı kilisede bir toplantı düzenleyip düzenlemediklerini öğrendim. Çok dikkatli davranmak zorundaydım."

Dr. Lloyd güldü. "Dostumuz Miss Marple da hep aynı şeyi söylüyor. Ne o, yine dalıp gitmişsiniz, Miss Marple? Ne düşünüyorsunuz?"

Miss Marple irkildi.

"Ne kadar aptalım... Dr. Rosen'ın mektubundaki Honesty adını düşünüyordum. Tuhaf bir ad bu. Zaten mektup ad doluydu."

Bayan Bantry bu sözleri dikkatle dinlemişti.

"Öyle ya... A!"

Miss Marple, "Evet, yavrum," diye mırıldandı. "Bunu fark edeceğinizden emindim."

Albay Bantry, "Mektupta kesin bir uyarı havası var," dedi. "Dikkatimi ilk bu çekti. Ben sandığınızdan daha dikkatliyim. Evet, mektupta kesin bir uyarı var, ama kime karşı?"

Sir Henry öne doğru eğildi. "Bu mektupla ilgili tuhaf bir şey var. Templeton'a göre Dr. Rosen mektubu kahvaltıda açmış. Okuduktan sonra kâğıdı Templeton'a doğru fırlatıp, 'Bunu yazan adamı tanımıyorum,' demiş."

Jane Helier itiraz etti. "Ama yazan adam değil ki. Georgina kadın adı. Mektubun altında da bu imza var."

Dr. Lloyd, "Adın ne olduğunu kesin olarak söylemek güç," dedi. "Bu Georgey de olabilir. Doğrusunu söylemek gerekirse daha çok Georgina'ya benziyor. Ama bana yazı erkek yazısıymış gibi geldi."

Albay Bantry başını salladı. "Biliyor musunuz, bu mesele çok ilgi çekici. Yani adamın mektubu masaya fırlatıp, bunun kimden geldiğini bilmiyormuş gibi bir tavır takınması. Herhalde birinin yüzünde nasıl bir ifadenin belireceğini anlamaya çalışıyordu. Ama kimin? Kızın mı? Adamın mı?"

Bayan Bantry ekledi. "Yoksa aşçının mı? Belki o sırada o da odadaydı. Kahvaltıyı getiriyordu. Ama anlayamadığım bir şey var... Bu çok garip..."

Mektuba bakarak, kaşlarını çattı. Miss Marple, ona sokuldu. Parmağını uzatarak, kâğıda dokundu. Birbirlerine mırıltıyla bir şeyler söylediler.

Jane Helier birdenbire, "Peki, ama sekreter neden o mektubu yırttı?" diye sordu. "Bu nasıl anlatayım, biraz tuhaf... Ona neden Almanya'dan mektup gelmiş? Sizin de dediğiniz gibi o kuşkulanılamayacak bir adam..."

Hâlâ Bayan Bantry'e bir şeyler mırıldanmakta olan Miss Marple çabucak başını kaldırdı. "Ama Sir Henry böyle bir şey söylemedi. O kuşkulu dört kişiden söz etti. Bundan da Bay Templeton'u da kuşkulular listesine kattığı anlaşılıyor. Öyle değil mi, Sir Henry?"

"Evet, Miss Marple. Acı deneyimler sonunda bir tek şeyi öğrendim. Kendi kendinize birinin şüphe edilemeyecek bir insan olduğunu söylemeyin. Size, bu üç kişinin neden kuşkulu olabileceklerini anlattım. O sırada bunu Charles Templeton'a uygulamadım. Ama sözünü ettiğim kural dolayısıyla en son ona geldim. Şunu kabul et-

mek zorunda da kaldım. Her polis kuvvetinde bir hain vardır. Bunu itiraf etmekten hiç hoşlanmayız ama gerçek böyledir. Charles Templeton aleyhindeki kanıtları soğukkanlılıkla inceledim.

"Kendi kendime, demin Miss Helier'in sorduğu soruları sık sık tekrarladım. Neden evdekilerden yalnız o aldığı mektubu göstermemişti? Üstelik üzerinde Alman pulu olan bir mektubu? Sonra ona neden Almanya'dan mektuplar geliyordu.

"Bu sonuncusu masumca bir soruydu. Bunu kendisine de sordum. Verdiği cevap da basit oldu. Teyzesi bir Almanla evliydi. Mektup da bir Alman kuzininden gelmişti. Genç bir kızdan. Böylece o zamana kadar bilmediğim bir şeyi öğrenmiş oldum. Charles Templeton'un Almanya'da akrabaları, orada bazı kimselerle ilgileri, ilişkileri vardı. Tabi bu yüzden o da kuşku edilecek kimseler listesine dahildi. Hem de nasıl! O benim kendi adamımdı. Sevdiğim ve güvendiğim bir genç... Ama adının şüpheliler listesinin başında olduğunu itiraf edeyim.

"Daha başında da söylediğim gibi, bu işi kimin yaptığını bilmiyorum. *Bilmiyorum*... Herhalde gerçeği hiçbir zaman da öğrenemeyeceğim. Bu artık bir katili cezalandırma meselesi değil. Bence bu ondan yüz kez daha önemli bir şey. Belki bu yüzden onurlu bir adamın meslek hayatı sona erecek. Kuşku yüzünden... Aldırmamaya cesaret edemediğim güçlü bir kuşku yüzünden."

Miss Marple öksürdü. Sonra şefkatle, "O halde Sir Henry," dedi. "Eğer yanılmıyorsam sizi en çok düşündüren bu genç Bay Templeton?"

"Evet. Bir bakıma. Varsayım yönünden dördü için de aynı olmalı. Ama durum aslında öyle değil. Örneğin Dobbs... Ben ondan için için şüphelenebilirim, ama bu onun mesleğini etkilemez. Köydekiler de Dr. Rosen'ın kazara ölmediğini bilmiyor. Bu mesele Gertrud'u biraz daha etkiledi. Örneğin Greta Rosen'ın ona karşı ta-

kınacağı tavırda kesinlikle bir değişiklik olacak. Ama belki bu onun için o kadar önemli değil.

"Greta Rosen'e gelince... İşte meselenin can alacak noktası da bu. Greta çok güzel bir kız. Charles Templeton ise son derece yakışıklı bir genç. Tam beş ay dışardan kimse gelmeden, adeta 'baş başa' diyebileceğim bir şekilde yaşadılar. Ve olan oldu. Birbirlerine âşık oldular. Bunu daha birbirlerine itiraf edecek dereceye gelmediler... Ama olsun.

"Sonra bu felaket başlarına geldi. Üç ay önce, yani ben köyden döndükten bir iki gün sonra, Greta Rosen, bana geldi. Kulübeyi satmıştı. Sonunda amcasının işlerini halletmiş, Almanya'ya dönüyordu. Kalkıp özellikle bana geldi. Oysa benim emekli olup işten ayrıldığımı biliyordu. Benimle kişisel bir konu hakkında konuşmak istemişti. Bir süre havadan sudan söz etti. Sonra geliş nedenini açıkladı. 'Mesele hakkında ne düşünüyorsunuz? Üzerinde Alman pulu olan o mektup. Yani Charles'ın yırtıp attığı... Onun için o kadar endişelendim ki... Onun bu işle bir ilgisi yok değil mi? Olamaz da! Charles'ın anlattıklarına inanıyorum. Gerçeği bir bilseydim. Emin olabilseydim.'

"Görüyor musunuz? Aynı duygu. İnanma arzusu. Ama o korkunç gizli şüphe. İnsanın düşünmemeye çalıştığı, ama kafasını ısrarla kurcalayan şüphe. Greta Rosen'la açık açık konuştum. Ondan da aynı şeyi istedim. Genç kıza, 'Charles'a âşık olmak üzereydiniz değil mi?' diye sordum. 'O da size...'

"'Öyle sanıyorum,' dedi. 'Ah, evet... Öyle olduğunu biliyorum. O kadar mutluyduk ki. Her gün mutluluk içersinde geçiyordu. Biliyorduk, ikimiz de biliyorduk. Günün birinde beni sevdiğini söyleyecekti. Ben de ona aynı şeyi itiraf edecektim. Ah! Bütün bunları tahmin edebilirsiniz. Ama şimdi artık her şey değişti. Aramızda kara bir bulut var sanki. Birbirimizden çekiniyoruz. Karşılaştığımız za-

man birbirimize ne söyleyeceğimizi bilmiyoruz... O da herhalde benimle aynı durumda. Kendi kendimize, "Emin olabilseydik," diyoruz. İşte bu yüzden Sir Henry size yalvarıyorum. Bana, "Amcanızı kim öldürdüyse öldürdü, ama katil Charles Templeton değil," deyin. Bunu bana söyleyin. Söyleyin. Yalvarırım, yalvarırım.'

Sir Henry, "Tanrım," diye bağırarak yumruğunu masaya indirdi. "Bunu ona söyleyemedim. Şimdi bu iki genç yavaş yavaş birbirlerinden uzaklaşacaklar. Kuşku aralarında hep bir hayalet gibi yükselecek. Ve o hayaletten asla kurtulamayacaklar."

Koltuğunda arkasına yaslandı. Yorgun bir ifade belirmiş olan yüzü şimdi kül rengi olmuştu. Başını ümitsizlikle bir kez salladı.

"Artık yapılacak başka bir şey de yok. Yalnız..." Yeniden dikleşip oturdu. Hafif, muzipçe bir gülümseme uçuştu yüzünde. "Yalnız, belki Miss Marple bize yardım edebilir. Bunu yapamaz mısınız, Miss Marple? Bana o mektuptan bir anlam çıkarabilirsiniz gibi geliyor. Şu kilisedeki toplantı hakkında olandan. Bu size bir şeyi veya birini hatırlatmıyor mu? Onun yardımıyla esrarı çözüverin. Mutlu olmak isteyen o iki zavallı gence yardım etmek için bir şey yapamaz mısınız?"

Alaycı tavrına rağmen yine de ciddi olduğu belliydi. Sir Henry bu eski tip, narin kadının zekâsına hayran olmaya başlamıştı. Gözlerinde ümide benzeyen bir ifadeyle ona baktı.

Miss Marple öksürerek, dantellerini düzeltti.

"Bu mesele bana biraz Annie Poultney'i hatırlatıyor," diye itiraf etti. "Tabi mektup çok basit. Hem benim, hem de Bayan Bantry için. Kilise toplantısı hakkındaki mektubu kastetmiyorum. Sözünü ettiğim diğeri. Sir Henry siz Londra'da oturduğunuz ve bahçıvanlıktan da anlamadığınız için meseleyi fark etmenize olanak yoktu."

Sir Henry, "Efendim?" dedi. "Neyi fark edecektim?"

Bayan Bantry uzanarak bir çiçek kataloğu aldı. Yüksek sesle ve zevkle okumaya başladı.

"Dr. Helmuth Qpath. Leylak rengi, müthiş güzel bir çiçek. Sapları gayet uzun ve sert olur. Bahçe ve sofra süsü olarak mükemmeldir. Bu güzel tip yeni yetiştirilmiştir.

"Edgar Jackson. Bariz kiremit renginde, krizantem biçiminde çiçekleri vardır.

"Amos Perry. Parlak kırmızı. Süse çok elverişlidir.

"Tsingtau. Turuncumsu kırmızı çiçekleri olur. Gösterişli bir bahçe süsüdür. Vazoda çok dayanır.

"Honesty..."

Miss Marple mırıldandı. "Bunun pek tuhaf bir ad olduğunu söylemiştim.

"Honesty. Kırmızı veya beyaz renkte kusursuz, iri çiçekleri olur."

Bayan Bantry kataloğu masaya fırlatarak, olanca sesiyle bağırdı.

"Bunların hepsi de *yıldız* çiçeğidir."

Miss Marple açıklamaya girişti. "Başharfleri bir araya gelince 'DEATH' kelimesi meydana çıkıyor. Yani 'ÖLÜM.'"

Sir Henry itiraz etti. "Fakat bu mektup Dr. Rosen'ın kendisine gelmişti."

Miss Marple, "İşin zekice tarafı da buydu ya," diye cevap verdi. "Bu ve mektuptaki uyarı. Bilmediği birinden gelen, tanımadığı adamların adlarıyla dolu mektubu alınca ne yapacaktı? Bunu sekreterine doğru fırlatacaktı tabi."

"O halde..."

Miss Marple, "Hayır, hayır!" dedi. "Katil sekreter değil. Onun suçsuz olduğunu bu tümüyle ortaya koyuyor. Eğer katil o olsaydı, mektubun o şekilde bulunmasına engel olurdu. Aynı şekilde kendisine Almanya'dan gelen diğer mektubu da yırtıp atmazdı. Doğrusunu isterseniz Charles Templeton'un suçsuz olduğu gün gibi ortada."

"O halde kim..."

"Durum meydanda... Belli bir şey bu. Kahvaltı sofrasında biri daha vardı. Kız da o şartlar altında merakla elini uzatarak, mektubu aldı ve okudu. O zaman emrin gelmiş olduğunu anladı. Kıza o sabah bir çiçek kataloğu gelmiş olduğunu da unutmayın..."

Sir Henry ağır ağır, "Greta Rosen..." diye mırıldandı. "O halde kalkıp bana gelmesi..."

Miss Marple, "Erkekler böyle şeylerin farkına varmazlar," dedi. "Meseleyi hemen anladığımız için biz yaşlı kadınların fesat olduğunu düşünürler. Ama gerçek bu. İnsan hemcinsleri hakkında birçok şey biliyor. Maalesef... O iki gencin arasında birdenbire bir engelin belirdiğinden hiç kuşkum yok. Genç adam birdenbire açıklayamayacağı bir tiksinti duydu. İçgüdüleri onun kızdan şüphelenmesine neden oluyordu. Bunu Greta Rosen'dan da saklayamadı. Bana kalırsa kız size sırf ondan intikam almak için geldi. Aslında kendisi güvendeydi. Zavallı Charles Templeton'dan kesin olarak şüphelenmeniz için elinden geleni yaptı. Kız sizi ziyarete gelinceye kadar Templeton'dan o kadar çok şüphelenmiyordunuz."

Sir Henry, "Onun söyledikleri..." diye başladı.

Miss Marple sakin sakin, "Erkekler böyle şeylerin farkına bile varmazlar," dedi.

"O kız..." Durakladı. "Soğukkanlılıkla bir cinayet işledi ve kollarını sallaya sallaya çıkıp gitti."

Miss Marple başını salladı. "Hayır, Sir Henry, hayır. Onun serbest olduğunu sanmıyorum. Buna ne siz inanabilirsiniz, ne de ben. Bir süre önce söylediklerinizi hatırlayın. Hayır. Greta Rosen cezadan kurtulamayacak. Bir kez pek tuhaf insanlarla dostluk kurmuş. Şantajcılar, katiller, çevreye dehşet saçan insanlar. Bu kişilerin ona hiçbir iyiliği dokunmayacak. Herhalde sonunda başını belaya da sokacaklar. Dediğiniz gibi insan suçluyu düşünerek zaman kaybetmemeli. Asıl önemli olan suçsuzlar. Bana kalırsa Bay Templeton Al-

manya'daki kuziniyle evlenecek. Onun mektubunu yırtışı kuşkulu geldi bana. Ama öbür anlamda değil. Herhalde Greta Rosen'ın bu mektubu görmesinden, okumaya kalkmasından çekiniyordu. Evet... Bence Charles Templeton'la Almanya'daki kuzini arasında bir aşk başlamış bile... Sonra Dobbs var. Hoş dediğiniz gibi bunun onun için o kadar önemli olduğunu sanmıyorum. Herhalde adamın aklı fikri çayını içmekte. Sonra zavallı yaşlı Gertrud var. Bana Annie Poultney'i hatırlatan zavallı kadıncağız. Zavallı Annie Poultney. Biçare tam elli yıl sadakatle çalıştı. Sonunda onun Miss Lamb'in vasiyetnamesini çaldığını iddia ettiler. Bir şey ispat edilemedi tabi. Zavallı sadık Annie'nin kalbi çok kırıldı. O öldükten sonra vasiyetname Miss Lamb'in bunu sakladığı çay masasının gizli gözünde bulundu. Ama zavallı Annie için çok geçti artık.

"Zavallı Alman kadını için de bu yüzden üzülüyorum. İnsan yaşlanınca kendini acı duygulara kolaylıkla kaptırır. Bay Templeton'dan çok ona acıyorum. Ne de olsa Bay Templeton genç ve yakışıklı. Kadınların kendisinden çok hoşlandıkları da kesin... Gertrud'a bir mektup yazıp, masum olduğunun kesinlikle anlaşıldığını bildirirsiniz değil mi, Sir Henry? Sevgili efendisi ölmüş. Kendisinden kuşkulanıldığını düşünerek kimbilir neler kuruyor?... Ah, bu düşünülmeyecek kadar acı bir şey."

Sir Henry, "Ona yazacağım, Miss Marple," diye cevap verdi. Merakla yaşlı kadına bakıyordu. "Biliyor musunuz, sizi hiçbir zaman tamamıyla anlayamayacağım. Hayata, tahmin ettiğimden tümüyle başka gözlerle bakıyorsunuz."

Miss Marple alçakgönüllülükle, "Korkarım," dedi. "Hayat görüşüm pek sıradandır. St. Mary Mead'den pek ayrıldığım yok."

Sir Henry başını salladı. "Buna rağmen uluslararası diyebileceğimiz bir esrarı çözdünüz. Bunu gerçekten çözdünüz. Bundan tamamıyla eminim."

Miss Marple kıpkırmızı kesildi. Sonra da biraz dikleşti.

"Gençliğimin ölçülerine göre iyi yetiştirilmiş sayılırım. Kız kardeşimle Alman bir mürebbiyemiz vardı. Pek romantik biriydi. Bize çiçeklerin dilini öğretmişti. Bu günlerde böyle şeyler unutuldu artık. Sözgelimi sarı lale; 'ümitsiz aşk' anlamına geliyor. Çin yıldızı ise, 'kıskançlıktan ayaklarınızın dibinde öleceğim,' anlamına... Demin sözünü ettiğimiz mektubun altında Georgina imzası vardı. Tabi bu Almancada yıldız çiçeği anlamına gelir. Bu yüzden durumu hemen anladım. Yıldız çiçeğinin ne anlama geldiğini hatırlayabilseydim. Ama bir türlü aklıma gelmiyor. Hafızam eskisi gibi değil artık."

"Her neyse... Herhalde bu Ölüm anlamına gelmiyordu."

"Hayır, hayır... Ne korkunç değil mi? Bu dünya öyle üzülecek şeylerle dolu ki."

Bayan Bantry, "Gerçekten öyle," diye içini çekti. "Neyse ki insanın çiçekleri ve dostları var."

Dr. Lloyd, "Dikkat ettiniz mi?" dedi. "Bizleri çiçeklerden sonra saydı."

Jane Helier hülyalı hülyalı, "Bir adam," diye mırıldandı. "Tiyatroya her gece mor orkideler gönderirdi."

Miss Marple zekice bir tavırla cevap verdi.

"'Lütuflarınızı bekliyorum.' Mor orkidelerin anlamı budur."

Sir Henry tuhaf bir biçimde öksürerek, başını çevirdi.

Miss Marple birdenbire bağırdı.

"Şimdi hatırladım. Yıldız çiçeği: 'İhanet ve göründüğü gibi olmamalı,' anlamına gelir."

Sir Henry, "Harika," dedi. "Gerçekten harika."

Ve içini çekti.

ONUNCU BÖLÜM

Bir Noel Faciası

Sir Henry Clithering, "Bir şikâyetim var," diye başını salladı.

Odadakilere bakarken gözlerinde muzipçe bir pırıltı belirmişti. Bacaklarını önüne doğru uzatmış olan Albay Bantry şömineye gözlerini dikerek, sanki bu geçit töreninde ters adım atmış bir askermiş gibi kaşlarını çatmıştı. Karısı son postayla gelen çiçek kataloglarına gizlice bir göz atmaktaydı. Dr. Lloyd samimi ve belirgin bir hayranlıkla Jane Halier'i süzüyordu. Bu genç ve güzel aktris ise pembeye boyalı tırnaklarını düşünceli bir tavırla incelemekteydi. Yalnızca Miss Marple dimdik oturuyordu. Sir Henry'le göz göze geldiler. Onun da uçuk mavi gözlerinde bir pırıltı vardı.

Mırıldandı. "Bir şikâyet mi?"

"Çok ciddi bir şikâyet. Altı kişiyiz. İki cinsten de üç temsilci var. Şimdi ben ezilen erkeklerin adına protesto ediyorum. Bu gece üç hikâye anlatıldı. Bunların üçünü de üç erkek anlattı. Kadınların kendilerine düşeni yapmadıklarından şikâyetçiyim."

Bayan Bantry hiddetle, "Oh," dedi. "Görevimizi yerine getirdiğimizden eminim. Anlatılanları zekice bir beğeniyle dinledik. Tam anlamıyla kadınca bir şekilde hareket ettik. Dinledik ve dikkati üzerimize çekmeye de çalışmadık."

Sir Henry, "Bu muhteşem bir özür," diye cevap verdi. "Ama bizi kandıramazsın. *Binbir Gece Masalları'nda* böyle zamanlarda nasıl hareket edileceği yazıyordu. Haydi bakalım, Şehrazat. Başla bakalım anlatmaya."

Bayan Bantry, "Beni mi kastediyorsun," dedi. "Ben anlatılacak bir hikâye bilmiyorum ki. Kanlı veya esrarlı bir olaya hiç karışmadım."

Sir Henry başını salladı. "Hikâyenin kanlı olması konusunda diretmiyorum. Ama siz üç hanımdan birinin pek sevdiği esrarlı bir hikâye olduğundan eminim. Haydi, Miss Marple... Anlatın. Örneğin, 'Gündelikçi Kadının Korkusu' veya 'Anneler Toplantısının Esrarı.' St. Mary Mead'e bütün ümidimi bağladım. Beni düş kırıklığına uğratmayın."

Miss Marple başını salladı.

"Sizi ilgilendirebilecek bir şey bilmiyorum, Sir Henry... Tabi köyde ufak tefek esrarlı olaylar olmuyor değil. Örneğin, 'Kaybolan Kabuksuz Karides' meselesi var. Ama bu sizin ilginizi çekmez. Çünkü son derece basit. Yine de insanların karakterlerini çok güzel aydınlatıyor."

Sir Henry ciddi ciddi, "Sizin sayenizde insanların karakterleri fazlasıyla ilgimi çekmeye başladı," dedi.

Albay Bantry, "Ya siz, Miss Helier?" diye sordu. "Herhalde başınızdan çok ilgi çekici olaylar geçti."

Dr. Lloyd başını salladı. "Gerçekten öyle olmalı."

Jane gözlerini iri iri açtı. "Benim mi? Yani size başımdan geçen bir şeyi anlatmamı mı istiyorsunuz?"

Sir Henry, "Ve arkadaşlarınızdan birinin başından geçen bir olayı..." diye ekledi.

Jane dalgın dalgın, "Oh..." diye mırıldandı. "Benim başımdan ilginç bir şey geçtiğini hiç sanmıyorum. Yani böyle olaylar. Tabi ba-

na çiçekler, tuhaf haberler geliyor. Ama bunlar da erkeklerin işi. Öyle değil mi? Zannetmem ki..." Durarak, derin derin düşünmeye başladı.

Sir Henry, "Karides destanını dinlemek zorunda kalacağımız anlaşılıyor," dedi. "Haydi, Miss Marple."

"Şaka yapmaktan çok hoşlanıyorsunuz, Sir Henry. Karides olayı saçma tabi. Şimdi düşününce aklıma bir olay geldi. Bu aslında sıradan bir olay değil, daha ciddi bir şey. Bir facia. Bir bakıma buna ben de karıştım. Yaptıklarımdan dolayı da kesinlikle pişmanlık duymadım. Hiç pişman olmadım. Ama bu olay St. Mary Mead'de olmadı."

Sir Henry gülümsedi. "İşte şimdi düş kırıklığına uğradım. Yine buna dayanmaya çalışacağım. Size boş yere güvenmediğimizden emindim zaten."

Meraklı bir dinleyici tavrıyla koltuğuna yerleşti. Miss Marple'ın yanakları hafifçe pembeleşti.

Endişeyle, "Bu hikâyeyi doğru dürüst anlatacağımı umarım," dedi. "Korkarım ben genellikle konudan konuya geçerim. İnsan farkına varmadan başka bir konuya atlayıveriyor. Her ayrıntıyı sırasıyla hatırlamak çok güç. Hikâyeyi kötü bir şekilde anlatırsam kusuruma bakmayın. Çünkü bu uzun yıllar önce olmuştu.

"Dediğim gibi bunun St. Mary Mead'le bir ilgisi yok. Aslında bu içmelerde..."

Jane gözlerini iri iri açtı. "Nerde? Nerde?"

Bayan Bantry başını salladı. "Sen öyle yerleri bilmezsin, şekerim." Sonra içmelerin ne olduğunu açıkladı.

Kocası da fikrini belirtti. "Berbat yerlerdi oralar. Berbat. Sabahleyin erkenden kalkar, gayet kötü, tatsız su içerdiniz. Çevre bir sürü yaşlı kadınla dolu olurdu. Durmadan kötü kötü dedikodu yaparlardı. Tanrım! Düşünüyorum da..."

Bayan Bantry sakin sakin onun sözünü kesti. "Arthur, Arthur. O suların sana ne kadar yaradığını biliyorsun."

Albay Bantry homurdandı. "Bir sürü yaşlı kadın oturup, dedikodu yaparlardı."

Miss Marple, "Korkarım bu doğru," diye cevap verdi. "Ben kendim de..."

Albay dehşetle haykırdı. "Sevgili Miss Marple! Ben bir an bile sizi kastetmiş değilim..."

Yanakları pembeleşmiş olan Miss Marple hafif bir el hareketiyle onu susturdu.

"Ama bu *doğru* Albay Bantry. Yalnız şunu söylemek isterim. Durun, düşüncelerimi toparlamaya çalışayım. Evet... Dediğiniz gibi bir hayli dedikodu yapılıyor. Ve insanlar bunun yanlış olduğunu düşünüyorlar. Özellikle gençler. Bir yeğenim var. Kitap yazıyor. Son derece zekice kitaplar sanırım. Geçenlerde, elde kanıt olmadan insanların şereflerini lekeleyenler hakkında çok *acı* şeyler söyledi. Bunun ne kadar kötü bir şey olduğundan söz etti. Ama ben şunu söylemek istiyorum. Bu gençlerin hiçbiri de durup *düşünmüyor*. Gerçekten iyice incelemiyorlar. Oysa aslında meselenin can alacak noktası şu değil mi? Dedikoduların ne kadarı doğrudur? Eğer dediğim gibi gençler gerçekleri iyice inceleseler, o zaman dedikodunun yüzde doksan doğru olduğunu anlarlar. İşte herkes bu yüzden dedikoduya kızar."

Sir Henry, "Yerinde tahmin..." dedi.

"Hayır, hayır, o değil. Bu yalnızca bir alışkanlık ve tecrübe meselesi. Duyduğuma göre eski Mısırlı ünlü bir bilgine o tuhaf böceklerden birini gösterdiğiniz zaman bir bakışta onun milattan önce mi yapılmış olduğunu ya da, Birmingham da yapılmış sahte bir kopya mı olduğunu hemen söylermiş. Ama bu işi nasıl anladığını kesinlikle açıklayamaz, bu konuda belirli bir kural da öne süremezmiş. Yalnızca *bilirmiş*. Zira ömrü böyle şeylerin arasında geçmiş.

"İşte benim söylemek istediğim de bu. Düşüncemi pek beceriksizce açıkladığımın da farkındayım. Yeğenimin 'faydasız kadınlar' dediği kadınların çok bol zamanları vardır. Onları en çok *insanlar* ilgilendirir. İşte bu yüzden onlar da bu konuda adeta *'uzman'* olurlar. Şimdi zamanımızın gençleri bizim devrimizde ağza bile alınmayan şeylerden rahatça söz ediyorlar. Ama buna karşılık 'kafaca' son derece masumlar. Herkese ve her şeye inanıyorlar. İnsan onlara, şefkatle uyarıda bulunmaya kalktığı zaman da ona eski kafalı olduğunu söylüyorlar. 'Kafan bulaşık çukuru gibi,' diyorlar."

Sir Henry atıldı. "Yani, bulaşık çukurunun nesi var?"

Miss Marple heyecanla, "Tamam," diye cevap verdi. "Bu bir ev için gerçekten gerekli bir şey. Ama romantik değil tabi. Şimdi ben de herkes kadar hassas olduğumu itiraf edeyim. Benim de düşünmeden söylenilen bazı sözler yüzünden feci şekilde kırıldığım oldu. Ev işlerinin erkekleri ilgilendirmediğini biliyorum. Yine de hizmetçim Ethel'den söz etmem gerek. Gayet güzel ve itaatkâr bir kız. Şimdi onu görür görmez kendisinin Annie Webb ve zavallı Bayan Bruit'in kızı gibi olduğunu anladım. Fırsat bulduğunda bir şeyin başkasının olmasına hiç aldırmayacaktı. Ayın sonunda onu savdım. Eline yazılı bir referans da verdim tabi. Bunda Ethel'in dürüst ve ciddi bir kız olduğundan söz ediyordum. Ama yaşlı Bayan Edwards'a gizlice onu tutmamasını önerdim. Yeğenim Raymond buna fena halde kızdı. Dünyada bu kadar kötü bir şey duymadığını söyledi. Evet, kötü. Neyse... Ethel bu kez Lady Ashton'un yanına girdi. Doğrusu onu uyarmak gereğini duymadım. Sonra ne oldu? Kız, Lady Ashton'un çamaşırlarındaki bütün dantelleri kestiği gibi, iki pırlanta broşunu da çaldı. Gece yarısı evden kaçtı. İzini de bulamadılar."

Miss Marple durdu. Derin bir soluk aldıktan sonra sözlerine devam etti.

"Bütün bunların Keston İçmeleri'nde olanlarla bir ilgisi yok, diyeceksiniz. Ama bir bakıma var. Sandersleri ilk gördüğüm an, adamın karısını öldürmek niyetinde olduğuna neden kesin şekilde inandığımı açıklıyor bu."

Sir Henry öne doğru eğildi. "Efendim?"

Miss Marple sakin sakin ona baktı.

"Dediğim gibi, Sir Henry buna kesin şekilde inandım. Bu konuda hiç şüphem yoktu. Bay Sanders iriyarı, yakışıklı, kırmızı suratlı, neşeli tavırlı bir adamdı. Herkes ondan hoşlanıyordu. Hiçbir erkek de karısına ondan daha nazik ve iyi davranamazdı. Ama ben biliyordum. Adam karısını ortadan kaldırmak niyetindeydi."

"Sevgili Miss Marple..."

"Evet, biliyorum. Yeğenim Raymond West de aynı şeyi söylerdi. Bana elimde en ufak bir kanıt olmadığından söz ederdi. Ben, Green Man Hanı'nın sahibi Arthur Hones'u hatırlıyordum. Bir gece karısıyla evlerine dönerlerken kadıncağız nehre düşüp boğuldu. Arthur Hones da sigorta parasını aldı. Sonra hâlâ ortada kollarını sallayarak dolaşan katiller var. Bunlardan biri bizim seviyemizde. Karısıyla yazı geçirmek için İsviçre'ye gitti. Orda dağlara tırmanacaklardı. Karısına gitmemesini söyledim. Zavallıcık bana kızmadı bile. Yalnızca güldü. Benim gibi garip bir kadının sevgili Harry'si hakkında böyle şeyler söylemesi ona pek gülünç gelmişti. Sonra bir kaza oldu... Harry şimdi başka bir kadınla evli. Ama ben ne yapabilirdim? Elimde hiç kanıt yoktu."

Bayan Bantry, "Ah, Miss Marple," diye bağırdı. "Yani..."

"Bunlar olağan şeyler, yavrum. Gerçekten olağan işler. Erkekler, daha güçlü oldukları için böyle şeylere kalkıyorlar. 'Olay kaza sanılırsa ne kolay olur,' diyorlar. Sanderslere bakar bakmaz durumu anladım. Otobüste oldu bu. İçersi kalabalık olduğu için yukarıya çıkmak zorunda kalmıştım. İnmek için üçümüz de aynı zamanda kalktık. Bay Sanders dengesini kaybederek karısının üzerine yıkıldı. Ka-

dın merdivenlerden yuvarlandı. Neyse ki biletçi güçlü kuvvetli bir gençti de kadıncağızı yakaladı."

"Herhalde bu bir kazaydı."

"Tabi bu bir kazaydı. Bundan daha fazla kazaya benzeyen bir olay olamazdı. Bay Sanders, bana deniz ticaretiyle uğraştığını söylemişti. Yalpalayan bir gemide dengesini koruyabilen bir adam, benim gibi birinin rahatça durduğu bir otobüste öyle yuvarlanmazdı herhalde. Bırakın bunları."

Sir Henry, "Her neyse," dedi. "Sizin karar vermiş olduğunuz anlaşılıyor. Demek otobüste durumdan şüphelendiniz."

Miss Marple başını salladı.

"Bundan oldukça emindim. Bu olaydan az sonra yolun karşısına geçerken olan başka bir kaza şüphelerimde yanılmadığımı ortaya koydu. Şimdi size soruyorum, Sir Henry? Ne yapabilirdim? Bu iyi kalpli, mutlu, hayatından memnun küçük kadın pek yakında öldürülecekti."

"Miss Marple... Soluğumu kestiniz."

"Bunun nedeni son zamanlarda birçok kişinin yaptığı gibi gerçekleri olduğu gibi kabul etmemeniz. Böyle bir şeyin olamayacağını düşünmeyi tercih ediyorsunuz. Ama durum böyleydi. Bunu biliyordum. İnsanın karşısında öyle engeller var ki. Örneğin polise gidemezdim. Kadıncağızı uyarmamın yararsız olacağını da anlamıştım. Kocasına tapıyordu. Nihayet onlar hakkında bilgi toplamayı kendime görev edindim. İnsan şöminenin önünde iş işlerken eline bir hayli fırsat geçiyor. Bayan Sanders (ilk adı Gladys'di) konuşmaya dünden hazırdı. Anlaşılan onlar evleneli fazla olmamıştı. Kocası yakında iyi para kazanacaktı. Ama o ara para durumları hiç iyi değildi. Hatta genç kadının ufak geliriyle geçinmekteydiler. Buna benzer hikâyeleri önceden de duymuştum. Genç kadın sermayeye el sürmediğine pek üzülüyordu. Anlaşılan biri bu konuda çok akıllıca

davranmıştı. Ama genç kadının parasını istediğine bırakmaya hakkı vardı. Bunu hemen öğrendim. Evlendikten hemen sonra da kocasıyla birer vasiyetname yapmışlar ve her şeylerini birbirlerine bıraktıklarını açıklamışlardı. Ne kadar dokunaklı, değil mi? Tabi Jack'ın işleri düzelince sıkıntıları da sona erecekti. Ama o ara iyice parasızdılar. Bu yüzden otelde hizmetçilerin kaldığı en üst katta bir oda tutmuşlardı. Yangın çıktığı takdirde tehlikeli bir şeydi bu. Neyse ki tam pencerelerinin dışında bir yangın merdiveni vardı. Usulca genç kadının ağzını arayarak, balkon olup olmadığını sordum. Tehlikeli şeylerdir balkonlar. Bir itiş yeter.

"Genç kadına balkona çıkmayacağına dair yemin ettirdim. Tabi ona bir düş gördüğümü söyleyip bir yalan uydurdum. Bu onu etkiledi. Bazen insan batıl inançlar sayesinde çok şey yapabilir. Gladys sarışın bir kadındı. Pek renksizdi. Saçlarını da dağınık bir biçimde ensesinde topuz halinde toplardı. Pek de boş boğazdı. Kendisine söylediklerimi kocasına anlatmıştı. Adamın bana bir iki kez tuhaf tuhaf baktığını fark ettim. O saf değildi. Benim otobüste olduğumu da biliyordu.

"Ama ben çok endişeliydim. Fena halde endişeliydim. Çünkü adama nasıl engel olacağımı bilmiyordum. Ona şüphelendiğimi gösterecek bir iki kelime söylemekle içmelerde bir olay olmasının önüne geçebilirdim. O zaman da Sanders planını yalnızca ileriye bırakacaktı, işte o kadar. Onunla, cesaret ettiği takdirde başa çıkabileceğime inanmaya başladım. Şu veya bu şekilde adama bir tuzak kurmalıydım. Eğer onu karısını benim seçeceğim bir biçimde öldürmeye zorlayabilseydim, o zaman adamın maskesi de düşecek, genç kadın da çok sarsılmasına rağmen gerçeği olduğu gibi kabul etmek zorunda kalacaktı."

Dr. Lloyd, "Adeta soluğumuzu kestiniz," dedi. "Nasıl bir plan uygulayabilirdiniz?"

Miss Marple, "Merak etmeyin," diye cevap verdi. "Bir plan kesinlikle bulurdum. Ama adam benden çok zekiydi. Beklemedi. Benim kuşkulandığımı düşünerek, daha ben emin olamadan hücuma geçti. Benim bir kazadan kuşkulandığımı biliyordu. Bu yüzden cinayete kaza süsü vermeye bile kalkmadı."

Diğerleri hayretle hafifçe bağırdılar. Miss Marple başını sallayarak, dudaklarını hiddetle büzdü.

"Korkarım bunu zamansız söyledim. Şimdi size neler olduğunu sırasıyla anlatmaya çalışmalıyım. Bu konuda hep büyük bir pişmanlık duydum. Cinayete engel olabilirdim, diye düşündüm. Ama Tanrı'nın dediği olur. Her neyse... Ben elimden geleni yaptım...

"Etrafa tuhaf ve korkunç diyebileceğim bir hava hakimdi. Sanki hepimiz ağır bir yükün altında eziliyorduk. Sanki bir felaketin olmasını bekliyorduk... Bazı şeyler de olmadı değil. Örneğin hole bakan garson George. Yıllardan beri oteldeydi. Herkesi tanıyordu. Bronşit ve zatürreeye tutuldu ve dördüncü gün öldü. Acı bir şeydi bu. Herkes çok sarsıldı. Üstelik Noel'e de dört gün kalmıştı. Ondan sonra oda hizmetçilerinden bir kız parmağı mikrop kaptığı için yirmi dört saat içersinde gümledi gitti. O kadar da iyi bir kızcağızdı ki.

"O gün salonda Miss Trollope ve yaşlı Bayan Carpenter'la oturuyordum. Bayan Carpenter böyle acıklı şeylerden hoşlanacak tipte bir kadındı.

"'Beni iyi dinleyin,' dedi. 'Bu işin sonu değil. Atasözünü bilir misiniz? İki kişi gitti mi, kesinlikle bir üçüncüsü de ölür. Bunun ne kadar doğru olduğunu tecrübelerimle anladım. Bir ölüm olayı daha olacak. Bundan hiç kuşkum yok. Bunun için uzun uzun da bekleyecek değiliz. İki kişi gitti mi, kesinlikle bir üçüncüsü de ölür.'

"Başını sallayarak, örgüsünün şişlerini şıkırdatarak bu sözleri söylerken, başımı kaldırdım. Bay Sanders kapıda duruyordu. Bir an onu gafil avladım. Yüzündeki ifadeyi olduğu gibi gördüm. Ölünceye

kadar ona bütün o fikri verenin uğursuz Bayan Carpenter'ın sözleri olduğuna inanacağım. Adeta kafasının nasıl çalıştığını görüyordum.

"Sonra o her zamanki nazik gülüşüyle içeriye girdi.

"'Noel için aldırmak istediğiniz bir şey var mı?' diye sordu. 'Biraz sonra Keston'a gideceğiz de.'

"Birkaç dakika yanımızda kaldı. Güldü, konuştu. Sonra da dışarı çıktı. Size söylediğim gibi çok endişeliydim. Onun için hemen, 'Bayan Sanders nerde?' diye sordum. 'Bileniniz var mı?'

"Miss Trollope, genç kadının arkadaşları Mortimerlere briç oynamaya gittiğini söyledi. Bir an rahatladım. Ama hâlâ çok endişeliydim. Yarım saat sonra odama çıktım. Merdivenlerde doktorum Bay Coles'la karşılaştım. O da aşağıya iniyordu. Dr. Coles'la romatizmam hakkında konuşmak istediğim için onu hemen kendi odama götürdüm. O zaman bana gizlice zavallı hizmetçi Mary'den söz etti. 'Müdür bu haberin yayılmasını istemiyor,' dedi. 'Onun için bunu kimseye söylemeyin.'

Tabi doktora son yarım saati zavallı Mary'nin ölümünü tartışarak geçirdiğimizi söylemedim. Biçare kız son nefesini verir vermez herkes bu olaydan söz etmeye başlamıştı. Böyle şeyler hemen duyulur. Dr. Coles gibi deneyimli bir adam da bunu bilmeliydi. Ama o basit, kimseden şüphe etmeyen, hep inanmak istediğine inanan bir adamdı. Bir dakika sonra da bu yüzden fena halde irkildim. Dr. Coles tam odadan çıkarken, Sanders'in kendisinden karısını muayene etmesini istediğini söyledi. Güya genç kadının son zamanlarda keyfi yoktu. Hazımsızlık çekiyordu.

"Oysa aynı gün Gladys Sanders bana midesinin çok sağlam olduğunu, hiç hazımsızlık çekmediğini ve buna da şükrettiğini anlatmıştı.

"Anlıyor musunuz? Sanders hakkındaki bütün kuşkularım iyice ayaklandı. Bir şeyler için hazırlık yapıyordu. Ama nasıl bir şey

için? Dr. Coles, ben kendisine açılıp açılmaya karar veremeden odadan çıktı. Hoş ona açılmaya da karar verseydim, ne söylerdim. Bunu da bilmiyordum. Ben odamdan çıkarken, Sanders de yukarki kattan indi. Sokağa çıkmak üzere giyinmişti. Bana yine şehirde yapabileceği bir şey olup olmadığını sordu. Ona nezaketle cevap verebilmek için kendimi öylesine zorladım ki. Hemen salona giderek çay söyledim. Saatin beş buçuk olduğunu hâlâ hatırlıyorum.

"Ondan sonra olanları dikkatle ve açıkça anlatmayı çok istiyorum. Yediye çeyrek kala Bay Sanders içeriye girdiği zaman ben hâlâ salondaydım. Yanında iki erkek daha da vardı. Üçü de pek neşeliydiler. Bay Sanders iki arkadaşını bırakarak, yanıma, Miss Trollope'la oturduğum yere geldi. Karısına Noel'de vereceği hediye hakkında fikrimizi almak istediğini söyledi. Bir gece çantasıydı bu.

"'Anlayacağınız,' dedi. 'Ben kaba saba bir denizciyim. Böyle şeylerden ne anlarım? Bana içlerinden seçmem için üç çanta gönderildi. Bu konuda sizin gibi uzmanların fikrini almak istiyorum.'

"Tabi biz kendisine memnuniyetle yardım edeceğimizi söyledik. Sanders yukarı çıkmak zahmetine katlanıp katlanamayacağımızı sordu. Çantaları aşağıya indirmek istemiyordu. Karısı nerdeyse dönecekti. Bu yüzden onunla yukarı çıktık. Ondan sonra olanları hiçbir zaman unutamayacağım. Şimdi bile ellerim uyuşuyor.

"Bay Sanders yatak odasının kapısını açarak, elektriği yaktı. Bilmiyorum yerdekini önce hangimiz gördük?...

"*Bayan Sanders yerde yüzükoyun yatıyordu. Ölmüştü.*

"Onun yanına ilk ben koştum. Yere diz çökerek, elini tuttum. Nabzını aradım. Ama bir yararı yoktu bunun. Kadıncağızın kolu buz gibi ve kaskatıydı. Başının hemen yanında kum doldurulmuş bir çorap vardı. Onu bununla öldürmüşlerdi işte. Budala Miss Trollope kapının yanında durmuş, inliyordu. Eliyle başını tutmuştu. Sanders olanca sesiyle, 'Karım, karım,' diye bağırarak cesede doğru atıldı. Onun

kadına dokunmasına engel oldum. Anlayacağınız bu işi Sanders'in yaptığından emindim. Cesedin yanından bir şey almak veya böyle bir şeyi saklamak isteyebilirdi.

"'Hiçbir şeye dokunmayın,' dedim. 'Kendinize gelin, Bay Sanders. Miss Trollope lütfen aşağıya inip otel müdürünü getirin.'

"Ben hâlâ cesedin yanında diz çökmüş, duruyordum. Sanders'i ölüyle yalnız bırakmak niyetinde de değildim. Ama kendi kendime, adam belki rol yapıyor, ama o gerçekten müthiş bir aktör, diye itiraf etmek zorunda kaldım. Şaşırmış, sersemlemiş ve fena halde korkmuş gibi bir hali vardı.

"Müdür telaşla yanımıza geldi. Odayı çabucak aradıktan sonra hepimizi dışarıya çıkararak, kapıyı kilitledi. Anahtarı da kendisi aldı. Sonra giderek, polise telefon etti. Bana polisler gelinceye kadar aradan yüzyıllar geçmiş gibi geldi. Sonradan telefonun bozuk olduğunu öğrendik. Bu yüzden müdür polise bir haberci yollamak zorunda kalmıştı. İçmeler, şehrin dışında, kırların tam ortasındaydı. Bayan Carpenter hepimizin sabrını taşırıyordu nerdeyse. 'İki kişi gitti mi, kesinlikle bir üçüncüsü de ölür,' kehanetinin bu kadar çabuk çıkması kendisini pek memnun etmişti. Duyduğuma göre Sanders bahçeye çıkmış, başını tutarak inliyor, ıstırapla kıvranıyordu.

"Nihayet polis geldi. Müdür ve Bay Sanders'le birlikte yukarı çıktılar. Daha sonra beni de çağırttılar. Müfettiş ordaydı. Bir masanın başına geçmiş, yazı yazıyordu.

"'Miss Jane Marple?' dedi.

"'Evet.'

"'Anladığıma göre ceset bulunduğu zaman siz de ordaymışsınız.'

"'Evet,' diye cevap vererek olanları açık açık anlattım. Adamcağız doğru dürüst, anlaşılır bir şekilde konuşan birini bulduğuna bayağı memnun olmuştu sanırım. Çünkü benden önce Sanders ve Miss Trollope'un sinirleri iyice bozulmuştu. Gülünç biriydi o zaten.

Sevgili anneciğimin bana kibar bir kadının her zaman duygularına hakim olması gerektiğini söylediğini hatırlıyorum da. 'Yalnızken ne kadar ağlarsa ağlasın, başkalarının önünde soğukkanlılığını kaybetmemelidir,' derdi.'"

Sir Henry ciddi bir tavırla, "Hayran olunacak bir ilke," diye mırıldandı.

"Sözlerim bitince, müfettiş, 'Teşekkür ederim, madam,' dedi. 'Korkarım sizden cesede bir kez daha bakmanızı isteyeceğim. Ceset, odaya girdiğiniz zaman bu durumda mı yatıyordu yoksa yerinden kımıldatıldı mı?'

"Ona Bay Sanders'in cesede dokunmasını engellediğimi söyledim. Beğeniyle başını salladı.

"'Genç adam çok üzgün...'

"'Evet,' diye cevap verdim. 'Öyle *gözüküyor*.'

"Gözüküyor kelimesinin üzerinde özellikle durduğumu sanmıyorum, ama müfettiş dikkatle yüzüme baktı.

"'Demek ceset bulunduğu zaman bu durumdaydı.'

"'Şapka hariç, öyleydi,' dedim.

"Müfettiş çabucak başını kaldırdı.

"'Şapka hariç mi? Ne demek istiyorsunuz?'

"Ona, şapkanın daha önce zavallı Gladys'in başında olduğunu söyledim. Oysa şimdi cesedin yanında duruyordu. Tabi bunu polisin yaptığını sanmıştım. Oysa müfettiş bunu kesin bir şekilde reddetti. Odada henüz hiçbir şeye dokunulmamış, hiçbir şeyin yeri değiştirilmemişti. Adam, hayretle kaşlarını çatarak yerde yatan zavallı kadına baktı. Gladys'in sırtında sokak elbiseleri vardı. Gri kürk yakalı koyu kırmızı tüvitten bol bir manto. Kırmızı fötrden ucuz bir şey olan şapkasıysa başının yanında duruyordu.

"Müfettiş birkaç dakika bir şey söylemedi. Hâlâ kaşları çatıktı. Sonra aklına bir şey geldi.

"'Madam,' dedi. 'Acaba hatırlayabilecek misiniz? Cesetin kulaklarında küpe var mıydı? O her zaman küpe takar mıydı?'

"Neyseki ben dikkatli bir kadınımdır. O zaman şapkanın kenarının altında incilerin pırıldadığını hatırladım. Fakat o sırada buna pek dikkat etmemiştim. Böylece müfettişin sorusunu cevaplandırabildim.

"'O halde mesele halledildi,' diye başını salladı. 'Kadının mücevher kutusu da karıştırılmış. Anladığıma göre pek değerli bir şey yokmuş. Parmaklarındaki yüzükleri de almışlar. Herhalde katil küpeleri unutmuştu. Cinayet ortaya çıktıktan sonra onları almaya geldi. Soğukkanlı biri olmalı. Veya...' Çevreye, odaya bakarak, ağır ağır, 'Belki de o sırada katil bu odada saklanmıştı,' dedi.

"Ama ben bunun imkânsız olduğunu söyledim. Ben yatağın altına bakmıştım. Müdür ise gardırobun kapaklarını açmıştı. Odada bir adamın saklanabileceği başka yer de yoktu. Evet, gardırobun ortasındaki şapka gözü kilitliydi ama orası da raflı, küçük bir yerdi. O kısma kimse saklanamazdı.

"Ben bunları açıklarken müfettiş ağır ağır başını salladı.

"'Bu sözlerinizi kabul edeceğim, madam,' dedi. 'Bu şartlar altında demin de söylediğim gibi katilin geri geldiğini kabul etmekten başka çare yok. Soğukkanlı bir katil o.'

"'Ama müdür kapıyı kilitleyerek, anahtarı aldı.

"'Bu o kadar önemli değil. Balkon ve yangın merdiveni... hırsız ordan geldi işte. Hatta belki de tam o burda meşgulken üzerine geldiniz. Adam pencereden dışarı çıktı. Siz hepiniz gittikten sonra de geri dönerek işini tamamladı.'

"'İşin içinde bir hırsız olduğundan emin misiniz?' diye sordum.

"Alaycı bir tavırla cevap verdi.

"'Öyle gibi gözüküyor, değil mi?'

"Ama bunu söylerkenki tavrı içimin rahatlamasını sağladı. Onun, Bay Sanders'in mahvolmuş dul rolüne pek inanmayacağını hissettim.

"Açıkça itiraf edeyim. Bu iş bende *sabit bir fikir* halini almıştı artık. Sanders denilen adamın karısının ölmesini istediğine tamamıyla inanıyordum. Ama tesadüf denilen o tuhaf, inanılmayacak şeyi hesaba katmamıştım. Bay Sanders hakkındaki fikirlerim tamamıyla *doğru* ve haklıydı. Bundan emindim. Ahlaksızın biriydi o adam. O ıstırap dolu hali beni bir an bile kandırmadı ama o ara Sanders'in, *'şaşırmış, hayrete düşmüş, sersemlemiş,'* bir adam rolünü çok iyi yaptığını düşündüğümü gayet iyi hatırlıyorum. Sanki adam gerçekten şaşırmıştı. Bilmem ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Şunu da itiraf edeyim. Müfettişle konuştuktan sonra yavaş yavaş kuşkuya kapılmaya başladım. Bu korkunç cinayeti Sanders işlemiş olabilirdi. Ama adamın yangın merdiveninden tırmanarak, karısının kulağından küpelerini alması için ne sebep vardı. Bu mantıklı bir şey değildi. Oysa Sanders öyle *mantıklı* bir adamdı ki. Zaten bu yüzden onun hep tehlikeli olduğuna inanmıştım."

Miss Marple çevresine, kendisini merakla dinleyenlere baktı.

"Belki sözü nereye getireceğimi anladınız? Bu dünyada genellikle en beklenmedik şeyler olur. Çok *emindim* ve sanırım bu beni körleştirdi. Sonuç benim için müthiş bir şok oldu. *Çünkü bu cinayeti Bay Sanders'in işleyemeyeceği şüphe götürmeyecek bir şekilde kanıtlandı.*"

Bayan Bantry hayretle bağırdı. Miss Marple, ona döndü. "Bilmiyorum, yavrum. Bu hikâyeye başladığım zaman bunu beklemiyordunuz. Benim beklediğim de bu değildi. Ama gerçek gerçektir. İnsan yanılırsa bu konuda alçakgönüllülük göstermeli ve her şeye yeniden başlamalıdır. Bay Sanders'in karısını öldürmek niyetinde olduğunu biliyordum. Bu kesin inancımı altüst edecek hiçbir şey de olmadı.

"Herhalde şimdi ayrıntıyı öğrenmek istersiniz. Dediğim gibi, Bayan Sanders akşamüzerini arkadaşları Mortimerlerle briç oynayarak geçirmişti. Ordan altıyı çeyrek geçe ayrıldı. Mortimerlerin evinden içmeler on beş dakikaydı. Hızlı yürüdüğü takdirde daha kısaydı tabi. O halde Gladys Sanders otele altı buçuğa doğru geldi. Onun gelişini kimse görmedi. Demek ki genç kadın içeriye yan kapıların birinden girdi. Doğru odasına koştu. Üstündeki elbiseleri değiştirdi. (Mortimerlere giderken giydiği bej manto ve etek dolapta asılıydı.) Gladys Sanders tam yeniden dışarıya çıkmaya hazırlanırken katil başına o darbeyi indirdi. Polis kadının ne olduğunu bile anlayamadan öldüğüne inanıyordu. Anladığıma göre içi kum dolu torbalar, en etkili silahlarmış. Bütün bunlardan katilin odada, gardırobun içine sakladığı sonucu çıkıyor. Genç kadının dolabın açmadığı kısmında...

"Şimdi gelelim Bay Sanders'in yaptıklarına. Dediğim gibi adam otelden beş buçukta ayrıldı. Veya biraz daha sonra. Birkaç dükkândan alışveriş yaptıktan sonra Grand Otel'e girdi ve orda iki arkadaşına rastladı. Sonra da arkadaşlarınla birlikte içmelere döndüler. Grand Otel'de bilardo oynadılar ve anladığıma göre bir hayli viski soda da içtiler. Adları Hitchcock ve Spender olan bu iki adam saat altıdan sonra hep Sanders'le beraberdiler. İçmelere de onunla birlikte yürüyerek döndüler. Sanders onlardan yalnızca Miss Trollope'la benim yanıma gelmek için ayrıldı. O sırada -demin de söylediğim gibi- yediye çeyrek vardı. Herhalde karısı çoktan ölmüştü.

"Size Sanders'in o iki arkadaşıyla konuştuğumu da söyleyeyim. Onlardan hiç hoşlanmadım. Kibar ve nazik insanlar değillerdi. Sanders'in yanlarından hiç ayrılmadığını iddia ettikleri zaman doğruyu söylediklerinden emindim.

"O sırada bir olay daha öğrenildi. Briç oyunu devam ettiği sırada Bayan Sanders'i telefona çağırmışlardı. Bay Littleworth adlı bi-

ri genç kadınla konuşmak istemişti. Bu konuşmadan sonra Gladys Sanders'in hem heyecanlı, hem de pek sevinçli olduğunu fark etmişlerdi. O arada genç kadın oyunda bir iki kötü hata da yapmıştı. Bundan başka Mortimerlerden umduklarından daha da erken ayrılmıştı.

"Bay Sanders'e karısının Bay Littleworth adında bir arkadaşı olup olmadığını sordular. Adam bu adı hiç duymadığını söyledi. Karısının halinden de bu anlaşılıyordu. Galiba o da Littleworth adında birini tanımıyordu. Telefondan, yanakları kızarmış bir halde gülerek dönmüştü. Bundan da telefondaki her kimse, asıl adını vermediği anlaşılıyordu. Bu da tek başına şüpheli bir şeydi değil mi?

"Her neyse... Meseleye başka açıdan bakılıyordu artık. Bir hırsız genç kadını öldürmüştü. Ama bu pek mümkün değildi. Veya Bayan Sanders dışarı çıkıp birisiyle buluşmaya hazırlanmıştı. Acaba bu kişi yangın merdiveninden mi odasına çıkmıştı? Kavga mı etmişlerdi? Yoksa adam kadına birdenbire mi saldırmıştı?"

Miss Marple durdu.

Sir Henry, "E?" diye sordu. "Bunun cevabı nedir?"

"Acaba içinizden biri bunu tahmin edebilir mi?"

Bayan Bantry, "Doğrusu ben hiçbir zaman doğru dürüst tahminde bulunamam," dedi. "Ne yazık ki Sanders'in iki tane tanığı varmış. Bu konuda şüpheniz olmadığına göre demek ki mesele yok."

Jane Helier güzel başını sallayarak bir soru sordu.

"Peki ama, şapka dolabı neden kilitliymiş?"

Miss Marple gülümsedi. "İşte bu çok zekice bir soru yavrum. Bunu o sırada ben de kendi kendime sordum. Ama cevap basitti. O dolapta zavallı kadının Noel'de kocasına vermek için işlediği hediyeler vardı. İşleme terlikler ve markalı mendiller. Gladys Sanders bu yüzden dolabı kilitlemişti. Anahtarı çantasında buldular."

Jane, "Oh," dedi. Demek ki bu aslında o kadar ilgi çekici bir şey değilmiş."

Miss Marple başını salladı. "Aksine... Tek ilgi çekici şey bu. Zaten katilin planları da bu yüzden altüst oldu."

Herkes hayretle yaşlı kadına baktı.

Miss Marple, "Ben tam iki gün durumu anlayamadım," dedi. "Düşündüm... Düşündüm... Sonra birdenbire meseleyi anlayıverdim. Müfettişe giderek bir şeyi kontrol etmesini söyledim. O da bu isteğimi yerine getirdi."

"Ondan ne yapmasını istediniz?"

"*Şapkayı zavallı kadının başına geçirmesini.* Tabi şapka Gladys Sanders'in başına olmadı. *Çünkü aslında bu onun şapkası değildi.*"

Bayan Bantry hayretle baktı.

"Şapka başlangıçta Gladys Sanders'in başında değil miydi?"

"Hayır *onun* başında değildi..."

Miss Marple sözlerinin iyice anlaşılması için bir an durdu. Sonra devam etti.

"Anlayacağınız yerde yatan ölüyü görünce hemen bunun zavallı Gladys'in cesedi olduğunu düşündük. Ama hiçbir zaman kadının yüzüne bakmadık. Hatırlarsanız, size kadının yüzüstü yattığını söyledim. Şapka da her şeyi örtüyordu."

"Ama o öldürülmüştü değil mi?"

"Evet, ama daha sonra. Bizim polise haber vermeye çalıştığımız sırada Gladys Sanders hayattaydı. Bir şeyi de yoktu."

"Yani biri sanki Gladys Sanders'miş gibi yere mi yatmıştı. Ama kesinlikle ona dokunduğunuz zaman..."

Miss Marple ciddi bir tavırla, "Dokunduğum bir ölüydü," diye cevap verdi.

Albay Bantry bağırdı. "Aman Tanrım! Ama insan istediği an hemen bir ceset bulamaz ki! Sonra ilk cesedi cinayetten sonra ne yaptılar?"

Miss Marple, "Yerine koydu..." dedi. "Bu çok kötü ama son derece zekice bir fikirdi. Salondaki konuşmamız bunun aklına gelmesine sebep olmuştu. Oda hizmetçisi zavallı Mary'den söz ediyorduk. 'Onun cesedinden yararlanabilirim,' diye düşündü... Sanderslerin odaları da hizmetçilerin bölümündeydi. Mary'nin odası iki kapı ilerdeydi. Cenaze levazımatçısı ancak hava kararıktan sonra gelecekti. Sanders de buna güveniyordu zaten. Cesedi balkondan taşıdı. Saat beşten sonra hava kararmıştı. Cesede karısının elbiselerinden birini ve bol kırmızı mantosunu giydirdi. Sonra şapka dolabının kilitli olduğunu fark etti. Yapılacak bir tek şey vardı. Hemen koşup zavallı Mary'nin kendi şapkalarından birini aldı. Kimse bunun farkına varmayacaktı nasıl olsa. İçi kum dolu çorabı da cesedin yanına koyduktan sonra kendisine şahit bulmaya çıktı.

"Bay Littleworth adıyla karısına telefon etti. Bilmiyorum. Gladys'e ne söyledi. Dediğim gibi pek safdil bir kızdı o. Sanders karısını briçten erken ayrılmaya ikna etti. Ona hemen otele dönmesini söyledi. Genç kadına yedide, otelin bahçesinde, yangın merdiveninin yanında buluşmalarını tembih etti. Herhalde Gladys'e bir sürprizi olduğundan da söz etti.

"Sonra iki arkadaşıyla içmelere döndü. Miss Trollope'la beni yanına alarak güya karısının cesedini buldu. Hatta cesedi çevirmeye kalkacakmış gibi yaptı da, ona ben engel oldum. Sonunda polis çağrıldı. Sanders de sendeleyerek bahçede dolaşmaya başladı.

"Kimse ona cinayetten sonrası için şahidi olup olmadığını sormadı. Sanders karısıyla buluşarak, onu yangın merdiveninden yukarı çıkardı. Belki de Gladys'e ceset hakkında bir olay uydurmuştu bile. Kadın, ölünün üzerine eğilirken, Sanders de kum torbasını alarak onun başına vurdu... Tanrım... Bunu şimdi bile düşünmek beni kötü yapıyor. Sonra Gladys'i çabucak soyarak, elbiselerini dolaba astı. Ona diğer cesetteki elbiseleri giydirdi.

"Fakat şapka Gladys'in başına olmadı. Hizmetçi Mary'nin kısacık kesilmiş saçları vardı. Gladys Sanders'in ise demin anlattığım gibi kocaman bir topuzu. Sanders şapkayı cesedin yanında bırakmaya mecbur oldu. Kimsenin durumu fark etmeyeceğini ummaktan başka çaresi yoktu."

Dr. Lloyd mırıldandı. "İnanılacak gibi değil. Polis otele çabucak gelebilirdi."

Miss Marple, "Bilmem hatırlıyor musunuz?" diye sordu. "Hattın bozuk olduğunu söylemiştim. Bu da Sanders'in işiydi. Polisin hemen otele gelmesi işine gelmezdi tabi. Polisler geldikten sonra da hemen yatak odasına çıkmadılar. Önce müdürün odasına giderek, onunla konuştular... Planının en zayıf yanı da buydu. Birinin iki saat önce ölmüş olan bir cesetle, yarım saat önce can vermiş bir ölü arasındaki farkı sezmesi... Ama o cesedi ilk bulanların uzman olmayacaklarından emindi. Buna güveniyordu."

Dr. Lloyd başını salladı.

"Herhalde cinayetin yediye çeyrek kala işlendiğine karar verilecekti. Halbuki aslında Bayan Sanders yedide veya yediyi birkaç dakika geçe öldürülmüştü. Polis doktoru cesedi muayene ettiği zaman da muhakkak saat en erken yedi buçuktu. Onun için durumu fark edemezdi."

Miss Marple içini çekti. "Ben durumu anlamalıydım. Zavallı kızın elini tuttum. Buz gibiydi. Ama kısa bir zaman sonra müfettiş sanki cinayet biz gelmeden bir iki dakika önce işlenmiş gibi konuştu. Ve ben hiçbir şeyin farkına varmadım!..."

Sir Henry atıldı. "Aksine... Siz çok şeyin farkına varmışsınız, Bayan Marple. Bu olay benim zamanımdan önce. Bu olayı duyduğumu bile hatırlamıyorum. Ne oldu?"

Miss Marple kısaca, "Sanders asıldı," dedi. "Doğrusunu isterseniz iyi de oldu. O adamın adaletin pençesine düşmesine yardım

ettiğim için hiçbir zaman pişman olmadım. İdam cezası hakkındaki o modern, insanca düşüncelerle hiçbir ilgim yok. Bunlar hiç hoşuma gitmiyor diyebilirim, Sir Henry."

Sert bir ifadeye bürünmüş olan yaşlı çehresinin hatları yumuşadı.

"O zavallı genç kadının hayatını kurtaramadığım, bunu yapamadığım için kendi kendimi her zaman suçlarım. Ama durup dururken bir adamın hareketlerinden anlam çıkaran yaşlı bir kadını kim dinlerdi? Neyse... Kimbilir belki de Gladys'in hâlâ mutluyken ölmesi daha iyi oldu. Belki de bunu, birdenbire korkunç bir yer halini alan bir dünyada mutsuz ve düş kırıklığına uğramış bir şekilde yaşamaya yeğlerdi. Gladys Sanders o ahlaksızı seviyor, ona güveniyordu. Onun içyüzünü hiçbir zaman öğrenemedi."

Jane Helier, "O halde..." diye mırıldandı. "Böylesi daha iyi olmuş. Çok daha iyi olmuş. Keşke ben de..." Durakladı.

Miss Marple başarıya ulaşmış bir aktris olan güzel ve ünlü Jane Helier'e baktı. Sonra da usulca başını salladı.

Büyük bir şefkatle, "Anlıyorum, yavrum," dedi. "Anlıyorum."

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Ölüm Otu

Sir Henry Clithering sanki cesaret vermek istermiş gibi, "E, Bayan B.," dedi. "Haydi bakalım."

Ev sahibesi Bayan Bantry, ona sitemle, soğuk soğuk baktı.

"Sana daha önce de söyledim. Bana 'Bayan B.' diye hitap etmen hiç hoşuma gitmiyor, Sir Henry. İnsanın ağırbaşlılığına yakışacak bir şey değil bu."

"O halde Şehrazat."

"Hele Şeh... -neydi o kızın adı- ona hiç benzemem. Aslında ben hiçbir hikâyeyi doğru dürüst anlatamam. Bana inanmıyorsan, Arthur'a sorabilirsin."

Albay Bantry karısına baktı. "Gerçekleri tekrarlamasını iyi biliyorsun, Dolly. Ama sende bir hikâyeyi süsleme yeteneği hiç yok."

Bayan Bantry, "Bütün mesele de o ya," diye cevap verdi. Masanın önüne koymuş olduğu çiçek kataloğunu hızla kapadı. "Deminden beri hepinizi dinliyorum. Doğrusu bu işi nasıl yapabildiğinize hayret etmekteyim. 'O dedi.' 'Kız cevap verdi.' 'Ben düşündüm.' 'Onlar ima ettiler.' 'Herkes sandı.' Doğrusu ben bunu yapamam. Hikâye anlatamam. İşte o kadar. Üstelik uzun uzun anlatılacak bir şey de bilmiyorum."

Dr. Lloyd gülümsedi. "İşte buna inanamayız, Bayan Bantry." Adam, kır saçlı başını alaylı bir inanmazlıkla ağır ağır salladı. "Buna kesinlikle inanamayız."

Miss Marple o müşfik sesiyle, "Ama yavrum..." diye başladı.

Bayan Bantry hâlâ inat ve ısrarla başını sallıyordu.

"Hayatımın ne kadar tekdüze olduğunu bir bilseniz... Hizmetçi derdi... Bulaşıkçı kız bulmanın güçlüğü... Arada sırada elbise almak ve dişçiye gözükmek için şehre inmek... Arthur'un fena halde nefret ettiği Ascot yarışlarına gitmek... Ve nihayet bahçe."

Dr. Lloyd, "Ah," dedi. "Bahçe... Hepimiz de sizin neye âşık olduğunuzu biliyoruz, Bayan Bantry."

Genç ve güzel aktris Jane Helier, "İnsanın bir bahçesi olması pek hoş bir şey..." diye başını salladı. "Tabi toprağı kazmaya mecbur olmamanız, ellerinizi berbat etmemeniz şartıyla... Ben çiçeklere o kadar bayılırım ki..."

Sir Henry, "Bahçe..." dedi. "Başlangıç noktası olarak bunu alamaz mıyız?... Haydi, haydi, Bayan B. Mesela, zehirli soğan... öldüren zerren... ölüm otu..."

Bayan Bantry çabucak dönüp ona baktı. "İşte bunu söylemen çok garip, Sir Henry."

"Ya?"

"Aklıma bir şey gelmesini sağladın Arthur, Clodderham Court'da olanları hatırlıyor musun? Hani şu yaşlı Sir Ambrose Bercy'nin malikânesindeki olayı... Onun çok kibar ve nazik bir adam olduğunu düşünürdük."

"A, evet, evet... Çok tuhaf bir olaydı o... Haydi, Dolly. Bunu anlat bakalım."

"Sen anlat daha iyi, hayatım."

"Saçmalama... Haydi... Herkes kendine düşeni yapmalı. Ben demin hikâyemi anlattım."

Bayan Bantry derin bir soluk alarak, ellerini birbirine kenetledi. Yüzündeki ifadeden adeta derin bir ıstırap çekmekte olduğu anlaşılıyordu. Çabuk çabuk ama iyi anlaşılır bir şekilde konuşmaya başladı.

"Aslında anlatılacak fazla bir şey yok. Ölüm otu... Olayı hatırlamamı bu sözler sağladı. Ama ben kendi kendime bu olayı hep 'adaçayı ve soğan' diye hatırlarım."

Dr. Lloyd sordu. "Adaçayı ve soğan diye mi?"

Bayan Bantry başını salladı.

"Anlayacağınız olay böyle oldu," diye açıkladı. "Arthur'la ben Sir Ambrose Bercy'nin malikânesi Clodderham Court'da kalıyorduk. Bir gün yanlışlıkla -daha doğrusu büyük bir budalalıkla- adaçayıyla birlikte yüksükotu da toplamışlar. O gece yemekte yenecek kazları bunlarla bir güzel doldurmuşlar... Tabi herkes hastalandı. Ve zavallı bir kızcağız -Sir Ambrose'un vâsisi olduğu zavallı kız- bu yüzden öldü."

Durakladı.

Miss Marple, "Vah vah vah," dedi. "Ne acı... Ne acı..."

"Gerçekten öyle değil mi?"

Herkes hayretle bağırdı. Kadın önceden haber vermiş olmasına rağmen hikâyenin bu kadar kısa olacağı akıllarına gelmemişti.

Sir Henry itiraz etti. "Ama Bayan Bantry hikâye kesinlikle bu kadar olmaz. Evet, bir faciadan söz ettin. Ettin ama bu çözülmesi gerek bir mesele değil ki."

Bayan Bantry, "Tabi," dedi. "Dahası var... Ama bunu anlatırsam, meselenin ne olduğunu hemen fark edeceksiniz."

Odadakilere meydan okurcasına baktıktan sonra şikâyet eder gibi, "Size söylemiştim," diye içini çekti. "Ben olayları süsleyip, bunları ilgi çekici bir hikâye haline getiremem."

Sir Henry, "Ah ha!" dedi. Koltuğunda doğrulup oturarak, gözlüklerini düzeltti. "Biliyor musun, Şehrazat. Bu çok hoş. Çok çok

hoş. Merakımızı iyice uyandırdın. Bunu bile bile yapmadığından da emin değilim. Galiba merakımızı kamçılamak istiyordun. Sanırım hepimizin teker teker soru sorması iyi olacak. Miss Marple siz başlar mısınız?"

Miss Marple başını salladı. "Doğrusu ben önce aşçıbaşı hakkında bazı şeyler öğrenmek isterim. Herhalde o ya çok aptal bir kadındı ya da çok tecrübesizdi."

Bayan Bantry, "Aşçı kadın yalnızca çok aptaldı," dedi. "Sonradan çok ağladı. 'Yaprakları toplayıp, bana adaçayıdır diye getirdiler,' dedi. 'İçlerinde yüksükotu olduğunu nerden bilebilirdim?'"

Miss Marple mırıldandı. "Demek kafasını kullanmasını bilmeyen biriydi. Herhalde oldukça yaşlıydı ve müthiş bir aşçıydı. Öyle değil mi?"

Bayan Bantry, "Gerçekten harika bir aşçıydı," diye cevap verdi.

Sir Henry, "Sıra sizde Miss Helier," dedi.

"Oh... Yani soru sorma sırası mı bende?" Jane Helier düşünürken derin bir sessizlik oldu. En sonunda genç kadın ne yapacağını bilemez bir tavırla diğerlerine baktı. "Şey... Doğrusu aklıma bir şey gelmiyor. Ne sorayım bilmem ki?"

Güzel gözlerini yalvarırcasına Sir Henry'e dikti.

Adam gülümseyerek, "Neden kişileri sormuyorsunuz, Miss Helier?" diye öneride bulundu.

Jane'in yüzünde hâlâ şaşkın bir anlam vardı.

Sir Henry şefkatle, "Bayan Bantry olaya karışma sırasıyla kişileri teker teker tarif etsin," dedi.

Jane, "A, evet," diye bağırdı. "İşte bu fevkalade bir fikir."

Bayan Bantry çabucak parmaklarıyla hikâyeye karışan kişileri saymaya başladı. "Sir Ambrose... Sylvia Keene... Yani ölen kız... Maud Wye... O, ne yapıp yapıp insanı etkileyen şu esmerce çirkin

kızlardandı. Bu işi nasıl yapıyorlar bilmem?... Sonra Bay Curle... O Sir Ambrose'la kitaplar hakkında görüşmeye gelmişti... Şu ender eserlerden... Latince yazılmış olan o acayip parşömen şeylerden... Jerry Lorimer de malikânedeydi. Komşu sayılırdı. Malikânesi Fairlies, Sir Ambrose'unkinin yanındaydı. Ha, Bayan Carpenteri unutmayayım... O hep kendilerine rahat bir yer bulmasını beceren, orta yaşlı, kedi gibi kadınlardandı... Sylvia'nın yalnız kalmaması için onu tutmuşlardı sanırım..."

Sir Henry öne doğru eğildi. "Soru sorma sırası bende mi? Miss Helier'in yanında oturduğuma göre öyle olmalı... Doğrusu ben birçok şey öğrenmek istiyorum. Bayan Bantry şimdi bize bütün bu sözünü ettiğin insanların birkaç kelimeyle portrelerini çiz."

"Oh..." Bayan Bantry tereddüt etti.

Sir Henry, "Önce Sir Ambrose," diye devam etti. "Önce ondan başla. Nasıl bir adamdı o?"

"Oh... Hemen dikkati çeken, zarif tavırlı bir adamdı. Aslında o yaşlı değildi. Altmışından fazla yoktu sanırım. Ama çok narindi. Kalbi zayıftı. Bu yüzden merdivenlerden çıkamazdı. Malikâneye bir asansör yaptırmıştı. Son derece kibardı. İnsana eski saraylıları hatırlatırdı. Onu en iyi şekilde böyle tarif edebilirim. Onu hiçbir zaman sinirli veya hiddetli göremezdiniz. Müthiş güzel bembeyaz saçları ve dikkati çekecek kadar tatlı, hoş bir sesi vardı."

Sir Henry, 'Pekâlâ,' dedi. "Sir Ambrose'u karşımda görür gibiyim. Şimdi gelelim Sylvia denilen kıza... Onun soyadı neydi demiştin?"

"Keene. Sylvia Keene. Güzeldi. Gerçekten *çok* güzeldi. Açık sarı saçları, harika bir cildi vardı... Pek zeki sayılmazdı... Daha doğrusu biraz aptalcaydı."

Kocası hemen itiraz etti. "A, yapma Dolly!"

Bayan Bantry alaylı bir ses tonuyla, "Arthur o fikirde değildi tabi," diye devam etti. "Ama Sylvia Keene *gerçekten* aptaldı. Hiçbir zaman dinlemeye değecek bir söz söylemezdi."

Albay Bantry hararetle, "Şimdiye kadar gördüğüm en zarif, en hoş yaratıktı," dedi. "Sylvia'nın tenis oynayışını görmeliydiniz... Müthişti. Gerçekten müthiş. Sonra gayet neşeliydi. İnsanı bir hayli eğlendiren neşeli, küçük bir kızdı. Ayrıca tavırları da o kadar hoştu ki. Bütün gençlerin ona hayran olduklarından eminim."

Bayan Bantry, "İşte bunda yanılıyorsun," diye cevap verdi. "Genç erkekler son zamanlarda böyle şeylere aldırmıyorlar bile... Artık yalnız senin gibi yaşlılar genç kızlar hakkında uzun uzun sayıklayıp duruyorlar, Arthur."

Jane atıldı. "Genç olmanın hiç yararı yok. İnsanda aynı zamanda C. de olmalı."

Miss Marple, "C. de nedir?" diye sordu.

Jane, "Cinsi cazibe," diye açıkladı.

Miss Marple başını salladı. "A, evet... Benim gençliğimde bundan, 'gözlerdeki davet dolu pırıltı,' diye söz edilirdi."

Sir Henry, "Bu hiç de fena bir tarif değil," dedi. "Bayan Bantry, Sylvia Keene'in yalnız kalmaması için tutulan Bayan Carpenter'ın kediye benzediğinden söz ettiniz."

Bayan Bantry, "Evet..." diye cevap verdi. "O iri, yumuşacık bembeyaz tüylü bir kediden farksızdı... Hiç sinirlenmezdi. Her zaman herkese sokulur, tatlı tatlı konuşurdu... Evet... Adelaide Carpenter böyle bir kadındı işte."

"Oh... Kırkındaydı sanırım... Uzun zamandan beri onların yanındaydı... Kendisini Sylvia henüz on bir yaşındayken tutmuşlardı sanırım. Son derece dikkatli, tedbirli, diplomasi bilen bir kadındı. Bir sürü soylu akrabası olmasına karşılık beş parası olmayan dul bir

kadındı. Doğrusu ben Adelaide Carpenter'dan hoşlanmazdım. Ama ben zaten ince, uzun, bembeyaz elli kadınları hiç sevmem. Kediye benzerler de öyle."

"Bay Curle."

"O mu? Bay Curle hafifçe kamburu çıkmış, yaşlı bir adamdı. O tiplerden o kadar çoktur ki, hepsini birbirlerine karıştırırsınız. Tozlu kitaplarından söz ederken canlanıp, heyecanlanıyordu ama başka zamanlarda sesi soluğu pek çıkmıyordu. Sir Ambrose'un kendisini pek iyi tanıdığını sanmıyorum."

"Ya komşu Jerry?"

"O gerçekten pek şirin bir gençti. Sylvia'yla nişanlanmışlardı. Bu yüzden felaket bize çok daha acı geldi."

Miss Marple, "Aklıma bir şey geldi," diye başladı. "Acaba..." Sonra birdenbire sustu.

"Ne?"

"Hiç yavrum, hiç."

Sir Henry, Miss Marple'a merakla baktı. Sonra da düşünceli düşünceli mırıldandı.

"Demek bu genç çift nişanlıydılar? Onlar nişanlanalı çok mu olmuştu?"

"Bir yıl olmuştu. Sir Ambrose önce Sylvia'nın çok genç olduğunu ileri sürerek onların nişanlanmalarına itiraz etmişti. Ama gençler bir yıl nişanlı kaldıktan sonra onların evlenmelerine ister istemez razı oldu. Sylvia'yla Jerry kısa bir süre sonra evleneceklerdi."

"Ah... Genç kızın malı mülkü var mıydı?"

"Hemen hemen yok gibiydi... Yalnızca iki yüz sterlin kadar bir geliri vardı."

Albay Bantry, "Bu konuda boş yere şüpheleniyorsun, Clithering," diyerek bir kahkaha attı.

Sir Henry döndü. "Soru sorma sırası doktorda. Ben artık kürsüden iniyorum."

Dr. Lloyd öne doğru eğildi. "Benimki daha çok mesleki bir merak. Resmi soruşturmada açıklanan tıbbi kanıtlar nedir? Tabi ev sahibemiz bunu hatırlıyorsa... Veya bu konuda bir bilgisi varsa..."

Bayan Bantry, "Bu konuda," diye cevap verdi. "Biraz fikrim var sayılır. Doktor, Sylvia'nın digitalinle zehirlendiğini söyledi. Kelimeyi yanlış söylemedim ya?"

Dr. Lloyd başını salladı.

"Yüksükotunun ana maddesi -yani digitalis- kalp üzerine etkin. Gerçekten bazı kalp hastalıklarında başarıyla kullanılan çok değerli bir ilaçtır... Bu çok garip bir olay... Yüksükotu karıştırılmış bir yemekten yemenin ölüme neden olabileceğine hiç ihtimal vermezdim. Zehirli yapraklar veya meyveler yeme fikri fazla abartılmıştır. Çok az insan ana maddenin veya alkalinin büyük bir dikkatle ve uzun hazırlıklardan sonra çıkarılabileceğinden haberdardır."

Miss Marple söze karıştı. "Bayan Mac Arthur geçen gün Bayan Toomie'ye bazı çiçek soğanları yollamış. Bayan Toomie'nin aşçısı bunları gerçek soğan sanıp yemeye koymuş. Bütün Toomie ailesi fena halde hastalandı."

Dr. Lloyd, "Ama bu yüzden ölen olmadı, değil mi?" dedi.

Miss Marple, "Hayır," diye itiraf etti. "Bu yüzden ölen olmadı tabi."

Jane Helier başını salladı. "Tanıdığım bir kız yemekten zehirlenip öldü."

Sir Henry söze karıştı. "Bu cinayetin soruşturmasına devam etsek nasıl olur?"

Jane fena halde şaşaladı. "Cinayet mi? Ben bunun kaza olduğunu sanıyordum."

Sir Henry şefkatle, "Eğer bu olay bir kaza olsaydı," diye cevap verdi. "O zaman Bayan Bantry bundan bize hiç söz etmezdi. Bundan eminim. Eğer yanılmıyorsam bu görünüşte bir kazaydı yalnızca. Aslında daha da korkunç ve ciddi bir şeydi... Bir şakayı hatırlıyorum. Bir evde misafirler akşam yemeğinden sonra gevezelik ediyorlardı. Duvarlara süs olarak bir sürü eski tip silah asılmıştı. Misafirlerden biri şaka olsun diye eski bir tabancayı kaparak, bununla bir arkadaşına nişan aldı. Sanki onu öldürmeye niyetliymiş gibi bir tavırla tetiği çekti. Tabanca doluydu. Ateş aldı ve karşısındaki adam öldü... Bu olay bizi bir hayli uğraştırdı. Önce tabancayı kimin gizlice doldurduğunu, sonra sözü döndürüp dolaştırıp o silahlara getirdiği ve o şakaya neden olduğunu öğrenmek zorunda kaldık. Çünkü aslında tetiği çeken adam gerçekten masumdu.

"Bence burda da o olaya benzer bir meseleyle karşı karşıyayız. O digitalin yaprakları adaçayıyla özellikle karıştırılmıştı. Sonucun ne olacağı biliniyordu. Madem aşçıyı şüpheliler listesinden siliyoruz... Onu bu listeden siliyoruz değil mi? Ama... O zaman ortaya şu soru çıkıyor: Yaprakları kim topladı ve mutfağa götürdü?"

Bayan Bantry başını salladı. "Bu soruyu cevaplandırmak çok kolay. Daha doğrusu sorunun son kısmını. Yaprakları mutfağa Sylvia'nın kendisi götürmüştü. Salata cinsi şeyleri, taze havuçları toplamak onun günlük göreviydi. Yani bahçıvanların bir türlü doğru dürüst koparamadığı şeyleri... Nedense bahçıvanlar küçük ve taze şeyleri toplayarak vermekten hiç hoşlanmazlar. Bunların iyice irileşip, tohuma kaçmasını beklerler... Sylvia ve Bayan Carpenter böyle birçok işi kendi başlarına halledelerdi. Gerçekten bir köşede adaçayının arasında yüksükotları yetişmişti. Onun için böyle bir hata gayet normaldi."

"Yaprakları Sylvia kendisi mi koparmıştı?"

"Bunu kimse bilmiyordu. Öyle olduğunu düşündüler."

Bayan Bantry, "Ama yaprakları Bayan Carpenter'ın toplamadığını biliyorum," diye ekledi. "Çünkü o sabah kadın benimle terasda dolaştı. Terasa hemen kahvaltıdan sonra çıktık. Henüz baharın başında olmamıza rağmen hava inanılmayacak kadar güzel ve sıcaktı. Sylvia bahçeye yalnız başına çıktı. Daha sonra onun Maud Wye'la kol kola dolaştığını gördüm."

Miss Marple, "Demek ikisi çok samimilerdi?" diye sordu.

Bayan Bantry mırıldandı. "Evet, öyle..." Bir an başka bir şey daha söyleyecekmiş gibi bir tavır takındı. Ama sonra bundan vazgeçti.

Miss Marple, "Kız uzun zamandan beri mi malikânede kalıyordu?" dedi.

Bayan Bantry, "On beş günden beri," diye cevap verdi.

Sesinde hafif bir endişe var gibiydi.

Sir Henry atıldı. "Sen galiba Maud Wye'dan pek hoşlanmıyordun, Bayan Bantry?"

"Aksine, hoşlanıyordum. Bütün mesele de bu ya. Ondan hoşlanıyordum."

Sesindeki endişe üzüntü halini almıştı.

Sir Henry, "Sen bizden bir şey saklıyorsun, Bayan Bantry," diye onu itham etti.

Miss Marple, "Demin aklıma bir şey geldi," dedi. "Ama bu soruyu sormak istemedim."

"Ne zaman geldi?"

"İki gencin birbirleriyle nişanlı olduklarını söylediğiniz zaman. Olayın bu yüzden çok acı olduğundan söz ettiniz. Bunu söylerken sesiniz bir tuhaftı. Ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum, bilmem? Yani bizi ikna edecek bir şekilde konuşmuyordunuz."

Bayan Bantry, "Ne korkunç bir insansınız," diye bağırdı. "Her şeyin hemen farkına varıyorsunuz. Evet, o sırada bir şey düşünüyordum. Bunu size açıklamam gerek mi, değil mi, onu bilmiyorum işte."

Sir Henry, "Açıklamalısın," dedi. "Belki bunu yapmak hoşuna gitmiyor, ama bizden hiçbir şey saklamamalısın."

Bayan Bantry içini çekti. "Pekâlâ... Mesele şu. Bir akşam, daha doğrusu o felaketten bir akşam önce, yemekten önce terasa çıktım. Misafir salonunun penceresi açıktı. Tesadüfen Jerry Lorimer'le Maud Wye'ı gördüm. Jerry -şey- kızı öpüyordu. Tabi bunun gelip geçici bir şey mi, yoksa ciddi bir macera mı olduğunu bilmiyordum... Yani insan bunu kolay kolay anlayamıyor... Yalnız Sir Ambrose'un Jerry Lorimer'den hiçbir zaman pek hoşlanmadığını biliyordum. Belki de Jerry'nin o tip gençlerden olduğunu anlamıştı. Ama bir tek şeyden emindim. Genç kız -yani Maud Wye- Jerry Lorimer'e gerçekten âşıktı. Bunu anlamak için kızın Jerry'e gizlice nasıl baktığını fark etmeniz yeterliydi... Sonra bence Jerry, Sylvia'dan çok Maud Wye'a yakışıyordu. Ona göre bir eşti genç adam."

Sir Henry atıldı. "Miss Marple benden önce davranmadan çabucak bir soru sormak istiyorum. Öğrenmek istediğim şu: O faciadan sonra Jerry Lorimer, Maud Wye'la evlendi mi?"

Bayan Bantry, "Evet," dedi. "Evlendi... Olaydan tam altı ay sonra..."

Sir Henry başını salladı. "Ah, Şehrazat, Şehrazat! Bu hikâyeyi başında bize nasıl anlattığını düşünüyorum da... Bize tarif ettiğin kupkuru bir iskeletti. Oysa şimdi bol bol etle karşılaşmaya başladık."

"Aman, Tanrı aşkına vampir gibi konuşma." Bayan Bantry sinirlenmiş ona bakıyordu. "'Et' kelimesini de o şekilde söyleme. Sebze meraklıları hep böyledir zaten. Öyle bir tavırla, 'Ben et yemem,' derler ki, canım bifteğiniz boğazınızdan geçmez olur... Bay Curle de sebze meraklısıydı. Kahvaltıda kepeğe benzeyen gayet tuhaf bir şey yerdi. O tip yaşlı, kamburu çıkmış, sakallı adamların böyle merakları vardır. Genellikle de uzun iç çamaşırı giyerler."

Kocası, "Tanrı aşkına, Dolly," diye sordu. "Sen Bay Curle'un iç çamaşırı hakkında ne biliyorsun?"

Bayan Bantry gururla cevap verdi. "Hiçbir şey bilmiyorum. Ben yalnızca bir tahminde bulunuyordum."

Sir Henry, "İlk fikrimi değiştirdim," dedi. "Bence hikâyendeki kişiler gayet ilgi çekici. Onları gözlerimin önünde canlandırmaya başladım bile. Ne dersiniz, Miss Marple."

"İnsanlar oldum olası ilgi çekicidir, Sir Henry. Benim en çok ne garibime gider bilir misiniz? Belirli tiplerin hep aynı şekilde hareket etmeleri."

Sir Henry, "İki kadın ve bir erkek," diye mırıldandı. "Dünya kuruldu kurulalı ebedi üçgen. Acaba şimdiki meselenin temeli bu mu? Bana öyleymiş gibi geliyor."

Dr. Lloyd hafifçe öksürerek boğazını temizledi.

Oldukça utangaç bir tavırla, "Düşünüyordum..." dedi. "Bayan Bantry o gün siz de hastalandınız değil mi?"

"Hem de nasıl? Hem de nasıl? Yalnız ben mi? Arthur da! Diğerleri de!"

Doktor mırıldandı. "İşte mesele de bu! Herkes... Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Sir Henry'nin demin bize anlattığı hikâyede bir adam diğerini vurmuş... Odadakilerin hepsini kurşun yağmuruna tutmak gereğini duymamış."

Jane, "Anlayamadım..." dedi. "Kim kimi vurmuş?"

"Şunu söylemek istiyorum. Bu işi planlayan adam çok tuhaf bir şekilde hareket etmiş. Ya rastlantıya körcesine inanıyormuş. Veya insanların hayatının pek kıymeti yokmuş. Bir kimsenin, içlerinden bir kişiyi ortadan kaldırmak için sekiz insanı birden zehirleyecek kadar canavarlaşacağına kolay kolay inanamam."

Sir Henry düşünceli düşünceli başını salladı. "Ne demek istediğinizi anlıyorum. İtiraf edeyim, bunu benim de düşünmem gerekirdi."

Jane sordu. "Adam böylece kendisini de zehirlemiş olmaz mıydı?"

Miss Marple, "O gece herkes sofrada mıydı?" diye sordu.

Bayan Bantry başını salladı.

"Herkes yemekteydi."

"Herhalde Jerry Lorimer hariç, yavrum. Pek evde kalmıyordu değil mi?"

Bayan Bantry, "Kalmıyordu," diye cevap verdi. "Ama o gece yemekte o da vardı."

Miss Marple değişik bir sesle, "Oh..." dedi. "İşte bu her şeyi değiştiriyor."

Kendi kendine hiddetle kaşlarını çattı.

"Çok budalalık ettim," diye mırıldandı. "Gerçekten çok budalalık ettim."

Sir Henry, "İleri sürdüğünüz noktanın beni endişelendirdiğini itiraf etmeliyim, Dr. Lloyd," dedi.

"Kızın -ve yalnız kızın- onu öldürecek miktarda digitalin almasını nasıl sağlayabilirsin?"

Doktor, "Bu mümkün değil," diye cevap verdi. "Böylece asıl açıklamak istediğim noktaya geliyoruz. *Belki de katilin seçtiği kurban aslında kız değildi.*"

"Ne?"

"Bütün yemekten zehirlenme olaylarında sonuç hiçbir zaman kesin değildir. Birkaç kişi aynı yemekten yerler. Ne olur? Bir ikisi hafifçe rahatsızlanır. Diğer ikisi ciddi şekilde hastalanır. Biri ölür. Bu meseleler böyledir. Sonuç hiçbir zaman kesin değildir. Ama bazı olaylarda işe başka faktörler de karışır. Digitalin doğrudan doğruya kalbe tesir eden bir maddedir. Dediğim gibi bazı olaylarda bundan hastaya verilir. *Şimdi malikânede kalp hastası olan biri varmış*. Belki de katilin seçtiği kurban oydu. Diğerleri için öldürücü ol-

mayan miktar, onun son nefesini vermesine neden olabilirdi. Veya katil, mantıklı bir şekilde böyle düşünebilirdi. Ama olayın sonu böyle olmadı. Bunun nedeni de demin söylediğim gibi ilaçların insanlar üzerindeki etkilerinin hiçbir zaman kesin olmayışıdır."

Sir Henry, "Sir Ambrose," dedi. "Yani sizce onu mu öldürmek istiyorlardı?... Evet, evet... Ve kız yanlışlıkla öldü."

Jane sordu. "Adam öldükten sonra parası kime kalacaktı?"

Sir Henry gülümsedi. "Yerinde bir soru, Miss Helier. Meslekten ayrılmadan önce ilk olarak hep bu soruyu sorardım."

Bayan Bantry ağır ağır cevap verdi. "Sir Ambrose'un bir oğlu vardı. Onunla yıllar önce kavga etmişti. Sanırım çocuk çılgının biriydi. Ama Sir Ambrose'un onu mirasından mahrum etmesi de olanaksızdı. Zira Clodderham Court Malikânesi kanuna göre hiçbir zaman satılamayacak ve hep büyük evlada kalacaktı. Sir Ambrose'un oğlu Martin hem malikâneye sahip olacak, hem de asalet unvanını alacaktı. Gelgelelim Sir Ambrose'un istediğine bırakabileceği başka malı mülkü vardı. Vasiyetnamesini yapmıştı. Öldüğü zaman bütün bunlar vâsisi olduğu Sylvia'ya kalacaktı. Bunu gayet iyi biliyorum. Çünkü Sir Ambrose size anlattığım bu olaydan sonra, bir yıla kalmadan öldü. Adam, Sylvia'nın zehirlenmesinden sonra yeni bir vasiyetname yapmak zahmetine de katlanmamıştı. Malı mülkü hükümete kaldı sanırım... Yoksa en yakın akrabası olduğu için oğluna mı? Doğrusu bunu pek hatırlamıyorum."

Sir Henry düşünceli düşünceli oturuyordu. "Yani Sir Ambrose'u ortadan kaldırmak, ortada olmayan oğlunun ve zehirlenip ölen kızın işine gelirdi?"

Jane sordu. "Öbür kadın bir şey almadı mı? Bayan Bantry'nin kediye benzettiği o kadın?"

Bayan Bantry eliyle bir işaret yaptı. "Vasiyetnamede onun adı bile yoktu."

Sir Henry döndü. "Dinlemiyorsunuz, Miss Marple... Nedense dalmış gitmişsiniz."

Miss Marple içini çekti. "Eczacı ihtiyar Bay Badger'i düşünüyordum. Onun genç bir hizmetçisi vardı. Kızı değil, torunu yerindeydi Bay Badger'in. Adam kimseye bir şey söylemedi. Ailesine de açılmadı. Mirasına konacaklarını sanan yeğenlerine hiçbir şeyden söz etmedi. Öldüğü zaman kendisinin hizmetçisiyle iki yıl önce gizlice evlenmiş olduğu ortaya çıktı. Tabi Bay Badger eczacıydı. Üstelik sıradan, gayet kaba bir yaşlıydı. Oysa Sir Ambrose, Bayan Bantry'nin söylediğine göre son derece nazik bir 'centilmen'miş. Ama her şeye rağmen insanlar birbirlerine çok benzerler."

Uzun bir sessizlik oldu. Sir Henry dikkatle Miss Marple'a bakıyordu. Miss Marple da onun bu bakışlarına müşfik mavi gözlerinde alaycı bir pırıltıyla cevap vermekteydi. Sessizliği Jane Helier bozdu.

"Bayan Carpenter güzel miydi?" diye sordu.

"Evet. Dikkati çekmeyen bir şekilde. İnsanı şaşırtan bir güzelliği yoktu onun."

Albay Bantry, "Son derece tatlı bir sesi vardı," diye ekledi.

Bayan Bantry homurdandı. "Kedi gibi mırıl mırıl mırıldanırdı."

"Dolly yakında adın dedikoducuya çıkacak."

Bayan Bantry omzunu silkti. "Çıkarsa çıksın. Dostlarımın yanında düşündüklerimi söylerim. Bazen zaten kadınları pek sevmem. Erkeklerle çiçeklerden hoşlanırım."

Sir Henry, "Fevkalade zevkin var," dedi. "Özellikle erkekleri öne alman çok hoşuma gitti."

Bayan Bantry güldü. "O zaman diplomat gibi davranıyorum... E, benim küçük mesele ne olacak? Sanırım hiç haksızlık etmedim. Hile yapmadım. Arthur hile yapmadım değil mi?"

"Hayır, yapmadın, yavrum. Bu işi Jokey Kulübü başkanının soruşturacağını sanmıyorum."

Bayan Bantry parmağıyla Sir Henry'i işaret etti. "İlk seni sınayacağım."

"Ben uzun uzun konuşacağım. Çünkü bu meseleden pek emin değilim. Önce Sir Ambrose. Bence o böyle orijinal bir şekilde intihar etmedi. Öte yandan vâsisi olduğu kızın ölümünün de ona bir faydası dokunmazdı. Sir Ambrose'u listeden silelim... Bay Curle. Kızı öldürmesi için hiçbir neden yoktu. Seçtiği kurban Sir Ambrose olsaydı o zaman bir iki elyazması, nadir kitap çalar ve kimse de bunu fark etmezdi. Ama buna ihtimal vermiyorum. Onun için, Bayan Bantry'nin iç çamaşırlarından kuşku duymasına rağmen, Bay Curle böylece temize çıkmış oluyor. Miss Maud Wye. Sir Ambrose'u öldürmesi için hiçbir neden yoktu. Sylvia'yı ortadan kaldırması için ise çok kuvvetli bir neden vardı. Sylvia'nın nişanlısına âşıktı. Hem de deli gibi. Bunu Bayan Bantry'nin sözlerinden anlıyoruz. Maud Wye o sabah Sylvia'yla bahçedeydi. Bu yüzden eline yaprakların koparma fırsatı da geçmişti. Hayır... Maud Wye'i şüpheliler listesinden kolay kolay silemeyiz. Genç Jerry Lorimer. Onun her ikisini öldürmesi için de nedeni vardı. Nişanlısını ortadan kaldırdığı takdirde Maud'la evlenebilirdi. Ama genç kızı öldürmekle eline bir şey geçmeyecekti; son zamanlarda nişanlıdan ayrılmak o kadar kolay ki... Sir Ambrose öldüğü takdirdeyse yoksulluktan kurtulan, zengin olan bir kızla evlenecekti. Bu önemli olabilir veya olmayabilir. İşin bu kısmı Lorimer'in mali durumuna bağlı. Eğer genç adamın malikânesinin ipotekli olduğunu ve Bayan Bantry'nin de bunu bizden sakladığını öğrenirsem, 'Faul oldu!' diye bağırırım... Sonra Bayan Carpenter. Biliyor musunuz, Bayan Carpenter'dan şüpheleniyorum ben. Bir kez o beyaz elleri... Sonra yapraklar toplandığı zaman yanında tanık olması... Ben böyle şahitli meselelerden hep şüphelenirim. Ondan şüphe etmemin bir nedeni daha var, ama bunu kendime saklayacağım. Şimdi, eğer içlerinden birini seçmem gere-

kirse, o zaman Miss Maud Wye'ın üzerinde dururum. Çünkü içlerinden en çok onun aleyhinde kanıt var."

Bayan Bantry, "Sıra sizde," diyerek parmağıyla Dr. Lloyd'u işaret etti.

"Bence siz yanılıyorsunuz, Clithering. Yani katilin kızı öldürmek niyetinde olduğunu düşünmekle hata ediyorsunuz. Bence katilin niyeti Sir Ambrose'u ortadan kaldırmaktı. Jerry Lorimer'in bu konuda yeterli bilgisi olduğunu sanmıyorum. Ben, suçlunun Bayan Carpenter olduğuna inanıyorum. O uzun zamandan beri ailenin yanındaydı. Sir Ambrose'un sağlığının ne durumda olduğunu biliyordu. Sylvia'nın istediği yaprakları kopartmasını sağlayabilirdi. Siz kendiniz de kızın aptal olduğunu söylediniz. Bu cinayetin sebebi nedir? Bunu anlayamadığımı itiraf edeyim. Ama bir tahminde bulunabilirim. Sir Ambrose vaktiyle bir vasiyetname yapmıştı. Buna göre Bayan Carpenter'a da bir şeyler bırakıyordu."

Bayan Bantry bu kez parmağıyla Jane Helier'i işaret etti.

Jane, "Ne söyleyeceğimi bilmiyorum," dedi. "Yalnız şu var. Bu işi kız, kendisi yapmış olamaz mı? Yaprakları mutfağa o götürmüş. Sir Ambrose'un onun evlenmesini istemediğini de söylediniz. Adam öldüğü takdirde hem zengin olacak, hem de çabucak evlenebilecekti. O da Bayan Carpenter gibi Sir Ambrose'un sağlığının ne durumda olduğunu biliyordu."

Nihayet Bayan Bantry parmağıyla ağır ağır Miss Marple'ı gösterdi.

"Sıra öğretmende."

Miss Marple, "Sir Henry," diye cevap verdi. "Her şeyi açık açık, gayet açık anlattı. Dr. Lloyd da sözlerinde çok haklıydı. İkisi bir arada meseleyi gayet anlaşılır bir hale soktular. Ama Dr. Lloyd'un işin bir yönünü iyice anladığını pek sanmıyorum. Yani kendisi Sir Ambrose'un doktoru olmadığı için adamın ne gibi bir kalp hastalığına tutulduğunu bilmesi olanaksızdı. Öyle değil mi?"

Dr. Lloyd, "Ne demek istediğinizi pek anlayamadım, Miss Marple," dedi.

"Siz, Sir Ambrose'un, digitalinin ters etki yapacağı bir kalp hastalığı olduğunu düşünüyorsunuz değil mi? Ama bu durumla ilgisi yok. Belki de durum tamamıyla bunun tersiydi."

"Tamamıyla tersi miydi?"

"Evet... Digitalinin genellikle kalp hastalıkları için verildiğini söylemediniz mi?"

"Öyle ama neyi kastettiğinizi yine anlayamadım, Miss Marple."

"Eğer öyleyse, o zaman Sir Ambrose'da digitalin vardı. Normal bir şeydi bu. Hastalığı dolayısıyla alıyordu. Bunun için hesap vermek zorunda da değildi. Ben şunu anlatmak istiyorum; ben de doğru dürüst konuşmasını hiç bilmem... Diyelim ki birini öldürücü dozda digitalinle zehirlemek istiyorsunuz. Herkesi digitalin yapraklarıyla zehirlemeniz çok basit ve kolay olmaz mı? Diğerleri bu yüzden ölmezler tabi. Ama birinin digitaline kurban gitmesi de kimseyi şaşırtmaz. Çünkü, Dr. Lloyd'un da dediği gibi bu gibi olayların sonuçları kesin değildir. Hiç kimse kızın başka bir şekilde öldürücü dozda digitalin alıp almadığını sormaz... Belki Sir Ambrose digitalini bir kokteyle veya kızın kahvesine koymuştu. Veya belki de bunu Sylvia'ya ilaç diye içiriverdi."

"Yani Sir Ambrose vâsisi olduğu, pek sevdiği o güzel kızı zehirleyip öldürdü. Öyle mi?"

Miss Marple, "Evet, öyle," diye cevap verdi. "Bay Badger'la genç hizmetçisi gibi. Altmış yaşında bir adamın yirmisinde bir kıza âşık olmayacağını söylemeyin. Bunun pek gülünç olduğunu iddiaya kalkmayın. Böyle şeyler her gün oluyor. Herhalde Sir Ambrose gibi yaşlı bir despot bu olaydan tuhaf bir şekilde etkilendi. Böyle şeyler bazen delilik halini bile alır. Kızın evlenmesi fikrine bile da yanamıyordu. Buna engel olmak için elinden geleni yaptı. Ama ba

şaramadı. O çılgınca kıskançlığı öylesine arttı ki, kızı Jerry Lorimer'e bırakmaktansa onu öldürmeyi tercih etti. Herhalde bu meseleyi daha önce düşündü. Çünkü daha önceden yüksükotunun adaçayının arasına dikilmesi lazımdı. Zamanı gelince bu otları topladı ve kızı yapraklarla mutfağa yolladı. Korkunç bir şey bu. Yine de adamı merhametle düşünmeye çalışmalıyız. Bazen o yaşta erkekler, genç kızlar yüzünden çok acayipleşirler. Sözgelimi bizim son orgcu neyse, neyse. Dedikodu yapmayayım..."

Sir Henry sordu. "Bayan Bantry mesele böyle mi?"

Kadın başını salladı.

"Evet... Bundan hiç haberim yoktu. Olayın kaza olamayacağı aklıma bile gelmemişti. Sir Ambrose'un ölümünden sonra bana bir mektup yolladılar. Bunu bana göndermelerini kendisi istemiş, bu konuda talimat vermiş. Mektubunda gerçeği itiraf ediyordu. Bunu bana neden yazmıştı bilmem. Ancak kendisiyle çok iyi anlaşırdık."

Kısa bir sessizlik oldu. Bayan Bantry diğerlerinin için için kendisini ayıpladıklarını sanarak, telaşla sözlerine devam etti.

"Adamın güvenine layık olmadığımı mı düşünüyorsunuz. Fakat mesele öyle değil. Bütün adları değiştirdim ben. Adamın adı Sir Ambrose Bercy değildi. Bu adı Arthur'e ilk söylediğim zaman onun bana nasıl aptal aptal baktığını görmediniz mi? Başlangıçta durumu pek anlayamadı. Ben her şeyi değiştirdim. Bu tıpkı dergilerde ve kitapların başında yazılı olan şeylere benziyor: 'Bu eserdeki bütün kişiler hayal ürünüdür,' sözünü ettiklerimin kimler olduğunu hiçbir zaman bilemeyeceksiniz."

ON İKİNCİ BÖLÜM

Kır Evi

Jane Helier, "Aklıma bir şey geldi," dedi.

Övgü bekleyen bir çocuk gibi yüzü gülümsemeyle aydınlandı. Bu gülümseme her gece Londra'lı izleyicileri büyülüyor, bir kare resim çekebilmek için fotoğrafçıları peşinden koşturuyordu.

Dikkatle konuşmaya devam etti. "Olay bir arkadaşımın başından geçti."

Herkes onu cesaretlendirmek için hafifçe mırıldandı. Albay Bantry, Bayan Bantry, Sir Henry Clithering, Dr. Lloyd ve Miss Marple, Jane'in arkadaşı dediği kişinin kendisi olduğunu, olayın başından geçtiğine emindiler. Başkalarının başından geçen olaylarla ne ilgilenir, ne de anımsardı.

Jane, "Adını vermek istemediğim arkadaşım ünlü bir aktristir," dedi. "Hem de ünlü bir aktrist."

Hiç kimse sesini çıkaramadı. Sir Henry Clithering, bakalım kaç cümle sonra hayali kahramanı yerine "ben" demeye başlayacak, diye düşündü.

"Bir ya da iki yıl önce arkadaşım taşrada turnedeymiş. Bulunduğu yerin adını vermesem daha iyi. Londra'dan pek uzakta olmayan nehir kıyısında bir sahil kasabasındaymış. Oraya şey diyelim..."

Sözlerine ara verip kaşlarını çatarak düşünmeye başladı. Basit bir isim uydurmakta bile zorlanıyordu. Sir Henry imdadına yetişti.

Ciddi bir sesle, "Riverbury, diyelim mi?" diye önerdi.

"Ah, evet bu harika olur. Riverbury, bunu unutmam. Evet, söylediğim gibi, arkadaşım grubuyla birlikte Riverbury'de turnedeyken garip bir olay olmuş."

Tekrar kaşlarını çattı.

Yakınırcasına, "Söylemek istediklerimizi kelimelere dökmek kolay değil. İnsanın aklı karışıyor ve önce yanlış bir şey söylüyor," dedi.

Onu yüreklendirmek isteyen Dr. Lloyd, "Çok iyi gidiyorsunuz, devam edin," dedi.

"Şey, şöyle bir olay olmuş. Arkadaşımı karakola çağırmışlar. O da gitmiş. Nehir kenarındaki kır evinden bir şeyler çalınmış ve polis genç bir adamı yakalamış. Bu adam da çok garip bir öykü anlatınca, arkadaşımı karakola çağırmışlar."

"Daha önce hiç karakola gitmemiş ama, ona çok iyi davranmışlar, gerçekten de çok iyi davranmışlar."

Sir Henry, "Bundan hiç şüphem yok," dedi.

"Komiser -sanırım komiser- ya da müfettiş, onu bir iskemleye oturtmuşlar ve olayı anlatmaya başladıklarında, hemen bir hata olduğunu anladım..."

Sir Henry, işte başladı. "Ben," dedi. Böyle olacağını biliyordum, diye aklından geçirdi.

Kırdığı potun farkında olmayan Jane, "Arkadaşım," diye anlatmaya devam etti.

Komisere otelde dublörü ile prova yaptığını ve Bay Faulkner adında birisini tanımadığını açıklayınca komiser, "Miss Hel..."

Yüzü kıpkırmızı oldu ve sustu.

Sir Henry muzip bakışlarla, "Miss Helman," diye önerdi.

"Evet... evet, bu isim iyi oldu. Teşekkür ederim. Komiser, 'Miss Helman sizin Bridge Oteli'nde kaldığınızı biliyorum galiba bir yanlışlık oldu, dedi ve bana bu genç adamla yüzleşmem de bir sakınca olup olmadığını sordu. Pek iyi anımsamıyorum."

Sir Henry güvence verircesine, "Önemli bir nokta değil," dedi.

"Ben de şüphesiz bu genç adamla tanışmak isterim," diye yanıt verince onu içeri getirdiler. "Bu Miss Helier ve... ah!" Jane'in şaşkınlıkla ağzı açık kaldı.

Miss Marple teselli edercesine, "Önemli değil canım," dedi. "Nasıl olsa hepimiz tahmin edecektik. Ayrıca yerin ve diğer önemli şeylerin adını bize söylemedin."

"Evet," dedi Jane. "Bu olayı sanki bir başkasının başından geçmiş gibi anlatmak istedim. Ama bunu yapmak da çok zor, değil mi? Yani insan hemen unutuveriyor."

Hepsi bunun zor bir iş olduğunu söyleyerek Jane'yi teselli ettiler. Ve o da başından geçen olayı anlatmaya devam etti.

"Genç adam çok yakışıklıydı... evet hem de çok yakışıklıydı. Saçları kızıla çalıyordu. Beni görünce ağzı bir karış açık kaldı. Komiser de, 'Sözünü ettiğiniz bu hanım mı?' diye sorunca, "Hayır değil. Meğerse ben ne budalaymışım," dedi. Ben de ona gülümseyerek önemli olmadığını söyledim.

Sir Henry, "O sahneyi gözlerimin önünde canlandırabiliyorum," dedi.

Jane Helier kaşlarını çattı.

"Pekâlâ... şimdi bunu nasıl anlatacağımı biliyorum."

"Bize tüm olup biteni anlatsan çok iyi olur, canım," diye söze karışan Miss Marple'ın sesindeki ironiyi hiç kimse fark etmedi. "Yani genç adamın yaptığı hatayı ve hırsızlık olayını anlat."

Jane, "Ah, evet," dedi. "Şey bu adı Leslie Faulkener olan genç adam bir oyun yazmış. Aslında birkaç oyun yazmış, ama hiçbiri sahneye konmamış. Son yazdığı oyunu güya bana göndermiş. Böyle bir şeyden haberim yoktu. Biliyorsunuz bize yüzlerce oyun yolluyorlar, bunların ancak birkaç tanesini kendim okuyorum, yani haklarında bir şeyler bildiğim birkaç tanesini. Her neyse, sözüm ona Bay Faulkener benden bir mektup almış -sonra bu mektubu benim yollamadığım anlaşıldı- anlıyorsunuz..."

Susup endişeyle etrafa baktı, herkes anladığını belirtip ona güvence verdiler.

"Mektupta eseri okuduğumu çok beğendiğimi ve gelip benimle görüşmesini yazmışım. Ve Riverbury'deki kır evinin adresini vermişim. Benden haber aldığına sevinen Bay Faulkener hemen kır evine gitmiş. Kapıyı açan hizmetçiye, Miss Helier'i sorunca, hizmetiçi Miss Helier'in onu beklediğini söyleyerek oturma odasına buyur etmiş. Ve orada bir hanım onu karşılamış. O kadını ben zannetmiş, ama bu da biraz garip. Çünkü beni hem sahnede hem de her yerde fotoğraflarımı görmüş olması gerekmez mi?

Bayan Bantry, "Fotoğraflarınız İngiltere'nin her köşesini süslüyor," dedi. "Ama Jane şekerim fotoğrafla gerçek arasında oldukça büyük fark vardır. Ayrıca sahne ışıklarının altındaki Jane ile gerçek hayattaki Jane arasında da fark var. Bunu senden daha iyi kimse bilemez."

Jane alçak sesle, "Şey, olabilir," dedi. "Her neyse Bay Faulkener bu kadının uzun boylu, açık tenli ve mavi gözlü çok güzel biri olduğunu söyledi. Sanırım benimle arasında bir benzerlik var. Bu nedenle işin içinde oyun olduğunu fark etmemiş. Kadın oturmuş onun yazdığı oyunu çok beğendiğini başrolü oynamak için sabırsızlandığını filan söylemiş. Onlar konuşurken hizmetçi içkileri getirmiş ve Bay Faulkener'da sunulan ikramı kabul etmiş. İşte içkiyi iç-

tikten sonra ne olduğunu hatırlamıyor. Uyandığında ya da ayıldığında veya buna ne isim veriyorsanız, kendini yol kenarında trafikten uzak bir yerde yatar bulmuş. Kendini çok garip ve halsiz hissediyormuş. Zorla ayağa kalkmış ve nereye gittiğini bilmeden iki yana yalpalayarak yürümeye başlamış. Eğer aklım başımda olsaydı doğruca o kır evine gider ve orada neler olduğunu anlamaya çalışırdım, dedi. Ama şaşkın bir halde ne yapacağını bilmeden yürümeye başlamış. Tam kendine gelmek üzereyken polis onu tutuklamış."

Dr. Lloyd, "Polis onu neden tutuklamış," diye sordu.

Jane gözlerini iri iri açarak, "Ah! Size nedenini söylemedim mi? Ne kadar aptalım. Hırsızlıktan tutuklanmış," dedi.

Bayan Bantry, "Hırsızlıktan söz ettin ama, nerede, neden ve niçin olduğunu açıklamadın," dedi.

"Şey, bu kır evi -yani genç adamın gittiği- bana ait değil. O ev neyse adı lazım değil bir adama ait..."

Jane tekrar kaşlarını çattı.

Sir Henry, "Yine isim babalığı yapmamı ister misin? Takma isimler için para almıyorum. Nasıl biri olduğunu tarif et ben ona isim takarım," dedi.

"Kentte yaşayan çok zengin bir adam; bir asilzade."

Sir Henry, "Öyleyse ona Sir Herman Cohen adını verelim," dedi.

"Mükemmel. O evi bir hanım için almış... bir aktörün karısı, kadın da aktrist."

Sir Henry, "Aktörün ismi de Claud Leason olsun," dedi. "Hanıma da sahnede kullandığı adı verelim. Örneğin Miss Mary Kerr, diyebiliriz."

Jane, "Çok zekisiniz," dedi. "Böyle şeyleri ben bir anda akıl edemiyorum. Evet, burası Sir Herman ve -Herman'dı, değil mi?- hanımının hafta sonlarında kullandıkları bir evmiş. Şüphesiz adamın karısının da bu ilişkiden haberi yokmuş."

Sir Henry, "Zaten hep böyle olur," dedi. "Sevgilisi bu hanıma, aralarında paha biçilmez zümrütler de olan oldukça fazla mücevher armağan etmiş.

"Ah!" dedi Dr. Lloyd. "Şimdi anlaşıldı."

"Mücevherler de bu evde kilitli bir kutunun içinde duruyormuş. Polis bunun çok düşüncesizce bir davranış olduğunu her an çalınabileceklerini söyledi."

Albay Bantry, "Gördün mü Dolly sana her zaman ne diyorum?" dedi.

Bayan Bantry, "Deneyimlerime göre, bu gibi durumlarda aşırı titiz davranan insanların değerli malları çalınır. Ben mücevherlerimi kilitli kutuda saklamam; onları dolabımdaki çekmecede çoraplarımın altında saklarım. Bana göre... hanımın adı neydi? Mary Kerr da aynı şeyi yapsaydı mücevherleri çalınmazdı."

Jane, "Çalındı, çünkü tüm çekmeceler açılmış ve içindekiler yere dökülmüştü," dedi.

Bayan Bantry, "Hırsız mücevher değil herhalde gizli belgeler arıyordu. Kitaplarda hep böyle yazar," dedi.

Jane kuşkulu bir sesle, "Gizli belgeler hakkında bir şey bilmiyorum. Kimse onlardan söz etmedi," diye yanıt verdi.

Albay Bantry, "Miss Helier anlatmaya devam edin, Dolly konuyu dağıtmakta ustadır," dedi.

Sir Henry, "Evet, hırsızlık olayını anlatın," dedi.

"Evet. Şey Miss Mary Kerr adında biri polise telefon etmiş. Kır evinin soyulduğunu söyleyerek o sabah evine gelen kızıl saçlı genç adamı tarif etmiş. Polise anlattıklarına göre sözüm ona kapıyı açan hizmetçi adam da bir gariplik fark edince onu içeri almamış, ama daha sonra adamı pencereden dışarı çıkarken görmüşler. Adamı öylesine iyi tarif etmiş ki polisler bir saat sonra onu yakalayıp karakola getirmişler. Genç adam da polislere benim yazdığımı dü-

şündüğü mektubu gösterince yüzleşmemiz için beni de karakola çağırmışlar. Genç adam beni görünce çok şaşırdı ve kır evinde konuştuğu kadının ben olmadığımı açıkladı."

Dr. Lloyd, "Çok garip bir öykü," dedi. "Bay Faulkener bu Miss Kerr denilen hanımı tanıyormuymuş?"

"Hayır tanımıyormuş ya da tanımadığını söyledi. Ama size olayın en ilginç noktasını anlatmadım. Tabi polis hiç vakit yitirmeden kır evine gitmiş ve her şeyi tarif edildiği şekilde bulmuş. Çekmeceler açılıp içindekiler yerlere saçılmış, ama evde kimse yokmuş. Saatler sonra Miss Kerr eve dönmüş polisleri görünce şaşırmış ve onları çağırmadığını hırsızlık olayından haberi olmadığını söylemiş. O sabah yönetmenin birinden bir telgraf almış. Önemli bir rolü görüşmek için adam randevu vermiş. Miss Kerr'da onunla buluşmak için hiç vakit yitirmeden kente gitmiş. Buluşma yerine gidince bunun tamamen bir oyun olduğunu anlamış. Gelen telgraf sahteymiş.

Sir Henry, "Birisini ayakaltından uzaklaştırmak için hep bu oyun oynanır," dedi. "Peki hizmetkârlar nerdeymiş."

"Zaten bir hizmetkâr var. Aynı şey onun başına da gelmiş. Miss Kerr olduğunu söyleyen birisi telefon ederek çantasını yatak odasındaki çekmecede unuttuğunu söylemiş, hemen bir trene atlayıp kendisine getirmesini istemiş. Hizmetçi verilen talimatı yerine getirmiş. Evin kapısını kilitleyip trene atlamış ve kente gitmiş; ama buluşacakları yere, Miss Kerr'in kulübüne gidince orada onu bulamamış ve saatlerce beklemiş."

Sir Henry, "Hım!" dedi. "Şimdi olayı anladım. Ev boş kalmıştı. Pencerelerden birinden içeri girmek pek zor olmasa sanırım. Fakat Bay Faulkener'ın bu oyunda neden rol aldığını anlamadım. Eğer Miss Kerr kendisi haber vermediyse polisi arayan kim?"

"İşte bunu hiç kimse bilmiyor, ne de kim olduğunu asla öğrenemedik."

Sir Henry, "Garip," dedi. "Bu genç adam dediği gibi gerçekten de oyun yazarı mıymış?"

"Ah evet orası doğru. Hatta benim yazdığımı sandığı mektubu da almış. Tabi benim el yazıma hiç benzemiyordu, ama o zaman bunu bilmesine imkân yoktu."

Sir Henry, "Evet, şimdi durumu tekrar ele alalım," dedi. "Yanlışım varsa beni düzeltin. Hanım ve hizmetçisini bir yolunu bulup evden uzaklaştırmışlar. Genç adamı da sahte bir mektupla tuzağa düşürmüşler. Tabi o hafta sonu sizin de Riverbury de sahne almanız olayı iyice renklendirmiş.

"Genç adam ilaçla uyutulduktan sonra şüpheleri onun üstüne çekmek için polise haber verilmiş. Bu sırada da soygun gerçekleştirilmiş. Sanırım mücevherler de çalınmış değil mi?"

"Ah, evet."

"Sonra bulundu mu?"

"Hayır, bulunmadı. Bildiğim kadarıyla Sir Herman olayı örtbas etmek istedi, ama başaramadı. Galiba karısı da hiç vakit yitirmeden boşanma işlemlerini başlatmış. Ama bu konuda fazla bilgim yok."

"Bay Leslie Faulkener'a ne oldu?"

"Sonunda serbest bırakıldı. Polis onu suçlayacak kadar ellerinde kanıt olmadığını açıkladı. Sizce de olay çok garip değil mi?"

"Evet çok garip. Birinci soru, kime inanacağız. Miss Helier siz sanki Bay Faulkener'a inanıyormuş gibi anlattınız. Onun gerçekten suçsuz olduğuna mı inanıyorsunuz yoksa elinizde suçsuz olduğunu kanıtlayacak sağlam kanıtlar var mı?"

Jane isteksizce, "Hayır, hayır," dedi. "Elimde somut bir kanıt yok. Çok terbiyeli ve kibar biriydi. Başka bir kadını ben zannettiği için defalarca özür dileyince, onun doğru söylediğine inandım."

Sir Henry gülümseyerek, "Anladım," dedi. "Ama böyle bir öyküyü uydurmuş da olabilir. Sizden geldiğini söylediği mektubu kendisi de yazmış olabilir. Mücevherleri çaldıktan sonra kendisini ilaçla uyutabilir. Bunların hiçbirinin gerek olmadığını da itiraf ederim. Eve girip mücevherleri çaldıktan sonra sessizce ortadan kaybolabilirdi. Ama eğer orada tanıdık birisine rastladıysa şüpheyi üstüne çekmemek için böyle bir hikâye uydurmuş olabilir."

Miss Marple, "Bu genç adam zengin mi?" diye sordu.

Jane, "Zannetmiyorum," dedi. "Hayır sanırım meteliğe kurşun atıyor."

Dr. Lloyd, "Olay tümüyle garip," dedi. "Genç adamın doğru söylediğini kabul etsek bile, yine de olay içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Miss Helier olduğunu söyleyen kimsenin tanımadığı bir kadın, neden kimsenin tanımadığı genç adamı da bu oyuna dahil ediyor? Neden böylesine komik karmaşık bir olayı sahneye koyuyor?"

Bayan Bantry, "Jane," dedi. "Bu Faulkener denilen adam soruşturma sürerken Miss Kerr ile hiç yüz yüze geldi mi?"

Jane bir an şaşırdı ve hatırlamak istercesine kaşlarını çattı. Alçak sesle, "Bilmiyorum," dedi.

Bayan Bantry, "Eğer karşılaşmadı ise olay çözüldü!" dedi.

"Haklı olduğuma eminim. Kente inmem gerekti demekten daha kolay ne var? Paddington'dan ya da herhangi bir istasyondan hizmetçisine telefon edip bir trene atlayıp hemen kente gelmesini söyler. Kendisi de başka bir trene atlayıp kır evine döner. Genç adam randevu verilen saatte eve gelir ilaçla uyutulur, hırsız girmiş gibi evin altı üstüne getirilir. Polise telefon eder ve hırsızın eşgalini tarif ettikten sonra tekrar trene atlayıp kente döner. Daha sonra geç vakit tekrar Riverside'a döner ve evinin soyulduğunu görüp şaşırmış rolü yapar."

"Dolly, kadın neden kendi mücevherlerini çalsın?"

Bayan Bantry, "Böyle şeyleri hep yaparlar," dedi. "Zaten bunun için sana yüz tane neden söyleyebilirim. Acil paraya ihtiyacı vardır. Yaşlı Sir Herman ona nakit para vermediği için mücevherlerin çalındığı yalanını söyleyerek onları gizlice satacaktı. Ya da birisi ona şantaj yapmaktadır. Belki bu ilişkiyi kocasına veya Sir Herman'ın karısına söylemekle tehdit edilmektedir. Veya mücevherleri satmıştır. Sir Herman da sık sık onları sormakta, zümrütleri takmadığı için öfkelenmektedir. Genç kadın da bir mazeret uydurmak zorunda kalır. Polisiye romanlarının çoğunda olay böyle gelişir. Ya da onların sahtesini yaptırmaya vakit bulamamıştır. Bir olasılık daha -bu kitaplarda fazla kullanılmaz- mücevherlerin çalındığını söyledikten sonra, üzüntüden aklını oynatacakmış gibi rol yapar bunun üstüne erkek de ona yepyeni takılar alır. Böylece bir yerine iki takım sahibi olur. Bu tür kadınlar rol yapmakta ustadırlar."

Jane hayranlıkla, "Dolly, çok zekisin," dedi. "Kırk yıl düşünsem bu benim aklıma gelmezdi."

Albay Bantry, "Zekâ olabilir, ama haklı olduğu söylenemez," dedi.

"Ben kentteki adamdan şüpheleniyorum. Kadını evden uzaklaştırmak için telgrafı o göndermiş olabilir. Oyunun sonunu da yeni hanım arkadaşının yardımıyla kolayca başarmıştır. Hiç kimse ona tanığı olup olmadığını sormamış."

Jane döndü ve yüzünde düşünceli bir ifade olan yaşlı kadına sordu. "Miss Marple siz ne düşünüyorsunuz?"

"Canım, ne diyeceğimi bilmiyorum. Sir Henry benimle alay edecek ama, bu olayla paralellik kurabileciğim bir olay bizim köyde olmadı. Tabi aklıma birkaç soru geliyor. Örneğin söz konusu olan hizmetçi tarif ettiğinize göre şüpheli birisi. Güvenilir bir tip değil. Hırsızların yardımcısı olabilir. Hırsızların işini kolaylaştırmak için kapıyı açık bırakır ve Londra'ya gider. Kendisinden şüphelenme-

meleri için de telefon masalını uydurur. Bana göre en akla yakın olasılık bu. Ama işin içinde sıradan hırsızlar söz konusuysa garip bir olay. Hizmetçiden daha fazla bilgi sahibi olmaları gerek."

Miss Marple sözlerine bir süre ara verdi ve sonra uykuda konuşur gibi anlatmaya devam etti.

"Aklıma başka bir olasılık daha geldi. Belki de kişisel duygular rol oynamıştır. Örneğin birisi intikam almak istemiş olamaz mı? Kendisine kötü davranılmış genç bir aktrist bu işi yapmış olamaz mı? Olayı böyle açıklamak daha akla yakın değil mi? Adamın başına bilerek bela açmak. Böyle de olabilir, ama pek tatmin edici bir yanıt olmadı..."

Jane, "Doktor siz hiçbir şey söylemediniz," dedi. "Sizi nerdeyse unutuyordum."

Doktor alıngan bir tavırla, "Beni hep unutuyorsunuz," diye yanıt verdi. "Herhalde çok silik bir kişiliğim var."

Jane, "Ah hayır!" diye karşı koydu.

"Ne düşündüğünüzü anlatın."

"Herkesin düşüncesine saygı duyuyorum ama bence herkes yanılıyor. Belki yanlış düşünüyorum, ama bana göre bu işte adamın karısının parmağı var. Yani Sir Herman'ın karısından söz ediyorum. Elimde somut bir kanıt yok ama kocasının kendisine ihanet ettiğini öğrenen bir kadının intikam almak için yapamayacağı hiçbir şey yoktur."

Miss Marple, "Ah! Dr. Lloyd," diye heyecanla bağırdı. "Çok zekisiniz. Zavallı Bayan Pebmarsh benim aklıma gelmedi."

Jane, onun yüzüne bakakaldı. "Bayan Pebmarsh mı? Bayan Pebmarsh da kim?"

"Şey..." dedi Miss Marple tereddütle. "Bu olayla hiç ilgisi yok. O bir çamaşırcı. Bir bluzun yakasındaki opal broşu çalıp bir başka kadının evine saklamıştı."

Jane'in aklı iyice karışmış şaşkınlık içinde bakıyordu.

Sir Henry gözlerinde muzip bir bakışla, "Ve Miss Marple çamaşırcı kadını anımsayınca olayı bir anda çözdünüz," dedi.

Miss Marple olumsuzca başını salladı.

"Hayır, korkarım çözemedim. Doğrusunu isterseniz çözeceğimi de sanmıyorum. Fakat kadınların birbirlerine destek olmaları gerektiğini fark ettim. Acil durumlarda kadınlar birbirlerine yardım etmeli. Sanırım Miss Helier'ın bize anlattığı öyküden alacağımız ders bu."

Sir Henry ciddiyetle, "İtiraf etmeliyim ki bu esrarengiz olayın özünde vermek istediği mesajı gözden kaçırdım," dedi. "Miss Helier çözümü açıkladığında sizin üstüne bastığınız noktayı daha iyi anlayacağım."

İyice şaşkına dönen Jane, "Eh!" dedi.

"Çocukca bir deyimle, hepimiz pes ettik. Oyundan çekiliyoruz. Miss Marple bile yenilgiyi kabul etti. Böylesine karmaşık esrarengiz bir olayı sizden başka hiç kimse anlatmaz Miss Helier."

Jane, "Hepiniz pes mi ettiniz?" diye sordu.

"Evet." Bir süre diğerlerinin konuşmasını bekledikten sonra Sir Henry herkes adına konuşmaya başladı. "Hepimiz bir çözüm yolu önerdik ama başaramadık. Biz erkekler birer olasılık ortaya koyduk. Miss Marple iki, Bayan B.'de bir düzine olasılık önerdi."

Bayan Bantry, "Bir düzine değil," dedi. "Ana konu üstünde çeşitlemeler yaptım. Ayrıca bana Bayan B. diye hitap etmemenizi size kaç kez rica edeceğim?"

Jane düşünceli düşünceli, "Demek hepiniz oyundan çekildiniz, çok ilginç," dedi.

Arkasına yaslanıp dalgın bakışlarla tırnaklarını boyamaya başladı.

Bayan Bantry, "Pekâlâ," dedi. "Haydi, Jane. Çözüm nedir?"

"Çözüm mü?"

"Evet. Gerçekten ne oldu?" Jane, ona baktı.

"En ufak bir fikrim yok."

"Ne?"

"Ben de hep merak ettim. Hepiniz çok zeki insanlarsınız, aranızdan biri belki gerçeği söyler diye bu öyküyü anlattım."

Herkes bozulmuştu. Evet Jane çok güzel bir kadındı, ama o anda herkes aptallığın bu kadarı da fazla, diye düşünüyordu. İnsan aklını aşan güzellik bile bazen çekilmez oluyordu.

Sir Henry, "Yani gerçek ortaya çıkmadı mı?" diye sordu.

"Hayır! İşte bu nedenle aranızdan birinin gerçeği bana açıklayacağını düşündüm."

Jane öylesine kırılgan konuşuyordu ki ne denli üzüldüğü kolayca anlaşılıyordu.

"Şey... ben.. ben..." diye Albay Bantry bir şeyler söylemek istedi ama konuşamadı.

Karısı, "Jane sen insanı çileden çıkarırsın," dedi. "Her neyse ben gerçeği bulduğuma eminim ve her zaman da emin olacağım." Eğer bize olaya karışan kişilerin gerçek adlarını söylersen daha da emin olacağım."

Jane usulca, "Bunu yapabileceğimi sanmıyorum," diye yanıt verdi.

Miss Marple, "Hayır canım," dedi. "Miss Helier bunu yapamaz."

Bayan Bantry, "Tabi yapabilir," dedi. "Jane inat etme. Hepimizin yaşantısında ufak tefek skandallar oldu. Hiç olmazsa kentte yaşayan zengin adamın ismini söyle."

Jane olumsuzca başını salladı. Miss Marple'da genç kadını desteklemeye devam etti.

"Herhalde çok can sıkıcı bir olaydı," dedi.

Jane açık kalplilikle, "Hayır," dedi. "Sanırım... sanırım ben çok eğlendim."

Miss Marple, "Şey, belki eğlenmişsindir," diye yanıt verdi. "Sanırım biraz olsun tekdüze yaşamı renklendirmiştir. O günlerde hangi oyunu oynuyordun?"

"Smith."

"Ah, evet. Bay Somerset Maugham'ın bir eseriydi, değil mi? Bana göre bütün oyunları muhteşem. Hemen hemen hepsini izledim."

Bayan Bantry, "Gelecek sonbahar aynı oyunla turneye çıkacaksın değil mi?" diye sordu.

Jane başını salladı.

Miss Marple ayağa kalkarak, "Pekâlâ, artık eve gitmeliyim," dedi. "Vakit oldukça geç! Ama bu gece çok hoş vakit geçirdim. Ayrıca ilginç bir akşamdı. Sanırım bu geceki ödülü Miss Helier'in öyküsü kazandı. Bana katılıyor musunuz?"

Jane, "Sizi kızdırdığım için özür dilerim," dedi. "Yani olayın sonunu bilmediğim için bunu daha önce söylemem gerekti."

Sesinden ne denli üzüldüğü anlaşılıyordu. Dr. Lloyd hemen onu yüreklendirmeye çalıştı.

"Sevgili genç bayan neden özür diliyorsun? Aklımızı çalıştırmak için bize bir fırsat verdin. Ben yalnızca olayı çözemediğimize üzülüyorum."

Bayan Bantry, "Kendi adına konuş," dedi. "Ben olayı çözdüm ve haklı olduğuma inanıyorum."

Jane, "Biliyor musun, sana gerçekten inanıyorum," dedi. "Söylediklerin çok akla yakındı."

Sir Henry, ona takıldı. "Yedi çözümden hangisine inanıyorsun?"

Miss Marple çizmelerini giyerken Dr. Lloyd ona yardım etti. "Ne olur ne olmaz," dedi yaşlı kadın. Doktor evine kadar yolda ona eşlik edecekti. Üst üste birkaç yünlü şala sarındıktan sonra Miss

Marple bir kez daha herkese iyi geceler diledi. En sonunda Jane Helier'in önüne gelince eğilip ona bir şeyler fısıldadı. Şaşıran Jane, "Oh!" diye öylesine yüksek sesle bağırdı ki diğerleri dönüp ona baktı.

Miss Marple gülümseyerek başıyla herkesi selamlayarak dışarı çıkarken, Jane Helier arkasından ona bakakaldı.

Bayan Bantry, "Jane yatmıyor musun?" diye sordu. "Senin neyin var? Sanki hayalet görmüş gibi bakıyorsun."

Derin derin içini çeken Jane kendine geldi. Salondaki iki erkeği güzel gülüşüyle büyüleyerek, ev sahibinin arkasından merdivenlere doğru ilerledi. Bayan Bantry onunla birlikte odasına girdi.

"Şöminedeki ateş sönmek üzere," diyerek Bayan Bantry maşayla sönmekte olan ateşi karıştırdı. "Doğru dürüst bir şömine yakmasını bile bilmiyorlar. Bu hizmetçiler çok beceriksiz. Bu gece bizde geç vakite kadar oturduk. Aman Tanrım, saat gece yarısını geçmiş. Bir olmuş."

Jane Helier, "Onun gibi başka insanlar da var mıdır?" diye sordu.

Yatağın kenarına oturmuş ve derin düşüncelere dalmıştı.

"Hizmetçi gibi mi?"

"Hayır. O yaşlı komik kadın gibi -adı neydi- Marple mi?"

"Ah, bilmiyorum. Küçük köyde yaşayan herkes gibi biri."

Jane, "Ah canım ne yapacağımı bilmiyorum," diye yakındı.

Derin derin içini çekti.

"Ne oldu?"

"Endişe ediyorum."

"Neden?"

"Dolly," Jane Helier olağanüstü bir ciddiyetle, "O garip yaşlı kadın kapıdan çıkmadan önce bana ne dedi biliyor musun?" diye yakındı.

"Hayır, ne dedi?"

"Bana *senin yerinde olsam onu asla yapmam. Başka bir kadının gücü altında kendini asla ezdirme. Hatta şimdilerde o kadın senin yakın bir dostun olsa bile.* Biliyor musun, Dolly söyledikleri çok doğru."

"Özdeyiş mi? Evet, belki doğru. Ama ne demek istediğini anlamadım."

"Sanırım bir kadına gerçekten tam anlamıyla güvenemezsin. Gücü elinde tutan ben olmalıyım. Bunu hiç düşünmemiştim."

"Sen hangi kadından söz ediyorsun?"

"Netta Greene. Benim dublörüm."

"Miss Marple, senin dublörün hakkında ne biliyor?"

"Sanırım tahmin etti. Ama şimdi anlıyorum."

"Jane, bana hemen neden söz ettiğini açıklar mısın?"

"Bu gece size anlattığım hikâye. Ah, Dolly, o kadın, Claud'ı benim elimden alan kadın olduğunu biliyor musun?"

Bayan Bantry başını sallayarak, hızla aklından Jane'in talihsiz evliliklerinden birincisini düşündü. Aktör Claud Averbury'i gözlerinin önünde canlandırdı.

"Claud onunla evlendi. Ona söyleyebilirdim ama yapamadım. Claud bilmiyor, ama karısının Sir Joseph Salmon'la ilişkisi var. Size söylediğim kır evinde hafta sonlarını onunla birlikte geçiriyor. O kadının gerçek yüzünü herkese göstermek istedim. Hırsızlık olayı ile her şey ortaya çıkacaktı."

Bayan Bantry hayretle, "Jane!" dedi. "Bize anlattığın hikâyeyi sen mi düzenledin?"

Jane başını salladı.

"Bu nedenle *Smith* oyununu seçtim. Biliyorsun o oyunda hizmetçi kıyafeti giyiyorum. Kostüm elimdeydi. Beni karakoldan çağırdıkları zaman otelde dublörümle prova yaptığımı iddia etmek en kolay şeydi. Aslında, kır evinde olacaktık. Ben kapıyı açacak ve de

kokteyleri getirecektim. Netta'da benim yerime geçecekti. Genç adam onu bir daha görmeyecekti. Onun için tanınma korkusu yoktu. Ben de hizmetçisi rolünde kendimi fazlasıyla değiştirebilirdim. Zaten insanlar hizmetçilere fazla dikkat etmezler. Sonra onu yolun kenarına sürükleyecektik. Mücevherleri çantaya dolduracak, polise telefon ettikten sonra hemen otele dönecektik. Genç adamın acı çekmesini istemezdim ama Sir Henry pek acı çekmediğini söyledi, değil mi? Netta'da gazetelere düşecek tüm gerçek ortaya çıkacak Claud da onun ne tür bir kadın olduğunu öğrenecekti."

Bayan Bantry inleyerek yatağın kenarına oturdu.

"Ah! Zavallı başım. Bunca zaman... Jane Helier düzenbaz kız! Bize öyküyü nasıl anlattın."

Jane kurumla, *"Ben* iyi bir aktristim," dedi. "İnsanlar ne derse desin rolümü hep iyi oynadım. Bir kez olsun kendimi ele vermedim değil mi?"

Bayan Bantry, "Miss Marple haklı," diye mırıldandı. "Kişilik, ah, evet kişilik. Jane, yavrum, hırsızlık hırsızlıktır bunu biliyor musun? Hapse düşebilirdin, değil mi?"

Jane, "Ama, hiçbiriniz bunu tahmin edemediniz," dedi. "Miss Marple'ın dışında kimse tahmin edemedi." Yüzü endişeyle kasıldı. "Dolly, dünyada gerçekten onun gibi insanlar var mı?"

Bayan Bantry, "Doğrusunu istersen bilmiyorum," diye yanıt verdi.

Jane tekrar içini çekti.

"Yine de riske girmene gerek yok. Tabi Netta gücüyle beni ezmeye çalışacak -bu doğru benim aleyhime dönebilir. Bana şantaj ya da başka şeyler yapabilir. Tüm ayrıntıları birlikte düşündük. Bana sadık kalacağına yemin etti, ama kadınların neler yapabilecekleri belli olmaz. Hayır, sanırım Miss Marple haklı. Riske girmeme hiç gerek yok."

"Ama sevgili kızım, zaten riske girmişsin."

"Oh, hayır." Jane mavi gözlerini iri iri açtı. "Anlamıyor musun? *Bunların hiçbiri henüz olmadı!* Söylemek istediğim... yani seyircilerin önünde prova yapıyordum.

"Senin tiyatro dilini anlamıyorum," dedi Bayan Bantry öfkeyle. "Yani bu gelecekte sahneye konulacak bir proje mi... geçmişte olmadı mı?"

"Bu sonbaharda... Eylülde yapacaktım. Şimdi ne yapacağımı bilmiyorum.

"Ve Jane Marple tahmin etti... Gerçeği tahmin etti ve bize söylemedi," diye Bayan Bantry öfkeyle söylendi.

"Sanırım tahmin ettiği için kadınların birbirlerine destek olmalarını söyledi. Erkeklerin önünde beni ele vermek istemedi. Bu çok asil bir davranış. Senin bilmende bence bir sakınca yok, Dolly."

"Pekâlâ, Jane yalvarırım bu düşünceyi aklından sil."

Miss Helier, "Sanırım sileceğim," diye mırıldandı. "Belki başka Miss Marple'lar da vardır..."

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Esrarengiz Cinayet

I

Scotland Yard'ın eski polis müdürlerinden Sir Henry Clithering yakın arkadaşları Bantrylerin St. Mary Mead adındaki küçük köydeki evlerinde misafirdi.

Cumartesi sabahı kahvaltıya inerken yemek odasının kapısında ev sahibesi Bayan Bantry ile nerdeyse çarpışıyordu. Bayan Bantry'nin telaşla odanan çıkarken heyecanlı ve üzüntülü olduğu belliydi.

Kahvaltı masasında oturan Albay Bantry'nin de yüzü her zamankinden daha kırmızıydı.

"Günaydın, Clithering," dedi. "Güzel bir gün kahvaltıya gel."

Sir Henry ev sahibinin isteğini yerine getirdi. Masadaki yerini aldı ve önündeki yiyeceklerden tabağına bir şeyler koydu.

Albay Bantry, "Dolly bu sabah biraz sinirli," dedi.

"Evet... şey... galiba biraz sinirli," dedi Sir Henry alçak sesle.

Ayrıca biraz da merak ediyordu. Ev sahibesinin böylesine heyecanlı ve sinirli olmasına alışık değildi. Sir Henry'nin bildiği kadarıyla, Bayan Bantry bahçesinden başka bir şeyle ilgilenmezdi.

Albay Bantry, "Evet," dedi. "Bu sabah aldığımız bir haber onu biraz üzdü. Köydeki kızlardan biri -Emmott'ın kızı- Emmott Blue Boar'ın sahibidir.

"Oh, evet, biliyorum."

Albay Bantry düşünceli, "Ee... evet," dedi. "Güzel bir kız başını derde sokmuş. Hep bildik hikâye. Dolly ile bu konuda tartışıyordum. Benimki de aptallık. Kadınlar mantık nedir bilmez. Dolly kızı savunuyor -kadınlar nasıldır bilirsiniz erkeklerde zalimdir -gerisi hikâye. Ama iş bu kadar basit değil... hele bu günlerde. Kızlar ne yaptıklarını gayet iyi biliyorlar. Kızı baştan çıkaran erkeğin de illaki kötü adam olması gerekmiyor. Her zaman değilse bile suç yarı yarıyadır. Ben genç Sandford'u severim. Bence o çapkın değil genç bir aptal."

"Bu Sandford denilen genç, kızın başını belaya mı sokmuş?"

"Öyle görünüyor. Aslında ben hiçbir şey bilmiyorum," diye albay cevapladı.

"Her şey dedikodu ve söylentiden ibaret. Bu küçük köyün nasıl bir yer olduğunu biliyorsun! Dediğim gibi ben bir şey bilmiyorum. Dolly gibi hemen herkesi suçlayarak sonuca varmam. Ağzımızdan çıkan sözleri tartmamız gerektiğine inanıyorum. Biliyorsun soruşturma falan filan."

"Soruşturma mı?"

Albay Bantry boş boş baktı. "Evet, size söylemedim mi? Kız intihar etmiş. İşte bütün gürültünün nedeni bu."

Sir Henry, "Can sıkıcı bir iş," dedi.

"Tabi can sıkıcı. Düşünmek bile istemiyorum." Zavallı güzel kız. Babası da çok sert bir adamdır. Sanırım onunla yüzleşmeye cesaret edemedi."

Sözlerine ara verdi.

"Dolly bu nedenle çok üzüldü."

"Kız nerde boğulmuş?"

"Nehirde. Değirmenin hemen altında su çok hızlı akar. Nehir kenarına inen bir patika ve üstünde de bir köprü var. Tahminlere göre kız köprüden atlamış. Tahmin falan filan olan olmuş."

Albay Bantry sıkıcı konuları düşünmemek için gazetelerini açıp haberleri okumaya başladı.

Köydeki trajediyle pek ilgilenmeyen Sir Henry, kahvaltıdan sonra bahçeye çıkıp çimlerin üstündeki bir koltuğa oturarak, şapkasını gözlerinin üstüne indirdi ve güzel havanın tadını çıkarmaya başladı.

Saat on bir buçukta orta hizmetçisi parmaklarının ucuna basarak usulca Sir Henry'nin yanına geldi.

"Özür dilerim, efendim, Miss Marple geldi, sizinle görüşmek istiyor."

"Miss Marple mı?"

Sir Henry hemen şapkasını düzeltti. Bu ismi duyunca şaşırmıştı. Miss Marple'ı unutmasına olanak yoktu. Delici bakışları olan kibar bir hanımefendiydi.

Çözümlenmemiş birçok olayın esrarını bir solukta çözümleyivermişti. Hem de hiç zorlanmadan.

Sir Henry, Miss Marple'a derin bir saygı duyuyordu. Neden kendini görmeye geldiğini merak etti.

Miss Marple salonda bir koltukta her zamanki gibi dimdik oturuyordu. Yanında yabancı bir ülkeden aldığı belli olan parlak renklerden oluşan bir pazar çantası vardı. Yanakları pembeydi ve telaşlı bir hali vardı.

"Sir Henry, sizi gördüğüme sevindim. Sizi bulduğum çok iyi oldu. Burda kaldığınızı duyunca... umarım beni bağışlarsınız."

Sir Henry, onun elini tutarak, "Sizi görmek büyük bir zevk," dedi. "Sanırım Bayan Bantry dışarı çıktı.

Miss Marple, "Evet," dedi. "Buraya gelirken yolda onu kasap Footit ile konuşurken gördüm. Dün Henry Footit'in köpeği arabanın altında kaldı. Hani şu kasapların yanından ayrılmayan uzunca düz tüylü tıknaz kavgacı köpeklerden biriydi."

Sir Henry kibarca, "Evet," dedi.

Miss Marple, "Bayan Bantry evde yokken geldiğim iyi oldu," diye sözlerine devam etti. "Aslında sizinle yalnız görüşmek istiyorum. Şu üzücü olay hakkında."

Biraz şaşıran Sir Henry, "Henry Footit hakkında mı?" diye sordu.

Miss Marple sitemkâr bir bakış attı. "Hayır, hayır Rose Emmott hakkında. Olayı duydunuz değil mi?"

Sir Henry başını salladı. "Bantry, bana anlattı. Gerçekten üzücü bir olay."

Sir Henry biraz şaşırmıştı. Rose Emmott hakkında Miss Marple'ın neden kendisiyle görüşmek istediğini anlayamamıştı.

Miss Marple tekrar oturunca, Sir Henry'de oturdu. Yaşlı hanım konuşmaya başlayınca davranışları değişti. Saygın ve ciddi bir görünümü vardı.

"Sir Henry bir, iki kez zevkli bir oyun oynamıştık, hatırlıyor musunuz? Çözülmeyen esrarengiz olayları birlikte çözmüştük. Siz de bana bu işte hiç de fena olmadığımı söyleyerek iltifat etmiştiniz."

Sir Henry sevgiyle, "Hepimizi yenmiştiniz," dedi. "Olaylara zekice çözümler getirmiştiniz. Sanırım köyde meydana gelmiş bazı olaylardan yola çıkarak bazı ipuçları sayesinde olayları çözüvermiştiniz."

Sir Henry konuşurken gülümsüyordu. Ama Miss Marple çok ciddiydi. Yüzü asık oturuyordu.

"Söylediklerinizden cesaret alarak size geldim. Yani olay hakkındaki düşüncelerimi açıklayınca beni ciddiye alacağınızı biliyorum."

Sir Henry birdenbire onun çok ciddi olduğunu anladı. Zoraki bir sesle, "Düşüncelerinize sonsuz saygım var," dedi.

"Sir Henry... bu kez... Rose Emmott, kız nehre atlayarak intihar etmedi... *Öldürüldü.* Ve onu kimin öldürdüğünü biliyorum."

Şaşkınlıktan Sir Henry'nin adeta dili tutuldu. Miss Marple büyük bir soğukkanlılıkla konuşmuştu. Sanki sıradan bir şeyden söz eder gibi olayı duygudan yoksun bir sesle anlatmıştı.

"Miss Marple bu söylediğiniz çok ciddi bir suçlama," dedi. kendini toparlayan Sir Henry.

Miss Marple birkaç kez başını salladı.

"Biliyorum... biliyorum... işte bu nedenle size geldim."

"Ama sevgili bayan, başvuracağınız kişi ben değilim. Artık ben emekli bir polis müdürüyüm. Bildiğinizi iddia ettiğiniz olayı polise bildirmelisiniz."

Miss Marple, "Bunu yapamam," dedi.

"Neden?"

"Çünkü sizin bildiğimi iddia ettiğiniz konu hakkında hiçbir *bilgim* yok."

"Yani söylediklerinizi tahminden ibaret mi?"

"İsterseniz öyle de diyebilirsiniz. Ama hepsi bu kadar değil. *Biliyorum.* Bildiğimi sanıyorum; ama tahmin ettiklerimi Müfettiş Drewitt'e anlatsam... şey bana güler. Gerçekten, onu suçlayamam. Özel bilgi dediğiniz şeyi anlamak çok zor."

Sir Henry, "Ne gibi?" diye sordu.

Miss Marple hafifçe gülümsedi. "Bu olayı birkaç yıl önce yeğenime havuç yerine turp bırakan arabalı sebze satıcısı Peasegood adındaki adam nedeniyle biliyorum..."

Anlamlı bir şekilde sustu.

Sir Henry, "Satıcı için çok uygun bir ad," diye mırıldandı. "Yani başka bir olayla mı paralellik kuruyorsunuz?"

Miss Marple, "Ben insan doğasını bilirim," dedi. "Yıllardır köyde yaşayıp da insan doğasını tanımamak olanaksızdır. Asıl sorun, sizin bana inanıp inanmadığınız."

Bu sözlerden sonra Miss Marple, Sir Henry'nin gözlerinin içine baktı. Heyecandan yanakları kızarmış, gözlerini kırpmadan ona bakıyordu.

Sir Henry hayatta görmüş geçirmiş bir adamdı. Geniş bir hayat deneyimi vardı. Kararlarını hiç tereddüt etmeden verirdi. Miss Marple'ın iddia ettiği şey ne denli akla ve mantığa aykırı olsa da, ona inandığını fark etti.

"Size inanıyorum, Miss Marple. Ama bu konuda benim ne yapmamı istediğinizi ve neden bana geldiğinizi anlamadım."

Miss Marple, "Bu konuyu düşündüm, hem de çok düşündüm," dedi. "Söylediğim gibi, elimde kesin kanıt olmadan polise gitmenin bir anlamı yok. Benim de elimde kanıt yok. Sizden bu olayla ilgilenmenizi istiyorum... Eminim Müfettiş Drewitt'de çok memnun olur. Albay Melchett ve başkomiser de çok sevinecekler."

Miss Marple yalvarırcasına Sir Henry'e bakınca, emekli polis müdürü, "Peki üstünde çalışmam için bana ne gibi bilgi vereceksiniz?" diye sordu.

Miss Marple, "Size bir isim vereceğim. Bu adı bir kâğıda yazıp size vereceğim. Sonra soruşturma sırasında eğer bu insanın bu olayla hiç ilişkisi olmadığına karar verirseniz. Ben hata yaptığımı kabul ederim."

Miss Marple sözlerine ara verdi ve sonra hafifçe içini çekerek devam etti. "Eğer masum bir insan idam edilecek olursa, korkunç bir şey olur... çok korkunç."

Sir Henry şaşırdı. "Siz neden söz..."

Miss Marple üzüntüyle ona baktı. "Belki yanılıyorum... ama yanıldığımı sanmıyorum. Müfettiş Drewitt, zeki bir adam. Ama orta dereceli bir zekâ bazen tehlikeli olabilir. İnsanı fazla ileriye götürmez."

Sir Henry merakla ona baktı.

Miss Marple bir süre çantasını karıştırdıktan sonra küçük bir not defteri çıkarıp bir sayfa yırtıp üstüne özenle bir isim yazdı ve kâğıdı ikiye katlayıp Sir Henry'e verdi.

Sir Henry kâğıdı açıp ismi okudu. Bu isim ona hiçbir şey ifade etmediği halde hafifçe kaşlarını kaldırdı. Karşısında oturan Miss Marple'a baktıktan sonra kâğıdı katlayıp cebine koydu.

"Vay, vay," dedi. "Bu pek alışıldık bir iş değil. Bugüne dek böyle bir şey yapmadım. Ama Miss Marple sizi destekleyeceğime inanın."

II

Sir Henry, Albay Melchett, başkomiser ve Müfettiş Drewitt birlikte oturuyorlardı.

Başkomiser kısa boylu, atılgan ve sert tavırlı bir adamdı. Müfettiş ise iriyarı ve oldukça mantıklı biriydi.

Sir Henry tatlı tatlı gülerek, "Doğrusu kendimi işinize burnumu sokuyormuşum gibi hissediyorum ," dedi. "Bunu neden yaptığımı ise size asla açıklayamam."

"Sevgili dostum sizi aramızda görmek bizim için büyük bir zevk."

Müfettiş, "Sir Henry bize şeref verdiniz," dedi. Başkomiser, 'zavallı Bantrylerde can sıkıntısından nerdeyse ölecekmiş,' diye düşünüyordu. 'Bay Bantry hükümet sorunlarıyla, karısı da çiçek soğanları hakkındaki konuşmalarıyla adamcağızı bıktırmışlar.'

Müfettiş ise, yazık karşımızda dalga geçeceğimiz biri yok. İngiltere'nin en zeki adamlarından biri olduğunu duydum. Şimdi hepimizi zora koşacak, diye düşünüyordu.

Başkomiser yüksek sesle, "Korkunç ve tatsız bir olay. İlk önce kızın kendini suya attığını düşündük. Biliyorsunuz, kızcağız hamileydi. Ancak, bizim doktorumuz Haydock çok titiz biridir. Kızın kollarının üst kısımlarındaki çürükleri hemen fark etmiş. Bu çürükler ölümden önce gerçekleşmiş. Herhalde katil, onu kollarından sıkıca yakalayıp suya fırlatmış."

"Bu eylem için fazla güce gerek var mı?"

"Zannetmiyorum. Mücadele olmamış... kız hazırlıksız yakalanmış. Köprünün parmaklıkları kaygan tahtadan. Onu parmaklıkların üstünden aşırmak çok kolay."

"Trajedinin orda gerçekleştiğini biliyor musunuz?"

"Evet. Jimmy Brown adında on iki yaşında bir tanığımız var. Çocuk köprünün diğer tarafındaki ormandaymış. Köprüden yükselen bir çığlık ve suya düşüş sesi duymuş. Alacakaranlık olduğundan pek iyi görememiş. Ama biraz sonra suyun üstünde beyaz bir şeyin yüzdüğünü görünce hemen yardım çağırmaya koşmuş. Kızı sudan çıkardıkları zaman iş işten geçmiş."

Sir Henry başını salladı. "Çocuk köprünün üstündeki adamı görebilmiş mi?"

"Hayır. Ama az önce söylediğim gibi alacakaranlıkmış ve ağır ağır sis iniyormuş. Olaydan daha önce ya da hemen sonra birini görüp görmediğini ona soracağım. Doğal olarak kızın kendini suya attığını düşünmüş. İlk başta herkes öyle düşündü."

Müfettiş Drewitt döndü ve Sir Henry'ye, "Ama elimizde not var," dedi.

"Kızın cebinde bir not bulduk efendim. Ressamların kullandığı türden bir kalemle yazılmış ve suda bozulmadığı için kolayca okuyabildik."

"Ne yazıyordu?"

"Genç Sandford yazmış: 'Saat sekiz buçukta köprüde buluşalım. İmza R. S.' Şey Jimmy Brown çığlığı ve suya düşen şeyin çıkardığı gürültüyü duyduğunda belki saat sekiz buçuğa yaklaşıyordu ya da birkaç dakika geçiyordu."

Albay Melchett, "Sandford'da karşılaştınız mı bilmiyorum?" dedi. "Buraya bir ay önce geldi. Şu garip evler inşa eden modern genç mimarlardan. Allington'a bir ev inşa ediyordu. Tanrı bilir neye benzeyecek, hani şu sade gösterişsiz eşyalarla süsleyecek herhalde. Cam yemek masası, çelikten iskemleler falan filan. Pekâlâ, ne bu burda ne orda ama bu Sandford'un nasıl bir adam olduğunu gösteriyor. Bolshie, adam ahlaksızın biri."

Sir Henry, "Baştan çıkarma cinayet kadar eski bir suçtur," dedi.

Albay Melchett, "O, evet," dedi. "Doğru, doğru."

Drewitt, "Şey Sir Henry, çok çirkin bir iş, ama oldukça açık. Bu Sandford kızın başını belaya sokmuş sonra tası tarağı toplayıp Londra'ya dönecekmiş. Orda bir kız varmış... nişanlısı... genç bir bayan, onunla evlenecekmiş. Tabi bu olay nişanlısının kulağına giderse pişmiş aşa su katacakmış. Rose ile köprüde buluşmuş, hava sisli ve etrafta kimse yokmuş, kızı kollarından yakalayıp suya fırlatmış. Tam bir domuz, başına gelecekleri hak etmiş. İşte ben böyle düşünüyorum."

Sir Henry, bir iki dakika sessiz kaldı. Yerel halkın fazlasıyla ön yargılı olduğunu algıladı. Modern genç mimarın St. Mary Mead gibi tutucu köyde pek sevilmediği anlaşılıyordu.

"Bu Sandford denilen adamın kızı hamile bıraktığı kesin mi?" diye sordu.

Drewitt, "Buna kuşku yok," dedi. "Rose Emmott bunu babasına itiraf etmiş. Kız onunla evleneceğini sanıyormuş. Onunla evlenmek! Ama Sandford'un böyle bir niyeti yokmuş."

Sir Henry, 'vay canına Victoria devri bir melodramın içine düştüm,' diye düşündü. Saf bir kız, Londra'lı kötü bir adam, sert bir baba, ihanet... bize sadık köylü bir âşık gerekiyor. Evet şimdi bunu sormanın zamanı geldi.

Ve yüksek sesle sordu. "Kızın daha önce köyde sevdiği bir delikanlı var mıydı?"

"Müfettiş Joe Ellis'den mi söz ediyorsunuz?" diye sordu. "Joe iyi bir çocuktur. Marangozdur. Ah! Eğer Joe'ya sadık kalsaydı..."

Albay Melchett onaylarcasına başını salladı.

"İnsan kendi sınıfına bağlı kalmalı," diye söylendi.

Sir Henry, "Joe Ellis bu olayı nasıl karşıladı?" diye sordu.

Müfettiş, "Kimse nasıl karşıladığını bilmiyor," dedi. "Joe içine kapanık bir çocuktur. Ona göre Rose hiç hata yapmaz. Kız, onu parmağının ucunda oynatıyordu. Günün birinde Rose'un tekrar kendine döneceğine inanıyordu... bana göre böyle bir tutum içindeydi."

Sir Henry, "Onu görmek isterim," dedi.

Albay Melchett, "Oh! Onu da göreceğiz," dedi. "Hiçbir şeyi ihmal etmiyoruz. Önce Emmott'u ziyaret edelim dedim. Sonra Sandford ve daha sonra Ellis'i görmeye gideriz. Sizce uygun mu? Clithering?"

Sir Henry uygun olduğunu söyledi.

Tom Emmott'u Blue Boar Barı'nda buldular. Orta yaşlı iriyarı, sahtekâr bakışlı, acımasız yüzlü bir adamdı.

"Hoş geldiniz beyler... günaydın, albay. Buraya gelin daha rahat ederiz. Sizlere bir şey ikram edebilir miyim, beyler? Hayır mı? Pekâlâ siz bilirsiniz. Zavallı kızım için geldiniz. Ah! Rose iyi bir kızdı. Evet çok iyi bir kızdı... o domuz herif gelene dek... özür dilerim, ama o gerçekten domuzdu. Kızımı evlenme vaadiyle kandırmış. Ama yasalar onun yakasına yapışacak. Kızımı felakete sürükledi. Onun canına kıydı. Katil domuz. Hepimizi rezil etti. Benim zavallı kızım."

Melchett sert bir sesle, "Bay Sandford'un onu hamile bıraktığını kızınız mı söyledi size?" diye sordu.

"Evet. İşte bu odada söyledi."

Sir Henry, "Peki siz nasıl bir tepki gösterdiniz?" diye sordu.

"Nasıl tepki mi gösterdim?" Adam bir an şaşırdı.

"Evet. Örneğin, onu evden kovmakla tehdit ettiniz mi?"

"Biraz kızmıştım... tabi bu çok doğal. Sizin de bana hak vereceğinize eminim. Ama kuşkusuz onu evden kovmadım. Böyle bir şeyi asla yapmadım." Öfkeli bir tavır takındı. "Hayır. Yasalar ne güne duruyor," dedim kendi kendime. Evet yasalar ne güne duruyor? Kızıma yaptıklarının cezasını çekecek. Eğer yasalar cezasını vermezse Tanrı, onun cezasını verecek."

Öfkeyle yumruğunu masaya indirdi.

Melchett, "Kızınızı en son saat kaçta gördünüz?" diye sordu.

"Dün akşamüstü çay saatinde."

"Nasıl davranıyordu?"

"Şey, her zamanki gibi. Bir şey fark etmedim. Eğer bilseydim..."

Müfettiş kupkuru bir sesle, "Ama bilmiyordunuz," dedi.

Oradan ayrıldılar.

Sir Henry düşünceli bir tavırla, "Emmott pek güvenilir birine benzemiyor," dedi.

Melchett, "Alçak bir adam," dedi. "Eline fırsat geçse, Sandford'u bir kaşık suda boğacak."

İkinci ziyaret mimara yapıldı. Rex Sandford, Sir Henry'nin gözünde canlandırdığı adamdan çok farklıydı. Uzun boylu, sarışın ve çok zayıftı. Hülyalı bakışlı mavi gözleri vardı. Saçları ise dağınık ve uzundu. Adeta bir kadın gibi konuşuyordu.

Albay Melchett kendini ve yanındakileri tanıştırdı. Sonra hiç vakit kaybetmeden ziyaretin nedenini açıklayıp, mimara bir gece önce neler yaptığını sordu.

"Biliyorsunuz," diye onu uyardı. "Sizi ifade vermeniz için zorlayamam ama vereceğiniz ifade aleyhinize kanıt olarak kullanılabilir. Bilginiz olsun, diye bunu açıkça söylüyorum."

"Ben... ben bir şey anlamadım," dedi Sandford.

"Rose Emmott'un dün gece boğulduğunu biliyor musunuz?"

"Biliyorum. Oh! Bu çok üzücü. Doğrusu dün gece üzüntüden gözümü kırpmadım. Bugün de çalışamadım. Kendimi sorumlu hissediyorum... hem de çok sorumlu hissediyorum."

Ellerini saçlarımın arasında dolaştırarak onları daha da karıştırdı.

Ağlarcasına, "Ona asla zarar vermek istemedim," dedi. "Asla istemedim. Böyle bir şey yapacağı hiç aklıma gelmedi."

Oturdu ve başını ellerinin arasına gömdü.

"Bay Sandford, dün gece saat sekiz buçukta nerde olduğunuzu söylemeyi red mi ediyorsunuz?"

"Hayır... hayır kesinlikle etmiyorum. Dışardaydım. Yürüyüşe çıkmıştım."

"Miss Emmott'la buluşmaya mı gittiniz?"

"Hayır, tek başıma yürüdüm. Uzunca bir süre ormanda dolaştım."

"Öyleyse zavallı kızın cebinde bulduğumuz bu notu nasıl açıklayacaksınız?"

Müfettiş Drewitt duygusuz bir sesle notu yüksek sesle okudu.

"Evet efendim, bu notu yazdığınızı yadsıyor musunuz?"

"Hayır... hayır. Haklısınız. Onu ben yazdım. Rose, onunla buluşmamı istedi. Çok ısrar etti. Ne yapacağımı bilemedim. Bu nedenle o notu yazdım."

Müfettiş, "Ah, şimdi daha iyi oldu," dedi.

Sandford'un sesi heyecanla yükseldi. "Ama gitmedim! Buluşmaya gitmesem daha iyi olacak diye düşündüm. Ertesi gün kente

dönecektim. Onunla buluşmamayı yeğledim. Ona Londra'dan mektup yazıp bir şeyler ayarlayacaktım."

"Kızın karnında sizin çocuğunuzu taşıdığını biliyorsunuz değil mi?"

Sandford inledi ama yanıt vermedi.

"Bu doğru mu, efendim?"

Sandford yüzünü yine ellerinin içine gömdü. Boğuk bir sesle, "Sanırım," dedi.

Müfettiş Drewitt duyduğu memnuniyeti gizlemedi. "Ah! Şimdi sizin şu yürüyüşten söz edelim. Dün gece sizi gören oldu mu?"

"Bilmiyorum. Sanmıyorum. Anımsadığım kadarıyla ben kimseye rastlamadım."

"Çok yazık."

Sandford korkuyla ona baktı. "Ne demek istiyorsunuz? Yürüyüşe çıkıp çıkmamın ne ilgisi var? Rose'un boğulmasıyla benim yürüyüşe çıkmamın ne ilgisi var?"

Müfettiş, "Ah! Ama o intihar etmedi ki," dedi. "Bay Sandford, birisi onu suya atmış."

"O... müfettişin söylemek istediğini bir süre sonra algıladı ve dehşet içinde, "Aman Tanrım! Öyleyse..." dedi.

Ve iskemleye çöktü.

Albay Melchett oradan ayrılmak için ayağa kalktı.

"Sandford, her ne olursa olsun bu evden ayrılmanız iyi olmaz anlıyorsunuz değil mi?"

Ve üç adam birlikte oradan ayrıldılar.

Müfettiş ve başkomiser anlamlı şekilde bakıştılar.

Müfettiş, "Sanırım bu kadar yetişir, efendim," dedi.

"Evet, onun için bir tutuklama emri çıkart."

Sir Henry, "Özür dilerim, eldivenlerimi içerde unuttum," dedi.

Hızla evden içeri girdi. Sandford bıraktıkları yerde gözlerini yere dikmiş oturuyordu.

Sir Henry, "Geri dönmek zorunda kaldım," dedi. "Size şahsen yardım etmek istiyorum. Size duyduğum ilginin nedenini şimdilik açıklayamam. Fakat Rose ile aranızda neler geçtiğini kısaca bana anlatmanızı rica edeceğim."

Sandford, "Çok güzel bir kızdı," dedi. "Çok güzel ve çekiciydi. Ve... ve peşimi bir an olsun bırakmadı.

"Tanrı şahidimdir ki doğru söylüyorum. Sürekli peşimdeydi. Ben de çok yalnızlık çekiyordum. Köyde pek sevilen biri değildim... ve dediğim gibi olağanüstü güzeldi. Güzelliğini nasıl kullanacağını da biliyordu..." Birdenbire susup başını kaldırıp baktı. "Sonra o iş oldu. Benimle evlenmek istiyordu. Ne yapacağımı bilmiyordum. Londra'da bir nişanlım var. Eğer bunu duyacak olursa -tabi artık duyacak- her şey biterdi. Kesinlikle anlamaz. Nasıl anlasın ki? Kuşkusuz ben bir serseriyim. Dediğim gibi ne yapacağımı bilmiyordum. Rose'u tekrar görmeye çekiniyordum. Kente dönüp avukatımla görüştükten sonra, ona para yardımı yaparak işleri düzene sokmayı düşünüyordum. Tanrım, ne kadar aptalmışım!

"Beni suçladıkları çok açık. Ama hata yapıyorlar. Rose intihar etmiş olmalı."

"İntihar edeceğini söyleyerek sizi tehdit etti mi?"

Sandford olumsuzca başını salladı. "Asla. İntihar edecek bir tip değildi."

"Joe Ellis'e ne demeli?"

"Marangoz mu? Tipik bir köylü. Kalın kafalı biri, ama Rose'a delice âşıktı."

Sir Henry, "Kıskanmış olamaz mı?" diye önerdi.

"Sanırım biraz kıskandı... ama uyuşuk bir adam. Sessizce acı çekmeyi yeğleyen tiplerden."

Sir Henry, "Pekâlâ, şimdi gidiyorum," dedi.

Ve diğerlerinin yanına gitti.

"Melchett, korkunç bir hata yapmadan önce, gidip diğer delikanlıyı, yani Ellis'i ziyaret edelim," dedi. "Yanlış birini tutuklarsan çok yazık olur. Ne de olsa kıskançlık cinayet işlemek için yeterli bir neden olabilir... hata çok sık yinelenen bir nedendir."

Müfettiş, "Evet çok doğru," dedi. "Ama Joe Ellis katil olacak bir tip değil. O karıncayı bile incitemez. Hiç kimse onun sinirlendiğine bile tanık olmadı. Ama yine de dün gece nerde olduğunu soralım derim. Şimdi evindedir. Bayan Bartlett'in evinde pansiyoner... çok dürüst bir kadındır. Dul kadın çamaşır yıkayarak geçimini temin ediyor."

Küçük köy evi bal dök yala denecek kadar temizdi. Kapıyı uzun boylu, güzelce bir yüzü ve mavi gözleri olan şişman bir kadın açtı.

Müfettiş, "Günaydın Bayan Bartlett," dedi. "Joe Ellis burada mı?"

Bayan Bartlett, "On dakika önce geldi," diyerek kenara çekildi. "Lütfen içeri girin, efendim."

Ellerini önlüğüne silerek onları doldurulmuş kuşların, porselen köpek bibloların, birkaç koltuk, divan ve gereksiz eşyalarla dolu ön odaya aldı.

Telaşla onlara oturacak yer açıp birkaç gereksiz eşyayı toplayarak dışarı çıkıp seslendi.

"Joe seni görmeye üç beyefendi geldi."

Mutfağın arka tarafından bir ses yanıt verdi.

"Ellerimi yıkayıp geliyorum."

Bayan Bartlett gülümsedi.

Albay Melchett, "İçeri gelin Bayan Bartlett," dedi. "Buyrun oturun."

"Oh, hayır, efendim. Bunu aklımın ucundan bile geçiremem."

Bayan Bartlett onların yanında oturma fikrine şaşırmıştı.

Melchett havadan sudan konuşur gibi bir sesle, "Joe Ellis iyi bir pansiyoner mi?" diye sordu.

"Ondan daha iyisi olamaz efendim. Gerçekten güvenilir sağlam bir delikanlı. Ağzına bir damla içki koymaz. Yaptığı işten gurur duyar. Her zaman nazik ve yardımseverdir. Evde bana çok yardımcı olur. Şu rafları o yaptı. Mutfağa da yeni bir dolap taktı. Evde gereken tüm ufak tefek işleri o yapar. Ve karşılığında teşekkür bile istemez. Artık Joe gibi delikanlılar parmakla sayılacak kadar az efendim."

Melchett yine aynı ses tonuyla, "Günün birinde şanslı bir kızın başına talih kuşu konacak," dedi.

"Zavallı Rose, Emmott'a karşı iyi duygular besliyordu, değil mi?"

Bayan Bartlett içini çekti.

"Doğrusu ona bu zaafından kurtulmasını söylemekten dilimde tüy bitti. Joe, ona tapıyordu, ama kız onu parmağının ucunda oynatıyordu.

"Bayan Bartlett, Joe akşamları nerde zaman geçirir?"

"Genellikle burda. Akşamları evde ufak tefek işlerle meşgul olur. Ayrıca mektupla muhasebe defteri tutmayı öğreniyor."

"Ah! Öyle mi? Dün gece evde miydi?"

"Evet, efendim."

Sir Henry sert bir sesle, "Bayan Bartlett, emin misiniz?" diye sordu.

Kadın, ona döndü.

"Eminim, efendim."

"Hiç dışarı çıkmadı mı? Örneğin saat sekizle sekiz buçuk arası dışarı çıkmadı mı?"

"Ah, hayır," diyerek Bayan Bartlett güldü. "Bütün gece mutfaktaki yeni dolabı yerine takmakla uğraştı. Ben de ona yardım ettim."

Sir Henry onun gülümseyen, güven veren yüzüne bakınca içine ilk kez şüphe düştüğünü hissetti.

Bir dakika sonra Ellis odaya geldi.

Uzun boylu, geniş omuzlu ve çok yakışıklı bir delikanlıydı. Mahcubiyetle bakan mavi gözleri ve iyi huylu olduğunu belli eden gülümsemesiyle sevimli bir deve benziyordu.

Melchett konuşmaya başlayınca, Bayan Bartlett mutfağa gitti.

"Zavallı Rose Emmott'un ölümünü soruşturuyoruz. Onu tanıyordun, değil mi, Ellis?"

"Evet," dedikten sonra biraz tereddütle ekledi. "Günün birinde onunla evleneceğimi umuyordum. Zavallı yavrucak."

"Ne durumda olduğunu duymadın, değil mi?"

"Evet." Gözlerinde öfke şimşekleri çattı. "O alçak adam onu kandırdı. Ama iyi oldu. Onunla evlenseydi Rose mutlu olmayacaktı. Başına bu iş geldikten sonra bana döneceğini düşünmüştüm. Ben ona bakardım."

"Her şeye rağmen..."

"Hamile kalması onun suçu değildi. O adam güzel vaatlerle onu kandırdı. Oh! O bana söylemişti... İntihar etmesine gerek yoktu. O adam buna değmezdi."

"Dün gece saat sekiz buçukta nerdeydin, Ellis?"

Sir Henry mi öyle düşünüyordu yoksa Ellis hiç düşünmeden mi yanıt vermişti. Pek acele yanıt vermişti.

"Burdaydım. Bayan B. için yaptığım mutfak dolabını yerine takıyordum. Ona sorarsanız size söyler."

Sir Henry, çok çabuk yanıt verdi, diye düşündü. Halbuki aklı yavaş çalışan biri. Yanıtı pat diye veriverdi. Bana göre önceden hazırlanmış.

Sonra kendi kendine bunların hayal ürünü olduğunu söyledi. Bazı şeyler kendi kuruntusuydu. Evet adamın mavi gözlerinde bir korku ışığının yanıp söndüğünü de hayal etmişti.

Birkaç soru ve yanıttan sonra evden ayrıldılar. Sir Henry bir bahane ile mutfağa gitti. Bayan Bartlett ocağın başında yemek pişiriyordu. Başını kaldırıp tatlı tatlı gülümsedi. Yepyeni bir dolap duvarı takılmıştı. Ama tamamen bitmiş sayılmazdı. Bazı aletler ve tahta parçaları tezgâhın üstünde duruyorlardı.

Sir Henry, "Dün gece Ellis'in yaptığı dolap bu mu?" diye sordu.

"Evet, efendim. Çok güzel değil mi? Joe çok yetenekli bir marangozdur."

Kadının bakışlarında korku izi olmadığı gibi utanma da yoktu.

Ama Ellis... yoksa bunu kendi mi hayal ediyordu? Hayır, onun bakışlarında bir şey vardı.

Sir Henry, bunu ona sormalıyım, diye düşündü.

Mutfaktan çıkmak için dönünce bir bebek arabasına çarptı. "Umarım, bebeği uyandırmadım," dedi.

Bayan Bartlett kahkahayla güldü.

"Oh, hayır, efendim. Ne yazık ki benim çocuğum yok. O arabada yıkayıp ütülediğim çamaşırları taşıyorum, efendim."

"Oh! Anladım..."

Sir Henry bir an sustu ve birdenbire, "Bayan Bartlett, Rose Emmott'u tanıyordunuz. Bana onun hakkında neler düşündüğünüzü söyler misiniz?"

Kadın, ona merakla baktı.

"Şey, efendim. Onun uçarı bir kız olduğunu düşünüyordum. Ama öldü... ölen birinin arkasından kötü konuşmak istemem."

"Ama bunu size bir nedenle sordum, hem de iyi bir nedenle."

Sir Henry ikna edercesine konuştu.

Bayan Bartlett vereceği yanıtı düşünürken, Sir Henry'i dikkatle inceledi ve sonunda kararını verdi.

Alçak sesle, "Kötü bir kızdı, efendim," dedi. "Joe'nun önünde böyle konuşmak istemem. Zavallı delikanlıyı avucunun içine almıştı. O tür kızlar... şeytandır. Nasıl olduklarını bilirsiniz, efendim."

Evet, Sir Henry nasıl oldukları bilirdi. Bu dünyanın Joe Ellis'leri acayip kırılgan olurlardı. Her şeye körü körüne güvenirler ve sonunda gerçeği anladıkları zaman da şiddetli bir şok geçirirlerdi.

Aklı karışmış bir halde küçük evden ayrıldı. Boş bir duvara çarpmıştı. Joe Ellis dün gece evde çalışmıştı.

Bayan Bartlett'de ona yardım etmişti. Bu gerçeği kabul edebilir miydi? Elinde bu gerçeği çürütecek başka kanıt yoktu. Yalnızca Joe Ellis'in hemen yanıt vermesinden kuşkulanmıştı o kadar.

Melchett, "Evet, olay aydınlandı sanırım. Çok açık, değil mi?" dedi.

Müfettiş, "Evet çok açık efendim," diye onayladı. "Katil Sandford. Buna hiç şüphe yok. Olay gün gibi aşikâr. Bana göre baba ve kız birlikte ona gittiler herhalde şantaj yapacaklardı. Aslında adamın parası yok, ama bu işin nişanlısının kulağına gitmesini istemiyor. Bir çıkmazın içine düşmüştü ve kurtulması gerekiyordu. Ve ona göre davrandı. Siz ne dersiniz efendim?" diye Sir Henry'e sordu.

Sir Henry, "Evet olay böyle gözüküyor," dedi. "Ama Sandford'un şiddete başvurabileceğini düşünemiyorum."

Konuşurken ileri sürdüğü savın geçerli olmadığını biliyordu. En sakin hayvan bile köşeye kıstırıldığında beklenmedik şeyler yapardı.

Birdenbire, "Şu çocuğu görmek istiyorum," dedi. "Hani şu çığlığı duyan çocuğu."

Jimmy Brown zeki bir çocuktu. Yaşına göre biraz ufak tefekti. Ama yüzünden cin gibi akıllı olduğu anlaşılıyordu.

Sorguya çekilmeyi hevesle bekliyordu. Felaket gecesi duyduklarını dramatik bir şekilde anlatmasını kısa kesmesini söylediklerinde biraz düş kırıklığına uğradı.

Sir Henry, "Anladığım kadarıyla köprünün diğer tarafındaymışsın," dedi. "Köyün nehrin diğer yakasındaki bölümünden köprüye doğru yürürken birini gördün mü?"

"Ormanda biri yürüyordu. Sanırım garip evler inşa eden mimar beydi. Bay Sandford."

Üç erkek birbirlerine baktılar.

"Çığlığı duyduktan ya da ondan beş on dakika önce mi gördün onu?"

Oğlan başıyla onayladı.

"Başka kimseyi gördün mü, yani nehrin köy tarafında başka birini gördün mü?"

"O taraftaki yoldan bir adam geldi. Islık çalarak ağır ağır yürüyordu. Joe Ellis olabilir."

Müfettiş sert bir sesle, "O adamın kim olduğunu göremezdin," dedi. "Alacakaranlıktı ve de sis vardı."

Oğlan, "Islık çalışından onun Joe Ellis olduğunu anladım," dedi. "Islıkla hep aynı şarkıyı çalar. Bildiği tek şarkı odur."

Eski kafalı insanlarla onları aşağılar gibi konuşuyordu.

Melchett, "Herkes aynı melodiyi ıslıkla çalabilir," dedi. "O adam köprüye doğru mu gidiyordu?"

"Hayır. Diğer tarafa... köye doğru yürüyordu."

Melchett, "Bu tanınmayan adamın üstünde durmamıza gerek yok sanıyorum," dedi.

"Çığlığı ve suya düşme sesini duyduktan birkaç dakika sonra cesedin nehrin aşağısına doğru gittiğini gördün ve hemen yardım çağırmaya koştun. Köprüden geçip doğruca köye gittin. Yardım çağırmaya koşarken köprünün yakınlarında kimseyi görmedin mi?"

"Galiba nehir kenarında iki kişi bir el arabasını sürüyorlardı; ama onlar oldukça uzakta olduklarından bu tarafa doğru mu geldiklerini ya da gittiklerini anlayamadım. Ayrıca Bay Giles'in yeri olduğum yere daha yakındı... onun için hemen oraya koştum."

Melchett, "Aferin oğlum iyi yapmışsın," dedi. "Aklı başında hareket etmişsin. Sen izcisin değil mi?"

"Evet, efendim."

"Çok iyi. Gerçekten çok iyi."

Sir Henry sessiz kalmış düşünüyordu. Cebinden bir kâğıt parçası çıkarıp baktı ve başını salladı. Pek olası gözükmüyordu... ama yine de...

Miss Marple'ı ziyaret etmeye karar verdi.

Miss Marple, onu eski moda eşyalarla döşeli oturma odasına aldı.

Sir Henry, "Size gelişmeleri rapor etmeye geldim," dedi. "Korkarım işler bizim tahmin ettiğimiz gibi görünmüyor. Sandford'u tutuklayacaklar. Ve korkarım onlar haklı."

"Hiçbir şey bulamadınız mı -yani ne söyleyeyim- benim varsayımımı destekleyecek bir şey bulamadınız mı?"

Şaşırmıştı ve endişeli görünüyordu. "Belki de ben yanıldım... evet yanılmış olabilirim. Siz çok geniş bir deneyime sahipsiniz... eğer varsayımımı destekleyecek bir şeyler olsaydı gözünüzden kaçmazdı.

Sir Henry, "Birincisi," dedi. "Doğrusu pek inanmıyorum, ama karşımızda sarsılmaz bir tanık var. Joe Ellis bütün gece yeni mutfak raflarını takarken, Bayan Bartlett yanında ona yardım ediyormuş."

Miss Marple öne doğru eğilip hızla içini çekti.

"Ama olamaz," dedi. "Çünkü cuma gecesiydi."

"Cuma gecesi mi?"

"Evet, cuma gecesi. Cuma geceleri Bayan Bartlett yıkayıp ütülediği çamaşırları sahiplerine dağıtır."

Sir Henry koltuğa yaslandı. Jimmy adındaki çocuğun ıslık çalan adam öyküsünü anımsadı... evet... şimdi parçalar yerine oturuyordu.

Ayağa kalktı ve Miss Marple'ın elini sevgiyle avuçlarının içine aldı. "Sanırım şimdi önümü görebiliyorum," dedi.

"Hiç olmazsa deneyebilirim..."

Beş dakika sonra Bayan Bartlett'in kapısına dayandı ve porselen köpek biblolarıyla süslü ön odada Joe Ellis'le yüzleşti.

"Ellis dün gece konusunda bize yalan söyledin," dedi. "Saat sekizle sekiz buçuk arası mutfak dolabını duvara monte etmiyordun. Rose Emmott öldürülmeden birkaç dakika önce seni nehir kenarındaki yoldan köprüye doğru yürürken görmüşler."

Joe Ellis hayretle içini çekti.

"O öldürülmedi... öldürülmedi. Benim cinayetle en ufak ilgim yok. Rose kendini suya attı. İntihar etti. Çok çaresizdi. Ben onun saçının bir teline zarar veremem. Ona kıyamam."

"Öyleyse dün gece nerede olduğunu sorduğumuzda neden yalan söyledin?" diye Sir Henry sordu.

Genç adam korkuyla bakışlarını kaçırdı ve huzursuzca yere baktı.

"Korkmuştum. Bayan B. beni orada gördü ve sonra neler olduğunu öğrenince... bunun benim için hiç iyi olmayacağını insanların beni suçlayacağını düşündü. Ve bütün gece mutfakta çalıştığımı söylersem beni destekleyeceğine güvence verdi. O çok özel biridir. Bana hep iyi davranır."

Sir Henry hiçbir şey söylemeden ayağa kalktı ve mutfağa gitti. Bayan Bartlett evyenin başında bulaşık yıkıyordu.

"Bayan Bartlett," dedi. "Her şeyi biliyorum. Suçunuzu itiraf ederseniz iyi olur... ya da Joe Ellis işlemediği bir cinayetten hüküm giyip asılacak... Hayır böyle olmasını istemiyorsunuz. Bakın neler olduğunu size anlatayım. Yıkayıp ütülediğiniz çamaşırları sahiplerine dağıtmak için dışarı çıkmıştınız. Yolda Rose Emmott'la karşılaştınız. Joe'yu başından atıp yabancı bir adamla kırıştırdığını biliyordunuz. Kız hamile kalmıştı. Joe'da onun ismini temize çıkarmaya hazırdı. Eğer gerekirse onunla evlenecekti. Tabi kız onu isterse. Joe dört yıldır sizin evinizde yaşıyordu. Ona âşık olmuştunuz. Genç adama siz sahip olmak istiyordunuz. Rose Emmott'dan nefret ediyordunuz. Küçük sürtüğün sevdiğiniz adama sahip olmasını istemiyordunuz. Bayan Bartlett siz güçlü bir kadınsınız.

"Kızı omuzlarından yakalayıp suya fırlattınız. Birkaç dakika sonra Joe Ellis ile karşılaştınız. Jimmy adındaki çocuk ikinizi uzaktan gördü... fakat alacakaranlıkta sisin altında bebek arabasını, iki adamın ittiği el arabası zannetti. Bu olaydan Joe'yu sorumlu tutacaklarını bir tanığa ihtiyacı olacağını söyleyerek onu kandırdınız. Aslında Joe sizin tanığınız. Doğru söylüyorum, değil mi?"

Sir Henry soluğunu tutup bekledi. Boş atıp dolu tutmak istiyordu.

Bayan Bartlett onun karşısına geçip ellerini önlüğüne kuruladı ve ağır ağır karar verdi.

"Aynen anlattığınız gibi, efendim," dedi alçak bir sesle, Sir Henry birdenbire bu ses tonu çok tehlikeli, diye düşündü. "Bana ne oldu bilmiyorum. Utanmaz bir kızdı. Birdenbire adeta aklımı yitirdim... o sürtük kız Joe'yu elimden alamazdı. Ben hayatımda hiç mutlu olmadım, efendim. Kocam zavallı bir yatalaktı. Ona elimden geldiğince iyi baktım. Sonra pansiyoner olarak Joe geldi. Saçlarım ağarmış olsa da ben çok yaşlı bir kadın değilim. Kırk yaşındayım. Joe ise binde bir bulunan iyi bir erkek. Onun için yapamayacağım şey yok-

tur... onun uğruna her şeyi yaparım. Tıpkı küçük bir çocuk gibidir. Nazik ve terbiyelidir. O bana aittir, efendim. Ona bakıp gözettim. Ve bu... bu... yutkunarak duygularını kontrol altına aldı. Bu anda bile güçlü bir kadındı. Olduğu yerde dimdik duruyordu. Sir Henry'e dikkatle baktı. "Sizinle gelmeye hazırım, efendim. Bu cinayeti benim işlediğimi hiç kimsenin öğrenemeyeceğini sanıyordum. Bu gizemi nasıl çözdüğünüzü anlamıyorum, efendim... kesinlikle anlamıyorum."

Sir Henry usulca başını salladı. "Bu gizemi ben çözmedim," dedi ve hâlâ cebinde doğru düzgün bir el yazısı ile yazılmış olan kâğıt parçasını düşündü.

"2 Mill Cottages adresinde Bayan Bartlett'in evinde Joe Ellis pansiyoner olarak kalıyor."

Miss Marple yine haklı çıkmıştı.

